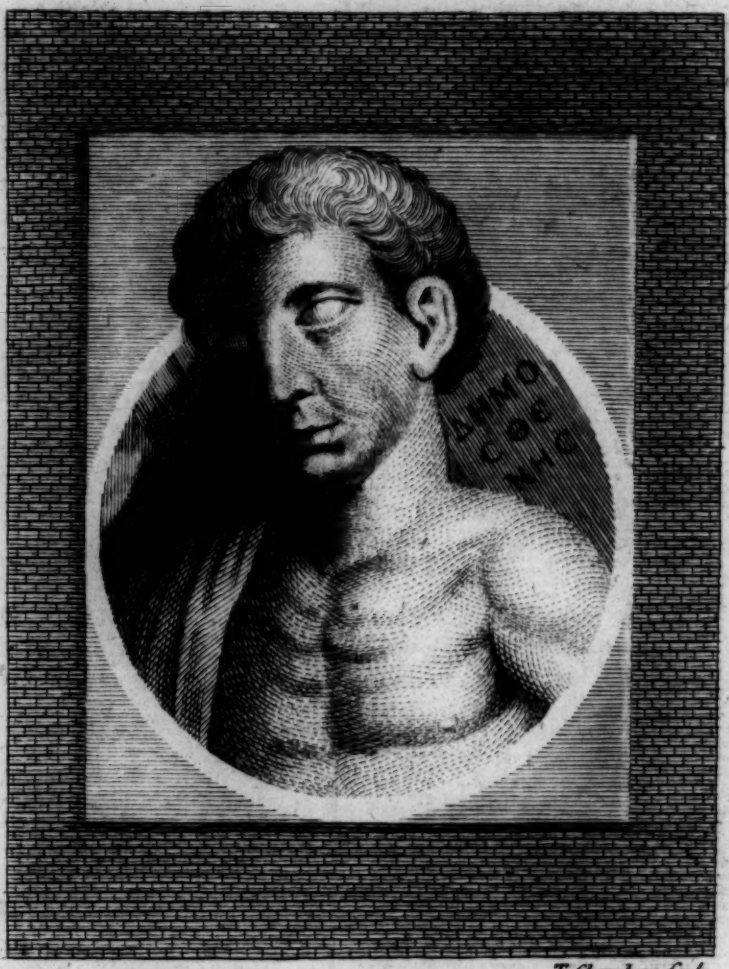

T. Chambars sculp

DEMOSTHENES,

Oratorum princeps.

Marmor Tarracone inventum.

Apud veterum Philosophorum &c.

Imagines, a Io. Petro Bellorio. p. 79.

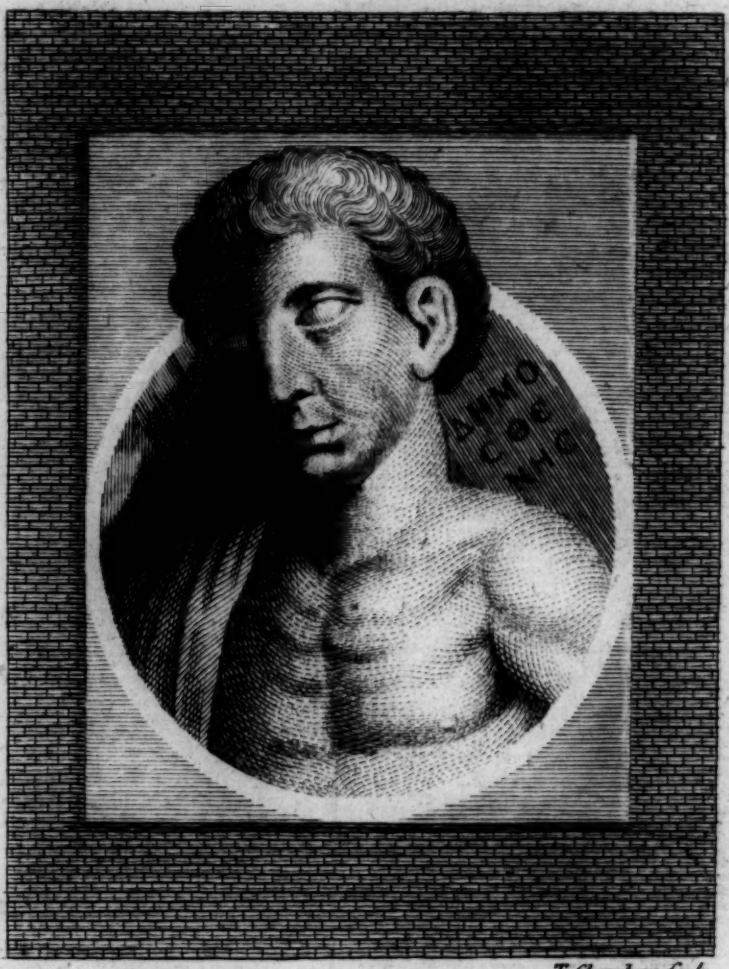

T. Chambars sculp

DEMOSTHENES,

Oratorum princeps.

Marmor Tarracone inventum.

Apud veterum Philosophorum &c.

Imagines, a Io. Petro Bellorio. p. 79.

ΑΙΣΧΙΝΟΥ

Ο ΚΑΤΑ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ

ΚΑΙ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΛΟΓΟΣ.

INTERPRETATIONEM RECUDIT

ET NOTAS

PARTIM VARIORUM PARTIM SUAS

ADJECIT

JOSEPHUS STOCK, A.M.

TRINITATIS COLLEGII DUBLIN:

SOCIUS.

TOMUS SECUNDUS.

DUBLINII:

SUMPTIBUS ACADEMICIS

EXCUDEBAT S. POWELL.

M DCC LXIX.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΛΟΓΟΣ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΛΟΓΟΥ.

ΤΕΙΧΟΣ μὲν ὁ Ῥήτωρ ὑπὲρ Αθηναίων προυβάλετο, τῶν συνήθων τούτων καὶ χειροποιήτων ἀρραγέστερόν τε καὶ βέλτιον, τήν τε εἰς τὴν πόλιν εὔνοιαν, καὶ περὶ λόγους
§. 93. δεινότητα ὡς αὐτὸς εἴρηκεν, Οὐ λίθοις καὶ πλίνθοις τὰς Αθήνας ὠχύρωσα, ἀλλὰ μεγάλαις δυνάμεσι, καὶ πολλῇ τινι συμμαχίᾳ, τῇ μὲν, ἐκ γῆς, τῇ δὲ, ἐκ θαλάττης. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν χειροποίητον περίβολον οὐ μικρὰ τῇ πόλει συνεβάλετο. Πεποιηκότο γὰρ κατὰ πολλὰ μέρη τοῦ τείχους τοῖς Αθηναίοις, ἐπειδὴ ἔδοξεν ἀναρθοῦν αὐτὸ, ἠρίθμησαν ἐπὶ τὸ ἔργον ἄνδρες δέκα, φυλῆς ἑκάστης εἷς, οὓς ἔδει τὴν ἐπιμέλειαν περαίνεσθαι τοῦ ἔργου· τὸ γὰρ ἀνάλωμα, δημόσιον. Εἷς τοίνυν τούτων καὶ ὁ Ῥήτωρ γενόμενος, οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις τὴν ἐπιμέλειαν μόνην εἰσήνεγκε τῇ χειρὶ, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔργον ἀμέμπλως ἀπετέλεσε, τὰ δὲ χρήματα ἔδωκεν οἴκοθεν τῇ πόλει. Επῄνεσεν αὐτὸν τὴν εὔνοιαν ταύτην ἡ βουλὴ, καὶ τὴν προθυμίαν ἠμείψατο στεφάνῳ χρυσῷ· ἕτοιμοι γὰρ Αθηναῖοι πρὸς τὰς χάριτας τῶν εὖ ποιούντων. Κτησιφῶν δὲ ἦν ὁ τὴν γνώμην εἰπὼν, ὡς δεῖ στεφανῶσαι τὸν Δημοσθένην, ἐν μὲν καιρῷ, τοῖς Διονυσίοις· ἐν δὲ τόπῳ, τῷ τοῦ Διονύσου θεάτρῳ· ἐν δὲ θεαταῖς, πᾶσι τοῖς Ελλησιν, οὓς ἡ πανήγυρις συνήγαγε· καὶ τούτων ἐναντίον ἀνειπεῖν τὸν κήρυκα, Οτι στεφανοῖ Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα ἡ πόλις, ἀρετῆς συμπάσης ἕνεκα καὶ εὐνοίας τῆς πρὸς αὐτήν. Ην οὖν πανταχόθεν ἡ τιμὴ θαυμαστὴ· διὸ καὶ φθόνος αὐτῆς

ἥψατο,

ἤψατο, καὶ τοῦ ψηφίσματος· ἀπηνέχθη παρανόμων γραφή. Αἰσχίνης γὰρ ἐχθρὸς ὢν τοῦ Δημοσθένους, ἀγῶνα παρανόμων ἀπήγγειλε Κτησιφῶντι, λέγων, ἄρχοντα γεγονότα τὸν Δημοσθένην, καὶ μὴ δόντα λόγον, ὑπεύθυνον εἶναι· νόμον δὲ κελεύειν τοὺς ὑπευθύνους μὴ στεφανεῖν· καὶ πάλιν νόμον παρεχόμενος, τὸν κελεύοντα, ἐὰν μέν τινα ὁ δῆμος ὁ Αθηναίων στεφανοῖ, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸν στέφανον ἀναγορεύεσθαι· ἐὰν δὲ ἡ βουλὴ, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ· ἀλλαχόθι δὲ μὴ ἐξεῖναι. Φησὶ δὲ καὶ τοὺς ἐπαίνους εἶναι τοὺς ἐπὶ τῷ Δημοσθένει ψευδεῖς· μὴ γὰρ πεπολιτεῦσθαι καλῶς τὸν Ρήτορα, ἀλλὰ καὶ δωροδόκον εἶναι, καὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον τῇ πόλει. Καὶ τάξει γε ταύτης τῆς κατηγορίας Αἰσχίνης κέχρηται, πρῶτον εἰπὼν περὶ τοῦ τῶν ὑπευθύνων νόμου, καὶ δεύτερον, περὶ τοῦ τῶν κηρυγμάτων, καὶ τρίτον, περὶ τῆς πολιτείας. Ηξίωσε δὲ καὶ τὸν Δημοσθένην τὴν αὐτὴν τάξιν ποιήσασθαι. Ο δὲ Ρήτωρ καὶ ἀπὸ τῆς πολιτείας τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο, καὶ πάλιν εἰς ταύτην τὸν λόγον κατέστρεψε, τεχνικῶς ποιῶν· δεῖ γὰρ ἄρχεσθαί τε ἀπὸ τῶν ἰσχυροτέρων, καὶ λήγειν εἰς ταῦτα· μέσα δὲ τέθεικε τὰ περὶ τῶν νόμων. Καὶ τῷ μὲν περὶ τῶν ὑπευθύνων ἀντιτίθησι διανοίας· τῷ δὲ περὶ τῶν κηρυγμάτων, νόμον ἕτερον, ἤτοι νόμου μέρος, ὥς φησιν αὐτός, ἐν ᾧ συγκεχώρηται καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττειν, ἐὰν ὁ δῆμος ἢ ἡ βουλὴ τοῦτο ψηφίσηται.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

ΑΘΗΝΑΙΟΙ καὶ Θηβαῖοι πολεμοῦντες πρὸς Φίλιππον, ἐν Χαιρωνείᾳ, πόλει τῆς Βοιωτίας, ἠττήθησαν. Ἐπικρατήσας δὲ ὁ Μακεδὼν, φρυκὰν μὲν εἰς τὰς Θήβας ἐνέβαλε, καὶ εἶχεν ὑπὸ χεῖρα δουλεύουσαν. Ἐλπίσαντες δὲ τὸ αὐτὸ παθεῖν Ἀθηναῖοι, καὶ ὅσον οὐδέπω κατ' αὐτῶν ἥξειν προσδοκῶντες τὸν τύραννον, ἐσκέψαντο τὰ πεπονηκότα μέρη τῷ χρόνῳ τοῦ τείχους ἐπανορθώσασθαι. Καὶ δὴ ἀφ' ἑκάστης φυλῆς τειχοποιοὶ προεβλήθησαν· τοιόνδε δὲ ἡ Παιονὶς ἐξ ἑαυτῆς εἵλετο πρὸς χρείαν τὸν Ρήτορα. Τῆς τοίνυν ἐργασίας ἐν χερσὶν οὔσης, προσδεηθεὶς ἔτι χρημάτων μεταδεδαμένων ὑπὸ τῆς πόλεως, ὁ Ρήτωρ ἐκ τῶν ἰδίων ἐδαπάνησε, καὶ οὐκ ἐλογίσατο αὐτὰ τῇ πόλει, ἀλλὰ δὲ ἐχαρίσατο. Ταύτην ἀφορμὴν ὁ Κτησιφῶν εἰς τῶν πολιτευομένων δεξάμενος, εἰσήνεγκε γνώμην ἐν τῇ βουλῇ περὶ αὐτοῦ τοιαύτην· " ἐπειδὴ διατελεῖ Δημοσθένης ὁ Δημοσθένους παρ' ὅλον τὸν βίον εὔνοιαν εἰς τὴν πόλιν ἐπιδεικνύμενος, δὲ νῦν δὲ τειχοποιὸς ὢν, καὶ προσδεηθεὶς χρημάτων, οἴκοθεν παρέσχε δὲ ἐχαρίσατο· διὰ τοῦτο δεδόχθω τῇ βουλῇ δὲ τῷ δήμῳ στεφανοῦσθαι αὐτὸν χρυσέῳ στεφάνῳ ἐν τῷ θεάτρῳ, τραγῳδιῶν ἀγομένων καινῶν." ἴσως ὅτε πλήθη συντρέχει ἐπιθυμοῦντα καινὰ δράματα βλέπειν. Εἰσαγομένου τοίνυν καὶ εἰς τὸν δῆμον τοῦ προβουλεύματος, ἐφίσταται τοῦ Κτησιφῶντος κατήγορος Αἰσχίνης, ἐκ τῆς πολιτείας ὑπάρχων ἐχθρὸς,

παρα-

παράνομον εἶναι φάσκων πρὸς τρεῖς νόμους τὸ ψήφισμα· ἕνα μὲν, τὸν κελεύοντα τὸν ὑπεύθυνον μὴ στεφανοῦσθαι, πρὶν ἂν δῶ τὰς εὐθύνας· ὅπω δὲ ταύτας, φησὶν, ὁ Δημοσθένης ἐδεδώκει, καὶ τὰ θεωρικὰ διοικῶν καὶ τειχοποιῶν· καὶ ἔδει ἀναμεῖναι καὶ ἐπισχεῖν τὸ γέρας, ἕως ἂν ὀφθῇ καθαρὸς ἐξετασθείς. Δεύτερον δὲ ἀναγινώσκει νόμον, τὸν κελεύοντα ἐν Πυκνὶ στεφανοῦσθαι, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, διαβάλλων τοὺς πολίτας τοὺς δεξαμένους ἐν τῷ θεάτρῳ ἀναγορευθῆναι τοῦ Δημοσθένους τὸν στέφανον. Ὁ δὲ τρίτος νόμος εἰς τὴν ὅλην ἀρχὴν τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας ἐξέτασιν· κελεύει γὰρ μηδέποτε ψευδῆ γράμματα εἰς τὸ Μητρῷον εἰσάγειν, ἔνθα ἐστὶν ὅλα τὰ δημόσια γράμματα. Ἐψεύσατο δέ, φησιν, εὔνοιαν καὶ σπουδὴν μαρτυρήσας τῷ Δημοσθένει· κακόνους γὰρ μᾶλλον καὶ πολέμιος εὑρίσκεται τῇ πατρίδι. Τούτου τοῦ νόμου χρησίμως τυγχανοντος (τοῦ τρίτου) ἀντιλαβόμενος ὥσπερ τινος ἀγκύρας ὁ Ρήτωρ καλεπάλαισε τὸν ἀντίδικον, μεθόδῳ δεινολάτῃ καὶ σοφωλάτῃ τῇ περὶ τοῦ καληγόρου χρησάμενος· ἐκεῖθεν γὰρ ἔσχε λαβὴν ἐλεῖν καὶ καταγωνίσασθαι τὸν πολέμιον. Τοὺς μὲν γὰρ ἄλλως δύο νόμους, τόν τε τῶν ὑπευθύνων καὶ τὸν τοῦ κηρύγματος, εἰς τὸ μέσον τοῦ λόγου ἀπέῤῥιψε, σφαλιγικῶς, κακῶς εἰς μέσον ἐλάσας· τῷ δὲ ἰσχυροτάτῳ εἰς τὰ Iliad. δ. 229.
ἄκρα προσκέχρηται, τὸ σαθρὸν τῶν ἄλλων ἐξ ἑκατέρου ἐλέγχων. Εοικε δὲ καὶ διοικεῖν πρὸς τὸ συμφέρον τὸν λόγον, καὶ οὐ σφόδρα ἀναιδῶς τὴν τέχνην ἐπιδεικνύμενος· δοκῶν γὰρ ἐν πρώτοις ὑπερβαίνειν τὸ νόμιμον, ἑτέρῳ τρόπῳ τῷ νομίμῳ προσκέχρηται· καὶ γὰρ νόμον ἀνέγνω Αἰσχίνης τὸν περὶ τῶν στεφάνων ψευδῆ πρὸς ὃν ὁ Ρήτωρ ὑποκρινόμενος, εἶτε καὶ ὂν εἰς μέσον ἀγαγεῖν τὰ ἑαυτοῦ πολιτεύματα, ὡς νομίμῳ μαχόμενος· καὶ ἡ μὲν διοίκησις τοῦ λόγου, τοιαύτη. Κεφάλαιον δὲ ἰσχυρὸν, τῷ μὲν Αἰσχίνῃ, τὸ νόμιμον· τῷ δὲ Ρήτορι, τὸ δίκαιον· κοινὸν δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου, τὸ συμφέρον, εὐκ ἔχον φανερὸν τὴν ἐξέτασιν. Η στάσις, ἔγγραφος πραγματικὴ· περὶ ῥητοῦ γὰρ τὸ ψήφισμα. Τῆς δὲ γραφῆς ἔτι,

Φιλίππου

Φιλίππου ζῶντος ἀπολειθείσης, ἐπὶ Αλεξάνδρου διαδεξαμένου τὴν ἀρχὴν ὁ λόγος ἐστὶ καὶ ἡ κρίσις. Ως γὰρ ἀπέθανε Φίλιππος, καὶ τὴν φρυρὰν οἱ Θηβαῖοι τειθαρσηκότες ἐξέβαλον, ὁ μὲν Αλέξανδρος, ὡς καταφρονηθεὶς, τὰς Θήβας κατέσκαψεν· εἶτα μεταγνοὺς ἐπὶ τῷ πεπραγμένῳ, ἐξεχώρησε τῆς Ελλάδος αἰσχυνόμενος, καὶ κατὰ τῶν βαρβάρων ἐστράτευσεν. Οἱ δὲ Αθηναῖοι καιρὸν ἔχειν ἐνόμισαν κρίσει παραδοῦναι τοὺς προδότας τὴς τὴν Ελλάδα ἀδικήσαντας· καὶ οὕτω συνεκροτήθη τὸ δικαστήριον. Οὐκοῦν τὸ πρῶτον προοίμιον εὐκτικόν ἐστι, κατὰ μερισμὸν εἰσαχθὲν, καὶ παρασκευάζει τὴν εὔνοιαν, ἧς μάλιστα ἐν τῷ παρόντι δεόμεθα· Ομηρικῷ δὲ εἴρηται ζήλῳ,

Κέκλυτέ μευ, πάντες τε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι.

Καὶ δὴ καὶ ἔμφασιν ἔχει τοῦ τῆ εὐνοίᾳ θαρρεῖν· οὐ γὰρ ἂν ὅλον ἐπεκαλεῖτο τῶν θεῶν τὸ γένος, εἰ μὴ οὕτω διέκειτο. Τὸ δὲ, διαλελῶ, εἴληπται μὲν ἀπὸ τοῦ ψηφίσματος· δηλοῖ δὲ, ὅτι συνεβίωσε τῆ εὐνοίᾳ, καὶ ἀεὶ αὐτῆς μέλεται, καὶ πρότερον ἀφήσει τὴν ψυχὴν, ἢ τὴν τοιαύτην διάνοιαν.

ΔΗΜΟ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΛΟΓΟΣ.

ά. ΠΡΩΤΟΝ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διαλελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα· ἔπειθ', ὅπερ ἐστὶ μάλιστ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τε καὶ δόξης, τοῦτο παρασχῆσαι τοὺς θεοὺς ὑμῖν, μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον ποιήσασθαι, περὶ τοῦ πῶς ἀκούειν ὑμᾶς ἐμοῦ δεῖ· σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε· ἀλλὰ τοὺς νόμους, καὶ τὸν ὅρκον, ἐν ᾧ πρὸς

ἅπασι

ἅπασι τοῖς ἄλλοις δικαίοις καὶ τοῦτο γέγραπται, τὸ ΟΜΟΙΩΣ ΑΜΦΟΙΝ ΑΚΡΟΑΣΘΑΙ. Τοῦτο δ' ἐστὶν, οὐ μόνον τὸ μὴ προκαταγνωκέναι μηδὲν, οὐδὲ τὸ τὴν εὔνοιαν ἴσην ἀμφοτέροις ἀποδοῦναι, ἀλλὰ καὶ τὸ τῇ τάξει, καὶ τῇ ἀπολογίᾳ, ὡς βεβούληται καὶ προήρηται τῶν ἀγωνιζομένων ἕκαστος, οὕτως ἐᾶσαι χρήσασθαι.

2 β'. Πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἐλαττοῦμαι καὶ τοὐλοιπὸν τὸν ἀγῶνα Αἰσχίνου· δύο δ', ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ μεγάλα. Εν μὲν, ὅτι οὐ περὶ τῶν ἴσων ἀγωνίζομαι· οὐ γάρ ἐστιν ἴσον νῦν ἐμοὶ τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας διαμαρτεῖν, καὶ τούτῳ μὴ ἐλεῖν τὴν γραφήν. Αλλ' ἐμοὶ μὲν —— οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν, ἀρχόμενος τοῦ λόγου· οὗτος δ' ἐκ περιουσίας μου καταγορεῖ. Ετερον δ', ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει, τῶν μὲν λοιδοριῶν καὶ τῶν κατηγοριῶν ἀκούειν ἡδέως, τοῖς ἐπαινοῦσι δ' αὐλοὺς ἄχθεσθαι. Τούτων τοίνυν,

τοίνυν, ὃ μέν ἐστι πρὸς ἡδονὴν, τούτῳ δέδοται· ὃ δὲ πᾶσιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐνοχλεῖ, λοιπὸν ἐμοί. Κἂν μὲν εὐλαβούμενος τοῦτο, μὴ λέγω τὰ πεπραγμένα ἐμαυτῷ, οὐκ ἔχειν ἀπολύσασθαι τὰ καθηγορημένα δόξω, οὐδ' ἐφ' οἷς ἀξιῶ τιμᾶσθαι, δεικνύναι· ἂν δ' ἐφ' ἃ καὶ πεποίηκα καὶ πεπολίτευμαι βαδίζω, πολλάκις λέγειν ἀναγκασθήσομαι περὶ ἐμαυτοῦ. Πειράσομαι μὲν οὖν ὡς μετριώτατα τοῦτο ποιεῖν· ὅ, τι δ' ἂν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἀναγκάζῃ, τούτου τὴν αἰτίαν οὗτός ἐστι δίκαιος ἔχειν, ὁ τοιοῦτον ἀγῶνα ἐνεγκάμενος.

3 γ'. Οἶμαι δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πάντας ἂν ὁμολογῆσαι, κοινὸν εἶναι τοῦτον τὸν ἀγῶνα ἐμοί τε καὶ Κτησιφῶντι, καὶ οὐδὲν ἐλάττονος ἄξιον σπουδῆς ἐμοί. Πάντων μὲν γὰρ ἀποστερεῖσθαι λυπηρόν ἐστι καὶ χαλεπόν· ἄλλως τε, κἂν ὑπ' ἐχθροῦ τῳ τοῦτο συμβαίνῃ· μάλιστα δὲ τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας

εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας, ὅσῳ περ καὶ τὸ τυχεῖν τούτων μέγιστόν ἐστι. Περὶ τούτων δ' ὅλος τοῦτ' ἐστὶ τοῦ ἀγῶνος, ἀξιῶ καὶ δέομαι πάντων ὁμοίως ὑμῶν ἀκοῦσαί μου περὶ τῶν καθηγορημένων ἀπολογουμένου δικαίως, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν, οὓς ὁ τιθεὶς ἐξαρχῆς Σόλων, εὔνους ὢν ὑμῖν καὶ δημοτικὸς, οὐ μόνον τῷ γράψαι κυρίους εἶναι δεῖν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῷ τοὺς δικάζοντας ὑμᾶς ὀμωμοκέναι· οὐκ ἀπιστῶν ὑμῖν, ὡς γέ μοι φαίνεται, ἀλλ' ὁρῶν, ὅτι τὰς αἰτίας καὶ τὰς διαβολὰς, αἷς ἐκ τοῦ πρότερος λέγειν ὁ διώκων ἰσχύει, οὐκ ἔνι τῷ φεύγοντι παρελθεῖν, εἰ μὴ τῶν δικαζόντων ἕκαστος ὑμῶν, τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν διαφυλάττων, καὶ τὰ τοῦ λέγοντος ὕστερον δίκαια εὐνοϊκῶς προσδέξεται, καὶ παρασχὼν ἑαυτὸν ἴσον καὶ κοινὸν ἀμφοτέροις ἀκροατὴν, οὕτω τὴν διάγνωσιν ποιήσεται περὶ πάντων.

δ'. Μέλ-

4 δ'. Μέλλων δὲ τ῀ τε ἰδίου βίου πανλὸς, ὡς ἔοικε, λόγον διδόναι τήμερον, καὶ τῶν κοινῇ πεπολιλευμένων, βούλομαι, καθάπερ ἐν ἀρχῇ, πάλιν τοὺς θεοὺς παρακαλέσαι, καὶ ἐναντίον ὑμῶν εὔχομαι· πρῶτον μὲν, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διαλελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύλην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τουλονὶ τὸν ἀγῶνα· ἔπειθ', ὅ, τι μέλλει συνοίσειν κὴ πρὸς εὐδοξίαν κοινῇ, κὴ πρὸς εὐσέβειαν ἑκάςῳ, τ῀το παραςῆσαι τοὺς θεὺς πᾶσιν ὑμῖν περὶ ταυλησὶ τῆς γραφῆς γνῶναι.

5 έ. Εἰ μὲν οὖν περὶ ὧν ἐδίωκε μόνον καληγόρησεν Αἰσχίνης, κἀγὼ περὶ αὐλ῀ τοῦ προβουλεύμαλος εὐθὺς ἂν ἀπελογούμην· ἐπειδὴ δ' ὐκ ἐλάλλω λόγον, τἄλλα διεξιὼν, ἀνάλωκε, καὶ ταπλεῖςα καλεψεύσαλό μου, ἀναγκαῖον εἶναι νομίζω κὴ δίκαιον ἅμα, βραχέα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, περὶ τούλων πρῶτον εἰπεῖν,

εἰπεῖν, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν τοῖς ἔξωθεν λόγοις ἡγμένος, ἀλλοτριώτερον τῶν ὑπὲρ τῆς γραφῆς δικαίων ἀκούῃ μου. Περὶ μὲν δὴ τῶν ἰδίων, ὅσα λοιδορούμενος βεβλασφήμηκε περὶ ἐμοῦ, θεάσασθε ὡς ἁπλᾶ καὶ δίκαια λέγω. Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐμὲ τοιοῦτον, οἷον οὗτος ἠτιᾶτο, (οὐ γὰρ ἄλλοθί που βεβίωκα, ἢ παρ' ὑμῖν) μηδὲ φωνὴν ἀνάσχησθε, μηδ' εἰ πάντα τὰ κοινὰ ὑπέρευ πεπολίτευμαι· ἀλλ' ἀναξίως, καὶ καταψηφίσασθε ἤδη. Εἰ δὲ πολλῷ βελτίω τούτου, καὶ ἐκ βελτιόνων, καὶ μηδενὸς τῶν μειρίων (ἵνα μηδὲν ἐπαχθὲς λέγω) χείρονα καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς ὑπειλήφατε καὶ γινώσκετε, τούτῳ μὲν μηδ' ὑπὲρ τῶν ἄλλων πιστεύετε· δῆλον γὰρ ὡς ὁμοίως ἅπαντ' ἐπλάττετο· ἐμοὶ δ' ἦν παρὰ πάντα τὸν χρόνον εὔνοιαν ἐνδέδειχθε ἐπὶ πολλῶν ἀγώνων τῶν πρότερον γεγενημένων, καὶ νυνὶ παράσχεσθε. Κακοήθης δ' ὤν, Αἰσχίνη, τοῦτο παντελῶς εὔηθες ᾠήθης, τοὺς

τοὺς περὶ τῶν πεπραγμένων καὶ πεπολιτευμένων λόγους ἀφέλα με, πρὸς τὰς λοιδορίας τὰς παρὰ σοῦ τρέψεσθαι· οὐ δὴ ποιήσω τοῦτο, οὐχ οὕτω τελύφωμαι. Αλλ' ὑπὲρ μὲν τῶν πεπολιτευμένων, ἃ καὶ ψεύδου καὶ διέβαλες, αὐτίκα ἐξετάσω· τῆς δὲ πομπείας ταύτης τῆς ἀναίδην οὕτωσὶ γεγενημένης, ὕστερον, ἂν βουλομένοις ἦ τούτοις ἀκούειν, μνησθήσομαι.

6 5'. Τὰ μὲν οὖν καθηγορημένα, πολλὰ καὶ δεινὰ, καὶ περὶ ὧν ἐνίων μεγάλας καὶ τὰς ἐσχάτας οἱ νόμοι τάττουσι τιμωρίας. Τοῦ δὲ παρόντος ἀγῶνος ἡ προαίρεσις αὕτη, ἐχθροῦ μὲν ἐπήρειαν ἔχει, καὶ ὕβριν, καὶ λοιδορίαν, καὶ προπηλακισμὸν ὁμοῦ, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. [*Τῶν μέντοι καθηγοριῶν καὶ τῶν αἰτιῶν τῶν εἰρημένων, εἴπερ ἦσαν ἀληθεῖς, οὐκ ἔνι τῇ πόλει δίκην ἀξίαν λαβεῖν, οὐδ' ἐγγύς.] Οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὰ προσελθεῖν τῷ δήμῳ καὶ λόγου

λόγου τυχεῖν· οὐδ' ἐν ἐπηρείας τάξει καὶ φθόνου τοῦτο ποιεῖν, οὔτε μὰ τὰς θεοὺς ὀρθῶς ἔχον, οὔτε πολιτικὸν, οὔτε δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι· ἀλλ' ἐφ' οἷς ἀδικοῦνλά με ἐώρα τὴν πόλιν, οὗσί γε τηλικούλοις ἡλίκα νῦν ἐτραγῴδει κὴ διεξήει, ταῖς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίαις ωαρ' αὐλὰ τὰ ἀδικήμαλα χρῆσθαι· εἰ μὲν εἰσαγγελίας ἄξια ωράτλοντά με ἐώρα, εἰσαγγέλλονλα, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς κρίσιν καθιστάνλα ωαρ' ὑμῖν· εἰ δὲ γράφονλα ωαράνομα, ωαρανόμων γραφόμενον. (Οὐ γὰρ δή που Κτησιφῶνλα μὲν δύναλαι διώκειν δι' ἐμὲ, ἐμὲ δ' εἴπερ ἐξελέγχειν ἐνόμιζεν, αὐλὸν οὐκ ἂν ἐγράψαλο.) Καὶ μὴν, εἴ τι τῶν ἄλλων ὧν νυνὶ διέβαλλε καὶ διεξήει, ἢ καὶ ἄλλ' ὁτιοῦν ἀδικοῦνλά με ὑμᾶς ἐώρα, εἰσὶ νόμοι ωερὶ πάνλων, καὶ τιμωρίαι, καὶ ἀγῶνες, καὶ κρίσεις, πικρὰ καὶ μεγάλα ἔχουσαι τὰ ἐπιτίμια· καὶ τούλοις ἐξῆν ἅπασι χρῆσθαι.

χρῆσθαι. Καὶ ὁπηνίκα ἐφαίνετο ταῦτα πεποιηκώς, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον κεχρημένος τοῖς πρὸς ἐμὲ, ὡμολογεῖτο ἂν ἡ καλλιγορία τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. Νῦν δ' ἐκ τῆς ὀρθῆς καὶ δικαίας ὁδοῦ, καὶ φυγὼν τοὺς παρ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἐλέγχους, τοσούτοις ὕστερον χρόνοις αἰτίας καὶ σκώμματα καὶ λοιδορίας συμφορήσας, ὑποκρίνεται· εἶτα, καλλιγορεῖ μὲν ἐμοῦ, κρίνει δὲ τουτονί· καὶ τοῦ μὲν ἀγῶνος ὅλου τὴν πρὸς ἐμέ πως ἔχθραν προίεσθαι, οὐδαμοῦ δ' ἐπὶ ταύτην ἀπηλλαγκὼς ἐμοὶ, τὴν ἑτέρου ζηλῶν ἐπιτιμίαν ἀφελέσθαι φαίνεται. Καίτοι πρὸς ἅπασιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς ἄλλοις δικαίοις, οἷς ἂν εἰπεῖν τις ὑπὲρ Κτησιφῶντος ἔχοι, καὶ τοῦτ' ἔμοιγε δοκεῖ καὶ μάλα εἰκότως ἂν λέγειν, ὅτι τῆς ἡμετέρας ἔχθρας ἡμᾶς· ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν δίκαιον ἦν τὸν ἐξελασμὸν ποιεῖσθαι, οὐ τὸ μὲν πρὸς ἀλλήλους ἀγωνίζεσθαι παραλείπειν,

πειν, ἑτέρῳ δ' ὅτῳ κακόν τι δώσομεν ζηλειν· ὑπερβολὴ γὰρ ἀδικίας τοῦτό γε.

ζ'. Πάντα μὲν τοίνυν τὰ καληγορημένα, ὁμοίως ἐκ τούτων ἄν τις ἴδοι, οὔτε δικαίως, οὔτ' ἐπ' ἀληθείας οὐδεμιᾶς εἰρημένα. Βούλομαι δὲ κ) καθ' ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐξελάσαι, καὶ μάλισθ' ὅσα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης κ) τῆς πρεσβείας καλ-ἐψεύσαλό μου, τὰ πεπραγμένα ἐαυτῷ μελὰ Φιλοκράτους ἀναλιθεὶς ἐμοί. Ἐσι δ' ἀναγκαῖον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ προσῆκον ἴσως, ὡς κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους εἶχε τὰ πράγμαλα ἀναμνῆσαι ὑμᾶς, ἵνα πρὸς τὸν ὑπάρχονλα καιρὸν ἕκασα θεωρῆτε. Τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συςάνλος πολέμου, οὐ δι' ἐμὲ· οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε ἐπαλιλευόμην πω τότε· πρῶτον μὲν ὑμεῖς οὕλω διέκεισθε, ὥςε Φωκέας μὲν βούλεσθαι σωθῆναι, καίπερ οὐ δίκαια ποιοῦνλας ὁρῶνλες· Θηβαίοις δ' ὁτιοῦν ἂν ἐφησθῆναι παθοῦσιν, οὐκ ἀλόγως οὐδ' ἀδίκως αὐλοῖς ἀργιζόμενοι·

ζόμενοι· οἷς γὰρ εὐλυχήκεσαν ἐν Λεύκτροις, οὐ μελρίως ἐκέχρηλο. Επειθ' ἡ Πελοπόννησος ἅπασα διειςήκει· καὶ οὔθ' οἱ μισοῦνλες Λακεδαιμονίους οὕλως ἴσχυον, ὥςε ἀνελεῖν αὐλοὺς, οὔθ' οἱ πρότερον δι' ἐκείνων ἄρχονλες κύριοι τῶν πόλεων ἦσαν· ἀλλά τις ἦν ἄκριλος κὴ παρὰ τούλοις κὴ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἔρις κὴ ταραχή. Ταῦτα δ' ὁρῶν ὁ Φίλιππος, (οὐ γὰρ ἦν ἀφανῆ) τοῖς παρ' ἑκάςοις προδόταις χρήματα ἀναλίσκων, πάνλας συνέκρουε, καὶ πρὸς ἑαυλοὺς ἐτάρατλεν· εἶτ' ἐν οἷς ἡμάρλανον οἱ ἄλλοι κὴ κακῶς ἐφρόνουν, αὐλὸς παρεσκευάζελο, καὶ καλὰ πάνλων ἐφύελο. Ως δὲ ταλαιπωρούμενοι τῷ μήκει τοῦ πολέμου, οἱ τότε μὲν βαρεῖς, νῦν δ' ἀτυχεῖς Θηβαῖοι, Φανεροὶ πᾶσιν ἦσαν ἀναγκαζθησόμενοι καλαφεύγειν ἐφ' ὑμᾶς, ὁ Φίλιππος, ἵνα μὴ τᾶτο γένοιλο, μηδὲ συνέλθοιεν αἱ πόλεις, ὑμῖν μὲν εἰρήνην, ἐκείνοις δὲ βοήθειαν ἐπηγγείλαλο.

Τί οὖν συνηγωνίσαλο αὐλῷ ωρὸς τὸ λαβεῖν ὀλίγου δεῖν ὑμᾶς ἐκόνλας ἐξαπαλωμένους; ἢ τῶν ἄλλων Ελλήνων, εἴτε χρὴ κακίαν, εἴτε ἄγνοιαν, εἴτε χὴ ἀμφότερα ταῦτ' εἰπεῖν· οἳ πόλεμον συνεχῆ χὴ μακρὸν πολεμούνλων ὑμῶν, καὶ τοῦτον ὑπὲρ τῶν κοινῇ ωᾶσι συμφερόνλων, ὡς ἔργῳ Φανερὸν γέγονεν, οὔτε χρήμασιν, οὔτε σώμασιν, οὐδὲ ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν ωάνλων συνελάμβανον ὑμῖν· οἷς καὶ δικαίως χὴ ωροσηκόνλως ὀργιζόμενοι, ἑτοίμως ὑπηκούσαλε τῷ Φιλίππῳ.

Β ή. Η μὲν οὖν τότε συγχωρηθεῖσα εἰρήνη, διὰ ταῦτα, οὐ δι' ἐμὲ, ὡς οὗτος διέβαλεν, ἐπράχθη. Τὰ δὲ τούλων ἀδικήμαλα καὶ δωροδοκήμαλα ἐν αὐλῇ, τῶν νυνὶ ωαρόνλων ωραγμάτων, ἄν τις ἐξελάζῃ δικαίως, αἴτια εὑρήσει. Καὶ ταυτὶ ωάνθ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀκριβολογοῦμαι καὶ διεξέρχομαι. Εἰ γὰρ εἶναί τινα δοκοίη τὰ μάλιζα ἐν τούλοις ἀδι-

ἀδικήματα, οὐδέν ἐστι δήπου πρὸς ἐμέ· ἀλλ' ὁ μὲν πρῶτος εἰπὼν καὶ μνησθεὶς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, Ἀριστόδημος ἦν ὁ ὑποκριτής· ὁ δ' ἐκδεξάμενος, καὶ γράψας, καὶ ἑαυτὸν μετὰ τοῦτου μισθώσας ἐπὶ ταῦτα, Φιλοκράτης ὁ Ἀγνούσιος, ὁ σὸς, Αἰσχίνη, κοινωνὸς, οὐκ ἐμὸς, οὐδὲ ἂν σὺ διαῤῥαγῇς ψευδόμενος· οἱ δὲ συνειπόντες, ὅτου δήποτε ἕνεκα, (ἐῶ γὰρ τοῦτό γε ἐν τῷ παρόντι) Εὔβουλος, καὶ Κηφισοφῶν· ἐγὼ δ' οὐδὲν οὐδαμοῦ. Ἀλλ' ὅμως, τούτων τοιούτων ὄντων, καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας οὕτω δεικνυμένων, εἰς τοῦθ' ἦκεν ἀναιδείας, ὥστε τολμᾷ λέγειν, ὡς ἄρα ἐγὼ πρὸς τῷ τῆς εἰρήνης αἴτιος γεγενῆσθαι, ἔτι καὶ κεκωλυκὼς εἴην τὴν πόλιν μετὰ κοινοῦ συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων αὐτὴν ποιήσασθαι. Εἶτ' ὦ, τί ἂν εἰπὼν σέ τις ὀρθῶς προσείποι; ἔστιν ὅπου σὺ παρὼν, τηλικαύτην πρᾶξιν καὶ συμμαχίαν, ἡλίκην νῦν ἐτραγῴδεις καὶ διεξῄεις, ὁρῶν ἀφαιρ-

ούμενόν με τῆς πόλεως, ἠγανάκλησας, ἢ ωαρελθὼν ταῦτα ἃ νῦν καληγορεῖς, ἐδίδαξας, ἢ διεξῆλθες; καὶ μὴν, εἰ τὸ κωλῦσαι τὴν τῶν Ελλήνων κοινωνίαν ἐπεπράκειν ἐγὼ Φιλίππῳ, σοὶ τὸ μὴ σιγῆσαι λοιπὸν ἦν, ἀλλὰ βοᾶν, καὶ διαμαρτύρεσθαι, καὶ δηλοῦν τοῖσι. Οὐ τοίνυν ἐποίησας οὐδαμοῦ τοῦτο, οὐδ' ἤκουσέ σου ταύτην τὴν φωνὴν οὐδείς. Οὔτε γὰρ ἦν ωρεσβεία ωρὸς οὐδένα ἀπεσταλμένη τότε τῶν Ελλήνων, ἀλλὰ πάλαι ωάντες ἦσαν ἐξεληλεγμένοι, οὔθ' οὗτος ὑγιὲς ωερὶ τούτων εἴρηκεν οὐδέν. Χωρὶς δὲ τούτων, καὶ διαβάλλει τὴν πόλιν τὰ μέγιστα ἐν οἷς ψεύδεται. Εἰ γὰρ ὑμεῖς ἅμα τοὺς μὲν ἄλλους Ελληνας εἰς πόλεμον ωαρεκαλεῖτε, αὐτοὶ δὲ ωρὸς Φίλιππον ωερὶ εἰρήνης ωρέσβεις ἐπέμπετε, Εὐρυβάτου ωρᾶγμα, οὐ πόλεως ἔργον, οὐδὲ χρηστῶν ἀνθρώπων διεπράττεσθε. Αλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι. Τί γὰρ καὶ βουλόμενοι μετεπέμ-

πεσθ'

πεσθ' ἂν αὐτοὺς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀλλ' ὑπῆρχεν ἅπασιν· ἀλλ' ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ' αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβουλεύεσθε. Οὐκοῦν οὔτε τῆς ἐξαρχῆς εἰρήνης ἠγεμὼν, οὐδ' αἴτιος ὢν ἐγὼ φαίνομαι, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδὲν ὧν κατεψεύσατό μου, οὐδὲν ἀληθὲς ὂν δείκνυται.

9. θ'. Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην ἡ πόλις, ἐνταῦθα πάλιν σκέψασθε, τί ἡμῶν ἑκάτερος προείλετο πράττειν· καὶ γὰρ ἐκ τούτων εἴσεσθε, τίς ἦν ὁ Φιλίππῳ πάντα συναγωνιζόμενος, καὶ τίς ὁ πράττων ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τὸ τῇ πόλει συμφέρον ζητῶν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν ἔγραφα βουλεύων, ἀποπλεῖν πὴν ταχίστην τὰς πρέσβεις ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ὄντα Φίλιππον πυνθάνοιτο, καὶ τοὺς ὅρκους ἀπολαμβάνειν· οὗτοι δὲ, οὐδὲ γράφαντος ἐμοῦ, ταῦτα ποιεῖν ἠθέλησαν. Τί δὲ τοῦτ' ἠδύνατο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ διδάξω. Φιλίππῳ

ἱππῳ μὲν ἦν συμφέρον, ὡς πλεῖσον τὸν μεταξὺ χρόνον γενέσθαι τῶν ὅρκων· ὑμῖν δ', ὡς ἐλάχιστον. Διὰ τί; ὅτι ὑμεῖς μὲν, οὐκ ἀφ' ἧς ὠμόσατε μόνον ἡμέρας, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἠλπίσατε τὴν εἰρήνην ἔσεσθαι, πάσας ἐξελύσατε τὰς παρασκευὰς τὰς τοῦ πολέμου· ὁ δὲ, τοῦτο ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου μάλιστα ἐπραγματεύετο, νομίζων (ὅπερ ἦν ἀληθὲς) ὅσα τῆς πόλεως προλάβοι πρὸ τοῦ τὸς ὅρκους ἀποδοῦναι, πάντα ταῦτα βεβαίως ἕξειν· οὐδένα γὰρ τὴν εἰρήνην λύσειν τούτων ἕνεκα. Ἃ ἐγὼ προορώμενος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ λογιζόμενος, τὸ ψήφισμα τοῦτο γράφω, πλεῖν ἐπὶ τὰς τόπους, ἐν οἷς ἂν ἦ Φίλιππος, καὶ τὰς ὅρκους τὴν ταχίστην ἀπολαμβάνειν· ἵν' ἐχόντων τῶν Θρᾳκῶν, τῶν ἡμετέρων συμμάχων, τὰ χωρία ταῦθ', ἃ νῦν οὗτος διέσυρε, τὸ Σέρριον, καὶ τὸ Μύριον, καὶ τὴν Ἐργίσκην, οὕτω γίγνοιντ' οἱ ὅρκοι, καὶ μὴ προλαβὼν

ἐκεῖνος

ἐκεῖνος τοὺς ἐπικαίρους τῶν τόπων, κύριος τῆς Θρᾴκης καλασαίη, μηδὲ πολλῶν μὲν χρημάτων, πολλῶν δὲ σρατιωτῶν εὐπορήσας, ἐκ τούτων ῥᾳδίως τοῖς λοιποῖς ἐπιχειροίη ωράγμασιν. Εἶτα τοῦτο μὲν οὐχὶ λέγει τὸ ψήφισμα, οὐδ' ἀναγινώσκει· εἰ δὲ βουλεύων ἐγὼ ωροσάγειν τοὺς ωρέσβεις ᾤμην δεῖν, τοῦτό μου διαβάλλει. Αλλὰ τί ἐχρῆν με ποιεῖν; μὴ ωροσάγειν γράψαι τοὺς ἐπὶ τοῦθ' ἥκοντας, ἵν' ὑμῖν διαλεχθῶσιν; ἢ θέαν μὴ καλανεῖμαι τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτοῖς κελεῦσαι; ἀλλ' ἐν τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν ἐθεώρουν ἄν, εἰ μὴ τοῦτ' ἐγράφη. Τὰ μικρὰ συμφέροντα τῆς πόλεως ἔδει με Φυλάττειν, τὰ δ' ὅλα, ὥσπερ οὗτοι, πεπρακέναι Φιλίππῳ; οὐ δή που. Λέγε τοίνυν μοι τὸ ψήφισμα τουτὶ λαβών, ὃ σαφῶς οὗτος εἰδώς, ωαρέβη. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ

" Επὶ Αρχοντος Μνησιφίλου, Εκα-
" τομβαιῶνος ἑνὴ καὶ νέᾳ, Φυλῆς πρυ-
" τανευούσης Πανδιονίδος, Δημοσθένης
" Δημοσθένους Παιανιεὺς εἶπεν· Επει-
" δὴ Φίλιππος ἀποσείλας πρέσβεις πε-
" ρὶ τῆς εἰρήνης πρὸς Αθηναίους, ὁμο-
" λογουμένας πεποίηται συνθήκας, δε-
" δόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῶν
" Αθηναίων, ὅπως ἂν ἡ εἰρήνη ἐπίλε-
" λεσθῇ, ἡ ἐπιχειροτονηθεῖσα ἐν τῇ
" πρώτῃ ἐκκλησίᾳ, πρέσβεις ἑλέσθαι
" ἐκ πάντων Αθηναίων ἤδη πέντε· τοὺς
" δὲ χειροτονηθέντας ἀποδημεῖν, μηδεμί-
" αν ἀναβολὴν ποιουμένους, ὅπου ἂν
" ὦντα πυνθάνωνται τὸν Φίλιππον, καὶ
" τοὺς ὅρκους λαβεῖν τε παρ' αὐτοῦ καὶ
" δοῦναι τὴν ταχίστην, ἐπὶ ταῖς ὡμο-
" λογημέναις συνθήκαις αὐτῷ πρὸς τὸν
" Αθηναίων δῆμον, συμπεριλαμβάνοντας
" καὶ τοὺς ἑκατέρων συμμάχους. Πρέσ-
" βεις

" ϐεις ἠρέθησαν, Εὔϐουλος Ἀναφλύστιος,
" Αἰσχίνης Κοθωκίδης, Κηφισοφῶν Ραμ-
" νούσιος, Δημοκράτης Φλυεὺς, Κλέων
" Κοθωκίδης."

101. Ταῦτα γράψαντος ἐμοῦ τότε, καὶ τὸ τῇ πόλει συμφέρον, οὐ τῷ Φιλίππῳ ζητοῦντος, βραχὺ φροντίσαντες οἱ χρηστοὶ πρέσϐεις οὗτοι καθῆντο ἐν Μακεδονίᾳ τρεῖς ὅλους μῆνας, ἕως ἦλθε Φίλιππος ἐκ Θράκης, πάντα καλαστρεψάμενος τἀκεῖ· ἐξὸν ἡμερῶν δέκα, μᾶλλον δὲ τριῶν ἢ τεττάρων, εἰς τὸν Ελλήσποντον ἀφῖχθαι, καὶ τὰ χωρία σῶσαι, λαϐόντας τοὺς ὅρκους πρὶν ἐκεῖνον ἐξελεῖν αὐλά. Οὐ γὰρ ἂν ἥψατ' αὐτῶν, παρόντων ἡμῶν· ἢ οὐκ ἂν ὡρκίζομεν αὐτόν· ὥστε τῆς εἰρήνης ἂν διημαρτήκει, καὶ οὐκ ἂν ἀμφότερα εἶχε, καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὰ χωρία. Τὸ μὲν τοίνυν ἐν τῇ πρεσϐείᾳ πρῶτον, κλέμμα μὲν Φιλίππου, δωροδόκημα δὲ τῶν ἀδίκων τούτων ἀνθρώπων καὶ θεοῖς ἐχθρῶν,

ϑρῶν, τοιοῦτον ἐγένελο· ὑπὲρ οὗ κ᾽ τότε, καὶ νῦν, καὶ ἀεὶ ὁμολογῶ πολεμεῖν κ᾽ διαφέρεσθαι τούλοις.

ΙΙ. ιά. Ετερον δ᾽ εὐθὺς ἐφεξῆς ἔτι τούτου μεῖζον κακούργημα ϑεάσασθε. Επειδὴ γὰρ ὡμολόγησε τὴν εἰρήνην ὁ Φίλιππος ἔξειν, ωρολαβὼν τὴν Θρᾴκην διὰ τούλους, οὐχὶ πεισθέντας τῷ ἐμῷ ψηφίσμαλι, πάλιν ὠνεῖται ωαρ᾽ αὐλῶν, ὅπως μὴ ἀπίωσιν ἐκ Μακεδονίας, ἕως ἂν τὰ τῆς ϛραλείας τῆς ἐπὶ τοὺς Φωκέας εὐλρεπῆ ποιήσαιλο· ἵνα μὴ δεῦρο ἀπαγγειλάντων αὐλῶν, ὅτι μέλλει καὶ ωαρασκευάζεσθαι πορεύεσθαι, ἐξέλθοιλε ὑμεῖς, καὶ ωεριπλεύσαντες ταῖς τριήρεσιν εἰς Πύλας, ὥσπερ ωρότερον, κλείσοιλε τὸν πορθμὸν· ἀλλ᾽ ἅμ᾽ ἀκούσαντε ταῦτα ἀπαγγελλόντων ὑμῖν τούλων, κἀκεῖνος ἐνλὸς εἴη Πυλῶν, καὶ μηδὲν ἔχοιθ᾽ ὑμεῖς ποιῆσαι. Οὕτω δ᾽ ἦν ὁ Φίλιππος ἐν Φόβῳ, κ᾽ πολλῇ ἀγωνίᾳ, μὴ καὶ ταῦτα ωροειληφότος αὐλοῦ, ωρὸ

πρὸ τοῦ τοὺς Φωκέας ἀπολέσθαι, ἀκέσαντες ψηφίσασθε βοηθεῖν αὐτοῖς, καὶ ἐκφύγοι τὰ πράγματα αὐτὸν, ὥστε πάλιν μισθοῦται τὸν καλάπυγον τυτονὶ, οὐκ ἔτι κοινῇ μετὰ τῶν ἄλλων πρέσβεων, ἀλλὰ ἰδίᾳ καθ' αὑτὸν, τοιαῦτα πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν καὶ ἀπαγγεῖλαι, δι' ὧν ἅπαντ' ἀπώλεσε.

12. ιβ'. Ἀξιῶ δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δέομαι, τοῦτο μεμνῆσθαι ὑμᾶς παρ' ὅλον τὸν ἀγῶνα, ὅτι μὴ καλῆγορήσαντος Αἰσχίνου μηδὲν ἔξω τῆς γραφῆς, οὐδ' ἂν ἐγὼ λόγον οὐδένα ἐποιούμην ἕτερον· ἁπάσαις δ' αἰτίαις καὶ βλασφημίαις ἅμα τούτου κεχρημένου, ἀνάγκη κἀμοὶ πρὸς ἕκαστα τῶν καλῆγορημένων μικρὰ ἀποκρίνεσθαι. Τίνες οὖν ἦσαν οἱ παρὰ τούτου λόγοι τότε ῥηθέντες, καὶ δι' οὓς ἅπαντ' ἀπώλεσε; Ὡς οὐ δεῖ θορυβεῖσθαι τῷ παρεληλυθέναι Φίλιππον εἴσω Πυλῶν· ἔσται γὰρ ἅπαντ' ὅσα βούλεσθ' ὑμεῖς, ἐὰν ἔχητ' ἡσυχίαν, καὶ

ἀκούσεσθε

ἀκούσεσθε δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν, οἷς μὲν ἐχθρὸς ἥκει, Φίλον αὐλὸν γεγενημένον, οἷς δὲ Φίλος, τοὐναντίον αὐλὸν ἐχθρόν· οὐ γὰρ τὰ ῥήματα τὰς οἰκειότητας ἔφη βεβαιοῦν, (μάλα σεμνῶς ὀνομάζων) ἀλλὰ τὸ, ταὐτὰ συμφέρειν· συμφέρει δὲ Φιλίππῳ καὶ Φωκεῦσι καὶ ὑμῖν ὁμοίως ἅπασι, τῆς ἀναλγησίας καὶ τῆς βαρύτητος ἀπαλλαγῆναι τῆς τῶν Θηβαίων. Ταῦτα δ' ἀσμένως τινὲς ἤκουον αὐλοῦ, διὰ τὴν τόθ' ὑποῦσαν ἀπέχθειαν πρὸς τοὺς Θηβαίους. Τί οὖν συνέβη μεθ' ταῦτα εὐθύς; οὐκ εἰς μακρὰν τὰς μὲν ταλαιπώρους Φωκέας ἀπολέσθαι, καὶ καθασκαφῆναι τὰς πόλεις αὐτῶν· ὑμᾶς δ' ἡσυχίαν ἄγοντας, καὶ τούτῳ πεισθέντας, μικρὸν ὕστερον σκευαγωγεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν, τοῦτον δὲ χρυσίον λαβεῖν· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, τὴν μὲν ἀπέχθειαν τὴν πρὸς Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς, τῇ πόλει γενέσθαι· τὴν δὲ χάριν τὴν ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων,

μένων, Φιλίππῳ. Οτι δ' οὕλω ταῦτ' ἔχει, λέγε μοι τό, τε τῦ Καλλισθένους ψήφισμα, καὶ τὴν ἐπιςολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, ἐξ ὧν ἀμφοτέρων ὑμῖν ἅπαντα ταῦτ' ἔσαι φανερά. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

" Επὶ Μνησιφίλου Αρχοντος, συγ-
" κλήτου ἐκκλησίας ὑπὸ στρατηγῶν γε-
" νομένης, καὶ πρυτάνεων καὶ βουλῆς
" γνώμῃ, Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ἀπ-
" ιόντος, Καλλισθένης Στεσικλέους Φλη-
" ρεὺς εἶπε· Μηδένα Αθηναίων μηδεμιᾷ
" πρεσβείᾳ ἐν τῇ χώρᾳ κοιλαῖον γίγ-
" νεσθαι, ἀλλ' ἐν ἄστει ϗ Πειραιεῖ,
" ὅσοι μὴ ἐν τοῖς Φρουρίοις εἰσὶν ἀπο-
" τεταγμένοι· τούτων δ' ἑκάστους, ἣν πα-
" ρέλαβον τάξιν, διατηρεῖν, μήτε ἀφημε-
" ρεύοντας, μήτε ἀποστρατεύντας. Ος δ' ἂν
" ἀπειθήσῃ τῷ ψηφίσματι τούτῳ, ἔνοχος
" ἔστω τοῖς τῆς προδοσίας ἐπιτιμίοις,
" ἐὰν μήτι ἀδύνατον ἐπιδεικνύῃ περὶ
" ἑαυτὸν

" ἑαυτὸν ὄν· περὶ δὲ τῶν ἀδυνάτων
" ἐπικρινέτω ὁ ἐπὶ τῶν ὅπλων στρατη-
" γὸς, καὶ ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως, καὶ
" ὁ γραμματεὺς τῆς βουλῆς. Καλακο-
" μίζειν δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν πάντα
" τὴν ταχίστην· τὰ μὲν ἐντὸς σταδίων
" ἑκατὸν εἴκοσιν, εἰς ἄστυ καὶ Πειραιᾶ·
" τὰ δὲ ἐκτὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν, εἰς
" Ἐλευσῖνα, καὶ Φυλὴν, καὶ Ἀφιδνα,
" καὶ Ραμνοῦντα, καὶ Σούνιον. Εἶπε
" Καλλισθένης Φαληρεύς."

Ἀρ' ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσιν ἐποιεῖσθε τὴν εἰρήνην, ἢ ταῦτ' ἐπηγγείλαθ' ὑμῖν οὗτος ὁ μισθωτός; Λέγε δ' αὖ τὴν ἐπιστολὴν, ἣν δεῦρ' ἔπεμψε Φίλιππος μετὰ ταῦτα.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

" Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος,
" Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ,
" χαίρειν. Ἴσως ἡμᾶς παρεληλυθότας
" εἴσω Πυλῶν, καὶ τὰ καθ' ἑκάστην Φω-

" κίδα

" κίδα ὑφ' ἑαυτοὺς πεποιημένους· καὶ
" ὅσα μὲν ἑκουσίως προσετίθεσο τῶν
" πολισμάτων, φιλικὰς εἰσαγόμενος·
" τὰ δὲ μὴ ὑπακούοντα, καλακράτος
" λαβόντες καὶ ἐξανδραποδισάμενοι, κατ-
" εσκάψαμεν. Ακούων δὲ καὶ ὑμᾶς
" παρασκευάζεσθαι βοηθεῖν αὐτοῖς, γέ-
" γραφα ὑμῖν, ἵνα μὴ πλεῖον ἐνοχ-
" λῆσθε περὶ τούτων. Τοῖς μὲν γὰρ
" ὅλοις, οὐδὲν μέτριόν μοι δοκεῖτε ποι-
" εῖν, τὴν εἰρήνην συνθέμενοι, καὶ ὁμοί-
" ως ἀντιπαρεξάγοντες, καὶ ταῦτα οὐ-
" δὲ συμπεριειλημμένων τῶν Φωκέων ἐν
" ταῖς κοιναῖς ἡμῶν συνθήκαις. Ωστε
" ἐὰν μὴ ἐμμένητε τοῖς ὡμολογημένοις,
" οὐδὲν προλερήσετε ἔξω τοῦ ἐφθακέναι
" ἀδικοῦντες."

13 γ'. Ακούετε, ὡς σαφῶς δηλοῖ καὶ διορίζεται ἐν τῇ πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολῇ πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ συμμάχους· Οτι ταῦτα ἐγὼ πεποίηκα ἀκόντων Αθηναίων, καὶ λυπουμένων; ὥς' εἴπερ εὖ

Φρονεῖτε,

Φρονεῖτε, ὦ Θηβαῖοι καὶ Θετταλοί, τούτους μὲν ἐχθροὺς ὑπολήψεσθε, ἐμοὶ δὲ πιστεύσετε· οὐ τούτοις τοῖς ῥήμασι γράψας, ταῦτα δὲ βουλόμενος δεικνύναι. Τοιγαροῦν ἐκ τούτων ὤχετο ἐκείνους λαβών, εἰς τὸ μηδολιᾶν προορᾶν τῶν μελλόντων ταῦτα, μηδ' αἰσθάνεσθαι, ἀλλ' ἐᾶσαι πάντα τὰ πράγματα ἐκεῖνον ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι· ἐξ ὧν ταῖς παρούσαις συμφοραῖς οἱ παλαίπωροι Θηβαῖοι κέχρηνται. Ὁ δὲ ταύτης τῆς πίστεως αὐτῷ συνεργὸς καὶ συναγωνιστής, καὶ ὁ δεῦρ' ἀπαγγείλας τὰ ψευδῆ καὶ φενακίσας ὑμᾶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὰ Θηβαίων ὀδυρόμενος νῦν πάθη, καὶ διεξιὼν ὡς οἰκτρά· καὶ τούτων, καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι κακῶν, καὶ ὅσ' ἄλλα πεπόνθασιν οἱ Ἕλληνες, ἁπάντων αὐτὸς ὢν αἴτιος. Δῆλον γάρ ὅτι; σὺ μὲν ἀλγεῖς ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν, Αἰσχίνη, καὶ τοὺς Θηβαίους ἐλεεῖς, κτήματα ἔχων ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ γεωργῶν τὰ ἐκείνων· ἐγὼ

δὲ

δὲ χαίρω, ὃς εὐθὺς ἐξηλάμην ὑπὸ τῶν ταῦτα πραξάντων.

14 ιδ'. Ἀλλὰ γὰρ ἐμπέπλωκα εἰς λόγους, οὓς αὐτίκα μᾶλλον ἁρμόσει λέγειν ἴσως. Ἐπάνειμι δὴ πάλιν ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις, ὡς τὰ τούτων δωροδοκήματα καὶ ἀδικήματα τῶν νυνὶ παρόντων πραγμάτων γέγονεν αἴτια. Ἐπειδὴ γὰρ ἐξηπάτησθε μὲν ὑμεῖς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου διὰ τούτων, τῶν ἐν ταῖς πρεσβείαις μισθωσάντων ἑαυτοὺς τῷ Φιλίππῳ, καὶ οὐδὲν ἀληθὲς ὑμῖν ἀπαγγειλάντων, ἐξηπάτηντο δὲ οἱ παλαίπωροι Φωκεῖς, καὶ ἀνήρηντο αἱ πόλεις αὐτῶν, τί ἐγένετο; Οἱ μὲν κατάπλυσοι Θετταλοὶ, καὶ ἀναίσθητοι Θηβαῖοι, φίλον, εὐεργέτην, σωτῆρα, τὸν Φίλιππον ἡγοῦντο· πάντ' ἐκεῖνος ἦν αὐτοῖς, καὶ οὐδὲ φωνὴν ἤκουον, εἴ τις ἄλλό τι βούλοιτο λέγειν. Ὑμεῖς δὲ ὑφορώμενοι τὰ πεπραγμένα, καὶ δυσχεραίνοντες, ἤγετε τὴν εἰρήνην ὅμως· οὐ γὰρ ἦν ὅ,τι ἂν ἐποιεῖτε μόνοι.

Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Ελληνες, ὁμοίως ὑμῖν πεφενακισμένοι, καὶ διημαρτηκότες ὧν ἤλπισαν, ἦγον τὴν εἰρήνην ἄσμενοι, καὶ αὐτοὶ τρόπον τινὰ ἐκ πολλοῦ πολεμούμενοι. Ὁ γὰρ περιὼν ὁ Φίλιππος, Ιλλυριοὺς καὶ Τριβαλλοὺς, τινὰς δὲ καὶ τῶν Ελλήνων κατεστρέφετο, καὶ δυνάμεις πολλὰς καὶ μεγάλας ἐποιεῖτο ὑφ' ἑαυτῷ, καί τινες τῶν ἐκ τῶν πόλεων ἐπὶ τῇ τῆς εἰρήνης ἐξουσίᾳ βαδίζοντες ἐκεῖσε διεφθείροντο, ὧν εἷς οὗτος ἦν· τότε πάντες, ἐφ' οἷς ταῦτα παρεσκευάζετο ἐκεῖνος, ἐπολεμοῦντο. Εἰ δὲ μὴ ἠσθάνοντο, ἕτερος λόγος οὗτος, οὐ πρὸς ἐμέ· ἐγὼ μὲν γὰρ προὔλεγον, καὶ διεμαρτυρόμην, καὶ παρ' ὑμῖν ἀεί, καὶ ὅποι πεμφθείην. Αἱ δὲ πόλεις ἐνόσων, τῶν μὲν ἐν τῷ πολιτεύεσθαι καὶ πράττειν δωροδοκουμένων, καὶ διαφθειρομένων ἐπὶ χρήμασι· τῶν δὲ ἰδιωτῶν καὶ πολλῶν, τὰ μὲν, οὐ προορωμένων, τὰ δὲ, τῇ καθ' ἡμέραν ῥᾳστώνῃ καὶ σχολῇ δελεαζομένων,

καὶ

καὶ τοιοῦτόν τι πάθος πεπονθότων ἁπάντων, πλὴν οὐκ ἐφ' ἑαυτοὺς οἰομένων ἑκάστων τὸ δεινὸν ἥξειν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἑτέρων κινδύνων τὰ ἑαυτῶν ἀσφαλῶς σχήσειν ὑπολαμβανόντων, ὅταν βούλωνται. Εἶτ', οἶμαι, συμβέβηκε τοῖς μὲν πλήθεσιν, ἀντὶ τῆς πολλῆς καὶ ἀκαίρου ῥαθυμίας, τὴν ἐλευθερίαν ἀπολωλεκέναι· τοῖς δὲ τριακοσίοις, καὶ τἄλλα πλὴν ἑαυτοὺς οἰομένοις πωλεῖν, πρώτους ἑαυτοὺς πεπρακόσιν ἡσθῆσθαι· ἀντὶ γὰρ φίλων καὶ ξένων, ἃ τότε ὠνομάζοντο ἡνίκα ἐδωροδόκων, νῦν κόλακες, καὶ θεοῖς ἐχθροί, καὶ τἄλλα ἃ τρισὶν ἤκει πάντα ἀκούουσιν.

151. Οὐδεὶς γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τοῦ τριακοντάετος συμφέρον ζητῶν, χρήματα ἀναλίσκει· οὐδ' ἐπειδὰν ὢν ἄν τις ἡλικίαι κύριος γένηται, τῷ τριακοστῇ συμβούλῳ περὶ τῶν λοιπῶν ἔτι χρῆται. Οὐδὲν γὰρ ἦν ἂν εὐδαιμονέστερον τριακοστοῦ. Ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ

ἔϛι· πόθεν; πολλοῦ γε κ᾽ δεῖ. Αλλ᾽ ἐπειδὰν τῶν ϖραγμάτων ἐγκρατὴς ὁ ζητῶν ἄρχειν καθαϛῇ, καὶ τῶν ταῦτα ἀποδομένων δεσπότης ἐϛί· τὴν δὲ ϖονηρίαν εἰδὼς, τότε δὴ τότε κ᾽ μισεῖ, καὶ ἀπιϛεῖ, καὶ ϖροπηλακίζει. Σκοπεῖτε δέ· (καὶ γὰρ, εἰ ϖαρελήλυθεν ὁ τῶν ϖραγμάτων καιρὸς, ὁ τοῦ γε εἰδέναι τὰ τοιαῦτα καιρὸς ἀεὶ ϖάρεϛι τοῖς εὖ φρονοῦϭι.) Μέχρι τούτου Λαϭθένης Φίλος ὠνομάζετο Φιλίππου, ἕως ϖροὔδωκεν Ολυνθον· μέχρι τούτου Τιμόλαος, ἕως ἀπώλεϭε Θήβας· μέχρι τούτου Εὔδικος καὶ Σίμος, οἱ Λαριϭαῖοι, ἕως Θετταλίαν ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίηϭαν. Εἶτ᾽ ἐλαυνομένων, καὶ ὑβριζομένων, καὶ τί κακὸν οὐχὶ ϖαϭχόντων, ϖᾶϭα ἡ οἰκουμένη μετὴ γέγονε ϖροδοτῶν. Τί δ᾽ Αριϛραῖος ἐν Σικυῶνι; καὶ τί Περίλαος ἐν Μεγάροις; οὐκ ἀπερριμμένοι; ἐξ ὧν κ᾽ ϭαφέϛατ᾽ ἄν τις ἴδοι, ὅτι ὁ μάλιϛα Φυλάττων τὴν ἑαυτοῦ

τοῦ ψαλτίδα, καὶ πλεῖστα ἀνθιλέγων τούτοις, οὗτος ὑμῖν, Αἰσχίνη, τοῖς ψηφιδοῦσι καὶ μισθαρνοῦσι, τὸ ἔχειν ἐφ' ὅτῳ δωροδοκήσειε ψεριποιεῖ· καὶ διὰ τοὺς πολλοὺς τούτων, καὶ τοὺς ἀνθιστάμενους τοῖς ὑμετέροις βουλήμασιν, ὑμεῖς ἐστὲ σῶοι καὶ ἔμμισθοι· ἐπεὶ διά γε ὑμᾶς αὐτοὺς, πάλαι ἂν ἀπολώλειτε.

16 ις'. Καὶ περὶ μὲν τῶν τότε πραχθέντων ἔχων ἔτι πολλὰ λέγειν, καὶ ταῦτα ἡγοῦμαι πλείω τῶν ἱκανῶν εἰρῆσθαι. Αἴτιος δὲ οὗτος, ὥσπερ ἐωλοκρασίαν τινά μου τῆς πονηρίας τῆς ἐαυτοῦ καὶ τῶν ἀδικημάτων καταστεδάσας, ἦν ἀναγκαῖον ἦν ψὸς τοὺς νεωτέρους τῶν ψεπραγμένων ἀπολύσασθαι. Παρηνώχλησθε δὲ καὶ ὑμεῖς ἴσως, οἱ καὶ ψὶν ἐμὲ ὁτιοῦν εἰπεῖν, εἰδότες τὴν τούτου τότε μισθαρνίαν. Καί τοι Φιλίαν τε καὶ ξενίαν αὐτὴν ὀνομάζει· καὶ νῦν εἶπέ που λέγων, "ὁ τὴν Αλεξάνδρου ξενίαν ὀνειδίζων ἐμοί." Εγώ σοι

ξενίαν

ξενίαν Αλεξάνδρου; πόθεν λαβόνλι, ἢ πῶς ἀξιωθένλι; Οὔτε Φιλίππου ξένον, οὔτ' Αλεξάνδρου φίλον εἴποιμ' ἂν ἐγώ σε· οὐχ οὕλω μαίνομαι· εἰ μὴ χὴ τὰς θεριςὰς, καὶ τὰς ἄλλό τι μισθῷ πράττονλας, φίλους καὶ ξένας δεῖ καλεῖν τῶν μισθωσαμένων. Αλλ' ὐκ ἔςι ταῦτα· πόθεν; πολλῷ γε χὴ δεῖ· ἀλλὰ μισθωλὸν ἐγώ σε Φιλίππᾳ ωρότερον, καὶ νῦν Αλεξάνδρου καλῶ, καὶ οὗτοι ωάνλες. Εἰ δ' ἀπιςεῖς, ἐρώτησον αὐτούς· μᾶλλον δ' ἐγὼ τᾦθ' ὑπὲρ σοῦ ποιήσω. Πότερον ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, μίσθωλος Αἰσχίνης, ἢ ξένος εἶναι Αλεξάνδρου δοκεῖ; ἀκούεις ἃ λέγᾳσι; Βούλομαι τοίνυν ἤδη, καὶ ωερὶ τῆς γραφῆς αὐλῆς ἀπολογήσασθαι, καὶ διεξελθεῖν τὰ πεπραγμένα ἐμαυλῷ· ἵνα καί ωερ εἰδὼς Αἰσχίνης, ὅμως ἀκούσῃ δι' ἃ φημι, καὶ τούλων τῶν ωροβεβᾳλευμένων, καὶ πολλῷ μειζόνων ἔτι τούτων δωρεῶν δίκαιος εἶναι τυγχάνειν.

Καὶ

Καί μοι λέγε τὴν γραφὴν αὐλὴν, λαβών.

ΓΡΑΦΗ.

17ιζ. " Ἐπὶ Χαιρώνδου Ἄρχοντος, " Ἐλαφηβολιῶνος ἕκτῃ ἱσαμένου, Αἰ- " σχίνης Ἀτρομήτου Κοθωκίδης ἀπήνεγκε " πρὸς τὸν Ἄρχοντα παρανόμων γρα- " φὴν καὶ Κτησιφῶντος τοῦ Λεωσθένους " Ἀναφλυστίου, ὅτι ἔγραψε παράνομον " ψήφισμα· Ὡς ἄρα δεῖ στεφανῶσαι " Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα " χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι ἐν " τῷ θεάτρῳ, Διονυσίοις τοῖς μεγάλοις, " τραγῳδοῖς καινοῖς, ὅτι στεφανοῖ ὁ δῆ- " μος Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα " χρυσῷ στεφάνῳ, ἀρετῆς ἕνεκα, καὶ " εὐνοίας, ἧς ἔχων διαλελεῖ εἴς τε τοὺς " Ἕλληνας ἅπαντας, καὶ τὸν δῆμον τῶν " Ἀθηναίων, καὶ ἀνδραγαθίας, καὶ δι- " ότι διαλελεῖ πράττων καὶ λέγων τὰ " βέλτιστα τῷ δήμῳ, καὶ προθυμός ἐστι

" ποιεῖν

" ποιεῖν ὅ, τι ἂν δύνηται ἀγαθόν· " πάντα ταῦτα ψευδῆ γράψας καὶ πα- " ράνομα, τῶν νόμων οὐκ ἐόντων, πρῶ- " τον μὲν ψευδεῖς γραφὰς εἰς τὰ δημό- " σια γράμματα καταβάλλεσθαι, εἶτα " τὸν ὑπεύθυνον στεφανοῦν· ἔστι δὲ Δη- " μοσθένης τειχοποιὸς, καὶ ἐπὶ τῶν " θεωρικῶν τεταγμένος· ἔτι δὲ, μὴ ἀν- " αγορεύειν τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ, " Διονυσίοις, τραγῳδῶν τῇ καινῇ, ἀλλ' " ἐὰν μὲν ἡ βουλὴ στεφανοῖ, ἐν τῷ " βουλευτηρίῳ ἀνειπεῖν· ἐὰν δὲ ἡ πόλις, " ἐν Πυκνὶ, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Τίμημα, " τάλαντα πεντήκοντα. Κλήτορες, Κη- " φισοφῶν Κηφισοφῶντος Ραμνούσιος, " Κλέων Κλέωνος Κοθωκίδης."

18ιή. Α μὲν διώκει τὸ ψηφίσματος, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ταῦτ' ἐστίν. Εγὼ δ' ἀπ' αὐτῶν τούτων πρῶτον οἶμαι δῆ- λον ὑμῖν ποιήσειν, ὅτι πάντα δικαίως ἀπολογήσομαι. Τὴν γὰρ αὐτὴν τοῦτῳ ποιησάμενος τῶν γεγραμμένων τάξιν, περὶ

περὶ πάντων ἐρῶ καθέκαστον ἐφεξῆς, καὶ οὐδὲν ἐκὼν παραλείψω. Τοῦ μὲν οὖν γράψαι προθέντα μέ καὶ λέγοντα τὰ βέλτιστα τῷ δήμῳ διαλελεῖν, καὶ πρόθυμον εἶναι ποιεῖν ὅ, τι ἂν δύνωμαι ἀγαθὸν, καὶ ἐπαινεῖν ἐπὶ τούτοις, ἐν τοῖς πεπολιτευμένοις τὴν κρίσιν εἶναι νομίζω· ἀπὸ γὰρ τούτων ἐξεταζομένων εὑρεθήσεται, εἴτε ἀληθῆ περὶ ἐμοῦ γέγραφε Κτησιφῶν ταῦτα ἢ προσήκοντα, εἴτε καὶ ψευδῆ. Τὸ δὲ μὴ προσγράψαντα, "ἐπειδὰν τὰς εὐθύνας δῷ" στεφανοῦν, καὶ ἀνειπεῖν ἐν τῷ θεάτρῳ κελεῦσαι τὸν στέφανον, κοινωνεῖν μὲν ἡγοῦμαι καὶ τοῦτο τοῖς πεπολιτευμένοις, εἴτε ἄξιός εἰμι τοῦ στεφάνου, καὶ τῆς ἀναῤῥήσεως τῆς ἐν τούτοις, εἴτε καὶ μή. Ετι μέν τοι καὶ τοὺς νόμους δεικτέον εἶναί μοι δοκεῖ, καθ' οὓς ταῦτα γράφειν ἐξῆν τούτῳ. Οὕτωσὶ μέν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δικαίως καὶ ἁπλῶς τὴν ἀπολογίαν ἔγνωκα ποιεῖσθαι. Βαδιοῦμαι δ'

ἐπ'

ἐπ' αὐλὰ, ἃ πέπρακλαί μοι. Καί με μηδεὶς ὑπολάβῃ ἀπαρίθμην τὸν λόγον τῆς γραφῆς, ἐὰν εἰς Ελληνικὰς πράξεις καὶ λόγους ἐμπέσω. Ο γὰρ διώκων τοῦ ψηφίσματος " τὸ λέγειν καὶ πράττειν " τὰ ἄριστά με," καὶ γεγραμμένος ταῦτα ὡς οὐκ ἀληθῆ, οὗτός ἐστιν ὁ τοὺς περὶ ἁπάντων τῶν ἐμοὶ πεπολιτευμένων καὶ πεπραγμένων λόγους οἰκείους καὶ ἀναγκαίους τῇ γραφῇ πεποιηκώς. Εἶτα καὶ πολλῶν προαιρέσεων οὐσῶν τῆς πολιτείας, τὴν περὶ τὰς Ελληνικὰς πράξεις εἱλόμην ἐγώ· ὥστε καὶ τὰς ἀποδείξεις ἐκ τούτων δίκαιός εἰμι ποιεῖσθαι.

19. ιθ'. Α μὲν οὖν, πρὸ τοῦ πολιτεύεσθαι καὶ δημηγορεῖν ἐμὲ, προὔλαβε καὶ καλέσχε Φίλιππος, ἐάσω· οὐδὲν γὰρ ἡγοῦμαι τούτων εἶναι πρὸς ἐμέ· ἃ δ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐπὶ ταῦτα ἐπέστην ἐγὼ, διεκωλύθη, ταῦτα ἀναμνήσω, καὶ τούτων ὑφέξω λόγον, τοσοῦτον ὑπειπών.

Πλεονέκτημα,

Πλεονέκλημα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, μέγα ὑπῆρξε Φιλίππῳ. Παρὰ γὰρ τοῖς Ελλησιν, οὐ τισὶν, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως, Φοραὶν προδολῶν, καὶ δωροδόκων, καὶ θεοῖς ἐχθρῶν ἀνθρώπων συνέβη γενέσθαι, καὶ τοσαύλην, ὅσην οὐδείς πω πρότερον μέμνηλαι γεγονυῖαν. Οὓς συναγωνισὰς καὶ συνεργὸς λαβὼν, καὶ πρότερον κακῶς τὸς Ελληνας ἔχονλας πρὸς ἑαυλοὺς, καὶ σασιασικῶς, ἔτι χεῖρον διέθηκε· τοὺς μὲν ἐξαπαλῶν, τοῖς δὲ διδὺς, τοὺς δὲ πάνλα τρόπον διαφθείρων· καὶ διέσησεν εἰς μέρη πολλὰ, ἑνὸς τοῦ συμφέρονλος ἅπασιν ὄνλος, κωλύειν ἐκεῖνον μέγαν γίγνεσθαι. Εν τοιαύτῃ δὲ καλασάσει, καὶ ἔτι ἀγνοίᾳ τοῦ συνισαμένου καὶ Φυομένου κακοῦ, τῶν ἁπάνλων Ελλήνων ὄνλων, δεῖ σκοπεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τί προσῆκον ἦν ἑλέσθαι πράτλειν καὶ ποιεῖν τὴν πόλιν, καὶ τούλων λόγον παρ'

ἐμοῦ

ἐμοῦ λαβεῖν· ὁ γὰρ ἐνταῦθα ἑαυτὸν τάξας τῆς πολιτείας, εἰμὶ ἐγώ.

ϟοκ'. Πότερον αὐτὴν ἐχρῆν, Αἰσχίνη, τὸ Φρόνημα ἀφεῖσαν καὶ τὴν ἀξίαν τὴν ἑαυτῆς, ἐν τῇ Θετταλῶν καὶ Δολόπων τάξει συγκαλακτᾶσθαι Φιλίππῳ τὴν τῶν Ελλήνων ἀρχὴν, καὶ τὰ τῶν προγόνων καλὰ καὶ δίκαια ἀναιρεῖν; ἢ τοῦτο μὲν μὴ ποιεῖν· (δεινὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς·) ἃ δ' ἐώρα συμβησόμενα, εἰ μηδεὶς κωλύσει, καὶ προησθάνετο, ὡς ἔοικεν, ἐκ πολλοῦ, ταῦτα περιιδεῖν γιγνόμενα; Αλλὰ νῦν ἔγωγε τὸν μάλιστα ἐπιτιμῶντα τοῖς πεπραγμένοις ἡδέως ἂν ἐροίμην, τῆς ποίας μερίδος γενέσθαι τὴν πόλιν ἐβούλετ' ἄν· πότερον τῆς συναυτίας τῶν συμβεβηκότων τοῖς Ελλησι κακῶν καὶ αἰσχρῶν, ἧς ἂν Θετταλοὶ καὶ τοὺς μετὰ τούτων εἴποι τις; ἢ τῆς περιεωρακυίας ταῦτα γιγνόμενα ἐπὶ τῇ τῆς ἰδίας πλεονεξίας ἐλπίδι, ἧς ἂν Αρκάδας, καὶ Μεσσηνίους,

νίους, καὶ Αργείους ᾠείμεν; Αλλὰ καὶ τούτων πολλοὶ, μᾶλλον δὲ πάντες, χεῖρον ἡμῶν ἀπηλλάχασι. Καὶ γὰρ, εἰ μὲν ὡς ἐκράτησε Φίλιππος, ᾤχετ' εὐθὺς ἀπιὼν, καὶ μετὰ ταῦτ' ἦγεν ἡσυχίαν, μήτε τῶν αὐτῷ συμμάχων, μήτε τῶν ἄλλων Ελλήνων μηδένα μηδὲν λυπήσας, ὅμως ἦν ἄν τις καὶ τῶν ἀναντιωθέντων οἷς ἔπραττεν ἐκεῖνος, μέμψις καὶ κατηγορία. Εἰ δὲ ὁμοίως ἀπάντων, τὸ ἀξίωμα, τὴν ἡγεμονίαν, τὴν ἐλευθερίαν περιείλετο, μᾶλλον δὲ καὶ τὰς πολιτείας ὅσων ἠδύνατο, πῶς οὐχ ἁπάντων ἐνδοξότατα ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε, ἐμοὶ πεισθέντες; Αλλ' ἐκεῖσε ἐπανέρχομαι.

Ει κά. Τί τὴν πόλιν, Αἰσχίνη, προσῆκε ποιεῖν, ἀρχὴν καὶ τυραννίδα τῶν Ελλήνων ὁρῶσαν ἑαυτῷ κατασκευαζόμενον Φίλιππον; ἢ τί τὸν σύμβουλον ἔδει λέγειν ἢ γράφειν τὸν Αθήνησιν ἐμέ; καὶ γὰρ τοῦτο πλεῖστον διαφέρει·

ὃς

ὃς συνῄδειν ἐκ παντὸς μὲν τοῦ χρόνου μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἀφ' ἧς αὐλὸς ἐπὶ τὸ βῆμα ἀνέβην, ἀεὶ περὶ πρωτείων, καὶ τιμῆς, καὶ δόξης ἀγωνιζομένην τὴν παλαίδα, καὶ πλείω σώματα καὶ χρήματα ἀναλωκυῖαν ὑπὲρ φιλοτιμίας καὶ τῶν ἅπασι τοῖς Ἕλλησι συμφερόντων, ἢ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων οἵ τὰ ὑπὲρ αὑτῶν ἀναλώκασιν ἕκαστοι· ἑώρων δ' αὐλὸν τὸν Φίλιππον, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ ἀγὼν, ὑπὲρ ἀρχῆς καὶ δυναστείας τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένον, τὴν κλεῖν καλεαγότα, τὴν χεῖρα, τὸ σκέλος πεπηρωμένον, πᾶν ὅ, τι βουληθείη μέρος ἡ τύχη τοῦ σώματος παρελέσθαι, τοῦτο ῥᾳδίως καὶ ἑτοίμως προϊέμενον, ὥστε τῷ λοιπῷ μετὰ τιμῆς καὶ δόξης ζῆν. Καὶ μὴν, οὐδὲ τοῦτό γε οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν τολμήσειεν, ὡς τῷ μὲν ἐν Πέλλῃ τραφέντι, χωρίῳ ἀδόξῳ τότε γε ὄντι καὶ μικρῷ, τοσαύτην μεγαλοψυχίαν προσῆκεν ἐγγενέσθαι, ὥστε τῆς τῶν Ἑλλήνων

ἀρχῆς

ἀρχῆς ἐπιθυμῆσαι, καὶ τοῦτ' εἰς νῦν ἐμβαλέσθαι· ὑμῖν δὲ οὖσιν Αθηναίοις, καὶ καθ' ἡμέραν ἑκάστην ἐν ᾠδαῖς καὶ λόγοις καὶ θεωρήμασι τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς ὑπομνήματ' ὁρῶσι, τοσαύτην κακίαν ὑπάρξαι, ὥστε τῆς τῶν Ελλήνων ἐλευθερίας αὐτεπαγγέλτους, ἐθελοντὰς παραχωρῆσαι Φιλίππῳ· οὐδ' ἂν εἷς ταῦτα φήσειε. Λοιπὸν τοίνυν ἦν καὶ ἀναγκαῖον ἅμα, πᾶσιν οἷς ἐκεῖνος ἔπραττεν ἀδικῶν ὑμᾶς, ἐναντιοῦσθαι δικαίως. Τοῦτ' ἐποιεῖτε μὲν ἐξαρχῆς ὑμεῖς, εἰκότως καὶ προσηκόντως. Εγραφον δὲ καὶ συνεβούλευον καὶ ἐγώ, καθ' οὓς ἐπολιτευόμην χρόνους· ὁμολογῶ.

22. κβ'. Αλλὰ τί ἐχρῆν με ποιεῖν; ἤδη γάρ σε ἐρωτῶ· πάντα τὰ ἄλλα ἀφεὶς, Αμφίπολιν, Πύδναν, Ποτίδαιαν, Αλόννησον, οὐδενὸς τούτων μέμνημαι· Σέρριον δὲ, καὶ Δορίσκον, καὶ τὴν Περινθίων πόρθησιν, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ἡ πόλις ἠδίκηται, οὐδ' εἰ γέγονεν οἶδα.

οἶδα. Καί τοι σύ γ' ἔφησθά με ταῦτα λέγοντα, εἰς ἔχθραν ἐμβαλεῖν τοῖσι, Εὐβούλῳ, καὶ Ἀριστοφῶντος, καὶ Διοπείθους, τῶν περὶ τούτων ψηφισμάτων ὄντων, οὐκ ἐμῶν· ὃ λέγων εὐχερῶς ὅ, τι ἂν βουληθῇς. Οὐδὲ νῦν περὶ τούτων ἐρῶ. Ἀλλ' ὁ τὴν Εὔβοιαν ἐκεῖνος σφετεριζόμενος, καὶ καταασκευάζων ἐπιτείχισμα ἐπὶ τὴν Ἀττικήν, καὶ Μεγάροις ἐπιχειρῶν, καὶ καταλαμβάνων Ὠρεόν, καὶ καταασκάπτων Πορθμόν, καὶ καθιστὰς ἐν μὲν Ὠρεῷ Φιλιστίδην τύραννον, ἐν δ' Ἐρετρίᾳ Κλείταρχον, καὶ τὸν Ἑλλήσποντον ὑφ' ἑαυτῷ ποιούμενος, καὶ Βυζάντιον πολιορκῶν, καὶ πόλεις Ἑλληνίδας, τινὰς μὲν ἀναιρῶν, εἰς τινας δὲ τοὺς φυγάδας καταάγων· πότερον ταῦτα πάντα ποιῶν ἠδίκει, ἢ παρεσπόνδει, καὶ ἔλυε τὴν εἰρήνην, ἢ οὔ; καὶ πότερον φανῆναί τινα τῶν Ἑλλήνων τὸν ταῦτα κωλύσοντα ποιεῖν αὐτὸν ἐχρῆν, ἢ μή; εἰ μὲν γὰρ μὴ

ἐχρῆν,

ἐχρῆν, ἀλλὰ τὴν Μυσῶν λείαν καλυμένην, τὴν Ελλάδα οὖσαν ὀφθῆναι, ζώντων Αθηναίων καὶ ὄντων, περιείργασμαι μὲν ἐγώ, περὶ τῶν τοιούτων εἰπών· περιείργασαι δ' ἡ πόλις ἡ πεισθεῖσα ἐμοί· ἔγω δὲ ἀδικήματα πάντα ταῦτα, ἃ πέπραχται, καὶ ἁμαρτήματα ἐμά. Εἰ δὲ ἔδει τούτων τινὰ κωλυτὴν φανῆναι, τίνα ἄλλον, ἢ τὸν Αθηναίων δῆμον προσήκει γενέσθαι;

ΖΧΓ. Ταῦτα τοίνυν ἐπολιτευόμην τότ' ἐγώ, καὶ ὁρῶν καταδουλούμενον πάντας ἀνθρώπους ἐκεῖνον, ἠναντιούμην, καὶ προλέγων, καὶ διδάσκων μὴ προϊέσθαι ταῦτα Φιλίππῳ. Καὶ μήν, τὴν εἰρήνην γε ἐκεῖνος ἔλυσε, τὰ πλοῖα λαβών, οὐχ ἡ πόλις, Αἰσχίνη. Φέρε δὴ αὐτὰ τὰ ψηφίσματα, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, καὶ λέγε ἐφεξῆς· ἀπὸ γὰρ τούτων ἐξελαζομένων, τίς τίνος αἴτιός ἐστι, γενήσεται φανερόν. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

" Επὶ Αρχοντος Νεοκλέους, μηνὸς
" Βοηδρομιῶνος, ἐκκλησίας συγκλήτου
" ὑπὸ στρατηγῶν συναχθείσης, Εὔβου-
" λος Μνησιθέου Κύπριος εἶπεν· Επει-
" δὴ προσήγγειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐν τῇ
" ἐκκλησίᾳ, ὡς ἄρα Λεωδάμαντα τὸν
" ναύαρχον, καὶ τὰ μετ' αὐτῦ ἀποστα-
" λέντα σκάφη εἴκοσιν ἐπὶ τὴν τῦ σί-
" του παραπομπὴν εἰς Ελλήσποντον,
" ὁ παρὰ Φιλίππου στρατηγὸς Αμύντας
" καταγήοχεν εἰς Μακεδονίαν, καὶ ἐν
" Φυλακῇ ἔχει, ἐπιμεληθῆναι τοὺς
" πρυτάνεις καὶ τὺς στρατηγοὺς, ὅπως
" ἡ βουλὴ συναχθῶσι, καὶ αἱρεθῶσι
" πρέσβεις πρὸς Φίλιππον, οἵ παρα-
" γενόμενοι διαλέξονται πρὸς αὐτὸν περὶ
" τοῦ ἀφεθῆναι τὸν ναύαρχον, καὶ τὰ
" πλοῖα, καὶ τοὺς στρατιώτας· καὶ εἰ
" μὲν δι' ἄγνοιαν ταῦτα πεποίηκεν ὁ
" Αμύντας, ὅτι δ' μεμψιμοιρεῖ ὁ δῆμος

οὐδὲν

" οὐδὲν αὐλῷ· εἰ δέ τι πλήμμελοῦνλα
" ωαρὰ τὰ ἐπεσαλμένα λαβὼν, ὅτι
" ἐπισκεψάμενοι Αθηναῖοι ἐπιτιμήσουσι
" καλὰ τὴν τῆς ὀλιγωρίας ἀξίαν· εἰ
" δὲ μηδέτερον τούλων ἐσὶν, ἀλλ' ἰδία
" ἀγνωμονῶσιν, ἢ ὁ ἀποσείλας, ἢ ὁ
" ἀπεσαλμένος, καὶ τῶτο γράψαι λέ-
" γειν, ἵνα αἰσθανόμενος ὁ δῆμος βου-
" λεύσηλαι τί δεῖ ποιεῖν."

Τοῦτο μὲν τοίνυν τὸ ψήφισμα Εὔ-βουλος ἔγραψεν, οὐκ ἐγώ· τὸ δ' ἐφεξῆς, Αριστοφῶν· εἶθ' Ηγήσιππος, εἶτα Αριστοφῶν ωάλιν, εἶτα Φιλοκράτης, εἶτα Κηφισοφῶν, εἶτα ωάνλες οἱ ἄλλοι· ἐγὼ δ' οὐδὲν ωερὶ τούλων. Λέγε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

" Επὶ Νεοκλέους Αρχονλος, Βοη-
" δρομιῶνος ἕνη καὶ νέα, βουλῆς γνώμη,
" ωρυλάνεις καὶ σραληγοὶ ἐχρημάτισαν,
" τὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀνενεγκόνλες,

" ὅτι ἔδοξε τῷ δήμῳ πρέσβεις ἑλέσθαι
" πρὸς Φίλιππον περὶ τῆς τῶν πλοίων
" ἀνακομιδῆς, καὶ ἐπιστολὰς δοῦναι, καὶ
" τὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ψηφίσματα.
" Καὶ εἵλοντο τούσδε, Κηφισοφῶντα
" Κλέωνος Ἀναφλύστιον, Δημόκριτον Δη-
" μοφῶντος Ἀναγυράσιον, Πολύκριτον
" Ἀπημάντου Κοθωκίδην. Πρυτανείᾳ
" φυλῆς Ἱπποθοωντίδος, Ἀριστοφῶν Κο-
" λυττεὺς πρόεδρος εἶπεν."

Ὥσπερ τοίνυν ἐγὼ ταῦτα δείκνυω τὰ ψηφίσματα, οὕτω καὶ σὺ δεῖξον, Αἰσχίνη, ποῖον ἐγὼ γράψας ψήφισμα, αἴτιός εἰμι τοῦ πολέμου. Ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις· εἰ γὰρ εἶχες, οὐδὲν ἂν αὐτῷ πρότερον νυνὶ παρέσχου. Καὶ μὴν οὐδ' ὁ Φίλιππος οὐδὲν αἰτιᾶταί με ὑπὲρ τοῦ πολέμου, ἑτέροις ἐγκαλῶν. Λέγε δ' αὐτῷ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Φιλίππου.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

" Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος,
" Αθη-

" Αθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ,
" χαίρειν. Παραγενόμενοι ωρὸς ἐμὲ
" οἱ ωαρ' ὑμῶν ωρεσβευταὶ, Κηφισο-
" φῶν, καὶ Δημόκριτος, καὶ Πολύκρι-
" τος, διελέγοντο ωερὶ τῆς τῶν πλοίων
" ἀφέσεως, ὧν ἐναυάρχει Λεωδάμας.
" Καθόλου μὲν οὖν ἔμοιγε φαίνεσθε ἐν
" μεγάλῃ εὐηθείᾳ ἔσεσθαι, εἴτ' οἴεσθέ
" με λανθάνειν, ὅτι ἐξαπεστάλη ταῦτα
" τὰ πλοῖα, ωρόφασιν μὲν ὡς τὸν
" σῖτον ωαραπέμψοντα ἐκ τοῦ Ελ-
" λησπόντου εἰς Λῆμνον, βοηθήσοντα δὲ
" Σηλυμβριανοῖς, τοῖς ὑπ' ἐμοῦ μὲν
" πολιορκουμένοις, οὐ συμωεριειλημμένοις
" δὲ ἐν ταῖς τῆς Φιλίας κοινῇ κειμέναις
" ἡμῖν συνθήκαις. Καὶ ταῦτα συνε-
" τάχθη τῷ ναυάρχῳ, ἄνευ μὲν τοῦ
" δήμου τῶν Αθηναίων, ὑπὸ δέ τινων
" ἀρχόντων, καὶ ἑτέρων, ἰδιωτῶν μὲν νῦν
" ὄντων, ἐκ ωαντὸς δὲ τρόπου βουλομέν-
" ων τὸν δῆμον ἀντὶ τῆς νῦν ὑωαρ-
" χούσης ωρὸς ἐμὲ Φιλίας τὸν πόλε-

" μον

" μον ἀναλαβεῖν, πολλῷ μᾶλλον φι-
" λολιμυμένων τῦτο συνλετάχθαι, ἢ
" τοῖς Σηλυμβριανοῖς βοηθῆσαι, καὶ
" ὑπολαμβάνυσιν αὐλοῖς τὸ τοιῦτον
" πρόσοδον ἔσεσθαι. Οὐ μένλοι μοι
" δοκεῖ τῦτο χρήσιμον ὑπάρχειν, οὔθ'
" ὑμῖν, οὔτ' ἐμοί. Διόπερ τά τε νῦν
" καλαχθένλα πλοῖα πρὸς ἡμᾶς ἀφίημι
" ὑμῖν, καὶ τᾶ λοιποῦ, ἐὰν βούλησθε
" μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς πρεσβυτέροις ὑμῶν
" κακοήθως πολιτεύεσθαι, ἀλλ' ἐπιτι-
" μᾶτε, πειράσομαι κἀγὼ διαφυλάτλειν
" τὴν εἰρήνην. Εὐλυχεῖτε."

Ἐλλ' ἐνλαῦθα οὐδαμοῦ Δημοσθένην γέγραφεν, οὐδ' αἰτίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ. Τί ποτ' οὖν τοῖς ἄλλοις ἐγκαλῶν, τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων οὐχὶ μέμνηλαι; ὅτι τῶν ἀδικημάτων ἂν ἐμέμνηλο τῶν ἑαυλᾶ, εἴ τι περὶ ἐμοῦ γέγραφε. Τούλων γὰρ εἰχόμην ἐγὼ, καὶ τούλοις ἠνλιούμην. Καὶ πρῶτον μὲν τὴν εἰς Πελοπόννησον πρεσβείαν ἔγραψα,

ἔγραψα, ὅτε πρῶτον ἐκεῖνος εἰς Πελοπόννησον παρεδύετο· εἶτα, τὴν εἰς Εὔβοιαν, ἡνίκα Εὐβοίας ἥπλετο· εἶτα, τὴν ἐπ' Ωρεὸν ἔξοδον, (οὐκέτι πρεσβείαν) καὶ τὴν εἰς Ερέτριαν, ἐπειδὴ τυράννους ἐκεῖνος ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι καθέστησε. Μετὰ ταῦτα δὲ τοὺς ἀποστόλους ἄπαντας ἀπέστειλα, καθ' οὓς Χερρόνησος ἐσώθη, καὶ Βυζάντιον, καὶ πάντες οἱ σύμμαχοι· ἐξ ὧν ὑμῖν μὲν τὰ κάλλιστα, ἔπαινοι, δόξαι, τιμαὶ, στέφανοι, χάριτες, παρὰ τῶν εὖ πεπονθότων ἐγίγνετο· τῶν δὲ ἀδικουμένων, τοῖς μὲν ὑμῖν τότε πεισθεῖσιν ἡ σωτηρία περιεγένετο· τοῖς δ' ὀλιγωρήσασι, τὸ πολλάκις ὧν ὑμεῖς προείπατε, μεμνῆσθαι, καὶ νομίζειν ὑμᾶς μὴ μόνον εὔνους αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ φρονίμους ἀνθρώπους καὶ μάντεις εἶναι. Πάντα γὰρ ἐκβέβηκεν ἃ προείπατε αὐτοῖς.

25. Καὶ μήν, ὅτι πολλὰ μὲν ἂν χρήματα ἔδωκε Φιλιστίδης, ὡς' ἔχειν Ωρεὸν,

Ωρεὸν, πολλὰ δὲ Κλείταρχος, ὥς᾽ ἔχειν Ερέτριαν, πολλὰ δ᾽ αὐλὸς ὁ Φίλιππος, ὥστε ταῦθ᾽ ὑπάρχειν ἐφ᾽ ὑμᾶς αὐλῷ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων μηδὲν ἐξελέγχεσθαι, μηδὲ ἃ ποιῶν ἠδίκει, μηδένα ἐξελάζειν πανλαχοῦ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ, καὶ πάντων ἥκιστα, Ζύ. Οἱ γὰρ παρὰ τῦ Κλειτάρχου καὶ τοῦ Φιλιστίδου τότε πρέσβεις δεῦρ᾽ ἀφικνούμενοι, παρὰ σοὶ καλέλυον, Αἰσχίνη, καὶ σὺ προὐξένεις αὐτῶν· οὓς ἡ μὲν πόλις, ὡς ἐχθροὺς, καὶ οὔτε δίκαια οὔτε συμφέροντα λέγοντας, ἀπήλασε· σοὶ δ᾽ ἦσαν φίλοι. Οὐ τοίνυν ἐπράχθη τούτων οὐδὲν, ὦ βλασφημῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ λέγων, ὡς "σιωπῶ μὲν λαβὼν, βοῶ "δ᾽ ἀναλώσας·" ἀλλ᾽ οὐ σύ γε, ἀλλὰ βοᾷς μὲν ἔχων, παύσῃ δὲ οὐδέποτε, ἐὰν μή σε οὗτοι παύσωσιν, ἀτιμώσαντες τήμερον.

26. Στεφανωσάντων τοίνυν ὑμῶν ἐμὲ ἐπὶ τούτοις τότε, καὶ γράψαντος Αριστο-

Αριστονίκου τὰς αὐλὰς συλλαβὰς ἃς περ οὗτοι Κτησιφῶν νῦν γέγραφε, καὶ ἀναρρηθέντος ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ στεφάνου, καὶ δευτέρου κηρύγματος ἤδη μοι τούτου γιγνομένου, οὔτ' ἀνεῖπεν Αἰσχίνης παρὼν, οὔτε τὸν εἰπόντα ἐγράψατο. Καί μοι λέγε καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα λαβών. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

"Επὶ Χαιρωνίδου Ηγήμονος Αρχοντος, Γαμηλιῶνος ἕκτῃ ἀπιόντος, Φυλῆς πρυτανευούσης Λεοντίδος, Αριστόνικος Φρεάρριος εἶπεν· Επειδὴ Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας παρέσχηται τῷ δήμῳ τῶν Αθηναίων, καὶ πολλοῖς τῶν συμμάχων καὶ πρότερον καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ βεβοήθηκε διὰ τῶν ψηφισμάτων, καὶ τινας τῶν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ πόλεων ἠλευθέρωκε, καὶ διατελεῖ εὔνους ὢν τῷ δήμῳ τῶν Αθηναίων,

"ναίων, καὶ λέγει καὶ πράτ̃ει ὅ, τι
"ἂν δύνηται ἀγαθὸν ὑπέρ τε αὐτῶν
"Αθηναίων κ᾽ τῶν ἄλλων Ελλήνων·
"δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῶν
"Αθηναίων ἐπαινέσαι Δημοσθένην Δη-
"μοσθένους Παιανιέα, καὶ στεφανῶσαι
"χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν
"στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ, Διονυσίοις,
"τραγῳδοῖς καινοῖς· τῆς δὲ ἀναγορεύ-
"σεως τ̃ στεφάνου ἐπιμεληθῆναι τὴν
"πρυτανεύουσαν Φυλήν, καὶ τὸν ἀγω-
"νοθέτην. Εἶπεν Αριστόνικος Φρεάρ-
"ριος."

Εστιν οὖν ὅς τις ὑμῶν οἶδέ τινα αἰ-
σχύνην συμβᾶσαν τῇ πόλει διὰ τ̃το
τὸ ψήφισμα, ἢ χλευασμὸν, ἢ γέλωτα,
ἃ νῦν οὗτος ἔφη συμβήσεσθαι, ἐὰν
ἐγὼ στεφανῶμαι; Καὶ μὴν, ὅταν ᾖ νέα
καὶ γνώριμα πᾶσι τὰ πράγματα, ἐάν
τε καλῶς ἔχῃ, χάριτος τυγχάνει·
ἐάν θ᾽ ὡς ἑτέρως, τιμωρίας. Φαίνομαι
τοίνυν ἐγὼ χάριτος τετυχηκὼς τό-

τε,

τε, καὶ οὐ μέμψεως, οὐδὲ τιμωρίας.

27 κζ. Οὐκοῦν μέχρι μὲν τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐν οἷς ταῦτ' ἐπράχθη, πάντας ἀνωμολόγημαι τοὺς χρόνους τὰ ἄριστα πράττειν τῇ πόλει, τῷ νικᾶν, ὅτ' ἐβουλεύεσθε, λέγων καὶ γράφων· τῷ καλαπραχθῆναι τὰ γραφέντα, καὶ στεφάνους ἐξ ἁπάντων τῇ πόλει, καὶ ἐμοὶ, καὶ πᾶσιν ὑμῖν γενέσθαι· τῷ θυσίας τοῖς θεοῖς καὶ προσόδους, ὡς ἀγαθῶν τούτων ὄντων, ὑμᾶς ποιῆσθαι. Ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ τῆς Εὐβοίας ὁ Φίλιππος ἐξηλάθη, τοῖς μὲν ὅπλοις, ὑφ' ὑμῶν· τῇ δὲ πολιτείᾳ καὶ τοῖς ψηφίσμασι, κἂν διαφθείρωσί τινες τούτων, ὑπ' ἐμοῦ· ἕτερον καλὰ τῆς πόλεως ἐπιχείρισμὸν ἐζήτει. Ὁρῶν δ' ὅτι σίτῳ πάντων ἀνθρώπων πλείστῳ χρώμεθα ἐπεισάκτῳ, βουλόμενος τῆς σιτοπομπείας κύριος γενέσθαι, παρελθὼν ἐπὶ Θράκης, Βυζαντίους, συμμάχους ὄντας αὐτῷ, τὸ μὲν πρῶτον

τον ἠξίου συμπολεμεῖν τὸν πρὸς ὑμᾶς πόλεμον. Ὡς δ' οὐκ ἤθελον, οὐδ' ἐπὶ τούτοις ἔφασαν τὴν συμμαχίαν πεποιῆσθαι, λέγοντες ἀληθῆ, χαρακώματα βαλόμενος πρὸς τῇ πόλει, καὶ μηχανήματ' ἐπιστήσας, ἐπολιόρκει. Τούτων δὲ γιγνομένων, ὅ,τι μὲν πρόσηκε ποιεῖν ἡμᾶς, οὐκέτ' ἐρωτήσω· δῆλον γάρ ἐστιν ἅπασιν. Ἀλλὰ τίς ἦν ὁ βοηθήσας τοῖς Βυζαντίοις, καὶ σώσας αὐτούς; τίς ὁ κωλύσας τὸν Ἑλλήσποντον ἀλλοτριωθῆναι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους; ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Τὸ δ' ὑμεῖς ὅταν εἴπω, τὴν πόλιν λέγω. Τίς δ' ὁ τῇ πόλει λέγων, καὶ γράφων, καὶ πράττων, καὶ ἁπλῶς ἑαυτὸν εἰς τὰ πράγματα ἀφειδῶς διδούς; ἐγώ. Ἀλλὰ μήν, ἡλίκα ταῦτα ὠφέλησεν ἅπαντας, οὐκ ἐκ λόγου δεῖ μαθεῖν, ἀλλ' ἔργῳ πεπείρασθε. Ὁ γὰρ τότε ἐνστὰς πόλεμος, ἄνευ τοῦ καλὴν δόξαν ἐνεγκεῖν, ἐν πᾶσι τοῖς καλὰ τὸν βίον ἀφθονωλέ-

ροις

ροις καὶ εὐνοϊκοῖς διήγαγεν ὑμᾶς τῆς νῦν εἰρήνης, ἣν οὗτοι καλὰ τῆς παλρίδος τηροῦσιν οἱ χρηστοὶ, ἐπὶ ταῖς μελλούσαις ἐλπίσιν, ὧν διαμάρλοιεν, καὶ μὴ μελάσχοιεν ὧν ὑμεῖς οἱ τὰ βέλτιστα βουλόμενοι τοὺς θεοὺς αἰτεῖτε, μηδὲ μελαδοῖεν ὑμῖν ὧν αὐλοὶ προήρηνται. Λέγε δ' αὐλοῖς καὶ τοὺς Βυζαντίων στεφάνους καὶ τοὺς Περινθίων, οἷς ἐστεφάνουν ἐκ τούτων τὴν πόλιν.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ.

" Ἐπὶ Ἱερομνάμονος Βοσπορίχω, " Δαμάγητος ἐν τε ἁλίᾳ ἔλεξεν, ἐκ " τᾶς βωλᾶς λαβὼν ῥήτραν· Ἐπειδὴ " ὁ δᾶμος ὁ Ἀθηναίων ἔν τε τοῖς προ- " γενομένοις καιροῖς εὐνοέων διαλελεῖ Βυ- " ζαντίοις, καὶ τοῖς συμμάχοις καὶ συγ- " γενέσι Περινθίοις, καὶ πολλὰς καὶ " μεγάλας χρείας παρέσχηται, ἔν τε " τῷ παρεσκότι καιρῷ, Φιλίππου τοῦ " Μακεδόνος ἐπιστρατεύσαντος ἐπὶ τὰν

" χώραν

" χώραν καὶ τὰν πόλιν, ἐπ' ἀναςάσει
" Βυζαντίων κ᾽ Περινθίων, καὶ τὰν χώ-
" ραν δαίονλος, καὶ δενδροκοπέονλος, βο-
" θήσας πλοίοισιν ἑκαλὸν καὶ εἴκοσι, καὶ
" σίτῳ κ᾽ βέλεσι κ᾽ ὁπλίταις, ἐξείλελο
" ἄμε ἐκ τῶν μεγάλων κινδύνων, κ᾽ ἀπο-
" καλέςασε τὰν ϖάτριον πολιτείαν, καὶ
" τῶς νόμως, καὶ τὼς τάφως· δεδόχθω
" τῷ δάμῳ τῷ Βυζαντίων καὶ Περιν-
" θίων Αθηναίοις δόμεν ἐπιγαμίαν,
" πολιτείαν, ἔκλασιν γᾶς καὶ οἰκιᾶν,
" ϖροεδρίαν ἐν τοῖς ἀγῶσι, πόθοδον
" ποτὶ τὰν βωλὰν καὶ τὸν δᾶμον
" ϖρᾶτοις μελὰ τὰ ἱερά, καὶ τοῖς καλ-
" οικεῖν ἐθέλουσι τὰν πόλιν, ἀλειτουρ-
" γήτοις ἦμεν ϖᾶσαν ϖρὸς τὰν λειτουρ-
" γίαν· ςᾶσαι δὲ καὶ εἰκόνας τρεῖς ἑκ-
" καιδεκαπήχεις ἐν τῷ Βοσπορίχῳ,
" ςεφανούμενον τὸν δᾶμον τῶν Αθηναίων
" ὑπὸ τῷ δάμῳ τῶν Βυζαντίων καὶ
" Περινθίων· ἀποςεῖλαι δὲ καὶ δωρεὰς
" ἐς τὰς ἔν τε Ελλάδι ϖανηγύριας,
" Ισθμια,

" Ισθμια, καὶ Νέμεα, ϗ Ολύμπια, καὶ
" Πύθια, καὶ ἀνακαρύξαι τῷ ϛεφάνῳ,
" ᾧ συϛεφάνωται ὁ δᾶμος ὁ Αθηναίων
" ὑφ' ἡμῶν, ὅπως ἐπιϛέωνται οἱ Ελ-
" ληνες πάντες Αθηναίων ἀρετὰν, καὶ
" τὰν Βυζαντίων καὶ Περινθίων εὐχα-
" ριϛίαν."

Λέγε καὶ τοὺς παρὰ τῶν ἐν Χερ-
ρονήσῳ ϛεφάνους.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΧΕΡΡΟΝΗΣΙΤΩΝ.

" Χερρονησιτῶν οἱ καλοικοῦντες Σηϛὸν,
" Ελεοῦντα, Μάδυτον, Αλωπεκόννησον,
" ϛεφανοῦσιν Αθηναίων τὴν βουλὴν ϗ
" τὸν δῆμον χρυσῷ ϛεφάνῳ, ἀπὸ τα-
" λάντων ἑξήκοντα· καὶ Χάριτος βωμὸν
" ἱδρύονται καὶ Δήμου Αθηναίων, ὅτι
" πάντων μέγιϛον ἀγαθῶν πράττειν αἴ-
" τιος γέϛονε Χερρονησίταις, ἐξελόμενος
" ἐκ τῆς Φιλίππου, καὶ ἀποδοὺς τὰς
" πατρίδας, τοὺς νόμους, τὴν ἐλευθερίαν,
" τὰ ἱερά· καὶ ἐν τῷ μεταπαῦτα αἰ-

" ῶνι

"ῶνι ϖαντὶ οὐκ ἐλλείψει εὐχαρις῀ων,
"καὶ ϖοιῶν ὅ, τι ἂν δύνηϑαι ἀγαθόν.
"Ταῦτα ἐψηφίσανϑο κοινῷ βουλευϑη-
"ρίῳ."

Οὐκοῦν, οὐ μόνον τὸ Χερρόνησον καὶ Βυζάνϑιον σῶσαι, οὐδὲ τὸ κωλῦσαι τὸν Ελλήσπονϑον ὑπὸ Φιλίππῳ γενέσθαι τότε, οὐδὲ τὸ τιμᾶσθαι τὴν πόλιν ἐκ τούϑων, ἡ ϖροαίρεσις ἡ ἐμὴ καὶ ἡ ϖολιτεία διεπράξαϑο· ἀλλὰ καὶ ϖᾶσιν ἀνθρώποις ἔδειξε τήν τε τῆς πόλεως καλοκαγαθίαν, καὶ τὴν Φιλίππου κακίαν. Ο μέν γε Φίλος καὶ σύμμαχος ὢν τοῖς Βυζαντίοις, ϖολιορκῶν αὐϑοὺς ἑωρᾶτο ὑπὸ ϖάνϑων· οὔ τί γένοιτ' ἂν αἴσχιον, ἢ μιαρώτερον; ὑμεῖς δ', οἱ καὶ μεμψάμενοι ϖολλὰ κ᾽ δίκαια ἂν ἐκείνοις εἰκότως, ϖερὶ ὧν ἠγνομονήκεσαν εἰς ὑμᾶς ἐν τοῖς ἔμϖροσθεν χρόνοις, οὐ μόνον οὐ μνησικακοῦνϑες, οὐδὲ ϖροϊέμενοι τοὺς ἀδικϑμένους, ἀλλὰ καὶ σώζονϑες ἐφαίνεσθε· ἐξ ὧν δόξαν, εὔνοιαν, ϖαρὰ

ϖάνϑων

πάντων ἐκλῆσθε. Καὶ μὴν, ὅτι πολλοὺς μὲν ἐστεφανώκασιν ἤδη τῶν πεπολιτευμένων, ἅπαντες ἴσασι· δι' ὃν τινα δὲ ἄλλον ἡ πόλις ἐστεφάνωται, σύμβουλον λέγω καὶ ῥήτορα, πλὴν δι' ἐμὲ, οὐδ' ἂν εἷς εἰπεῖν ἔχοι.

ΔΗΜ. Ἵνα τοίνυν καὶ τὰς βλασφημίας, ἃς κατὰ τῶν Εὐβοέων καὶ τῶν Βυζαντίων ἐποιήσατο, εἴ τι δυσχερὲς αὐτοῖς ἐπέπρακτο πρὸς ὑμᾶς ὑπομιμνήσκων, συκοφαντίας οὔσας ἐπιδείξω, μὴ μόνον τῷ ψευδεῖς εἶναι· τοῦτο μὲν γὰρ ὑπάρχειν ὑμᾶς εἰδότας ἡγοῦμαι· ἀλλὰ καὶ τῷ, εἰ ταμάλις' ἦσαν ἀληθεῖς, οὕτως, ὡς ἐγὼ κέχρημαι τοῖς πράγμασι, συμφέρειν χρήσασθαι· ἓν ἢ δύο βούλομαι τῶν καθ' ὑμᾶς πεπραγμένων καλῶν τῇ πόλει διεξελθεῖν, καὶ ταῦτ' ἐν βραχέσι. Καὶ γὰρ ἄνδρα ἰδίᾳ, καὶ πόλιν κοινῇ, πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν ὑπαρχόντων ἀεὶ δεῖ τὰ λοιπὰ πειρᾶσθαι πράττειν. Ὑμεῖς τοί-

νυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, Λακεδαιμονίων γῆς καὶ θαλάττης ἀρχόντων, καὶ τὰ κύκλῳ τῆς Ατλικῆς καλεχόντων ἁρμοξαῖς καὶ Φρουραῖς, Εὔβοιαν, Τάναγραν, τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν, Μέγαρα, Αἴγιναν, Κλεωνὰς, τὰς ἄλλας νήσους, οὐ ναῦς, οὐ τείχη τῆς πόλεως τότε κεκλημένης, ἐξήλθελε εἰς Αλίαρτον, καὶ πάλιν οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον εἰς Κόρινθον· τῶν τότε Αθηναίων πολλὰ ἂν ἐχόντων μνησικακῆσαι καὶ Κορινθίοις καὶ Θηβαίοις, τῶν περὶ τὸν Δεκελεικὸν πόλεμον πραχθέντων. Αλλ' οὐκ ἐποίουν τοῦτο, οὐδ' ἐδίκαζον. Καί τοι τότε ταῦτα ἀμφότερα, Αἰσχίνη, οὔθ' ὑπὲρ εὐεργετῶν ἐποίουν, οὔτε ἀκίνδυνα ἑώρων· ἀλλ' οὐ διὰ ταῦτα προέσθαι τὰς καλαφεύγοντας ἐφ' ἑαυτοὺς, ἀλλ' ὑπὲρ εὐδοξίας καὶ τιμῆς ἤθελον τοῖς δεινοῖς αὐτὰς διδόναι, ὀρθῶς καὶ καλῶς βουλευόμενοι. Πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου ὁ θάνατος, κἂν

ἐν

ἐν οἰκίσκῳ τις αὐλὸν καθείρξας τηρῇ· δεῖ δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐσχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα, φέρειν δ' ὅ, τι ἂν ὁ θεὸς διδῷ, γενναίως. Ταῦτ' ἐποίουν οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι, ταῦτ' ἡμῶν οἱ πρεσβύτεροι· οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὐ φίλους ὄντας οὐδ' εὐεργέτας, ἀλλὰ πολλὰ τὴν πόλιν ἡμῶν ἠδικηκότας καὶ μεγάλα, ἐπειδὴ Θηβαῖοι κρατήσαντες ἐν Λεύκτροις ἀνελεῖν ἐπεχείρουν, διεκωλύσατε, οὐ φοβηθέντες τὴν τότε Θηβαίοις ῥώμην καὶ δόξαν ὑπάρχουσαν, οὐδ' ὑπὲρ οἷα πεποιηκότων ἀνθρώπων κινδυνεύσετε διαλογισάμενοι. Καὶ γάρ τοι πᾶσι τοῖς Ελλησιν ἐδείξατε ἐκ τούτων, ὅτι κἂν ὁτιοῦν τις εἰς ὑμᾶς ἐξαμάρτῃ, τούτῳ τὴν ὀργὴν εἰς τἄλλα ἔχετε· ἂν δ' ὑπὲρ σωτηρίας ἢ ἐλευθερίας κίνδυνός τις αὐτοὺς καταλαμβάνῃ, οὔτε μνησικακήσετε, οὔτε ὑπολογιεῖσθε.

29 κθ'. Καὶ οὐκ ἐπὶ τούτων μόνον οὕτως ἐσχήκατε, ἀλλὰ πάλιν σφετεριζομένων Θηβαίων τὴν Εὔβοιαν, οὐ περιεῖδετε, ὑφ' ὧν ὑπὸ Θεμίσωνος καὶ Θεοδώρου περὶ Ὠρωπὸν ἠδικήσθε, ἀνεμνήσθητε, ἀλλ' ἐβοηθήσατε καὶ τούτοις, τῶν ἐθελοντῶν τριηραρχῶν τότε πρῶτον γενομένων τῇ πόλει, ὧν εἷς ἦν ἐγώ· ἀλλ' οὔπω περὶ τούτων. Καί τοι, καλὸν μὲν ἐποιήσατε, καὶ τὸ σῶσαι τὴν νῆσον· πολλῷ δ' ἔτι τούτου κάλλιον, τὸ καταφανῆς κύριοι καὶ τῶν σωμάτων καὶ τῶν πόλεων, ἀποδοῦναι ταῦτα δικαίως αὐτοῖς τοῖς ἐξημαρτηκόσιν εἰς ὑμᾶς, μηδὲν ὧν ἠδικήσθε, ἐν οἷς ἐπιστεύθητε, ὑπολογισάμενοι. Μυρία τοίνυν ἕτερα εἰπεῖν ἔχων, παραλείπω, ναυμαχίας, ἐξόδους, πεζὰς στρατείας, καὶ πάλαι γεγονυίας, καὶ νῦν ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν, ἃς ἁπάσας ἡ πόλις τῆς τῶν ἄλλων ἕνεκ' Ελλήνων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας πεποίηται. Εἶτα ἐγὼ τεθεωρηκὼς

ἐν

ἐν τοσούτοις καὶ τοιούτοις τὴν πόλιν ὑπὲρ τῶν τοῖς ἄλλοις συμφερόντων ἐθέλουσαν ἀγωνίζεσθαι, ὑπὲρ αὐτῆς τρόπον τινὰ τῆς συμβολῆς οὔσης, τί ἔμελλον κελεύσειν, ἢ τί συμβουλεύσειν αὐτῇ ποιεῖν; μνησικακήσειν, νὴ Δία, τοὺς βουλομένους σώζεσθαι, καὶ προφάσεις ζητεῖν, δι' ἃς ἅπαντα προησόμεθα τὰ συμφέροντα; καὶ τίς οὐκ ἂν ἀπέκλεινέ με δικαίως, εἴ τι τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καλῶν λόγῳ μόνον καλαισχύνειν ἐπεχείρησα; ἐπεὶ τόγε ἔργον οὐκ ἂν ἐποιήσατε ὑμεῖς, ἀκριβῶς οἶδα ἐγώ· εἰ γὰρ ἠβούλεσθε, τί ἦν ἐμποδών; οὐκ ἐξῆν; οὐχ ὑπῆρχον οἱ ταῦτα ἐροῦντες οὗτοι;

30 λ'. Βούλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν ἐφ' ἃ τούτων ἐξῆς ἐπολιτευόμην. Καὶ σκοπεῖτε ἐν τούτοις πάλιν αὖ, τί τὸ τῇ πόλει βέλτιον ἦν. Ὁρῶν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ναυτικὸν ὑμῶν καταλυόμενον, καὶ τοὺς μὲν πλουσίους, ἀτελεῖς

ἀτελεῖς ἀπὸ μικρῶν ἀναλωμάτων γενομένους, τοὺς δὲ μέτρια ἢ μικρὰ κεκλημένους τῶν πολιτῶν, τὰ ὅπλα ἀπολλύνας, ἔτι δ' ὑφερίζουσαν ἐκ τούτων τὴν πόλιν τῶν καιρῶν· ἔθηκα νόμον, καθ' ὃν τοὺς μὲν τὰ δίκαια ποιεῖν ἠνάγκασα τοὺς πλουσίους, τοὺς δὲ πένητας ἔπαυσα ἀδικουμένους, τῇ πόλει δ', ὅπερ ἦν χρησιμώτατον, ἐν καιρῷ γίγνεσθαι τὰς παρασκευὰς ἐποίησα. Καὶ γραφεὶς τὸν ἀγῶνα τοῦτον παρανόμων, εἰς ὑμᾶς εἰσῆλθον, καὶ ἀπέφυγον, καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων ὁ διώκων οὐκ ἔλαβε. Καί τοι πόσα χρήματα τοὺς ἡγεμόνας τῶν συμμοριῶν, ἢ τοὺς δευτέρους, καὶ τρίτους οἴεσθέ μοι διδόναι, ὥστε μάλιστα μὲν μὴ θεῖναί με τὸν νόμον τοῦτον· εἰ δὲ μή, καταβαλόντα με ἐᾶν ἐν ὑπωμοσίᾳ; τοσαῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα ὀκνήσαιμ' ἂν ὑμῖν εἰπεῖν. Καὶ ταῦτ' εἰκότως ἔπραττον ἐκεῖνοι. Ἦν γὰρ

γὰρ αὐτοῖς, ἐκ μὲν τῶν πρόσθεν νόμων, συνεκκαίδεκα λειτουργεῖν, αὐτοῖς μὲν μικρὰ καὶ οὐδὲν ἀναλίσκουσι, τοὺς δ' ἀπόρους τῶν πολιτῶν ἐπιτρίβουσιν· ἐκ δὲ τοῦ ἐμοῦ νόμου, τὸ γιγνόμενον καλὰ τὴν οὐσίαν ἕκαστον τιθέναι· καὶ δυοῖν ἐφάνη τριήραρχος, ὁ τῆς μιᾶς ἕλκος καὶ δέκατος ὢν πρότερον συντελής· (οὐδὲ γὰρ Τριηράρχους ἐπωνόμαζον ἑαυτοὺς, ἀλλὰ Συντελεῖς.) Ὥστε δὴ ταῦτα λυθῆναι, καὶ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν ἀναγκασθῆναι, οὐκ ἔσθ' ὅ, τι οὐκ ἐδίδοσαν. Καί μοι λέγε πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ εἰσῆλθον τὴν γραφὴν, εἶτα τοὺς καλαλόγους, τότε ἐκ τοῦ πρόσθεν νόμου, καὶ τὸν καλὰ τὸν ἐμόν. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

"Ἐπὶ Ἀρχοντος Πολυκλέους, μηνὸς "Βοηδρομιῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δέκα, Φυλῆς "πρυτανευούσης Ἱπποθοωντίδος, Δημο-

"σθένης

"σθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς εἰσή-
"νεγκε νόμον εἰς τὸ τριηραρχικὸν ἀντὶ
"τοῦ προλέγου, καθ' ὃν αἱ συνλέλειαι
"ἦσαν τῶν τριηραρχῶν· καὶ ἐπεχει-
"ρολόνησεν ἡ βουλὴ, καὶ ὁ δῆμος. Καὶ
"ἀπήνεγκε παρανόμων γραφὴν Δημο-
"σθένει Παιροκλῆς Φλυεύς· καὶ τὸ
"μέρος τῶν ψήφων οὐ λαβὼν, ἀπέτισε
"τὰς πενλακοσίας δραχμάς."

Φέρε δὴ κ) τὸν καλὸν καλάλογον.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ.

"Τοὺς τριηράρχους καλεῖσθαι ἐπὶ
"τὴν τριήρη συνεκκαίδεκα ἐκ τῶν ἐν
"τοῖς λόχοις συνλελειῶν, ἀπὸ εἴκοσι
"καὶ πένλε ἐτῶν εἰς τετλαράκονλα, ἐπὶ
"ἴσον τῇ χορηγίᾳ χρωμένους."

Φέρε δὴ παρὰ τοῦτον τὸν ἐκ τοῦ ἐμοῦ νόμου καλάλογον.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ.

"Τοὺς τριηράρχους αἱρεῖσθαι ἐπὶ
"τὴν

"τὴν τριήρη ἀπὸ τῆς οὐσίας, καὶ τί-
"μησιν, ἀπὸ ταλάντων δέκα· ἐὰν δὲ
"πλειόνων ἡ οὐσία ἀποτετιμημένη ᾖ
"χρημάτων, καὶ τὸν ἀναλογισμὸν,
"ἕως τριῶν πλοίων καὶ ὑπηρετικοῦ ἡ
"λειτουργία ἔστω· καὶ τὴν αὐτὴν δὲ
"ἀναλογίαν ἔστω, καὶ οἷς ἐλάττων οὐ-
"σία ἐστὶ τῶν δέκα ταλάντων, εἰς συν-
"τέλειαν συναγομένοις εἰς τὰ δέκα τά-
"λαντα."

Ἀλλά. Ἀρά γε μικρὰ βοηθῆσαι τοῖς πένησιν, ὑμῖν δοκῶ; ἢ μικρὰ ἀναλῶσαι ἄν, τοῦ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν, ἐθέλειν οἱ πλούσιοι; Οὐ τοίνυν μόνον τῷ μὴ καθυφεῖναι ταῦτα σεμνύνομαι, οὐδὲ τῷ γραφεὶς ἀποφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τῷ συμφέροντα θεῖναι τὸν νόμον, καὶ τῷ πεῖραν ἔργῳ δεδωκέναι. Πάντα γὰρ τὸν πόλεμον τῶν ἀποστόλων γινομένων καὶ τὸν νόμον τὸν ἐμὸν, οὐχ ἱκετηρίαν ἔθηκε τριήραρχος οὐδεὶς πώποτε ὡς ἀδι-
κούμενος παρ' ὑμῖν, οὐκ ἐν Μουνυχίᾳ
ἐκαθέζετο,

ἐκαθέζελο, οὐχ ὑπὸ τῶν ἀποστολέων ἐδέθη· οὐ τριήρης οὔτ' ἔξω καλαληφθεῖσα ἀπώλελο τῇ πόλει, οὔτ' αὐλοῦ ἀπελείφθη, οὐ δυναμένη ἀνάγεσθαι. Καί τοι καλὰ τὰς ωρολέρους νόμους, ἅπανλα ταῦτα ἐγίγνελο· τὸ δ' αἴτιον ἐν τοῖς πένησιν ἦν, τὸ λειλουργεῖν μὴ δύνασθαι· πολλὰ δὴ τὰ ἀδύναλα συνέβαινεν. Ἐγὼ δ' ἐκ τῶν ἀπόρων εἰς τὰς εὐπόρους μελήνεγκα τὰς τριηραρχίας· πάντ' οὖν τὰ δέονλα ἐγίγνετο. Καὶ μὴν, καὶ κατ' αὐλὸ τοῦτο ἄξιός εἰμι ἐπαίνου τυχεῖν, ὅτι ωάνλα τὰ τοιαῦτα ωροηρούμην πολιτεύμαλα, ἀφ' ὧν ἅμα δόξαι, καὶ τιμαὶ, καὶ δυνάμεις συνέβαινον τῇ ωόλει· βάσκανον δὲ, καὶ πικρὸν, καὶ κακόηθες οὐδέν ἐςι πολίτευμα ἐμὸν, οὐδὲ ταπεινὸν, οὐδὲ τῆς πόλεως ἀνάξιον. Ταυλὸ τοίνυν ἦθος ἔχων ἔν τε τοῖς καλὰ τὴν πόλιν πολιτεύμασι, καὶ ἐν τοῖς Ελληνικοῖς Φανήσομαι. Οὔτε γὰρ ἐν τῇ πόλει τὰς ωαρὰ

παρὰ τῶν πλουσίων χάριτας μᾶλλον, ἢ τὰ τῶν πολλῶν δίκαια εἱλόμην· οὔτ' ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τὰ Φιλίππου δῶρα καὶ τὴν ξενίαν ἠγάπησα, ἀντὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι συμφερόντων.

32 λβ' Ἡγοῦμαι τοίνυν λοιπὸν εἶναί μοι περὶ τοῦ κηρύγματος εἰπεῖν, καὶ τῶν εὐθυνῶν. Τὸ γάρ, ὡς τὰ ἄριστά τε ἔπραττον, καὶ διαπαντὸς εὔνους εἰμὶ, καὶ πρόθυμος εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, ἱκανῶς ἐκ τῶν εἰρημένων δεδηλῶσθαί μοι νομίζω. Καί τοι τὰ μέγιστά γε τῶν πεπολιτευμένων κ᾽ πεπραγμένων ἐμαυτῷ παραλείπω, ὑπολαμβάνων πρῶτον μὲν, ἐφεξῆς τοὺς περὶ αὐλῖδ τοῦ παρανόμου λόγους ἀποδοῦναί με δεῖν· εἶτα, κἂν μηδὲν εἴπω περὶ τῶν λοιπῶν πολιτευμάτων, ὁμοίως παρ' ὑμῶν ἑκάστου τὸ συνειδὸς ὑπάρχειν μοι.

33 λγ'. Τῶν μὲν οὖν λόγων, οὓς οὗτος ἄνω καὶ κάτω διακυκῶν ἔλεγε περὶ

περὶ τῶν παραγεγραμμένων νόμων, οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς οἶμαι ὑμᾶς μανθάνειν, οὔτ' αὐλὸς ἠδυνάμην συνεῖναι τοὺς πολλούς. Απλῶς δὲ τὴν ὀρθὴν ὁδὸν περὶ τῶν δικαίων διαλέξομαι. Τοσούτου γὰρ δέω λέγειν ὡς οὐκ εἰμὶ ὑπεύθυνος, ὃ νῦν οὗτος πολλάκις διέβαλλε καὶ διωρίζετο, ὥσθ' ἅπαντα τὸν βίον ὑπεύθυνος εἶναι ὁμολογῶ, ὧν ἢ διακεχείρικα, ἢ πεπολίτευμαι παρ' ὑμῖν. Ων μέντοι γε ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἐπαγγειλάμενος δέδωκα τῷ δήμῳ, οὐδεμίαν ἡμέραν ὑπεύθυνος εἶναί φημι, (ἀκούεις, Αἰσχίνη;) οὐδὲ ἄλλον οὐδένα, οὐδ' ἂν τῶν ἐννέα ἀρχόντων τις ὢν τύχῃ. Τίς γάρ ἐστι νόμος τοσαύτης ἀδικίας καὶ μισανθρωπίας μεστός, ὥστε τὸν δόντά τι τῶν ἰδίων, καὶ ποιήσαντα πρᾶγμα φιλάνθρωπον καὶ φιλόδωρον, τῆς χάριτος μὲν ἀποστερεῖν, εἰς δὲ τοὺς συκοφάντας ἄγειν, καὶ τούτους ἐπὶ τὰς εὐθύνας ὧν ἔδωκεν ἐφιστάναι;

Οὐδὲ

Οὐδὲ εἷς δήπου· εἰ δέ φησιν οὗτος, δειξάτω, κἀγὼ στέρξω, καὶ σιωπήσομαι. Αλλ' οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι. Αλλ' οὗτος συκοφαντῶν, ὅτι ἐπὶ τῷ θεωρικῷ τότε ὢν, ἐπέδωκα τὰ χρήματα, "ἐπήνεσεν αὐλόν, φησιν, ἡ βουλὴ, ὑπεύθυνον ὄντα." οὐ περὶ τούτων γε οὐδενὸς ὢν ὑπεύθυνος ἦν, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐπέδωκα, ὦ συκοφάντα.

ΔΗΜ. Αλλὰ καὶ τειχοποιὸς ἦσθά, φησι· καὶ δι' αὐτό γε τοῦτο ὀρθῶς ἐπῃνούμην, ὅτι τὰ ἀνηλωμένα ἐπέδωκα, καὶ οὐκ ἐλογιζόμην. Ο μὲν γὰρ λογισμὸς εὐθυνῶν καὶ τῶν ἐξετασόντων προσδεῖται, ἡ δὲ δωρεὰ χάριτος καὶ ἐπαίνου δικαία ἐστὶ τυγχάνειν· διόπερ ταῦτ' ἔγραψεν ὁδὶ περὶ ἐμοῦ. Οτι δ' οὕτω ταῦτα ἔχει, καὶ οὐ μόνον ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν ὥρισαι, ἐγὼ ῥᾳδίως πολλαχόθεν δείξω. Πρῶτον μὲν γὰρ Ναυσικλῆς στρατηγῶν, ἐφ' οἷς ἀπὸ τῶν ἰδίων προ-

είλο,

εἰλο, πολλάκις ἐςεφάνωλαι ὑφ' ὑμῶν· εἶθ' ὅτε τὰς ἀσπίδας Διότιμος ἔδωκε, καὶ πάλιν Χαρίδημος, ἐςεφανῶλο· εἶθ' οὗτος Νεοπλόλεμος, πολλῶν ἔργων ἐπιςάτης ὤν, ἐφ' οἷς ἐπέδωκε, τετίμηλαι. Σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε, εἰ τῷ τινὰ ἀρχὴν ἄρχονλι, ἢ διδόναι τὰ ἑαυτοῦ τῇ πόλει διὰ τὴν ἀρχὴν μὴ ἐξέσαι, ἢ τῶν δοθέντων, ἀντὶ τοῦ κομίσασθαι χάριν, εὐθύνας ὑφέξειν. Οτι τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε τὰ ψηφίσμαλά μοι τὰ τούτοις γεγενημένα, αὐλὰ λαβών. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

"Αρχων Δημόνικος Φλυεὺς, Βοη-
"δρομιῶνος ἕκλῃ μετ' εἰκάδα, γνώμη
"βουλῆς καὶ δήμου, Καλλίας Φρεάρ-
"ριος εἶπεν· Οτι δοκεῖ τῇ βουλῇ καὶ
"τῷ δήμῳ ςεφανῶσαι Ναυσικλέα τὸν
"ἐπὶ τῶν ὅπλων, ὅτι Αθηναίων ὁπλι-
"τῶν δισχιλίων ὅνλων ἐν Ιμβρῳ, καὶ
" βοη-

" βοηθούντων τοῖς καλοικᾶσιν Αθηναίων
" τὴν νῆσον, οὐ δυναμένου Φιάλωνος,
" τοῦ ἐπὶ τῆς διοικήσεως κεχειρολονη-
" μένου, διὰ τοὺς χειμῶνας πλεῦσαι,
" καὶ μισθοδοτῆσαι τοὺς ὁπλίτας, ἐκ
" τῆς ἰδίας οὐσίας ἔδωκε, καὶ οὐκ εἰσέ-
" πραξε τὸν δῆμον· καὶ ἀναγορεῦσαι
" τὸν στέφανον Διονυσίοις, τραγῳδοῖς
" καινοῖς."

ΨΗΦΙΣΜΑ.

" Εἶπε Καλλίας Φρεάρριος, πρυτά-
" νεων λεγόντων βουλῆς γνώμη· Επειδὴ
" Χαρίδημος ὁ ἐπὶ τῶν ὁπλιτῶν, ἀπο-
" σταλεὶς εἰς Σαλαμῖνα, καὶ Διότιμος
" ὁ ἐπὶ τῶν ἱππέων, ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ
" πολαμοῦ μάχῃ τῶν στρατιωτῶν τινων
" ὑπὸ τῶν πολεμίων σκυλευθέντων, ἐκ
" τῶν ἰδίων ἀναλωμάτων καθώπλισαν
" τοὺς νεανίσκους ἀσπίσιν ὀκτακοσίαις·
" δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στε-
" φανῶσαι Χαρίδημον καὶ Διότιμον

" χρυσῷ

" χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι Παν-
" αθηναίοις τοῖς μεγάλοις ἐν τῷ γυμ-
" νικῷ ἀγῶνι, καὶ Διονυσίοις, τραγῳ-
" δοῖς καινοῖς. Τῆς δὲ ἀναγορεύσεως
" ἐπιμεληθῆναι θεσμοθέτας, στρυλάνεις,
" ἀγωνοθέτας."

Αἰσχ. Τούτων ἕκαστος, Αἰσχίνη, τῆς μὲν ἀρχῆς ἧς ἦρχεν ὑπεύθυνος ἦν, ἐφ' οἷς δ' ἐστεφανῶτο οὐχ ὑπεύθυνος· οὐκοῦν οὐδ' ἐγώ· ταὐτὰ γὰρ δίκαιά ἐστί μοι περὶ τῶν αὐλῶν τοῖς ἄλλοις δήπου. Ἐπέδωκα· καὶ ἐπαινοῦμαι διὰ ταῦτα, οὐκ ὢν ὧν ἐπέδωκα ὑπεύθυνος. Ἦρχον· καὶ δέδωκά γε εὐθύνας ἐκείνων, οὐχ ὧν ἐπέδωκα. Νὴ Δία, ἀλλ' ἀδίκως ἦρξα; Εἶτα παρὼν ὅτε με εἰσῆγον οἱ λογισαὶ, διὰ τί οὐ καληγόρεις; Ἵνα τοίνυν εἰδῆτε ὅτι αὐλὸς οὗτός μοι μαρτυρεῖ, ἐφ' οἷς οὐχ ὑπεύθυνος ἦν ἐστεφανῶσθαι, λαβὼν ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα ὅλον τὸ γραφέν μοι· οἷς γὰρ οὐκ ἐγράψαλο τοῦ προβουλεύμαλος, τούτοις

τοις ἃ διώκει συκοφαντῶν φανήσεται. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

" Ἐπὶ Ἀρχοντος Εὐθυκλέους, Πυ-
" ανεψιῶνος ἐννάτῃ ἀπιόντος, Φυλῆς
" πρυτανευούσης Οἰνηΐδος, Κτησιφῶν Λε-
" ωσθένους Ἀναφλύσιος εἶπεν· Ἐπειδὴ
" Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς
" γενόμενος ἐπιμελητὴς τῆς τῶν τει-
" χῶν ἐπισκευῆς, καὶ προσαναλώσας
" εἰς τὰ ἔργα ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας
" τρία τάλαντα, ἐπέδωκε ταῦτα τῷ
" δήμῳ, καὶ ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ καλα-
" σαθεὶς, ἐπέδωκε τοῖς ἐκ πασῶν τῶν
" Φυλῶν θεωρικοῖς ἑκατὸν μνᾶς εἰς θυ-
" σίας· δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δή-
" μῳ τῶν Ἀθηναίων, ἐπαινέσαι Δημο-
" σθένην Δημοσθένους Παιανιέα, ἀρε-
" ἕνεκα καὶ καλοκαγαθίας, ἧς ἔχων
" διατελεῖ ἐν παντὶ καιρῷ εἰς τὸν δῆμον
" τῶν Ἀθηναίων, καὶ στεφανῶσαι χρυ-

" σῷ,

"σῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέ-
"φανον ἐν τῷ θεάτρῳ, Διονυσίοις, τρα-
"γῳδοῖς καινοῖς· τῆς δὲ ἀναγορεύσεως
"ἐπιμεληθῆναι τὸν ἀγωνοθέτην."

Οὐκοῦν ἃ μὲν ἐπέδωκα, ταῦτ' ἐστὶν, ὧν οὐδὲν σὺ γέγραφαι· ἃ δέ φησιν ἡ βουλὴ δεῖν ἀντὶ τούτων γενέσθαί μοι, ταῦτ' ἔσθ' ἃ διώκεις. Τὸ λαβεῖν οὖν τὰ διδόμενα ὁμολογῶν ἔννομον εἶναι, τὸ χάριν τούτων ἀποδοῦναι παρανόμων γράφῃ; ὁ δὲ παμπόνηρος ἄνθρωπος, καὶ θεοῖς ἐχθρὸς καὶ βάσκανος ὅλως, ποῖός τις ἂν εἴη πρὸς θεῶν; οὐχ ὁ τοιοῦτος;

ΑΙΣ. Καὶ μήν, περὶ τοῦ γε ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττεσθαι, τὸ μὲν μυριάκις μυρίους κεκηρύχθαι, παραλείπω, καὶ τὸ πολλάκις αὐτὸς ἐστεφανῶσθαι πρότερον· ἀλλὰ πρὸς θεῶν, οὕτω σκαιὸς εἶ καὶ ἀναίσθητος, Αἰσχίνη, ὥστε οὐ δύνασθαι λογίσασθαι, ὅτι τῷ μὲν στεφανουμένῳ τὸν αὐτὸν ἔχει ζῆλον ὁ στέ-

ὁ στέφανος, ὅποι ἂν ἀναρρηθῇ· τοῦ δὲ τῶν στεφανούντων ἕνεκα συμφέροντος ἐν τῷ θεάτρῳ γίγνεσθαι τὸ κήρυγμα; Οἱ γὰρ ἀκούσαντες ἅπαντες, εἰς τὸ ποιεῖν εὖ τὴν πόλιν προτρέπονται, καὶ τοὺς ἀποδιδόντας τὴν χάριν μᾶλλον ἐπαινοῦσι τῶ στεφανωμένου· διόπερ τὸν νόμον τοῦτον ἡ πόλις γέγραφε. Λέγε δ' αὐλόν μοι τὸν νόμον, λαβών.

ΝΟΜΟΣ.

"Οσους στεφανῶσί τινες τῶν δή-
"μων, τὰς ἀναγορεύσεις τῶν στεφάνων
"ποιεῖσθαι ἐν αὐτοῖς ἑκάστους τοῖς ἰδί-
"οις δήμοις, ἐὰν μή τινας ὁ δῆμος ὁ
"τῶν Αθηναίων, ἢ ἡ βουλὴ στεφανοῖ·
"τούτους δὲ ἐξεῖναι ἐν τῷ θεάτρῳ,
"Διονυσίοις, ἀναγορεύεσθαι."

37 λζ. Ακούεις, Αἰσχίνη, τοῦ νόμου λέγοντος σαφῶς, "πλὴν ἐάν τινας ὁ
"δῆμος ἢ ἡ βουλὴ στεφανώσηται; τού-
"τους δὲ ἀναγορευέτω." Τί οὖν, ὦ

ταλαίπωρε, συκοφαντεῖς; τί λόγους πλάττεις; τί σαυτὸν οὐκ ἐλλεβορίζεις ἐπὶ τούτοις; Αλλ' οὐδ' αἰσχύνῃ φθόνου δίκην εἰσάγων, οὐκ ἀδικήματος οὐδενὸς, καὶ νόμους, τοὺς μὲν μεταποιῶν, τῶν δ' ἀφαιρῶν μέρη, οὓς ὅλως δίκαιον ἦν ἀναγινώσκεσθαι, τοῖς γε ὁμωμοκόσι καλὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι; Επειτα τοιαῦτα ποιῶν, λέγεις ἃ δεῖ προσεῖναι τῷ δημοτικῷ, ὥσπερ ἀνδριάντα ἐκδεδωκὼς καλὰ συγγραφὴν, εἶτα οὐκ ἔχοντα ἃ προσῆκεν ἐκ τῆς συγγραφῆς κομιζόμενος· ἢ λόγῳ τοὺς δημοτικοὺς, ἀλλ' οὐ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς πολιτεύμασι γινωσκομένους. Καὶ βοᾷς, ῥητὰ καὶ ἄῤῥητα ὀνομάζων ὥσπερ ἐξ ἁμάξης, ἃ σοὶ καὶ τῷ σῷ γένει προσεστιν, οὐκ ἐμοί. Καίτοι καὶ τοῦτο, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ἐγὼ λοιδορίαν κατηγορίας διαφέρειν ἡγοῦμαι, τῷ τὴν μὲν κατηγορίαν ἀδικήματ' ἔχειν, ὧν ἐν τοῖς νόμοις εἰσὶν αἱ τιμωρίαι· τὴν δὲ λοιδορίαν

ρίαν βλασφημίας, ἃς καὶ τὴν αὐλῶν φύσιν τοῖς ἐχθροῖς περὶ ἀλλήλων συμβαίνοι λέγειν. Οἰκοδομῆσαι δὲ τοὺς προγόνους ταυτὶ τὰ δικαστήρια ὑπείληφα, οὐχ ἵνα συλλέξαντες ὑμᾶς εἰς ταῦτα ἀπὸ τῶν ἰδίων, κακῶς τὰ ἀπόρρητα λέγωμεν ἀλλήλους, ἀλλ' ἵνα ἐξελέγχωμεν, ἐάν τις ἠδικηκώς τι τυγχάνῃ τὴν πόλιν. Ταῦτα τοίνυν εἰδὼς Αἰσχίνης οὐδὲν ἧττον ἐμοῦ, πομπεύειν ἀντὶ τοῦ καλλιγορεῖν εἵλετο.

38λή. Οὐ μὴν οὐδ' ἐνταῦθα ἔλαττον ἔχων, δίκαιός ἐστιν ἀπελθεῖν. Ηδη δὲ ἐπὶ ταῦτα πορεύσομαι, τοσοῦτον αὐλὸν ἐρωτήσας. Πότερόν σε τίς, Αἰσχίνη, τῆς πόλεως ἐχθρὸν, ἢ ἐμὸν εἶναι φῇ; ἐμὸν δηλονότι. Εἶτα, οὗ μὲν ἦν παρ' ἐμοῦ δίκην καὶ τοὺς νόμους ὑπὲρ τούτων λαβεῖν εἴπερ ἠδίκουν, ἐξέλιπες, ἐν ταῖς εὐθύναις, ἐν ταῖς γραφαῖς, ἐν ταῖς ἄλλαις κρίσεσιν· οὗ δ' ἐγὼ μὲν ἀθῶος ἅπασι, τοῖς νόμοις, τῷ χρόνῳ,

τῇ

τῇ προθεσμίᾳ, τῷ κεκρίσθαι περὶ πάντων πολλάκις τούτων πρότερον, τῷ μηδεπώποτε ἐξελεγχθῆναι μηδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, τῇ πόλει δ' ἢ πλέον ἢ ἔλαττον ἀνάγκη τῶν γε δημοσίᾳ πεπραγμένων μελεῖναι τῆς δόξης, ἐνταῦθα ἀπήνθηκας; Ορα, μὴ τούτῳ μὲν ἐχθρός ἧς, ἐμοὶ δὲ προσποιῇ.

39 λθ'. Επειδὴ τοίνυν ἡ μὲν εὐσεβὴς καὶ δικαία ψῆφος ἅπασι δέδεικται, δεῖ δέ με, ὡς ἔοικε, καὶ περ οὐ Φιλολοίδορον ὄντα φύσει, διὰ τὰς ὑπὸ τούτου βλασφημίας εἰρημένας, ἀντὶ πολλῶν καὶ ψευδῶν, αὐτὰ τὰ ἀναγκαιότατα εἰπεῖν περὶ αὐτοῦ, καὶ δεῖξαι, τίς ὢν καὶ τίνων, ῥᾳδίως οὕτως ἄρχει τοῦ κακῶς λέγειν, καὶ λόγους τινὰς διασύρει, αὐτὸς εἰρηκὼς ἃ τίς οὐκ ἂν ὤκνησε τῶν μετρίων ἀνθρώπων φθέγξασθαι; Εἰ γὰρ Αἰακὸς, ἢ Ραδάμανθυς, ἢ Μίνως ἦν ὁ καθηγορῶν, ἀλλὰ μὴ σπερμολόγος, περίτριμμα ἀγορᾶς, ὄλεθρος

λεθρος γραμματεὺς, οὐκ ἂν αὐλὸν οἶμαι τοιαῦτ' εἰπεῖν, οὐδ' ἂν οὕτως ἐπαχθεῖς λόγους ποιήσασθαι, ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ βοῶντα, "ὦ γῆ, καὶ ἥλιε, καὶ "ἀρετὴ," καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ πάλιν σύνεσιν καὶ παιδείαν ἐπικαλούμενον, ἢ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ διαγινώσκειαι. Ταῦτα γὰρ δήπουθεν ἠκούετ' αὐλοῦ λέγοντος. Σοὶ δὲ ἀρετῆς, ὦ κάθαρμα, ἢ τοῖς σοῖς τίς μέλουσία; ἢ καλῶν ἢ μὴ τοιούτων τίς διάγνωσις; πόθεν λαβόντι, ἢ πῶς ἀξιωθέντι; Ποῦ δὲ παιδείας σοι θέμις μνησθῆναι; ἧς τῶν μὲν ὡς ἀληθῶς τετυχηκότων οὐδ' ἂν εἷς εἴποι περὶ αὐλοῦ τοιοῦτον οὐδέν, ἀλλὰ κἂν ἑτέρου λέγοντος ἐρυθριάσειε· τοῖς δὲ ἀπολειφθεῖσι μὲν, ὥσπερ σὺ, προσποιουμένοις δὲ ὑπ' ἀναισθησίας, τὸ τὰς ἀκούοντας ἀλγεῖν ποιεῖν ὅταν λέγωσιν, οὐ τὸ δοκεῖν τοιούτοις εἶναι περίεστιν.

Δομ. Οὐκ ἀπορῶν δ' ὅ, τι χρὴ περὶ σοῦ καὶ τῶν σῶν εἰπεῖν, ἀπορῶ τοῦ πρώτου

ωρώτου μνησθῶ. Πότερ' ὡς ὁ ωαλήρ σου Τρόμης ἐδούλευε ωαρ' Ελπίᾳ τῷ ωρὸς τῷ Θησείῳ διδάσκοντι γράμμαλα, χοίνικας ωαχείας ἔχων κ) ξύλον; ἢ ὡς ἡ μήτηρ σου τοῖς μεθημερινοῖς γάμοις ἐν τῷ κλισίῳ τῷ ωρὸς τῷ Καλαμίτῃ ἥρωϊ χρωμένη, τὸν καλὸν ἀνδριάντα, καὶ τριταγωνισ῾ὴν ἄκρον ἐξέθρεψέ σε; [*ἀλλὰ πάντες ἴσασι ταῦτα, κἄν ἐγὼ μὴ λέγω·] ἀλλ' ὡς ὁ τριηραύλης Φορμίων, ὁ Δίωνος τοῦ Φρεαρρίου δοῦλος, ἀνέσησεν αὐλὴν ἀπὸ ταύλης τῆς καλῆς ἐργασίας;

Δημά. Αλλὰ, νὴ τὸν Δία καὶ τοὺς θεούς, ὀκνῶ, μὴ ωερὶ σοῦ τὰ ωροσήκοντα λέγων, αὐλὸς οὐ ωροσήκοντας ἐμαυτῷ δόξω ωροηρῆσθαι λόγους. Ταῦτα μὲν οὖν ἐάσω· ἀπ' αὐλῶν δὲ ὧν αὐλὸς βεβίωκεν, ἄρξομαι. Οὐδὲ γὰρ ὧν ἔτυχεν, ἦν· ἀλλ' οἷς ὁ δῆμος καλαρᾶται. Οψὲ γάρ ποτε· ὀψὲ λέγω; χθὲς μὲν οὖν καὶ πρώην, ἅμα Αθηναῖος

ναῖος ϗ ῥήτωρ γέϛονε· καὶ δύο συλλαβὰς ϖροσθεὶς, τὸν μὲν ϖαλέρα, ἀντὶ Τρόμηλος, ἐποίησεν Ατρόμηλον, τὴν δὲ μηλέρα σεμνῶς ϖάνυ Γλαυκοθέαν ὠνόμασεν, ἣν Εμπουσαν ἅπανλες ἴσασι καλουμένην, ἐκ τοῦ ϖάνλα ποιεῖν καὶ ϖάσχειν δηλονότι, ταύλης τῆς ἐπωνυμίας τυχοῦσαν· ϖόθεν γὰρ ἄλλοθεν; Αλλ' ὅμως οὕλως ἀχάριϛος εἶ καὶ ϖονηρὸς ϕύσει, ὥϛε ἐλεύθερος ἐκ δούλου, καὶ ϖλούσιος ἐκ ϖλωχοῦ διὰ ϖλουσὶ γεϛονὼς, οὐχ ὅϖως χάριν αὐλοῖς ἔχεις, ἀλλὰ μισθώσας σαυλὸν καλὰ τουλωνὶ ϖολιτεύῃ.

42μϐ'. Καὶ ϖερὶ ὧν μὲν ἐϛί τις ἀμφισϐήτησις, ὡς ἄρα ὑϖὲρ τῆς ϖόλεως εἴρηκεν, ἐάσω· ἃ δ' ὑϖὲρ τῶν ἐχθρῶν ϕανερῶς ἀϖεδείχθη ϖράλλων, ταῦτα ἀναμνήσω. Τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδε τὸν ἀϖοψηϕισθένλα Αντιϕῶνλα, ὃς ἐϖαγγειλάμενος Φιλίϖϖῳ τὰ νεώρια ἐμϖρήσειν τὰ ὑμέτερα, εἰς τὴν ϖόλιν ἦλθεν;

ἦλθεν; ὃν λαβόντος ἐμοῦ κεκρυμμένον ἐν Πειραιεῖ, καὶ καλαςήσαντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, βοῶν ὁ βάσκανος οὗτος κὴ κεκραγὼς, ὡς ἐν δημοκρατίᾳ δεινὰ ποιῶ, τοὺς ἠτυχηκότας τῶν πολιτῶν ὑβρίζων, καὶ ἐπ' οἰκίας βαδίζων, ἄνευ ψηφίσμαλος ἀφεθῆναι ἐποίησε. Καὶ εἰ μὴ ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Αρείου πάγου, τὸ πρᾶγμα αἰσθομένη, καὶ τὴν ὑμελέραν ἄγνοιαν ἐν οὐ δέοντι συμβεβηκυῖαν ἰδοῦσα, ἐπεζήτησε τὸν ἄνθρωπον, καὶ συλλαβοῦσα ἐπανήγαγεν ὡς ὑμᾶς, ἐξήρπας' ἂν ὁ τοιοῦτος, καὶ τὸ δίκην δοῦναι διαδὺς, ἐξεπέμπετ' ἂν ὑπὸ τοῦ σεμνολόγυ τυλοῦ· νῦν δ' ὑμεῖς ςρεβλώσανλες αὐλὸν, ἀπεκλείνατε, ὡς ἔδει γε καὶ τοῦτον. Τοιγαροῦν εἰδυῖα ταῦτα ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Αρείου πάγου τὰ τότε τούλῳ πεπραγμένα, χειρολονησάντων αὐλὸν ὑμῶν σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ, ἀπὸ τῆς αὐλῆς ἀγνοίας ἀφ' ἧσπερ πολλὰ προίεσθε

τῶν

τῶν κοινῶν, ὡς προείλεσθε κἀκείνην, καὶ κυρίαν τοῦ πράγματος ἐποιήσατε, τοῦτον μὲν εὐθὺς ἀπήλασεν ὡς προδότην, Υπερίδην δὲ λέγειν προσέταξε· καὶ ταῦτα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέρουσα τὴν ψῆφον ἔπραξε, καὶ οὐδεμία ψῆφος ἠνέχθη τῷ μιαρῷ τούτῳ. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

" Μαρτυροῦσι Δημοσθένει ὑπὲρ ἁ-
" πάντων οἵδε· Καλλίας Σουνιεὺς, Ζή-
" νων Φλυεὺς, Κλέων Φαληρεὺς, Δη-
" μόνικος Μαραθώνιος· Οτι τοῦ δήμου
" πολὲ χειροτονήσαντος Αἰσχίνην σύν-
" δικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ εἰς
" τοὺς Αμφικτύονας, συνεδρεύσαντες ἡ-
" μεῖς ἐκρίναμεν Υπερίδην ἄξιον εἶναι
" μᾶλλον ὑπὲρ τῆς πόλεως λέγειν·
" καὶ ἀπεψάλη Υπερίδης."

μγ'. Οὐκ-

43. μγ'. Οὐκοῦν, ὅτε τούτου μέλλοντος λέγειν, ἀπήλασεν αὐλὸν ἡ βουλὴ, καὶ προσέταξεν ἑτέρῳ, τότε μὴ προδότην εἶναι καὶ κακόνουν ὑμῖν ἀπέφηνεν. Εν μὲν τοίνυν τοῦτο τοιοῦτο πολίτευμα τοῦ νεανίου τούτου, ὅμοιόν γε (ἢ γάρ;) οἷς ἐμοῦ καλήγορεῖ· ἕτερον δὲ ἀναμιμνήσκεσθε. Οτε γὰρ Πύθωνα Φίλιππος ἔπεμψε τὸν Βυζάντιον, καὶ παρὰ τῶν αὐλοῦ συμμάχων ἀπάντων συνέπεμψε πρέσβεις, ὡς ἐν αἰσχύνῃ ποιήσων τὴν πόλιν, καὶ δείξων ἀδικοῦσαν, τότε ἐγὼ μὲν τῷ Πύθωνι θρασυνομένῳ, καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ' ὑμῶν, οὐκ εἶξα, οὐδ' ὑπεχώρησα, ἀλλ' ἀναστὰς ἀντεῖπον, καὶ τὰ τῆς πόλεως δίκαια οὐχὶ προὔδωκα, ἀλλ' ἀδικοῦντα Φίλιππον ἐξήλεγξα φανερῶς οὕτως, ὥστε τοὺς ἐκείνου συμμάχους αὐλοὺς ἀνιστα-μένους ὁμολογεῖν· οὗτος δὲ συνηγωνίζετο, καὶ τὰ ἐναντία ἐμαρτύρει τῇ πατρίδι, καὶ ταῦτα ψευδῆ. Καὶ δὴ

ἀπέχρη

ἀπέχρη ταῦτα· ἀλλὰ καὶ πάλιν μεταταῦθ' ὕστερον, Ἀναξίνῳ τῷ καλασκόπῳ συνιὼν εἰς τὴν Θράσωνος οἰκίαν ἐλήφθη. Καίτοι ὅστις τῷ ὑπὸ τῶν πολεμίων πεμφθέντι μόνος μόνῳ συνήει καὶ ἐκοινολογεῖτο, ὅτος αὐλὸς ὑπῆρχε τῇ Φύσει καλάσκοπος ἢ πολέμιος τῇ ψαλρίδι. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούλων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

" Μελέδημος Κλέωνος, Ὑπερίδης
" Καλλαίσχρου, Νικόμαχος Διοφάν-
" του, μαρτυρῦσι Δημοσθένει, καὶ ἐπω-
" μόσανλο ἐπὶ τῶν σραληγῶν, εἰδέναι
" Αἰσχίνην Ατρομήτου Κοθωκίδην συν-
" ερχόμενον νυκλὸς εἰς τὴν Θράσωνος
" οἰκίαν, καὶ κοινολογύμενον Ἀναξίνῳ,
" ὃς ἐκρίθη εἶναι καλάσκοπος ψαρὰ
" Φιλίππου. Αὗται ἀπεδόθησαν αἱ
" μαρτυρίαι ἐπὶ Νικίου, Εκαλομβαιῶνος
" τρίτῃ ἱσαμένου."

μδ'. Μυρία

44μδ'. Μυρία τοίνυν ἕτερ' εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐλῆ, παραλείπω· καὶ γὰρ οὕλω πως ἔχει. Πολλὰ ἂν ἐγὼ νῦν ἔτι τούλων ἔχοιμι δεῖξαι, ὧν οὗτος κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, τοῖς μὲν ἐχθροῖς ὑπηρετῶν, ἐμοὶ δ' ἐπηρεάζων εὑρέθη. Αλλ' οὐ τίθεται ταῦτα παρ' ὑμῖν εἰς ἀκριβῆ μνήμην, οὐδ' ἦν προσῆκεν ὀργήν· ἀλλὰ δεδώκατε, ἔθει τινὶ Φαύλῳ, πολλὴν ἐξουσίαν τῷ βουλομένῳ τὸν λέγοντά τι τῶν ὑμῖν συμφερόντων ὑποσκελίζειν καὶ συκοφαντεῖν, τῆς ἐπὶ ταῖς λοιδορίαις ἡδονῆς χὴ χάριτος τὸ τῆς πόλεως συμφέρον ἀνταλλατόμενοι· διόπερ ῥᾴδιόν ἐστι, καὶ ἀσφαλέστερον ἀεί, τοῖς ἐχθροῖς ὑπηρετοῦντα μισθαρνεῖν, ἢ τὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἑλόμενον τάξιν πολιτεύεσθαι.

45μέ. Καὶ τὸ μὲν δὴ πρὸ τοῦ πολεμεῖν φανερῶς, συναγωνίζεσθαι Φιλίππῳ, δεινὸν μὲν, ὦ γῆ καὶ θεοὶ· πῶς γὰρ οὔ; καλὰ τῆς παλιῴδος. Δότε δὲ,

δὲ, εἰ βούλεσθε, δότε αὐλῷ τοῦτο. Αλλ' ἐπειδὴ φανερῶς ἤδη τὰ πλοῖα ἐσεσύλητο, Χερρόνησος ἐπορθεῖτο, ἐπὶ τὴν Ατλικὴν ἐπορεύετ' ἄνθρωπος, οὐκέτι ἐν ἀμφισβητησίμῳ τὰ πράγματα ἦν, ἀλλ' ἐνειστήκει πόλεμος· ὅ, τι μὲν πώποτ' ἔπραξεν ὑπὲρ ὑμῶν ὁ βάσκανος οὗτοσὶ ἰαμβοφάγος, οὐκ ἂν ἔχοι δεῖξαι, οὐδ' ἔστιν οὔτε μεῖζον οὔτ' ἔλαττον ψήφισμα οὐδὲν Αἰσχίνῃ περὶ τῶν συμφερόντων τῇ πόλει. Εἰ δέ φησι, νῦν δειξάτω ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὕδατι· ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὐδέν. Καίτοι δυοῖν αὐλὸν ἀνάγκη θάτερον, ἢ μηδὲν τοῖς πρατομένοις ὑπ' ἐμοῦ τότ' ἔχοντα ἐγκαλεῖν, μὴ γράφειν παρὰ ταῦθ' ἕτερα· ἢ τὸ τῶν ἐχθρῶν συμφέρον ζητοῦντα, μὴ φέρειν εἰς μέσον τὰ τούτων ἀμείνω. Ἆρ' οὖν οὐδὲ ἔλεγεν, ὥσπερ οὐδὲ ἔγραφεν, ἡνίκα ἐργάσασθαί τι δέοι κακὸν ὑμᾶς; οὐμενοῦν ἦν εἰπεῖν ἑτέρῳ.

μς'. Καὶ

46μς'. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα καὶ φέρειν ῥᾴδυναλο, ὡς ἔοικεν, ἡ πόλις, ἃ ποιῶν οὗτος ἐλάνθανεν· ἓν δ' ἐπεξειργάσαλο, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοιῦτον, ὃ πᾶσι τοῖς ωρολέροις ἐπέθηκε τέλος, ωερὶ οὗ τὺς πολλοὺς ἀνάλωσε λόγους, τὰ τῶν Αμφισσέων τῶν Λοκρῶν διεξιὼν δόγμαλα, ὡς διαςρέψων τἀληθές. Τό δ' οὐ τοιῦτόν ἐςι· πόθεν; πολλοῦ γε κ᾽ δεῖ· οὐδέ ποτ' ἐκνίψῃ σὺ τἀκεῖ ωεπραγμένα σαυλῷ· οὐχ οὕλω πολλὰ ἐρεῖς. Καλῶ δὲ ἐναντίον ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοὺς θεοὺς ἅπανλας κ᾽ πάσας, ὅσοι τὴν χώραν ἔχουσι τὴν Ατλικὴν, καὶ τὸν Απόλλω τὸν Πύθιον, ὃς ωαλρῷός ἐςι τῇ πόλει, καὶ ἐπεύχομαι ωᾶσι τούλοις· εἰ μὲν ἀληθῆ ωρὸς ὑμᾶς εἴποιμι, καὶ εἶπον τότ' εὐθὺς ἐν τῷ δήμῳ, ὅτε ωρῶτον εἶδον τιλονὶ τὸν μιαρὸν τούλου τῦ ωράγμαλος ἁπλόμενον, (ἔγνων γὰρ εὐθέως, ἔγνων) εὐτυχίαν μοι δοῦναι, καὶ σωληρίαν·

ρίαν· εἰ δὲ πρὸς ἔχθραν, ἢ φιλονεικίας ἰδίας ἕνεκα, αἰτίαν ἐπάγω τούτῳ ψευδῆ, πάντων τῶν ἀγαθῶν ἀνόητόν με ποιῆσαι. Τί οὖν ταῦτ' ἐπήραμαι, καὶ διετεινάμην οὑτωσὶ σφοδρῶς; Ὅτι καὶ γράμματ' ἔχων ἐν τῷ δημοσίῳ κείμενα, ἐξ ὧν ταῦτ' ἐπιδείξω σαφῶς, καὶ ὑμᾶς εἰδὼς τὰ πεπραγμένα μνημονεύοντας, ἐκεῖνο φοβοῦμαι, μὴ τῶν εἰργασμένων αὐτῷ κακῶν ὅτος ἐλάττων ὑπολειφθῇ· ὅπερ πρότερον συνέβη, ὅτε τοὺς ταλαιπώρους Φωκέας ἐποίησεν ἀπολέσθαι, τὰ ψευδῆ δεῦρ' ἀπαγγείλας.

47 μζ'. Τὸν γὰρ ἐν Ἀμφίσσῃ πόλεμον, δι' ὃν εἰς Ἐλάτειαν ἦλθε Φίλιππος, καὶ δι' ὃν ἡρέθη τῶν Ἀμφικτυόνων ἡγεμών, ὃς ἅπαντα ἀνέτρεψε τὰ τῶν Ἑλλήνων, οὗτός ἐστιν ὁ συγκαλασκευάσας, καὶ πάντων εἷς ἀνὴρ τῶν μεγίστων αἴτιος κακῶν. Καὶ τότ' εὐθὺς ἐμοῦ διαμαρτυρομένου καὶ βοῶντος ἐν τῇ ἐκ-

κλησία, " πόλεμον εἰς τὴν Ατλικὴν
" ἄγεις, Αἰσχίνη, πόλεμον Αμφικλυ-
" ονικὸν," οἱ μὲν ἐκ παρακλήσεως συν-
καθήμενοι οὐκ εἴων με λέγειν, οἱ δὲ
ἐθαύμαζον, καὶ κενὴν αἰτίαν διὰ τὴν
ἰδίαν ἔχθραν ἐπάγειν με ὑπελάμβανον
αὐλῷ. Ητις δὲ ἡ Φύσις, ὦ ἄνδρες
Αθηναῖοι, γέγονε τούτων τῶν πραγμά-
των, καὶ τίνος εἵνεκα ταῦτα συνεσκευ-
άσθη, καὶ πῶς ἐπράχθη, νῦν ἀκούσατε,
ἐπειδὴ τότε ἐκωλύθητε. Καὶ γὰρ εὖ
πρᾶγμα συνλεθὲν ὄψεσθε, καὶ μεγάλα
ὠφελήσεσθε πρὸς ἱστορίαν τῶν κοινῶν,
καὶ ὅση δεινότης ἦν ἐν τῷ Φιλίππῳ,
θεάσεσθε.

Δη. μή. Οὐκ ἦν τοῦ πρὸς ὑμᾶς πολέ-
μου πέρας οὐδ' ἀπαλλαγὴ Φιλίππῳ,
εἰ μὴ Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς ἐχθροὺς
ποιήσειε τῇ πόλει. Αλλὰ καίπερ ἀ-
θλίως καὶ κακῶς τῶν στρατηγῶν τῶν
ὑμετέρων πολεμούντων αὐλῷ, ὅμως ὑπ'
αὐλῷ τοῦ πολέμου καὶ τῶν λῃστῶν
μυρία

μυρία ἔπασχε κακά. Οὔτε γὰρ ἐξήγελο τῶν ἐκ τῆς χώρας γιγνόμενων οὐδὲν, οὔτ' εἰσήγελο, ὧν ἐδεῖτο αὐλῷ. Ην δὲ οὔτε ἐν τῇ θαλάτλῃ κρείτλων τόλε ὑμῶν, οὔλε εἰς τὴν Ατλικὴν ἐλθεῖν δυναλὸς, μήλε Θετλαλῶν ἀκολυθούνλων, μήλε Θηβαίων διϊένλων. Συνέβαινε δὲ αὐλῷ, τῷ πολέμῳ κραλοῦντι τοὺς ὁποιουσδήποθ' ὑμεῖς ἐξεπέμπελε ςραληγούς, (ἐῶ γὰρ τοῦτό γε) αὐλῇ τῇ Φύσει τῦ τόπου καὶ τῶν ὑπαρχόνλων ἑκατέροις, κακοπαθεῖν. Εἰ μὲν οὖν τῆς ἰδίας ἕνεκεν ἔχθρας, ἢ τοὺς Θετλαλοὺς, ἢ τοὺς Θηβαίους συμπείθοι βαδίζειν ἐφ' ὑμᾶς, οὐδέν' ἂν ἡγεῖτο ωροσέξειν αὐλῷ τὸν νοῦν· ἂν δὲ τὰς ἐκείνων κοινὰς ωροφάσεις λαβὼν, ἡγεμὼν αἱρεθῇ, ῥᾴον ἤλπιζε τὰ μὲν ωαρακρούσεσθαι, τὰ δὲ πείσειν. Τί οὖν ἐπιχειρεῖ; θεάσασθε ὡς εὖ· πόλεμον ποιῆσαι τοῖς Αμφικλύοσι, καὶ ωερὶ τὴν Πυλαίαν ταραχήν. Εἰς γὰρ ταῦτ' εὐθὺς αὐ-

τοὺς ὑπελάμβανεν αὐλοῦ δεήσεσθαι. Εἰ μὲν τοίνυν τοῦτον ἢ τῶν παρ' ἑαυτοῦ πεμπομένων ἱερομνημόνων, ἢ τῶν ἐκείνου συμμάχων εἰσηγεῖτό τις, ὑπόψεσθαι τὸ πρᾶγμα ἐνόμιζε καὶ τοὺς Θηβαίους καὶ τοὺς Θετταλοὺς, καὶ πάντας φυλάξεσθαι· ἂν δὲ Ἀθηναῖος ᾖ, καὶ παρ' ὑμῶν τῶν ὑπεναντίων ὁ τοῦτο ποιῶν, εὐπόρως λήσειν· ὅπερ συνέβη.

49 μθ'. Πῶς οὖν ταῦτ' ἐποίησε; μισθοῦται τυλονί. Οὐδενὸς δὲ προειδότος, οἶμαι, τὸ πρᾶγμα, οὐδὲ φυλάττοντος, ὥσπερ εἴωθε τὰ τοιαῦτα παρ' ὑμῖν γίγνεσθαι, προβληθεὶς πυλαγόρας οὗτος, καὶ τριῶν ἢ τεττάρων χειρολονησάντων αὐλὸν, ἀνερρήθη. Ὡς δὲ τὸ τῆς πόλεως ἄξιωμα λαβὼν ἀφίκετο εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας, πάντα τἄλλ' ἀφεὶς καὶ παριδὼν, ἐπέραινεν ἐφ' οἷς ἐμισθώθη· καὶ λόγους εὐπροσώπους, καὶ μύθους, ὅθεν ἡ Κιρραία χώρα καθιερώθη, συν-

ϑεὶς

θεὶς καὶ διεξελθὼν, ἀνθρώπους ἀπείρους λόγων, καὶ τὸ μέλλον οὐ προορωμένους, τοὺς ἱερομνήμονας πείθει ψηφίσασθαι περιελθεῖν τὴν χώραν, ἣν οἱ μὲν Ἀμφισσεῖς, σφῶν αὐλῶν οὖσαν, γεωργεῖν ἔφασαν, οὗτος δὲ τῆς ἱερᾶς χώρας ἠτιᾶτο εἶναι· οὐδεμίαν δίκην τῶν Λοκρῶν ἐπαγόντων ἡμῖν, οὐδ' ἃ νῦν οὗτος λέγων προφασίζεται οὐκ ἀληθῆ. Γνώσεσθε δ' ἐκεῖθεν. Οὐκ ἐνῆν ἄνευ τοῦ προσκαλέσασθαι δήπου, τοῖς Λοκροῖς δίκην καλὰ τῆς πόλεως συνελέσασθαι. Τίς οὖν ἐκλήτευσεν ὑμᾶς; ἀπὸ ποίας ἀρχῆς; εἰπὲ τὸν εἰδότα, δεῖξον· ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις, ἀλλὰ κενῇ προφάσει ταύτῃ καλεχρῶ καὶ ψευδεῖ.

50ν'. Περιιόντων τοίνυν τὴν χώραν τῶν Ἀμφικτυόνων καὶ τὴν ὑφήγησιν τὴν τούτου, προσπεσόντες οἱ Λοκροὶ, μικροῦ μὲν ἅπαντας καθηκόντισαν, τινὰς δὲ καὶ συνήρπασαν τῶν ἱερομνημόνων. Ὡς δ' ἅπαξ ἐκ τούτων ἐγκλήμαλα

μαλα καὶ πόλεμος πρὸς τοὺς Αμφισσεῖς ἐταράχθη, τὸ μὲν πρῶτον ὁ Κότυφος αὐλῶν τῶν Αμφικτυόνων ἤγαγε στρατιάν. Ως δὲ, οἱ μὲν οὐκ ἦλθον, οἱ δ' ἐλθόντες οὐδὲν ἐποίουν, εἰς τὴν ἐπιοῦσαν Πυλαίαν ἐπὶ τὸν Φίλιππον εὐθὺς ἡγεμόνα ἦγον οἱ καλεσκευασμένοι, καὶ πάλαι πονηροὶ τῶν Θετταλῶν, καὶ τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι· καὶ προφάσεις εὐλόγους εἰλήφεσαν. Η γὰρ αὐλοὺς εἰσφέρειν καὶ ξένους τρέφειν ἔφασαν δεῖν, καὶ ζημιοῦν τοὺς μὴ ταῦτα ποιοῦντας· ἢ ἐκεῖνον αἱρεῖσθαι. Τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ἡρέθη γὰρ ἐκ τούτων ἡγεμών. Καὶ μεταταῦτ' εὐθὺς δύναμιν συλλέξας, καὶ παρελθὼν ὡς ἐπὶ τὴν Κιρραίαν, ἐρρῶσθαι φράσας πολλὰ καὶ Κιρραίοις καὶ Λοκροῖς, τὴν Ελάτειαν καταλαμβάνει. Εἰ μὲν οὖν μὴ μετέγνωσαν εὐθὺς Θηβαῖοι, καὶ μεθ' ὑμῶν ἐγένοντο, ὥσπερ χειμάρρους ἂν ἅπαν τοῦτο τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν πόλιν

πόλιν εἰσέπεσε. Νῦν δὲ τότε γ' ἐξαίφνης ἐπέσχον αὐλὸν ἐκεῖνοι, μάλιστα μὲν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, θεῶν τινὸς εὐνοίᾳ ὡρὸς ὑμᾶς· εἶτα μέν τοι, καὶ ὅσον καθ' ἕνα ἄνδρα, καὶ δι' ἐμέ. Δὸς δέ μοι τὰ δόγματα ταῦτα, καὶ τοὺς χρόνους, ἐν οἷς ἔκαστα πέπρακται· ἵν' εἰδῆτε ἡλίκα πράγματα ἡ μιαρὰ κεφαλὴ ταράξασα αὕλη, δίκην οὐκ ἔδωκε. Λέγε μοι τὰ δόγματα.

51 νά. ΔΟΓΜΑ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΩΝ.

" Ἐπὶ Ἱερέως Κλειναγόρου, ἐαρινῆς
" Πυλαίας, ἔδοξε τοῖς πυλαγόραις καὶ
" τοῖς συνέδροις τῶν Ἀμφικτυόνων·
" Ἐπειδὴ Ἀμφισσεῖς ἐπιβαίνουσιν ἐπὶ
" τὴν ἱερὰν χώραν, καὶ σπείρουσι, καὶ
" βοσκήμασι κατανέμουσιν· ἐπελθεῖν
" τοὺς πυλαγόρας καὶ τὰς συνέδρους,
" καὶ ϛήλαις διαλαβεῖν τοὺς ὅρους, καὶ
" ἀπειπεῖν τοῖς Ἀμφισσεῦσι τοῦ λοι-
" ποῦ μὴ ἐπιβαίνειν."

ΕΤΕ-

ΕΤΕΡΟΝ ΔΟΓΜΑ.

" Επὶ Ιερέως Κλειναγόρου, ἐαρινῆς
" Πυλαίας, ἔδοξε τοῖς πυλαγόραις καὶ
" τοῖς συνέδροις τῶν Αμφικτυόνων, καὶ
" τῷ κοινῷ τῶν Αμφικτυόνων· Επειδὴ
" οἱ ἐξ Αμφίσσης τὴν ἱερὰν χώραν
" καλανεμάμενοι γεωργοῦσι, καὶ βοσκή-
" ματα νέμουσι, καὶ κωλυόμενοι τοῦτο
" ποιεῖν, ἐν τοῖς ὅπλοις παραγενόμενοι
" τὸ κοινὸν τῶν Ελλήνων συνέδριον κε-
" κωλύκασι μετὰ βίας, τινὰς δὲ καὶ τε-
" τραυματίκασι, καὶ τὸν στρατηγὸν τὸν
" ἱρημένον τῶν Αμφικτυόνων, Κότυφον
" τὸν Αρκάδα· πρεσβεῦσαι πρὸς Φίλ-
" ιππον τὸν Μακεδόνα, καὶ ἀξιοῦν
" ἵνα βοηθήσῃ τῷ τε Απόλλωνι καὶ
" τοῖς Αμφικτύοσιν, ὅπως μὴ περιίδῃ
" ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν Αμφισσέων τὸν
" θεὸν πλημμελούμενον· καὶ διότι αὐ-
" τὸν στρατηγὸν αὐτοκράτορα αἱροῦνται

" οἱ

" οἱ Ἕλληνες οἱ μετέχοντες τοῦ συν-
" εδρίου τῶν Ἀμφικτυόνων."

Λέγε δὴ καὶ τοὺς χρόνους, ἐν οἷς ταῦτ' ἐγίγνετο· εἰσὶ γὰρ καθ' οὓς ἐπυλαγόρησεν οὗτος. Λέγε.

ΧΡΟΝΟΙ.

" Ἄρχων Μνησιθείδης, μηνὸς Ἀνθε-
" στηριῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δεκάτῃ."

Δὸς δή μοι τὴν ἐπιστολήν, ἣν, ὡς οὐχ ὑπήκουον οἱ Θηβαῖοι, πέμπει πρὸς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ συμμάχους ὁ Φίλιππος· ἵν' εἰδῆτε καὶ ἐκ ταύτης σαφῶς, ὅτι τὴν μὲν ἀληθῆ πρόφασιν τῶν πραγμάτων, τὸ, ταῦτ' ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τοὺς Θηβαίους, καὶ ὑμᾶς πράττειν, ἀπεκρύπτετο· κοινὰ δὲ καὶ τοῖς Ἀμφικτύοσι δόξαντα ποιεῖν προσεποιεῖτο. Ὁ δὲ τὰς ἀφορμὰς ταύτας καὶ τὰς προφάσεις παραδοὺς αὐτῷ, οὗτος ἦν. Λέγε.

ΕΠΙ-

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

" Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος,
" Πελοποννησίων τῶν ἐν τῇ συμμαχίᾳ
" τοῖς δημιουργοῖς, καὶ τοῖς συνέδροις,
" καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις πᾶσι,
" χαίρειν. Ἐπειδὴ Λοκροὶ οἱ καλού-
" μενοι Οζόλαι, καλοικοῦντες ἐν Αμ-
" φίσσῃ, πλημμελοῦσιν εἰς τὸ ἱερὸν
" τοῦ Απόλλωνος τὸ ἐν Δελφοῖς, καὶ
" τὴν ἱερὰν χώραν ἐρχόμενοι μεθ' ὅπ-
" λων λεηλατοῦσι· βούλομαι τῷ θεῷ
" μεθ' ὑμῶν βοηθεῖν, καὶ ἀμύνασθαι
" τοὺς παραβαίνοντάς τι τῶν ἐν ἀν-
" θρώποις εὐσεβῶν. Ωστε συναντᾶτε
" μετὰ τῶν ὅπλων εἰς τὴν Φωκίδα,
" ἔχοντες ἐπισιτισμὸν ἡμερῶν τετταρά-
" κοντα, τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς Λῴου, ὡς
" ἡμεῖς ἄγομεν· ὡς δὲ Αθηναῖοι, Βοη-
" δρομιῶνος· ὡς δὲ Κορίνθιοι, Πανέμου.
" Τοῖς δὲ ἡμῖν συναντήσασι παυθημεί,
" χρησόμεθα συμβούλοις, τοῖς δὲ μὴ

" συγ-

" συγκειμένοις, ἐπιζημίοις. Εὐλυχεῖτε."
52 νϐ'. Ορᾶθ' ὅτι φεύγει μὲν τὰς ἰδίας ωροφάσεις, εἰς δὲ τὰς Αμφικλυονικὰς καλαφεύγει. Τίς οὖν ὁ ταῦτα συμπαρασκευάσας αὐλῷ; τίς ὁ τὰς ωροφάσεις ταύλας ἐνδούς; τίς ὁ τῶν κακῶν τῶν γεγενημένων μάλιςα αἴτιος; οὐχ οὗτος; Μὴ τοίνυν λέγελε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, περιϊόνλες, ὡς ὑφ' ἑνὸς τοιαῦτα ωέπονθεν ἡ Ελλὰς ἀνθρώπου. Οὐχ ὑφ' ἑνὸς, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν κὴ πονηρῶν τῶν ωαρ' ἑκάςοις, ὦ γῆ καὶ Θεοί· ὧν εἷς οὗτός ἐςιν· ὃν; εἰ μηδὲν εὐλαϐηθένλα τἀληθὲς εἰπεῖν δέοι, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι ἔγωγε κοινὸν ἀλιτήριον τῶν μελὰ ταῦτα ἀπολωλότων ἁπάντων εἰπεῖν, ἀνθρώπων, τόπων, πόλεων. Ο γὰρ τὸ σπέρμα ωαρασχὼν, οὗτος τῶν φύνλων κακῶν αἴτιος. Ον ὅπως ποὶὲ οὐκ εὐθὺς ἰδόνλες ἀπεςράφητε, Θαυμάζω· πλὴν πολύ τι σκότος, ὡς ἔοικέν, ἐςι ωαρ' ὑμῖν ωρὸ τῆς ἀλη-

ἀληθείας. Συμβέβηκε τοίνυν μοι τῶν καλὰ τῆς πολιτείας τούτῳ πεπραγμένων ἅψασθαι, εἰς ἃ τούτοις ἐναντιούμενος αὐτὸς πεπολίτευμαι, ἀφῖχθαι· ἃ πολλῶν μὲν ἕνεκα εἰκότως ἀκούσεταί μου, μάλιστα δ', ὅτι αἰσχρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ μὲν τὰ ἔργα τῶν ὑπὲρ ὑμῶν πόνων ὑπέμεινα, ὑμεῖς δὲ μηδὲ τοὺς λόγους αὐτῶν ἀνέξεσθε. Ὁρῶν γὰρ ἐγὼ Θηβαίους, σχεδὸν δὲ καὶ ὑμᾶς, ὑπὸ τῶν τὰ Φιλίππου πραττόντων, καὶ διεφθαρμένων παρ' ἑκατέροις, ὃ μὲν ἦν ἀμφοτέροις φοβερὸν καὶ φυλακῆς πολλῆς δεόμενον, τὸ τὸν Φίλιππον ἐᾶν αὐξάνεσθαι, παροῶντας, καὶ οὐδὲ καθὲν φυλαττομένους, εἰς ἔχθραν δὲ καὶ τὸ προσκρούειν ἀλλήλοις ἑτοίμως ἔχοντας, ὅπως τοῦτο μὴ γενήσεται, παραληρῶν διελέλυν· οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμαυτοῦ γνώμης μόνον ταῦτα συμφέρειν ὑπολαμβάνων, ἀλλ' εἰδὼς Ἀριστοφῶντα, καὶ πάλιν Εὔβουλον, πάντα τὸν

τὸν χρόνον βουλομένους πρᾶξαι ταύτην τὴν Φιλίαν, καὶ περὶ τῶν ἄλλων πολλάκις ἀντιλέγοντας ἑαυτοῖς, τοῦτο ὁμογνωμονοῦντας ἀεί. Οὓς σὺ ζῶντας μὲν, ὦ κίναδος, κολακεύων παρηκολούθεις, τεθνεώτων δ' οὐκ αἰσχύνῃ καταγορῶν. Α γὰρ περὶ Θηβαίων ἐπιτιμᾷς ἐμοὶ, ἐκείνων πολὺ μᾶλλον, ἢ ἐμοῦ κατηγορεῖς, τῶν πρότερον ἢ ἐγὼ ταύτην τὴν συμμαχίαν δοκιμασάντων. Αλλ' ἐκεῖσε ἐπάνειμι· ὅτι τὸν ἐν Αμφίσσῃ πόλεμον τούτου μὲν ποιήσαντος, συμπεραναμένων δὲ τῶν ἄλλων τῶν συνεργῶν αὐτῷ τὴν πρὸς τοὺς Θηβαίους ἔχθραν, σύνεδη τὸν Φίλιππον ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς, οὗπερ ἕνεκα τὰς πόλεις οὗτοι συνέκρουον. Καὶ εἰ μὴ προεξανέστημεν μικρὸν, οὐδ' ἀναλαβεῖν αὐτοὺς ἂν ἠδυνήθημεν· οὕτω μέχρι πόρρω προήγαγον οὗτοι τὸ πρᾶγμα. Εν οἷς δὲ ἦτε ἤδη τὰ πρὸς ἀλλήλους, τυραννὶ τῶν ψηφισμάτων ἀκούσαντες

1. it may mean, to listen

ἀκούσανλες καὶ τῶν ἀποκρίσεων, εἴσεσθε. Καί μοι λέγε ταῦτα, λαβών.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

" Ἐπὶ Ἀρχονλος Ἡροπύθου, μηνὸς " Ἐλαφηβολιῶνος ἕκτῃ φθίνονλος, Φυ- " λῆς πρυλανευούσης Ἐρεχθηίδος, βου- " λῆς καὶ ϛραληγῶν γνώμη· Ἐπειδὴ " Φίλιππος τινὰς μὲν καλείληφε πό- " λεις τῶν ἀϛυγειλόνων, τινὰς δὲ πορ- " θεῖ, κεφαλαίῳ δὲ ἐπὶ τὴν Ἀτλικὴν " ϖαρασκευάζελαι ϖαραγίγνεσθαι, ϖαρ' " οὐδὲν ἡγούμενους τὰς ἡμελέρας συν- " θήκας, καὶ τὺς ὅρκους λύειν ἐπιβάλ- " λελαι, καὶ τὴν εἰρήνην, ϖαραβαίνων " τὰς κοινὰς ϖίϛεις· δεδόχθαι τῇ βου- " λῇ καὶ τῷ δήμῳ, ϖέμπειν ϖρὸς " αὐλὸν ϖρέσβεις, οἵ τινες αὐλῷ διαλέ- " ξονλαι, καὶ ϖαρακαλέσουσιν αὐλὸν, " μάλιϛα μὲν τὴν ϖρὸς ἡμᾶς ὁμόνοιαν " διαληρεῖν καὶ τὰς συνθήκας· εἰ δὲ " μὴ, ϖρὸς τὸ βουλεύσασθαι δοῦναι

" χρόνον

" χρόνον τῇ πόλει, καὶ τὰς ἀνοχὰς
" ποιήσασθαι, μέχρι τοῦ Θαργηλιῶνος
" μηνός. Ηρέθησαν ἐκ τῆς βουλῆς
" Σίμος Αναγυρράσιος, Εὐθύδημος Φλι-
" άσιος, Βουλαγόρας Αλωπεκῆθεν."

ΕΤΕΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ.

" Επὶ Αρχονίος Ηροπύθου, μηνὸς
" Μουνυχιῶνος ἕνη καὶ νέᾳ, πολεμάρ-
" χου γνώμη· Επειδὴ Φίλιππος εἰς
" ἀλλοτριότητα Θηβαίους πρὸς ἡμᾶς
" ἐπιβάλλεται καταστῆσαι, παρεσκευα-
" σται δὲ καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι
" πρὸς τοὺς ἕλληνας τῆς Αττικῆς πα-
" ραγίνεσθαι τόπους, παραβαίνων τὰς
" πρὸς ἡμᾶς ὑπαρχούσας αὐτῷ συνθή-
" κας· δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ,
" πέμψαι πρὸς αὐτὸν κήρυκα καὶ
" πρέσβεις, οἵτινες ἀξιώσουσι, καὶ πα-
" ρακαλέσουσιν αὐτὸν ποιήσασθαι τὰς
" ἀνοχὰς, ὅπως ἐνδεχομένως ὁ δῆμος
" βουλεύσηται· καὶ γὰρ νῦν οὐ κέκρικε

" βοηθεῖν

" βοηθεῖν ἐν οὐδενὶ τῶν μετρίων. Ἡ-
" ρέθησαν ἐκ τῆς βουλῆς Νέαρχος
" Σωσινόμου, Πολυκράτης Ἐπίφρονος·
" καὶ κήρυξ Εὔνομος Ἀναφλύστιος ἐκ
" τοῦ δήμου."

Λέγε δὴ καὶ τὰς ἀποκρίσεις.

ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΑΘΗΝΑΙΟΙΣ.

" Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος,
" Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ,
" χαίρειν. Ἦν μὲν ἀπαρχῆς εἴχετε
" πρὸς ἡμᾶς αἵρεσιν, οὐκ ἀγνοῶ, καὶ
" τίνα σπουδὴν ποιεῖσθε, προσκαλέσα-
" σθαι βουλόμενοι Θετταλοὺς καὶ Θη-
" βαίους, ἔτι δὲ καὶ Βοιωτούς. Βέλτιον
" δ' αὐτῶν Φρονούντων, καὶ μὴ βουλο-
" μένων ἐφ' ὑμῖν ποιήσασθαι τὴν ἑαυ-
" τῶν αἵρεσιν, ἀλλὰ καλὰ τὸ συμφέ-
" ρον ἡγαμένων, νῦν ἐξ ὑποφῆς ἀ-
" ποστείλαντες ὑμεῖς πρός με πρέσβεις
" καὶ κήρυκας, συνθηκῶν μνημονεύετε,
" καὶ τὰς ἀνοχὰς αἰτεῖσθε, κατ' οὐδ-

" ἐν

" ἐν ὑφ' ἡμῶν πεπληγμένοι. Ἐγὼ
" μέντοι ἀκούσας τῶν πρεσβευτῶν, συγ-
" καταθέμαι τοῖς παρακαλουμένοις,
" καὶ ἕτοιμός εἰμι ποιεῖσθαι τὰς ἀνο-
" χάς, ἄν περ τοὺς οὐκ ὀρθῶς συμβου-
" λεύοντας ὑμῖν παραπέμψαντες, τῆς
" προσηκούσης ἀτιμίας ἀξιώσητε. Ἐρ-
" ρῶσθε."

ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΘΗΒΑΙΟΙΣ.

" Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος,
" Θηβαίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ,
" χαίρειν. Ἐκομισάμην τὴν παρ' ὑ-
" μῶν ἐπιστολήν, δι' ἧς μοι τὴν ὁμό-
" νοιαν καὶ τὴν εἰρήνην ἀνανεοῦσθε.
" Πυνθάνομαι μέντοι, διότι πᾶσαν ὑμῖν
" Ἀθηναῖοι προσφέρονται φιλοτιμίαν,
" βουλόμενοι ὑμᾶς συγκαταίνους γενέ-
" σθαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν παρακαλουμέ-
" νοις. Πρότερον μὲν οὖν ὑμῶν κατε-
" γίνωσκον ἐπὶ τῷ μέλλειν πείθεσθαι
" ταῖς ἐκείνων ἐλπίσι, καὶ ἑπακολου-

" ϑεῖν αὐλῶν τῇ ϖροαιρέσει· νῦν δ'
" ἐπιγνοὺς ὑμᾶς, τὰ ϖρὸς ἡμᾶς, ἐζη-
" τηκότας ἔχειν εἰρήνην μᾶλλον, ἢ
" ταῖς ἑτέρων ἐπακολουθεῖν γνώμαις,
" ἥσθην· καὶ μᾶλλον ὑμᾶς ἐπαινῶ κα-
" τὰ πολλά, μάλιϛα δ' ἐπὶ τῷ βου-
" λεύσασθαι ϖερὶ τούλων ἀσφαλέϛερον,
" καὶ τὰ ϖρὸς ἡμᾶς ἔχειν ἐν εὐνοίᾳ.
" Οπερ οὐ μικρὰν ὑμῖν οἴσειν ἐλπίζω
" ῥοπὴν, ἐάν ϖερ ἐπὶ ταύλης μένητε
" τῆς ϖροθέσεως. Ερῤῥωσθε."

53. νγ'. Οὕλω διαθεὶς ὁ Φίλιππος τὰς πόλεις ϖρὸς ἀλλήλας διὰ τούλων, καὶ τούλοις ἐπαρθεὶς τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν, ἦκεν ἔχων τὴν δύναμιν, καὶ τὴν Ελάτειαν καλέλαβεν· ὡς οὐδ' ἄν, εἴτι γένοιτο, ἔτι συμπνευσόνλων ὑμῶν κ) τῶν Θηβαίων. Αλλὰ μὴν, τὸν τότε συμβάνλα ἐν τῇ πόλει ϑόρυβον ἴϛε μὲν ἅπανλες· μικρὰ δ' ἀκούσαλε ὅμως αὐλὰ τὰ ἀναγκαιόταλα. Εσπέρα μὲν γὰρ ἦν· ἦκε δ' ἀγγέλλων τίς

τίς ὡς τοὺς πρυλάνεις, ὡς Ελάτεια καλείληπται. Καὶ μετὰ ταῦτα οἱ μὲν, εὐθὺς ἐξαναστάντες μεταξὺ δειπνοῦντες, τούς τε ἐκ τῶν σκηνῶν τῶν καλὰ τὴν ἀγορὰν ἐξεῖργον, καὶ τὰ γέρρα ἐνεπίμπρασαν· οἱ δὲ τοὺς στρατηγοὺς μετεπέμποντο, καὶ τὸν σαλπιγκτὴν ἐκάλουν· καὶ θορύβου πλήρης ἦν ἡ πόλις. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, οἱ μὲν πρυτάνεις τὴν βουλὴν ἐκάλουν εἰς τὸ βουλευτήριον, ὑμεῖς δ' εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπορεύεσθε. Καὶ πρὶν ἐκείνην χρηματίσαι καὶ προβουλεῦσαι, πᾶς ὁ δῆμος ἄνω καθῆτο. Καὶ μετὰ ταῦτα ὡς εἰσῆλθεν ἡ βουλὴ, καὶ ἀπήγγειλαν οἱ πρυτάνεις τὰ προσηγγελμένα ἑαυτοῖς, καὶ τὸν ἥκοντα παρήγαγον, κἀκεῖνος εἶπεν, ἠρώτα μὲν ὁ κήρυξ, Τίς ἀγορεύειν βούλεται; παρῆν δ' οὐδείς. Πολλάκις δὲ τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος, οὐδὲν μᾶλλον ἀνίστατο οὐδείς, ἁπάντων μὲν τῶν στρατηγῶν παρόντων, ἁπάντων δὲ

τῶν ῥητόρων, καλούσης δὲ τῆς κοινῆς τῆς πατρίδος φωνῆς τὸν ἐροῦνθ' ὑπὲρ σωτηρίας· ἦν γὰρ ὁ κήρυξ κατὰ τοὺς νόμους φωνὴν ἀφίησι, ταύτην κοινὴν τῆς πατρίδος δίκαιόν ἐστιν ἡγεῖσθαι. Καί τοι, εἰ μὲν τοὺς σωθῆναι τὴν πόλιν βουλομένους παρελθεῖν ἔδει, πάντες ἂν ὑμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι Αθηναῖοι ἀναστάντες, ἐπὶ τὸ βῆμα ἐβαδίζετε· πάντες γὰρ, εὖ οἶδ' ὅτι, σωθῆναι αὐτὴν ἐβούλεσθε. Εἰ δὲ τοὺς πλουσιωτάτους, οἱ τριακόσιοι. Εἰ δὲ τοὺς ἀμφότερα ταῦτα, καὶ εὐνους τῇ πόλει καὶ πλουσίους, οἱ μετὰ ταῦτα τὰς μεγάλας ἐπιδόσεις ἐπιδόντες· καὶ γὰρ εὐνοίᾳ καὶ πλούτῳ τοῦτ' ἐποίησαν. Αλλ', ὡς ἔοικεν, ἐκεῖνος ὁ καιρὸς, καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη, οὐ μόνον εὔνουν καὶ πλούσιον ἄνδρα ἐκάλει, ἀλλὰ καὶ παρηκολουθηκότα τοῖς πράγμασιν ἐξαρχῆς, καὶ συλλελογισμένον ὀρθῶς, τίνος ἕνεκα ταῦτ' ἔπρατ̣τεν ὁ Φίλιππος, καὶ τί βουλόμενος. Ο γὰρ

μὴ

μὴ ταῦτ' εἰδὼς, μήτ' ἐξηλακὼς πόρρω-
θεν ἐπιμελῶς, οὔτ' εἰ εὔνους ἦν, οὔτ'
εἰ πλούσιος, οὐδὲν μᾶλλον ἔμελλεν ὅ,τι
χρὴ ποιεῖν εἴσεσθαι, οὐδ' ὑμῖν ἔξειν
συμβουλεύειν.

54. Εφάνην τοίνυν οὗτος ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ ἐγὼ, καὶ παρελθὼν εἶπον
εἰς ὑμᾶς, ἃ μου δυοῖν ἕνεκ' ἀκούσαλε
προσέχονλες τὸν νοῦν. Ενὸς μὲν, ἵν'
εἰδῆτε ὅτι μόνος τῶν λεγόνλων καὶ πο-
λιτευομένων ἐγὼ, τὴν τῆς εὐνοίας τά-
ξιν ἐν τοῖς δεινοῖς οὐκ ἔλιπον, ἀλλὰ
καὶ λέγων καὶ γράφων ἐξηλαζόμην τὰ
δέονλα ὑπὲρ ὑμῶν ἐν αὐλοῖς τοῖς Φοβε-
ροῖς· ἑτέρου δὲ, ὅτι μικρὸν ἀναλώσαν-
τες χρόνον, πολλῷ πρὸς τὰ λοιπὰ
τῆς πάσης πολιτείας ἔσεσθε ἐμπειρότε-
ροι. Εἶπον τοίνυν, Οτι τοὺς μὲν, ὡς
ὑπαρχόνλων Θηβαίων φίλων Φιλίπ-
πῳ, λίαν θορυβημένους, ἀγνοεῖν τὰ
παρόνλα πράγμαλα ἡγοῦμαι. Εὖ γὰρ
οἶδ' ὅτι, εἰ τοῦθ' οὕτως ἐτύγχανεν
ἔχον,

ἔχον, οὐκ ἂν αὐλὸν ἠκούομεν ἐν Ελατείᾳ ὄντα, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις ὁρίοις. Οτι μέντοι, ἵνα ἕτοιμα ποιήσηται τὰ ἐν Θηβαίοις, ἥκει, σαφῶς ἐπίσταμαι. Ως δ' ἔχει ταῦτα, ἔφην, ἀκούσαλέ μου. Εκεῖνος ὅσους ἢ πεῖσαι χρήμασι Θηβαίων, ἢ ἐξαπαλῆσαι ἐνῆν, ἅπανλας ηὐτρέπισαι· τοὺς δ' ἀπαρχῆς ἀνθεστηκότας αὐλῷ, καὶ νῦν ἐναντιουμένους, οὐδαμῶς πεῖσαι δύναται. Τί οὖν βούλεται, καὶ τίνος ἕνεκα τὴν Ελάτειαν καλείληφε; Πλησίον δύναμιν δείξας καὶ παρασήσας τὰ ὅπλα, τοὺς μὲν ἑαυτοῦ φίλους θρασεῖς ποιῆσαι καὶ ἐπᾶραι, τοὺς δ' ἐναντιωμένους καλαπλῆξαι· ἵν' ἢ συγχωρήσωσι φοβηθέντες ἃ νῦν οὐκ ἐθέλουσιν, ἢ βιασθῶσιν. Εἰ μὲν οὖν προαιρησόμεθα ἡμεῖς, ἔφην, ἐν τῷ παρόντι, εἴ τι δύσκολον πέπρακται Θηβαίοις πρὸς ἡμᾶς, τούτου μεμνῆσθαι, καὶ ἀπιστεῖν αὐλοῖς, ὡς ἐν τῇ τῶν ἐχθρῶν οὔσι μερίδι, πρῶτον μὲν ἃ

ἃ ἂν εὔξαιτο Φίλιππος, ποιήσομεν· εἶτα φοβοῦμαι, μὴ προσδεξαμένων τῶν νῦν ἀνθεστηκότων αὐτῷ, καὶ μιᾷ γνώμῃ πάντων φιλιππισάντων, εἰς τὴν Ατθικὴν ἔλθωσιν ἀμφότεροι. Αν μέν τοι πεισθῆτέ μοι, καὶ πρὸς τῷ σκοπεῖν, ἀλλὰ μὴ φιλονεικεῖν, περὶ ὧν ἂν λέγω, γένησθε, οἶμαι καὶ τὰ δέοντα λέγειν δόξειν, καὶ τὸν ἐφεστηκότα κίνδυνον τῇ πόλει διαλύσειν. Τί οὖν φημι δεῖν; πρῶτον μὲν τὸν παρόντα ἐπανεῖναι φόβον, εἶτα μεταθέσθαι καὶ φοβεῖσθαι πάντας ὑπὲρ Θηβαίων· πολὺ γὰρ τῶν δεινῶν εἰσὶν ἐγγυτέρω, καὶ προτέροις αὐτοῖς ὁ κίνδυνος· ἔπειτα ἐξελθόντας Ελευσίναδε τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καὶ τοὺς ἱππέας, δεῖξαι πᾶσιν ὑμᾶς αὐτοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας· ἵνα τοῖς ἐν Θήβαις φρονοῦσι τὰ ὑμέτερα ἐξίσου γένηται τὸ παῤῥησιάζεσθαι περὶ τῶν δικαίων, εἰδόσιν ὅτι, ὥσπερ τοῖς πωλοῦσι Φιλίππῳ τὴν πατρίδα πάρεσθ'

ἡ

ἡ βοηθήσουσα δύναμις ἐν Ελαλείᾳ, οὕτω τοῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνίζεσθαι βουλομένοις ὑπάρχεθ' ὑμεῖς ἕτοιμοι, κ᾽ βοηθήσελε, ἄν τις ἐπ' αὐλοὺς ἴῃ. Μελὰ ταῦτα χειρολονῆσαι κελεύω δέκα ωρέσβεις, καὶ ποιῆσαι τύτους κυρίους μελὰ τῶν ςραληγῶν, καὶ τοῦ, πότε δεῖ ἐκείσε βαδίζειν, καὶ τῆς ἐξόδου. Επειδὰν δ' ἔλθωσιν οἱ ωρέσβεις εἰς Θήβας, πῶς χρήσεσθε τῷ ωράγματι τούτῳ, ωαραινῶ, πάνυ μοι ωροσέχελε τὸν νοῦν. Μὴ δεῖσθε Θηβαίων μηδέν· αἰσχρὸς γὰρ ὁ καιρὸς· ἀλλ' ἐπαγγείλασθε βοηθήσειν, ἐὰν κελεύωσιν, ὡς ἐκείνων ὄντων ἐν τοῖς ἐσχάτοις κινδύνοις, ἡμῶν δὲ ἄμεινον ἢ ἐκεῖνοι τὸ μέλλον ωροορωμένων. Ιν', ἐὰν μὲν δέξωνται ταῦτα κ᾽ πεισθῶσιν ἡμῖν, καὶ ἃ βουλόμεθα ὦμεν διωκημένοι, καὶ μελὰ ωροσχήμαλος ἀξίου τῆς πόλεως ταῦτα ωράξωμεν· ἐὰν δ' ἄρα μὴ συμβῇ καλατυχεῖν, ἐκεῖνοι μὲν ἑαυλοῖς ἐγκαλῶσιν, ἄν τι νῦν ἐξαμάρλωσιν, ἡμῖν δὲ

δὲ μηδὲν αἰσχρὸν, μηδὲ ταπεινὸν ἢ πεπραγμένον.

55. νέ. Ταῦτα καὶ παραπλήσια τούτοις εἰπὼν, καθέζην. Συνεπαινεσάντων δὲ πάντων, καὶ οὐδενὸς εἰπόντος ἐναντίον οὐδὲν, οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ· οὐδὲ ἔγραψα μὲν, οὐκ ἐπρέσβευσα δέ· οὐδὲ ἐπρέσβευσα μὲν, οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαίους· ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀρχῆς διὰ πάντων ἄχρι τῆς τελευτῆς διεξῆλθον, καὶ ἔδωκ' ἐμαυτὸν ὑμῖν ἁπλῶς εἰς τοὺς πεπιεσηκότας τῇ πόλει κινδύνους. Καί μοι φέρε τὸ ψήφισμα, τὸ τότε γενόμενον. Καί τοι, τίνα βούλει σε, Αἰσχίνη, καὶ τίνα ἐμαυτὸν ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶναι θῶ; βούλει ἐμαυτὸν μὲν, ὃν ἂν σὺ λοιδορούμενος καὶ διασύρων, καλέσαις Βάταλον; σὲ δὲ μηδὲ ἥρωα τὸν τυχόντα, ἀλλὰ τούτων τινὰ τῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς Κρεσφόντην, ἢ Κρέοντα, ἢ ὃν ἐν Κολυτῷ ποτε Οἰνόμαον κακῶς ὑποκρινόμενος

κρινόμενος ἐωέτριψας; Τότε τοίνυν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ὁ Παιανιεὺς ἐγὼ Ε�άταλος, Οἰνομάου τοῦ Κοθωκίδου σοῦ, πλείονος ἄξιος ὢν ἐφάνην τῇ ωατρίδι. Σὺ μέν γε οὐδὲν ὠδαμοῦ χρήσιμος ἦσθα· ἐγὼ δὲ ωάντα ὅσα ωροσῆκε τὸν ἀγαθὸν πολίτην ἔωρατον. Λέγε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ.

"Επὶ Αρχοντος Ναυσικλέους, Φυ-
"λῆς ωρυτανευούσης Αἰαντίδος, Σκιρο-
"φοριῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δέκα, Δημοσθένης
"Δημοσθένους Παιανιεὺς εἶωεν· Επει-
"δὴ Φίλιωωος ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς,
"ἔν τε τῷ ωαρεληλυθότι χρόνῳ ωαρα-
"βαίνων φαίνεται τὰς γεγενημένας αὐ-
"τῷ συνθήκας ωρὸς τὸν Αθηναίων δῆ-
"μον ωερὶ τῆς εἰρήνης, ὑωεριδὼν τοὺς
"ὅρκους, καὶ τὰ ωαρὰ ωᾶσι τοῖς Ελ-
"λησι νομιζόμενα εἶναι δίκαια, καὶ ωό-
"λεις ωαραιρεῖται οὐδὲν αὐτῷ ωροσ-
"ηκούσας,

" ηκούσας, τινὰς δὲ καὶ Αθηναίων οὔ-
" σας δορυαλώτους ωεποίηκεν, οὐδὲν
" ωροαδικηθεὶς ὑπὸ τ῀ δήμου τῶν Αθη-
" ναίων· ἔν τε τῷ ωαρόντι ἐπιπολὺ
" ωροάγει τῇ τε βίᾳ καὶ τῇ ὠμότητι·
" καὶ γὰρ Ελληνίδας πόλεις, ἃς μὲν
" ἐμφρόυρους ποιεῖ, καὶ τὰς πολιτείας
" καλαλύει, τινὰς δὲ καὶ ἐξανδραποδιζό-
" μενος καλασκάπλει, εἰς ἐνίας δὲ καὶ
" ἀντὶ Ελλήνων βαρβάρους καλοικίζει,
" ἐπὶ τὰ ἱερὰ καὶ τοὺς τάφους ἐπάγων,
" οὐδὲν ἀλλότριον ποιῶν οὔτε τῆς ἑαυ-
" τοῦ ωαλρίδος, οὔτε τ῀ τρόπου, καὶ
" τῇ νῦν αὐλῳ ωαρούσῃ τύχῃ καλακό-
" ρως χρώμενος, ἐπιλελησμένος ἑαυλοῦ,
" ὅτι ἐκ μικρ῀ καὶ τ῀ τυχόνλος γέλο-
" νεν ἀνελπίςως μέγας· καὶ ἕως μὲν
" πόλεις ἑώρα ωαραιρούμενον αὐλὸν βαρ-
" βάρους καὶ ἰδίας, ὑπελάμβανεν ἔλαλ-
" τον εἶναι ὁ δῆμος ὁ Αθηναίων τὸ εἰς
" αὐλὸν πλημμελεῖσθαι· νῦν δὲ ὁρῶν
" Ελληνίδας πόλεις, τὰς μὲν ὑβριζο-

" μένας,

" μένας, τὰς δὲ ἀναςάτους γιγνομένας,
" δεινὸν ἡγεῖται εἶναι καὶ ἀνάξιον τῆς
" τῶν προγόνων δόξης, τὸ περιορᾶν
" τοὺς Ελληνας καταδουλουμένους. Διὸ
" δέδοκται τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῶν
" Αθηναίων, εὐξαμένους καὶ θύσαντας
" τοῖς θεοῖς καὶ ἥρωσι τοῖς κατέχουσι
" τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν τῶν Αθη-
" ναίων, καὶ ἐνθυμηθεῖσι τῆς τῶν προ-
" γόνων ἀρετῆς, διότι περὶ πλείονος ἐ-
" ποιοῦντο τὴν τῶν Ελλήνων ἐλευθερίαν
" διατηρεῖν, ἢ τὴν ἰδίαν παιρίδα, δια-
" κοσίας ναῦς καθέλκειν εἰς τὴν θάλατταν, καὶ τὸν ναύαρχον ἀναπλεῖν
" ἐντὸς Πυλῶν, καὶ τὸν ςρατηγὸν καὶ
" τὸν ἵππαρχον τὰς πεζὰς καὶ τὰς
" ἱππικὰς δυνάμεις Ελευσίναδε ἐξά-
" γειν· πέμψαι δὲ καὶ πρέσβεις πρὸς
" τοὺς ἄλλους Ελληνας, πρῶτον δὲ
" πάντων πρὸς Θηβαίους, διὰ τὸ ἐγ-
" γυτάτω εἶναι τὸν Φίλιππον τῆς ἐ-
" κείνων χώρας· παρακαλεῖν δὲ αὐτὸς,

" μηδὲν

" μηδὲν καλαπλαγέντας τὸν Φίλιππον,
" ἀνλέχεσθαι τῆς ἑαυλῶν καὶ τῆς τῶν
" ἄλλων Ελλήνων ἐλευθερίας· καὶ ὅτι
" ὁ Αθηναίων δῆμος, οὐδὲν μνησικακῶν,
" εἴ τι ωρότερον γέγονεν ἀλλότριον ταῖς
" πόλεσι ωρὸς ἀλλήλας, βοηθήσει, καὶ
" δυνάμεσι, καὶ χρήμασι, καὶ βέλεσι,
" καὶ ὅπλοις, εἰδὼς ὅτι ἡ αὐλοῖς μὲν
" ωρὸς ἀλλήλους διαμφισβητεῖν ωερὶ
" τῆς ἡγεμονίας, οὖσιν Ελλησι, καλόν·
" ὑπὸ δὲ ἀλλοφύλου ἀνθρώπου ἄρχε-
" σθαι, καὶ τῆς ἡγεμονίας ἀποςερεῖ-
" σθαι, ἀνάξιον εἶναι καὶ τῆς τῶν Ελ-
" λήνων δόξης, καὶ τῆς τῶν ωρογόνων
" ἀρελῆς. Ετι δὲ, οὐδὲ ἀλλότριον ἡ-
" γεῖται εἶναι ὁ Αθηναίων δῆμος τὸν
" Θηβαίων δῆμον, οὔτε τῇ συγγενείᾳ,
" οὔτε τῷ ὁμοφύλῳ. Αναμιμνήσκεται
" δὲ καὶ τὰς τῶν ωρογόνων τῶν ἑαυ-
" τοῦ εἰς τοὺς Θηβαίων ωρογόνους εὐ-
" εργεσίας· καὶ γὰρ τοὺς Ηρακλέους
" ωαῖδας ἀποςερυμένους ὑπὸ Πελοπον-

" νησίων

"νησίων τῆς ϖαλρῴας ἀρχῆς, καλή-
"γαλον, τοῖς ὅπλοις κρατήσανλες τοὺς
"ἀντιβαίνειν πειρωμένους τοῖς Ηρακλέ-
"ους ἐγγόνοις· καὶ τὸν Οἰδίπουν καὶ
"τοὺς μετ' ἐκείνου ἐκπεσόνλας ὑπεδεξά-
"μεθα, καὶ ἕτερα πολλὰ ἡμῖν ὑπάρ-
"χει φιλάνθρωπα ϗ ἔνδοξα ϖρὸς Θη-
"βαίους. Διόπερ οὐδὲ νῦν ἀποςήσε-
"ται ὁ Αθηναίων δῆμος τῶν Θηβαίων
"τε καὶ ἄλλοις Ελλησι συμφερόνλων.
"Συνθέσθαι δὲ ϖρὸς αὐλοὺς καὶ συμ-
"μαχίαν καὶ ἐπιγαμίαν ποιήσασθαι,
"καὶ ὅρκους δοῦναι καὶ λαβεῖν. Πρέσ-
"βεις, Δημοσθένης Δημοσθένους Παια-
"νιεὺς, Υπερίδης Κλεάνδρου Σφήτιος,
"Μνησιθείδης Αντιφάνους Φρεάρριος,
"Δημοκράτης Σωφίλου Φλυεὺς, Κάλ-
"λαισχρος Διοτίμου Κοθωκίδης."

56ις'. Αὕτη τῶν ϖερὶ Θήβας ἐγένε-
το ϖραγμάτων ἀρχὴ, καὶ καλάςασις
πρώτη· τὰ ϖρὸ τούλων, εἰς ἔχθραν
καὶ μῖσος καὶ ἀπιςίαν τῶν πόλεων

ὑπηγ-

ὑπηγμένων ὑπὸ τούλων. Τοῦτο τὸ ψήφισμα τὸν τότε τῇ πόλει περιστάντα κίνδυνον παρελθεῖν ἐποίησεν ὥσπερ νέφος. Ην μὲν τοίνυν τοῦ δικαίου πολίτου, τότε δεῖξαι πᾶσιν, εἴ τι τούτων εἶχεν ἄμεινον, μὴ νῦν ἐπιτιμᾶν. Ο γὰρ σύμβυλος καὶ ὁ συκοφάντης, ἐν οὐδενὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν ἐοικότες, ἐν τούτῳ πλεῖστον ἀλλήλων διαφέρουσιν. Ο μὲν γὰρ περὶ τῶν πραγμάτων γνώμην ἀποφαίνεται, καὶ δίδωσιν αὐτὸν ὑπεύθυνον τοῖς πεισθεῖσι, τῇ τύχῃ, τοῖς καιροῖς, τῷ βουλομένῳ· ὁ δὲ, σιγήσας ἡνίκ' ἔδει λέγειν, ἄν τι δύσκολον συμβῇ, τοῦτο βασκαίνει. Ην μὲν οὖν, ὅπερ εἶπον, ἐκεῖνος ὁ καιρὸς τοῦ γε φροντίζοντος ἀνδρὸς τῆς πόλεως καὶ τῶν δικαίων λόγων. Εγὼ δὲ τοσαύτην ὑπερβολὴν ποιοῦμαι, ὥστε ἄν νῦν ἔχῃ τις δεῖξαί τι βέλτιον, ἢ ὅλως εἴ τι ἄλλο ἐνῆν πλὴν ὧν ἐγὼ προειλόμην, ἀδικεῖν ὁμολογῶ. Εἰ γὰρ ἐσθ' ὅ, τις

νῦν

νῦν ἑώρακεν, ὃ συνήνεγκεν ἂν τότε πραχθὲν, τοῦτ' ἐγώ φημι δεῖν ἐμὲ μὴ λαθεῖν· εἰ δὲ μήτ' ἐστὶ, μήτε ἦν, μήτ' ἂν εἰπεῖν ἔχοι μηδεὶς μηδέπω γε τήμερον, τί τὸν σύμβουλον ἐχρῆν ποιεῖν; Οὐ τῶν φαινομένων καὶ ἐνόντων τὰ κράτιστα ἑλέσθαι; Τοῦτο τοίνυν ἐποίησα, τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος, Αἰσχίνη, "τίς ἀγορεύειν βούλεται;" οὐ, "τίς αἰτιάσασθαι περὶ τῶν παρελη-"λυθότων," οὐδὲ, "τίς ἐγγυᾶσθαι τὰ "μέλλοντα ἔσεσθαι;" Σοῦ δ' ἀφώνου κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καθημένου, ἐγὼ παρελθὼν ἔλεγον. Ἐπειδὴ δὲ οὐ τότε, ἀλλὰ νῦν δεῖξον, εἰπέ· τίς ἢ λόγος, ὅντινα ἐχρῆν εὑρεῖν, ἢ καιρὸς συμφέρων, ὑπ' ἐμοῦ παρελείφθη τῇ πόλει; τίς δὲ συμμαχία; τίς πρᾶξις, ἐφ' ἣν μᾶλλον ἔδει με ἀγαγεῖν τοὺσί;

57ηζ. Αλλὰ μήν, τὸ μὲν παρελθὸς ἀεὶ παρὰ πᾶσιν ἀφεῖται, καὶ

οὐδεὶς

οὐδεὶς περὶ τούτου προτίθησιν οὐδαμοῦ βουλήν· τὸ δὲ μέλλον, ἢ τὸ παρὸν, τὴν τοῦ συμβούλου τάξιν ἀπαιτεῖ. Τότε τοίνυν τὰ μὲν ἔμελλεν, ὡς ἐδόκει, τῶν δεινῶν, τὰ δ' ἤδη παρῆν· ἐν οἷς τὴν προαίρεσίν μου σκόπει τῆς πολιτείας, μὴ τὰ συμβαίνοντα συκοφάντει. Τὸ μὲν γὰρ πέρας, ὡς ἂν ὁ δαίμων βουληθῇ, πάντων γίγνεται· ἡ δὲ προαίρεσις, αὐτὴ τὴν τοῦ συμβούλου διάνοιαν δηλοῖ. Μὴ δὴ τοῦτο ὡς ἀδίκημα ἐμὸν θῇς, εἰ κρατῆσαι συνέβη Φιλίππῳ τὴν μάχην· ἐν γὰρ τῷ θεῷ τὸ τούτου τέλος ἦν, οὐκ ἐν ἐμοί. Αλλ' ὡς οὐχ ἅπαντα ὅσα ἐνῆν κατ' ἀνθρώπινον λογισμὸν εἱλόμην, καὶ δικαίως ταῦτα κ) ἐπιμελῶς ἔπραξα, καὶ φιλοπόνως ὑπὲρ δύναμιν, ἢ ὡς οὐ καλὰ κ) τῆς πόλεως ἄξια πράγματα ἐνεγκάμην καὶ ἀναγκαῖα· ταῦτά μοι δεῖξον, καὶ τότ' ἤδη καθηγόρει μου. Εἰ δ' ὁ συμβὰς σκηπτὸς, ἢ χειμὼν, μὴ μόνον ὑμῶν,

ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μείζων γέγονε, τί χρὴ ποιεῖν; Ὥσπερ ἂν εἴ τις ναύκληρον πάντ' ἐπὶ σωτηρίᾳ πράξαντα, καὶ πᾶσι καλασκευάσαντα τὸ πλοῖον, ἀφ' ὧν ὑπελάμβανε σωθήσεσθαι, εἶτα χειμῶνι χρησάμενον, καὶ πονησάντων αὐτῷ τῶν σκευῶν, ἢ καὶ συντριβέντων ὅλως, τῆς ναυαγίας αἰτιῷτο. Αλλ' οὔτε ἐκυβέρνων τὴν ναῦν, φήσειεν ἄν· ὥσπερ οὐδ' ἐστρατήγουν ἐγώ, οὔτε τῆς τύχης κύριος ἦν, ἀλλ' ἐκείνη τῶν πάντων. Αλλ' ἐκεῖνο λογίζου, καὶ ὅρα· εἰ μελὰ Θηβαίων ἡμῖν ἀγωνιζομένοις οὕτως εἵματο πρᾶξαι, τί χρὴ προσδοκᾶν, εἰ μηδὲ τούτους ἔσχομεν συμμάχους, ἀλλὰ Φιλίππῳ προσέθεντο, ὑπὲρ οὗ τότ' ἐκεῖνος πάσας ἀφῆκε Φωνάς; καὶ εἰ νῦν τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ατλικῆς τῆς μάχης γεγενημένης, τοσοῦτος κίνδυνος καὶ φόβος περιέστη τὴν πόλιν, τί ἄν, εἴ πᾶ τῆς χώρας ταυτὶ τοῦτο πάθος συνέβη,

προσ-

ωροσδοκῆσαι χρῆν; Αρ' οἴεσθε ὅτι νῦν μὲν ςῆναι, συνελθεῖν, ἀναπνεῦσαι; πολλαὶ μία ἡμέραι καὶ δύο καὶ τρεῖς ἔδοσαν τῶν εἰς σωτηρίαν τῇ πόλει. Τότε δὲ—οὐκ ἄξιον εἰπεῖν, ἅ γε μηδὲ πεῖραν ἔδωκε, θεῶν τινος εὐνοίᾳ, καὶ τῷ ωροβαλέσθαι τὴν πόλιν ταύτην τὴν συμμαχίαν, ἧς σὺ καταγορεῖς.

58. Ἐςι δὲ ταυτὶ ωάντα μοι τὰ πολλὰ ωρὸς ὑμᾶς, ἄνδρες δικαςαὶ, καὶ τοὺς ωεριεςηκότας ἔξωθεν κἀκροωμένους. Ἐπεὶ ωρός γε τοῦτον αὐτὸν τὸν καταπύγονα, βραχὺς καὶ σαφὴς ἐξήρκει λόγος. Εἰ μὲν γὰρ ἦν σοι ωρόδηλα τὰ μέλλοντα, Αἰσχίνη, μόνῳ τῶν ἄλλων, ὅτε ἐβουλεύετο ἡ πόλις ωερὶ τούτων, τότε ἔδει ωροτέγειν· εἰ δὲ μὴ ωροήδεις, τῆς αὐτῆς ἀγνοίας ὑπεύθυνος εἶ τοῖς ἄλλοις. Ωςε τί μᾶλλον ἐμοῦ σὺ ταῦτα καταγορεῖς, ἢ ἐγώ σου; τοσοῦτον γὰρ ἀμείνων ἐγώ σου πολίτης γέγονα εἰς αὐτὰ ταῦτα ἃ λέγω, (καὶ

οὔπω περὶ τῶν ἄλλων διαλέγομαι) ὅσον ἐγὼ μὲν ἔδωκα ἐμαυτὸν εἰς τὰ πᾶσι δοκοῦντα συμφέρειν, οὐδένα κίνδυνον ὀκνήσας ἴδιον, οὐδ' ὑπολογισάμενος· σὺ δὲ οὔτε ἕτερα εἶπες βελτίω τούτων, (οὐ γὰρ ἂν τούτοις ἐχρῶντο) οὔτε εἰς ταῦτα χρήσιμον οὐδὲν σεαυτὸν παρέσχες· ὅπερ δ' ἂν ὁ φαυλόταλος καὶ δυσμενέσταλος ἄνθρωπος ποιήσειε τῇ πόλει, τοῦτο πεποιηκὼς ἐπὶ τοῖς συμβᾶσιν ἐξήτασαι. Καὶ ἅμα Ἀρίστολος ἐν Νάξῳ, καὶ Ἀριστόλαος ἐν Θάσσῳ, οἱ καθάπαξ ἐχθροὶ τῆς πόλεως, τοὺς Ἀθηναίων κρίνουσι φίλους, καὶ Ἀθήνησιν Αἰσχίνης Δημοσθένους καλῆγορεῖ. Καί τοι ὅτῳ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἀτυχήματα ἐνευδοκιμεῖν ἀπέκειτο, ἀπολωλέναι μᾶλλον οὗτός ἐστι δίκαιος, ἢ καλῆγορεῖν ἑτέρου. Καὶ ὅτῳ συνενηνόχασιν οἱ αὐλοὶ καιροὶ καὶ τοῖς τῆς πόλεως ἐχθροῖς, οὐκ ἔνι τοῦτον εὔνουν εἶναι τῇ παλιρίδι. Δηλοῖς δὲ ἐξ ὧν

ζῆς,

ζῆς, καὶ ποιεῖς, καὶ πολιτεύῃ, καὶ πάλιν οὐ πολιτεύῃ. Πράττεταί τι τῶν ὑμῖν δοκούντων συμφέρειν; ἄφωνος Αἰσχίνης. Ανέκρουσέ τι καὶ γέγονεν οἷον οὐκ ἔδει; πάρεστιν Αἰσχίνης. Ωσπερ τὰ ῥήγματα, καὶ τὰ σπάσματα, ὅταν τι κακὸν τὸ σῶμα λάβῃ, τότε κινεῖται.

59. νθ'. Επειδὴ δὲ πολὺς τοῖς συμβεβηκόσιν ἔγκειμαι, βούλομαί τι καὶ παράδοξον εἰπεῖν. Καί μου, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, μηδεὶς τὴν ὑπερβολὴν θαυμάσῃ, ἀλλὰ μετ' εὐνοίας ὃ λέγω θεωρησάτω. Εἰ γὰρ ἦν ἅπασι πρόδηλα τὰ μέλλοντα γενήσεσθαι, καὶ προῄδεσαν πάντες, καὶ σὺ προὔλεγες, Αἰσχίνη, καὶ διεμαρτύρου, βοῶν καὶ κεκραγώς, ὃς οὐδ' ἐφθέγξω, οὐδ' οὕτως ἀποσταλέον τῇ πόλει τούτων ἦν, εἴπερ ἢ δόξης, ἢ προγόνων, ἢ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος εἶχε λόγον. Νῦν μὲν γὰρ ἀποτυχεῖν δοκεῖ τῶν πραγμάτων, ὃ πᾶσι

πᾶσι κοινόν ἐστιν ἀνθρώποις, ὅταν τῷ θεῷ ταῦτα δοκῇ. Τότε δ' ἀξιοῦσα προεστάναι τῶν ἄλλων, εἶτα ἀποστᾶσα τούτου, Φιλίππῳ προδεδωκέναι πάντας ἂν ἔσχεν αἰτίαν. Εἰ γὰρ ταῦτα προεῖτο ἀκουσίως, περὶ ὧν οὐδένα κίνδυνον ὀλίγου οὐχ ὑπέμειναν οἱ πρόγονοι, τίς οὐχὶ κατέπλυσεν ἄν σου; μὴ γὰρ τῆς πόλεώς γε, μηδ' ἐμοῦ. Τίσι δ' ὀφθαλμοῖς, πρὸς Διός, ἑωρῶμεν ἄν τις εἰς τὴν πόλιν ἀνθρώπους ἀφικνουμένους, εἰ τὰ μὲν πράγματα εἰς ὅπερ νυνὶ περιέστη, ἡγεμὼν δὲ καὶ κύριος ἡρέθη Φίλιππος ἁπάντων, τὸν δ' ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι ταῦτα ἀγῶνα ἕτεροι χωρὶς ἡμῶν ἦσαν πεποιημένοι; καὶ ταῦτα μηδεπώποτε τῆς πόλεως ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἀσφάλειαν ἄδοξον μᾶλλον, ἢ τὸν ὑπὲρ τῶν καλῶν κίνδυνον ἠρημένης. Τίς γὰρ οὐκ οἶδεν Ἑλλήνων, τίς δὲ βαρβάρων, ὅτι καὶ παρὰ Θηβαίων, καὶ παρὰ τῶν ἔτι τούτων πρότερον ἰσχυ-

ἰσχυρῶν γενομένων Λακεδαιμονίων, καὶ
ωαρὰ τ῀ Περσῶν βασιλέως, μελὰ πολ-
λῆς χάριτος τοῦτ' ἂν ἀσμένως ἐδόθη
τῇ πόλει, ὅ,τι βούλεται λαβοῦσα, καὶ
τὰ ἑαυτῆς ἐχοῦσα, τὸ κελευόμενον ποι-
εῖν, καὶ ἐᾶν ἕτερον τῶν Ελλήνων προ-
εσάναι; Αλλ' οὐκ ἦν ταῦτα, ὡς ἔοι-
κε, τοῖς Αθηναίοις ωάτρια, οὐδ' ἀν-
εκλὰ, οὐδ' ἔμφυλα, οὐδ' ἠδυνήθη ωώ-
ωοτε τὴν ωόλιν οὐδεὶς ἐκ ωανὸς τοῦ
χρόνου ωεῖσαι, τοῖς ἰσχύσι μὲν, μὴ
δίκαια δὲ ωράττουσι, ωροσθεμένην, ἀ-
σφαλῶς δουλεύειν· ἀλλ' ἀγωνιζομένη
ωερὶ ωρωτείων, καὶ τιμῆς, καὶ δόξης,
κινδυνεύουσα ωάντα τὸν αἰῶνα διατετέ-
λεκε. Καὶ ταῦθ' οὕτω σεμνὰ καὶ
ωροσήκοντα τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν ὑμεῖς
ὑπελαμβάνετε εἶναι, ὥστε τῶν ωρο-
γόνων τοὺς ταῦτα ωράξαντας μᾶλις'
ἐπαινεῖτε· εἰκότως. Τίς γὰρ οὐκ ἂν
ἀγάσαιτο τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῆς ἀ-
ρετῆς, οἳ καὶ τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν
ἐκλιπεῖν

ἐκλιπεῖν ὑπέμειναν, εἰς τὰς τριήρεις ἐμβάντες, ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸ κελευόμενον ποιῆσαι· τὸν μὲν ταῦτα συμβουλεύσαντα Θεμιστοκλέα στρατηγὸν ἑλόμενοι, τὸν δ' ὑπακούειν τοῖς ἐπιτατομένοις ἀποφηνάμενον Κυρσίλον καταλιθώσαντες, οὐ μόνον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ ὑμέτεραι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Οὐ γὰρ ἐζήτουν οἱ τότε Αθηναῖοι οὔτε ῥήτορα, οὔτε στρατηγὸν, δι' ὅτου δουλεύσουσιν εὐτυχῶς· ἀλλ' οὐδὲ ζῆν ἠξίουν, εἰ μὴ μετ' ἐλευθερίας αὐτοῖς ἐξέστι τοῦτο ποιεῖν. Ηγεῖτο γὰρ αὐτῶν ἕκαστος, οὐχὶ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ μόνον γεγενῆσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι. Διαφέρει δὲ τί; ὅτι ὁ μὲν τοῖς γονεῦσι μόνον γεγενῆσθαι νομίζων, τὸν τῆς εἱμαρμένης καὶ τὸν αὐτόματον θάνατον περιμένει· ὁ δὲ καὶ τῇ πατρίδι, ὑπὲρ τοῦ μὴ ταύτην ἐπιδεῖν δουλεύουσαν, ἀποθνήσκειν ἐθελήσει, καὶ φοβερωτέρας ἡγήσεται τὰς ὕβρεις καὶ τὰς ἀτιμίας, ἃς

ἐν

ἐν δουλευούσῃ τῇ πόλει φέρειν ἀνάγκη, τοῦ θανάτου.

60. ξ'. Εἰ μὲν τοίνυν τοῦτ' ἐπεχείρουν λέγειν, ὡς ἐγὼ προήγαγον ὑμᾶς ἄξια τῶν προγόνων φρονεῖν, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσειέ μοι. Νῦν δ' ἐγὼ μὲν ὑμελέρας τὰς τοιαύτας προαιρέσεις ἀποφαίνω, καὶ δείκνυμι ὅτι καὶ πρὸ ἐμοῦ τοῦτ' εἶχε τὸ φρόνημα ἡ πόλις. Τῆς μέντοι διακονίας τῆς ἐφ' ἑκάστοις τῶν πεπραγμένων, καὶ ἐμαυτῷ μελεῖναί φημι. Οὗτος δὲ τῶν ὅλων καληγορῶν, καὶ κελεύων ὑμᾶς ἐμοὶ πικρῶς ἔχειν, ὡς φόβων καὶ κινδύνων αἰτίῳ τῇ πόλει γεγενημένῳ, τῆς μὲν εἰς τὸ παρὸν τιμῆς ἐμὲ ἀποστερῆσαι γλίχεται, τὰ δ' εἰς ἅπαντα τὸν λοιπὸν χρόνον ἐγκώμια ὑμῶν ἀφαιρεῖται. Εἰ γὰρ, ὡς οὐ τὰ βέλτιστα ἐμὲ πολιτευσαμένου, τοῦδὶ καλαψηφιεῖσθε, ἡμαρτηκέναι δόξετε, οὐ τῇ τῆς τύχης ἀγνωμοσύνῃ τὰ συμβάντα παθεῖν.

Αλλ'

Αλλ' οὐκ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετε, ἄνδρες Αθηναῖοι, τὸν ὑπὲρ τῆς ἁπάντων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας κίνδυνον ἀράμενοι· οὐ μὰ τοὺς ἐν Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας τῶν προγόνων, καὶ τοὺς ἐν Πλαταιαῖς παραταξαμένους, καὶ τοὺς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντας, καὶ τοὺς ἐπ' Αρτεμισίῳ, καὶ πολλοὺς ἑτέρους τοὺς ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασι κειμένους ἀγαθοὺς ἄνδρας· οὓς ἅπαντας ὁμοίως ἡ πόλις τῆς αὐτῆς ἀξιώσασα τιμῆς, ἔθαψεν, Αἰσχίνη, οὐχὶ τοὺς κατορθώσαντας αὐτῶν, οὐδὲ τοὺς κρατήσαντας μόνους· δικαίως. Ο μὲν γὰρ ἦν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργον, ἅπασι πρᾶξαι· τῇ τύχῃ δὲ, ἣν ὁ δαίμων ἀπένειμεν ἑκάστοις, ταύτῃ κέχρηνται. Επειτ', ὦ καταράτε, καὶ γραμματοκύφων, σὺ μὲν τῆς παρὰ τοσούτων τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας ἐμὲ ἀποστερῆσαι βουλόμενος, τρόπαια καὶ μάχας, καὶ παλαιὰ ἔργα ἔλεγες, ὧν τίνος προσεδεῖτο

ὁ

ὁ παρὼν ἀγὼν οὗτοσί; Ἐμὲ δὲ, ὦ τριλαγωνιστὰ, τὸν περὶ τῶν πρωτείων σύμβουλον τῇ πόλει παριόντα, τὸ τίνος φρόνημα λαβόντα ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ βῆμα ἔδει; τὸ τούτων ἀνάξια ἐροῦντος; δικαίως μέντ' ἂν ἀπέθανον. Ἐπειτα οὐδ' ὑμᾶς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀπὸ τῆς αὐτῆς διανοίας δεῖ τάς τε ἰδίας δίκας, καὶ τὰς δημοσίας κρίνειν· ἀλλὰ τὰ μὲν τοῦ καθ' ἡμέραν βίου συμβόλαια, ἐπὶ τῶν ἰδίων νόμων καὶ ἔργων σκοποῦντας, τὰς δὲ κοινὰς προαιρέσεις, εἰς τὰ τῶν προγόνων ἀξιώματα ἀποβλέποντας· καὶ παραλαμβάνειν γε ἅμα τῇ βακτηρίᾳ καὶ τῷ συμβόλῳ τὸ φρόνημα τὸ τῆς πόλεως νομίζειν ἕκαστον ὑμῶν, ὅταν τὰ δημόσια εἰσίητε κρινοῦντες, εἴπερ ἄξια ἐκείνων πράττειν οἴεσθε χρῆναι.

61 ξά. Ἀλλὰ γὰρ ἐμπεσὼν εἰς τὰ πεπραγμένα τοῖς προγόνοις ὑμῶν, ἔστιν ἃ τῶν ψηφισμάτων παρέβην καὶ τῶν πραχθέντων·

πραχθέντων· ἐπανελθεῖν οὖν ὅθεν εἰς ταῦτα ἐξέβην βούλομαι. Ὡς γὰρ ἀφικόμεθα εἰς τὰς Θήβας, καταλαμβάνομεν Φιλίππου καὶ Θετταλῶν καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων πανοπλίας πρέσβεις, καὶ τοὺς μὲν ἡμετέρους φίλους ἐν φόβῳ, τοὺς δ' ἐκείνου θρασεῖς. Οτι δ' οὐ νῦν ταῦτα λέγω τοῦ συμφέροντος ἕνεκα ἐμαυτῷ, λέγε μοι τὴν ἐπιστολήν, ἣν τότ' ἐπέμψαμεν εὐθὺς οἱ πρέσβεις. Καί τοι, τοσαύτη γε ὑπερβολῇ συκοφαντίας οὗτος κέχρηται, ὥς' εἰ μέν τι τῶν δεόντων ἐπράχθη, τὸν καιρὸν οὐκ ἐμέ φησιν αἴτιον γεγενῆσθαι· τῶν δ' ὡς ἑτέρως συμβάντων ἁπάντων ἐμὲ καὶ τὴν ἐμὴν τύχην αἰτίαν εἶναι. Καὶ, ὡς ἔοικεν, ὁ σύμβουλος καὶ ῥήτωρ ἐγὼ τῶν μὲν ἐκ λόγου καὶ τοῦ βουλεύεσθαι πραχθέντων οὐδενὸς αὐτῷ συναίτιος εἶναι δοκῶ· τῶν δ' ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ καλὰ τὴν στρατηγίαν ἀτυχηθέντων μόνος αἴτιος εἶναι. Πῶς ἂν ὠμότερος συκοφάντης

φάνλης γένοιτ' ἄν, ἢ καλαραλότερος τούτου; Λέγε τὴν ἐπιςολήν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

62 ξβ'. Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσανλο τὴν ἐκκλησίαν, ωροσῆγον ἐκείνους ωρολέρως, διὰ τὸ τὴν τῶν συμμάχων τάξιν ἐκείνους ἔχειν. Καὶ ωαρελθόνλες ἐδημηγόρουν, πολλὰ μὲν Φίλιππον ἐγκωμιάζονλες, πολλὰ δ' ὑμῶν καληγοροῦνλες, ἅπανθ' ὅσα πώπολε ἐναντία ἐπράξαλε Θηβαίοις, ἀναμιμνήσκονλες. Τὸ δ' οὖν κεφάλαιον, ἠξίουν, ὧν μὲν εὖ ωεπόνθεσαν ὑπὸ Φιλίππου, χάριν αὐλοῖς ἀποδοῦναι· ὧν δ' ὑφ' ὑμῶν ἠδίκηνλαι, δίκην λαβεῖν ὁπολέρως βούλονλαι, ἢ διϊένλας αὐλοὺς ἐφ' ὑμᾶς, ἢ συνεμβαλόνλας εἰς τὴν Ατλικήν. Καὶ ἐδείκνυσαν, ὡς ὤονλο, ἐκ μὲν ὧν αὐλοὶ συνεβούλευον, τὰ ἐκ τῆς Ατλικῆς βοσκήμαλα καὶ ἀνδράποδα καὶ τἄλλα ἀγαθὰ εἰς τὴν Βοιωτίαν ἤξονλα· ἐκ δὲ ὧν ἡμᾶς ἐρεῖν ἔφασαν,

φασαν, τὰ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ διαρπασθησόμενα ὑπὸ τοῦ πολέμου. Καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τούτοις, εἰς ταῦτα δὲ πάντα συντείνοντα, ἔλεγον. Α δ' ἡμεῖς πρὸς ταῦτα ἀντείπομεν, τὰ μὲν καθ' ἕκαστα ἐγὼ μὲν ἀντὶ πάντος ἂν τιμησαίμην εἰπεῖν τοῦ βίου· ὑμᾶς δὲ δέδοικα, μὴ παρελθόντων τῶν καιρῶν, ὥσπερανεὶ καλακλυσμὸν γενέσθαι τῶν πραγμάτων ἡγούμενοι, μάταιον ὄχλον τὰς περὶ τούτων λόγους νομίσητε. Α δ' οὖν ἐπείσαμεν ἡμεῖς, καὶ ἃ ὑμῖν ἀπεκρίναντο, ἀκούσατε. Λέγε τουτὶ λαβών.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΘΗΒΑΙΩΝ.

63 ξγ'. Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐκάλουν ὑμᾶς, καὶ μετεπέμποντο· ἔξῆτε, ἐβοηθεῖτε· ἵνα τὰ ἐν μέσῳ παραλείπω, οὕτως οἰκείως ὑμᾶς ἐδέχοντο, ὡς ἔξω τῶν ὁπλιτῶν καὶ τῶν ἱππέων ὄντων, εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὸ ἄστυ δέχεσθαι τὴν στρατιάν,

στρατιὰν, ἐπὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὰ τιμιώτατα. Καί τοι, τρία ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πᾶσιν ἀνθρώποις ἔδειξαν ἐγκώμια Θηβαῖοι καθ' ὑμῶν τὰ κάλλιστα· ἓν μὲν, ἀνδρίας· ἕτερον δὲ, δικαιοσύνης· τρίτον δὲ, σωφροσύνης. Καὶ γὰρ τὸν ἀγῶνα μεθ' ὑμῶν μᾶλλον, ἢ πρὸς ὑμᾶς ἑλόμενοι ποιήσασθαι, καὶ ἀμείνους εἶναι, καὶ δικαιότερα ἀξιοῦν ὑμᾶς ἔκριναν ἢ Φίλιππον· καὶ τὰ παρ' αὐλοῖς, καὶ τὰ παρὰ πᾶσι δὲ ἐν πλείστῃ Φυλακῇ, παῖδας καὶ γυναῖκας, ἐφ' ὑμῖν ποιησάντες, σωφροσύνης πίστιν περὶ ὑμῶν ἔχοντες ἔδειξαν. Ἐν οἷς ἅπασιν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλά γε ὑμᾶς ὀρθῶς ἐφάνησαν ἐγνωκότες. Οὔτε γὰρ εἰς τὴν πόλιν εἰσελθόντος τοῦ στρατοπέδου, οὐδεὶς οὐδὲν οὐδὲ ἀδίκως ὑμῖν ἐνεκάλεσεν, οὕτω σώφρονας παρέσχεσθε ὑμᾶς αὐτούς· δίς τε συμπαραλαβόμενοι τὰς πρώτας μάχας, τὴν ἐπὶ τοῦ πολαμοῦ, καὶ τὴν χειμερινὴν, οὐκ

ἀμέμπτους

ἀμέμπλους μόνον ὑμᾶς αὐλοὺς, ἀλλὰ καὶ θαυμαστοὺς ἐδείξαλε, τῷ κόσμῳ, ταῖς σαρασκευαῖς, τῇ προθυμίᾳ· ἐφ' οἷς σαρὰ μὲν τῶν ἄλλων, ὑμῖν ἐγίγνοιλο ἔπαινοι, σαρὰ δὲ ὑμῶν, θυσίαι καὶ σομπαὶ τοῖς θεοῖς. Καὶ ἔγωσε ἡδέως ἂν ἐροίμην Αἰσχίνην, ὅτε ταῦτ' ἐσράτλετο, καὶ ζήλου, καὶ χαρᾶς, καὶ ἐσαίνων ἦν ἡ πόλις μεσὴ, πότερον συνέθυε καὶ συνευφραίνελο τοῖς σολλοῖς, ἢ λυσούμενος, καὶ σένων, καὶ δυσμεναίνων ἐσὶ τοῖς κοινοῖς ἀγαθοῖς, οἴκοι καθῆτο; Εἰ μὲν γὰρ σαρῆν, καὶ μελὰ τῶν ἄλλων ἐξησάζελο, σῶς οὐ δεινὰ σοιεῖ, μᾶλλον δ' οὐδ' ὅσια, εἰ ὧν ὡς ἀρίσων αὐλὸς τὺς θεοὺς ἐσοιήσαλο μάρτυρας, ταῦθ' ὡς οὐκ ἄρισα νῦν ὑμᾶς ἀξιοῖ ψηφίσασθαι, τοὺς ὁμωμοκότας τοὺς θεούς; Εἰ δὲ μὴ σαρῆν, σῶς οὐκ ἀπολωλέναι σολλάκις ἐσὶ δίκαιος, εἰ ἐφ' οἷς ἔχαιρον οἱ ἄλλοι, ταῦτα ἐλυ-

πεῖτο

πεῖτο ὁρῶν; Λέγε δὴ καὶ ταῦτα τὰ ψηφίσματά μοι.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΘΥΣΙΩΝ.

64. ξδ'. Οὐκοῦν ἡμεῖς μὲν ἐν θυσίαις ἦμεν τότε, Θηβαῖοι δὲ, ἐν τῷ δι' ἡμᾶς σεσῶσθαι νομίζειν· καὶ περιεισήκει τοῖς βοηθείας δεήσεσθαι δοκοῦσιν, ἀφ' ὧν ἔπραττον οὗτοι, αὐλοῖς βοηθεῖν ἑτέροις, ἐξ ὧν ἐπείσθησέ μοι. Ἀλλὰ μήν, οἵας τότε ἠφίει φωνὰς ὁ Φίλιππος, καὶ ἐν οἵαις ἦν ταραχαῖς ἐπὶ τούτοις, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἐκείνου μαθήσεσθε, ὧν εἰς Πελοπόννησον ἔπεμψε. Καί μοι λέγε ταύτας, λαβών· ἵν' εἰδῆτε, ὅτι ἡ ἐμὴ συνέχεια καὶ πλάνη καὶ ταλαιπωρίαι, καὶ τὰ πολλὰ ψηφίσματα, ἃ νῦν οὗτος διέσυρε, τί ἀπειργάσατο. Καί τοι, πολλοὶ παρ' ἡμῖν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγόνασι ῥήτορες ἔνδοξοι καὶ μεγάλοι πρὸ ἐμοῦ, Καλλίστρατος ἐκεῖνος, Ἀριστοφῶν, Κέφαλος, Θρασύβουλος,

ἕτεροι μυρίοι· ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς τούτων πώποτε διαπαντὸς ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς οὐδὲν τῇ πόλει· ἀλλ' ὁ μὲν γράφων οὐκ ἂν ἐπρέσβευσεν, ὁ δὲ πρεσβεύων οὐκ ἂν ἔγραψεν· ὑπελείπετο γὰρ αὐτῶν ἕκαστος ἑαυτῷ ἅμα μὲν ῥᾳδώνην, ἅμα δ', εἴ τι γίγνοιτο, ἀναφοράν. Τί οὖν, εἴποι τις ἄν, σὺ τοσοῦτον ὑπερῆρας ῥώμῃ καὶ τόλμῃ τοὺς ἄλλους, ὥστε πάντα ποιεῖν αὐτός; Οὐ λέγω ταῦτα· ἀλλ' οὕτως ἐπεπείσμην μέγαν εἶναι τὸν καταληφθέντα κίνδυνον τὴν πόλιν, ὥστ' οὐκ ἐδόκει μοι χώραν, οὐδὲ πρόνοιαν οὐδεμίαν τῆς ἰδίας ἀσφαλείας διδόναι· ἀλλ' ἀγαπητὸν εἶναι, εἰ μηδὲν παραλείπων τις, ἃ δεῖ πράξειεν. Ἐπεπείσμην δ' ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, τυχὸν μὲν ἀναισθήτων, ὅμως δ' ἐπεπείσμην, μήτε γράφοντ' ἄν ἐμοῦ γράψαι βέλτιον μηδένα, μήτε πράττοντά τι πρᾶξαι, μήτε πρεσβεύοντα πρεσβεῦσαι προθυμότερον, μήτε δικαιότερον. Διὰ ταῦτα

ἐν

ἐν ἅπασιν ἐμαυτὸν ἔτατον. Λέγε δὴ τὰς ἐπιστολὰς Φιλίππου.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

Εἰς ταῦτα καλέσησε Φίλιππον ἡ ἐμὴ πολιτεία, Αἰσχίνη· ταύτην τὴν φωνὴν ἐκεῖνος ἀφῆκε δι' ἐμὲ, πολλοὺς καὶ θρασεῖς τὰ πρὸ τοῦτων τῇ πόλει ἐπαυρόμενος λόγους. Ανθ' ὧν δικαίως ἐσεφανούμην ὑπὸ τουτωνί· καὶ σὺ παρὼν οὐκ ἀντέλεγες· ὁ δὲ γραψάμενος Διώνδας, τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐκ ἔλαβε. Καί μοι λέγε ταῦτα τὰ ψηφίσματα, τὰ τότε μὲν ἀποπεφευγότα, ὑπὸ τούτου δὲ οὐδὲ γραφέντα.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

65ξέ. Ταυτὶ τὰ ψηφίσματα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὰς αὐλὰς συλλαβὰς, καὶ τὰ αὐλὰ ῥήματα ἔχει, ἅπερ πρότερον μὲν Αρισόνικος, νῦν δὲ Κτησιφῶν γέγραφεν οὗτοσί. Καὶ ταῦτ' Αἰσχί-

νης οὔτ' ἐδίωξεν αὐλὸς, οὔτε τῷ γραψαμένῳ συγκαληγόρησε. Καίτοι τότε τὸν Δημομέλην τὸν ταῦτα γράφοντα, καὶ τὸν Υπερίδην, εἴπερ ἀληθῆ μου νῦν καληγορεῖ, μᾶλλον ἂν εἰκότως, ἢ τόνδ' ἐδίωκε. Διατί; ὅτι τῷ μὲν ἐξ' ἀνενεγκεῖν ἐπ' ἐκείνους, καὶ τὰς τῶν δικαστηρίων γνώσεις, καὶ τὸ, τοῦτον αὐτὸν ἐκείνων μὴ καληγορηκέναι, ταῦτα γραψάντων ἅπερ οὗτος νυνὶ, καὶ τὸ, τοὺς νόμους μηκέτι ἐᾶν περὶ τῶν οὕτω πραχθέντων καληγορεῖν, καὶ πολλὰ ἕτερα· τότε δ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀνεκρίνετο ἐφ' ἑαυτῷ, πρίν τι τούτων προλαβεῖν.

66 ξς'. Αλλ' οὐκ ἦν οἶμαι τότε, ἃ νυνὶ ποιεῖ, ἐκ παλαιῶν χρόνων καὶ ψηφισμάτων πολλῶν ἐκλέξαντα, ἃ μήτε προηδει μηδεὶς, μήτ' ἂν ᾠήθη τήμερον ῥηθῆναι, διαβάλλειν· καὶ μετενεγκόντα τοὺς χρόνους, καὶ προφάσεις ἀντὶ τῶν ἀληθῶν ψευδεῖς μεταθέντα τοῖς πε-

πεπραγμένοις, δοκεῖν τι λέγειν. Οὐκ ἦν τότε ταῦτα· ἀλλ' ἐπ' αὐλῆς ἀληθείας ἐγγὺς οὔσης, τῶν ἔργων ἔτι μεμνημένων ὑμῶν, καὶ μόνον οὐκ ἐν ταῖς χερσὶν ἕκαστα ἐχόντων, πάντες ἐγίγνοντ' ἂν οἱ λόγοι. Διόπερ τοὺς παρ' αὐλὰ τὰ πράγματα ἐλέγχους φυγών, νῦν ὕστερον ἦκει, ῥητόρων ἀγῶνα νομίζων, ὡς γέ μοι δοκεῖ, καὶ οὐχὶ τῶν πεπολιτευμένων ἐξέτασιν ποιήσειν ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, καὶ λόγων κρίσιν, οὐ τοῦ τῇ πόλει συμφέροντος ἔσεσθαι.

67 ξζ'. Εἶτα σοφίζεται, καὶ φησὶ προσήκειν, "ἧς μὲν οἴκοθεν ἦκετ' ἔχοντες δόξης περὶ ἡμῶν, ἀμελῆσαι· ὥσπερ δὲ ὅταν οἰόμενοι περιεῖναι χρήματά τῳ λογίζησθε, κἂν καθαραὶ ὦσιν αἱ ψῆφοι, καὶ μηδὲν περιῇ, συγχωρεῖτε, οὕτω κἀ νῦν τοῖς ἐκ τοῦ λόγου φαινομένοις προσθέσθαι." Θεάσασθε τοίνυν ὡς σαθρὸν, ὡς ἔοικέν, ἐστι

φύσει

φύσει πᾶν ὅ,τι ἂν μὴ δικαίως ᾖ πε-
πραγμένον. Ἐκ γὰρ αὐτῆς τοῦ σοφῆ
τούτου παραδείγματος, ὡμολόγηκε νυνὶ
ὑμᾶς ὑπάρχειν ἐγνωσμένους, ἐμὲ μὲν
λέγειν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, αὐτὸν δ'
ὑπὲρ Φιλίππου. Οὐ γὰρ ἂν μετα-
πείθειν ὑμᾶς ἐζήτει, μὴ τοιαύτης οὔσης
τῆς ὑπαρχούσης ὑπολήψεως περὶ ἑκα-
τέρου. Καὶ μήν, ὅτι γε οὐ δίκαια
λέγει, μεταθέσθαι ταύτην τὴν δόξαν
ἀξιῶν ὑμᾶς, ἐγὼ διδάξω ῥᾳδίως, οὐ
τιθεὶς ψήφους, (οὐ γάρ ἐστιν ὁ τῶν
πραγμάτων οὗτος λογισμός) ἀλλ' ἀ-
ναμιμνήσκων ἕκαστα ἐν βραχέσι, λογι-
σταῖς ἅμα καὶ μάρτυσι τοῖς ἀκούουσιν
ὑμῖν χρώμενος. Ἡ γὰρ ἐμὴ πολιτεία,
ἧς οὗτος καταηγορεῖ, ἀντὶ μὲν τοῦ, Θη-
βαίους μετὰ Φιλίππου συνεμβαλεῖν εἰς
τὴν χώραν, ὃ πάντες ᾠοντο ἔσεσθαι,
μεθ' ἡμῶν παραλαξαμένους ἐκεῖνον κω-
λύειν ἐποίησεν· ἀντὶ δὲ τοῦ, ἐν τῇ
Ἀττικῇ τὸν πόλεμον εἶναι, ἑπτακόσια

στάδια

ςάδια ἀπὸ τῆς πόλεως, ἐπὶ τοῖς Βοιωλῶν ὁρίοις γενέσθαι· ἀντὶ δὲ τοῦ, τὰς λῃςὰς ἡμᾶς φέρειν καὶ ἄγειν ἐκ τῆς Εὐβοίας, ἐν εἰρήνῃ τὴν Ατλικὴν ἐκ θαλάτλης εἶναι πάνλα τὸν πόλεμον· ἀντὶ δὲ τοῦ, τὸν Ελλήσπονλον ἔχειν Φίλιππον λαβόνλα Βυζάντιον, συμπολεμεῖν τοὺς Βυζαντίους μεθ' ἡμῶν πρὸς ἐκεῖνον. Αρά σοι ψήφοις ὅμοιος ὁ τῶν ἔργων λογισμὸς φαίνεται; ἢ δεῖν ἀντανελεῖν ταῦτα, ἀλλ' οὐχ ὅπως τὸν ἅπανλα χρόνον μνημονευθήσεται, σκέψασθαι; Καὶ οὐκέτι προσίθημι, ὅτι τῆς μὲν ὠμότηλος, ἣν ἐν οἷς καθάπαξ τινῶν κύριος καλέςη Φίλιππος, ἔςιν ἰδεῖν, ἑτέροις πειραθῆναι συνέβη· τῆς δὲ φιλανθρωπίας, ἣν τὰ λοιπὰ τῶν πραγμάτων ἐκεῖνος περιβαλλόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐπλάτλετο, ὑμεῖς καλῶς ποιοῦνλες τοὺς καρπὸς κεκόμισθε.

68. Αλλ' ἐῶ ταῦτα· καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτ' εἰπεῖν ὀκνήσω, ὅτι ὁ τὸν ῥήτορα

τορα βουλόμενος δικαίως ἐξελάζειν, καὶ μὴ συκοφανλεῖν, οὐκ ἄν οἷα σὺ νῦν ἔλεγες, τοιαῦτα καληγόρει, ϖαραδείγμαλα πλάτλων, καὶ ῥήμαλα ϗ σχήμαλα μιμούμενος· πάνυ γὰρ ϖαρὰ τοῦτο (οὐχ ὁρᾷς;) γέγονε τὰ τῶν Ελλήνων ϖράγμαλα, εἰ τυτὶ τὸ ῥῆμα, ἀλλὰ μὴ τουτὶ διελέχθην ἐγὼ, ἢ δευρὶ τὴν χεῖρα, ἀλλὰ μὴ δευρὶ ϖαρήνεγκα· ἀλλ' ἐπ' αὐλῶν τῶν ἔργων ἄν ἐσκόπει, τίνας εἶχεν ἀφορμὰς ἡ πόλις, καὶ τίνας δυνάμεις, ὅτ' εἰς τὰ ϖράγμαλα εἰσήει, καὶ τίνας συνήγαγον αὐλῆ μελὰ ταῦτ' ἐπιςὰς ἐγὼ, καὶ πῶς εἶχε τὰ τῶν ἐναντίων. Εἶτ' εἰ μὲν ἐλάτλους ἐποίησα τὰς δυνάμεις, ϖαρ' ἐμοὶ τὰδίκημ' ἄν ἐδείκνυες ὄν· εἰ δὲ πολλῷ μείζους, οὐκ ἄν ἐσυκοφάνλεις. Επειδὴ δὲ σὺ τοῦτο πέφευγας, ἐγὼ ποιήσω· καὶ σκοπεῖτε, εἰ δικαίως χρήσομαι τῷ λόγῳ.

ξθ'. Δύ-

69. ξθ'. Δύναμιν μὲν τοίνυν εἶχεν ἡ πόλις, τοὺς νησιώτας, οὐχ ἅπαντας, ἀλλὰ τὰς ἀσθενεστάτους· οὔτε γὰρ Χῖος, οὔτε Ρόδος, οὔτε Κέρκυρα μεθ' ἡμῶν ἦν. Χρημάτων δὲ σύνταξιν, εἰς πέντε καὶ τετταράκοντα τάλαντα· καὶ ταῦτ' ἦν προεξηλεγμένα. Οπλίτην δὲ, ἢ ἱππέα, πλὴν τῶν οἰκείων, οὐδένα. Ο δὲ πάντων καὶ φοβερώτατον καὶ μάλισθ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, οὗτοι παρεσκευάκεισαν τὰς περιχώρους πάντας ἔχθρας ἢ φιλίας ἐγγυτέρω, Μεγαρεῖς, Θηβαίους, Εὐβοέας. Τὰ μὲν τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχεν ἔχοντα· καὶ οὐδεὶς ἂν ἔχοι παρὰ ταῦτ' εἰπεῖν ἄλλο οὐδέν. Τὰ δὲ τοῦ Φιλίππου, πρὸς ὃν ἦν ἡμῖν ὁ ἀγών, σκέψασθε πῶς. Πρῶτον μὲν ἦρχε τῶν ἀκολουθούντων αὐτὸς αὐτοκράτωρ ὤν, ὃ τῶν εἰς τὸν πόλεμον μέγιστόν ἐστιν ἁπάντων. Εἶθ' οὗτοι τὰ ὅπλα εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν ἀεί. Επειτα χρημάτων

μάτων εὐπόρει, καὶ ἔπρατ̓εν ἃ δόξειεν αὐτῷ, οὐ προλέγων ἐν τοῖς ψηφίσμασιν, οὐδ' ἐν τῷ φανερῷ βουλευόμενος, οὐδ' ὑπὸ τῶν συκοφαντούντων κρινόμενος, οὐδὲ γραφὰς φεύγων παρανόμων, οὐδ' ὑπεύθυνος ὢν οὐδενί· ἀλλ' ἁπλῶς αὐτὸς δεσπότης, ἡγεμὼν, κύριος πάντων. Ἐγὼ δ' ὁ πρὸς τοῦτον ἀντιτεταγμένος, (καὶ γὰρ τοῦτ' ἐξετάσαι δίκαιον) τίνος κύριος ἦν; οὐδενός. Αὐτὸ γὰρ τὸ δημηγορεῖν πρῶτον, οὗ μόνον μετεῖχον ἐγὼ, ἐξίστ̓ προὐτίθετ̓ ὑμεῖς τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρνοῦσι καὶ ἐμοί· καὶ ὅσα οὗτοι περιγένοιντο ἐμοῦ, (πολλὰ δ' ἐγίγνετ̓ τοιαῦτα, δι' ἣν ἔκαστον τύχοι προφασιν) ταῦθ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ἀπήειτε βεβουλευμένοι. Αλλ' ὅμως ἐκ τοιούτων ἐγὼ ἐλαττωμάτων, συμμάχους μὲν ὑμῖν ἐποίησα, Εὐβοέας, Αχαιοὺς, Κορινθίους, Θηβαίους, Μεγαρέας, Λευκαδίους, Κερκυραίους· ἀφ' ὧν μύριοι μὲν καὶ πενταχισχίλιοι ξένοι, δισ-

δισχίλιοι δὲ ἱππεῖς, ἄνευ τῶν πολιτικῶν δυνάμεων, συνήχθησαν· χρημάτων δὲ ὅσων ἠδυνήθην, ἐγὼ πλείστην συνέλεξαν ἐποίησα.

70 ὁ. Εἰ δὲ λέγεις ἢ τὰ πρὸς Θηβαίους δίκαια, Αἰσχίνη, ἢ τὰ πρὸς Βυζαντίους, ἢ τὰ πρὸς Εὐβοέας, ἢ περὶ τῶν ἴσων νυνὶ διαλέγῃ, πρῶτον μὲν ἀγνοεῖς, ὅτι καὶ πρότερον τῶν ὑπὲρ τῶν Ελλήνων ἐκείνων ἀγωνισαμένων τριήρεων, τριακοσίων οὐσῶν τῶν πασῶν, τὰς διακοσίας ἡ πόλις παρέσχε· καὶ οὐκ ἐλαττοῦσθαι νομίζουσα, οὐδὲ κρίνουσα τοὺς ταῦτα συμβουλεύσαντας, οὐδὲ ἀγανακτοῦσα ἐπὶ τούτοις ἐφέρετο· αἰσχρὸν γάρ· ἀλλὰ τοῖς θεοῖς ἔχουσα χάριν, εἰ κοινοῦ κινδύνου τοῖς Ελλησι περιστάντος, αὐτὴ διπλάσια τῶν ἄλλων εἰς τὴν ἁπάντων σωτηρίαν παρέσχε. Εἶτα κενὰς χαρίζῃ χάριτας τυχοισὶ, συκοφαντῶν ἐμέ. Τί γὰρ νῦν λέγεις οἷα ἐχρῆν πράττειν,

τειν, ἀλλ' οὐ τότ' ὢν ἐν τῇ πόλει καὶ παρὼν, ταῦτ' ἔγραφες; εἴπερ ἐνεδέχελο ωαρὰ τὰς ωαρόνλας καιρούς· ἐν οἷς οὐχ' ὅσα ἂν βουλώμεθα, ἀλλ' ὅσα δυίη τὰ ωράγμαλα, ἔδει δέχεσθαι. Ο γὰρ ἀνλωνούμενος, καὶ ταχὺ τὰς ωαρ' ἡμῶν ἀπελαυνομένους ωροσδεξόμενος, καὶ χρήμαλα ωροσθήσων, ὑπῆρχεν ἕτοιμος.

71 οά. Αλλ' εἰ νῦν ἐπὶ τοῖς ωεπραγμένοις καληγορίας ἔχω, τί ἂν οἴεσθε, εἰ τότ' ἐμοῦ ωερὶ τούλων ἀκριβολογημένου, ἀπῆλθον αἱ πόλεις καὶ ωροσέθενλο Φιλίππῳ, καὶ ἅμα Εὐβοίας, καὶ Θηβῶν, καὶ Βυζαντίου κύριος καλέςη; Τί ποιεῖν ἂν, ἢ τί οἴεσθε λέγειν τὰς ἀσεβεῖς ἀνθρώπους τελουσί; οὐχ ὡς ἐξεδόθησαν; οὐχ ὡς ἀπηλάθησαν, βουλόμενοι μεθ' ἡμῶν εἶναι; εἶτα τῷ μὲν Ελλησπόνλου διὰ Βυζαντίων ἐγκραλὴς καθέςηκε, καὶ τῆς σιτοπομπείας τῆς τῶν Ελλήνων κύριος γέςανε; πόλεμος

δ'

δ' ὅμορος καὶ βαρὺς εἰς τὴν Ατλικὴν διὰ Θηβαίων κεκόμισαι; ἅπλους δ' ἡ θάλατλα ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς Εὐβοίας ὁρμωμένων ληςῶν γέγονεν; οὐκ ἂν ταῦτ' ἔλεγον, καὶ πολλά γε ωρὸς τούλοις ἕτερα; Πονηρὸν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, πονηρὸν ὁ συκοφάνλης ἀεὶ, καὶ ωανλαχόθεν βάσκανον καὶ φιλαίτιον· τοῦτο δὲ κῇ φύσει κίναδος ἀνθρώπιόν ἐςιν, οὐδὲν ἐξαρχῆς ὑγιὲς ωεποιηκὸς, οὐδ' ἐλεύθερον· αὐλοτραγικὸς πίθηκος, ἀρουραῖος Οἰνόμαος, ωαράσημος ῥήτωρ. Τί γὰρ ἡ σὴ δεινότης εἰς ὄνησιν ἥκει τῇ ωαλρίδι; Νῦν ἡμῖν λέγεις ὑπὲρ τῶν ωαρεληλυθότων; ὥσπερ ἂν εἴ τις ἰαλρὸς, ἀσθενοῦσι μὲν τοῖς κάμνουσιν εἰσιὼν, μὴ λέγοι μηδὲ δεικνύοι, δι' ὧν ἀποφεύξονλαι τὴν νόσον· ἐπειδὴ δὲ τελευλήσειέ τις αὐλῶν, καὶ τὰ νομιζόμενα αὐλῷ φέροιτο, ἀκολυθῶν ἐπὶ τὸ μνῆμα, διεξίοι, εἰ τὸ, καὶ τὸ, ἐποίησεν ἄνθρωπος

ἄνθρωπος οὑτοσί, οὐκ ἂν ἀπέθανεν. Ἐμβρόνλητε, εἶτα νῦν λέγεις;

72. Οὐ τοίνυν οὐδὲ τὴν ἦτλαν, εἰ ταύλῃ γαυριᾷς, ἐφ' ᾗ ϛένειν σε, ὦ καλάρατε, ωροσῆκεν, ἐν ὑδενὶ τῶν παρ' ἐμοὶ γεϛονυῖαν εὑρήσελε τῇ πόλει. Οὑτωσὶ δὲ λογίζεσθε. Οὐδαμοῦ πώποτε, ὅπου ωρεσβευλὴς ἐπέμφθην ὑφ' ὑμῶν ἐγὼ, ἡτληθεὶς ἀπῆλθον τῶν ωαρὰ Φιλίππου ωρέσβεων, οὐκ ἐκ Θετλαλίας, οὐδ' ἐξ Αμβρακίας, οὐκ ἐξ Ιλλυριῶν, οὐ ωαρὰ τῶν Θρᾳκῶν βασιλέων, οὐκ ἐκ Βυζαντίου, οὐκ ἄλλοθεν οὐδαμόθεν· οὐ τὰ τελευλαῖα ωρώην ἐκ Θηβῶν· ἀλλ' ἐν οἷς κρατηθεῖεν οἱ ωρέσβεις αὐλῷ τῷ λόγῳ, ταῦτα τοῖς ὅπλοις ἐπιὼν καλεϛρέφετο. Ταῦτ' οὖν ἀπαιλεῖς ωαρ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ αἰσχύνῃ τὸν αὐλὸν εἷς τε μαλακίαν σκώπλων, καὶ τῆς Φιλίππε δυνάμεως ἀξιῶν ἕνα ὅλα κρείτλω γενέσθαι; καὶ ταῦτα τοῖς λόγοις· τίνος γὰρ ἄλλου κύριος

ἦν

ἦν ἐγώ; οὐ γὰρ τῆς γε ἑκάστου ψυχῆς, οὐδὲ τῆς τύχης τῶν παραλαξαμένων, οὐδὲ τῆς σπαληγίας, ἧς ἐμὲ ἀπαλλεῖς εὐθύνας· οὕτω σκαιὸς εἶ.

ΓΒ ογ'. Ἀλλὰ μήν, ὧν γ' ἂν ὁ ῥήτωρ ὑπεύθυνος εἴη, πᾶσαν ἐξέτασιν λάμβανε· οὐ παραιτοῦμαι. Τίνα οὖν ἐστι ταῦτα; Ἰδεῖν τὰ πράγματα ἀρχόμενα, καὶ προαισθέσθαι, καὶ προειπεῖν τοῖς ἄλλοις· ταῦτα πέπραχταί μοι. Καὶ ἔτι τὰς ἑκάστου βραδυτῆτας, ὄκνους, ἀγνοίας, φιλονεικίας, ἃ πολιτικὰ ταῖς πόλεσι πρόσεστιν ἁπάσαις καὶ ἀναγκαῖα ἁμαρτήματα, ταῦθ' ὡς εἰς ἐλάχιστον συνεῖλαι, καὶ τοὐναντίον εἰς ὁμόνοιαν, καὶ φιλίαν, καὶ τοῦ τὰ δέοντα ποιεῖν ὁρμὴν προτρέψαι· καὶ ταῦτά μοι πάντα πεποίηται, καὶ οὐδεὶς μή ποτε ἀνθρώπων εὕροι τὸ κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἐλλειφθέν. Εἰ τοίνυν τὶς ὁντινοῦν ἔροιτο, τίσι τὰ πλεῖστα Φίλιππος ὧν κατέπραξε διωκήσατο, πάντες

τες ἂν εἴποιεν, τῷ ϛραλοπέδῳ, καὶ τῷ διδόναι, κ᾽ τῷ διαφθείρειν τὰς ἐπὶ τῶν ϖραγμάτων. Οὐκοῦν τῶν μὲν δυνάμεων οὔτε κύριος, οὔθ᾽ ἡγεμὼν ἦν ἐγώ· ὥϛε οὐδὲ ὁ λόγος τῶν καλὰ ταῦτα ϖραχθέντων ϖρὸς ἐμέ. Καὶ μὴν, τῷ γε μὴ διαφθαρῆναι χρήμασι, κεκράτηκα Φιλίππου. Ωσπερ γὰρ ὁ ὠνούμενος νενίκηκε τὸν λαβόντα, ἐὰν πρίηται, οὕτως ὁ μὴ λαβὼν, μηδὲ διαφθαρεὶς, νενίκηκε τὸν ὠνούμενον. Ωϛε ἀήττητος ἡ πόλις τὸ κατ᾽ ἐμέ.

74. οδ᾽. Α μὲν τοίνυν ἐγὼ ϖαρεσχόμην εἰς τὸ δικαίως τοιαῦτα γράφειν τἄτον ϖερὶ ἐμοῦ, ϖρὸς πολλοῖς ἑτέροις, ταῦτα καὶ ϖαραπλήσια τούτοις ἐϛίν· ἃ δ᾽ οἱ ϖάντες ὑμεῖς ἴϛε, ταῦτ᾽ ἤδη λέξω. Μετὰ γὰρ τὴν μάχην εὐθὺς ὁ δῆμος, εἰδὼς κ᾽ ἑωρακὼς ϖάντα ὅσα ἔϖρατον ἐγὼ, ἐν αὐτοῖς τοῖς δεινοῖς καὶ φοβεροῖς ἐμβεβηκὼς, ἡνίκα οὐδ᾽ ἀγνωμονῆσαί τι θαυμαϛὸν ἦν τὰς πολλοὺς

πολλοὺς πρὸς ἐμὲ, πρῶτον μὲν περὶ σωτηρίας τῆς πόλεως τὰς ἐμὰς γνώμας ἐχειροτόνει· καὶ πάνθ' ὅσα τῆς Φυλακῆς ἕνεκα ἐπράττετο, ἡ διάταξις τῶν Φυλάκων, αἱ τάφροι, τὰ εἰς τὰ τείχη χρήματα, διὰ τῶν ἐμῶν ψηφισμάτων ἐγίνετο. Επειτα αἰρέμενος σιτώνην, ἐκ πάντων ἐμὲ ἐχειροτόνησεν ὁ δῆμος. Καὶ μετὰ ταῦτα συχάντων οἷς ἦν ἐπιμελὲς κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, καὶ γραφὰς, εὐθύνας, εἰσαγγελίας, πάντα ταῦτα ἐπαγόντων μοι, οὐ δι' ἑαυτῶν τό γε πρῶτον, ἀλλὰ δι' ὧν μάλιστα ὑπελάμβανον ἀγνοηθήσεσθαι· (ἴστε γὰρ δήπου καὶ μέμνησθε, ὅτι τὰς πρώτους χρόνους καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐκρινόμην ἐγὼ, καὶ οὔτ' ἀπόνοια Σωσικλέους, οὔτε συκοφαντία Φιλοκράτους, οὔτε Διώνδου καὶ Μελάνου μανία, οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἀπείρατον ἦν τούτοις κατ' ἐμοῦ·) ἐν τοίνυν τούτοις πᾶσι, μάλιστα μὲν διὰ τοὺς θεοὺς, δεύτερον δὲ δι' ὑμᾶς καὶ

τοὺς ἄλλους ἅπαντας Αθηναίους, ἐσωζόμην· δικαίως· τοῦτο γὰρ καὶ ἀληθές ἐστι, καὶ ὑπὲρ τῶν ὀμωμοκότων, καὶ ὑπὲρ τῶν τὰ εὔορκα γνόντων δικαστῶν. Οὐκοῦν ἐν μὲν οἷς εἰσηγγελόμην, ὅτε ἀπεψηφίζεσθέ μου, καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων τοῖς διώκουσιν οὐ μετεδίδοτε, τότ' ἐψηφίζεσθε τὰ ἄριστά με πράττειν· ἐν οἷς δὲ τὰς γραφὰς ἀπέφυγον, ἔννομα καὶ γράφειν καὶ λέγειν ἀπεδεικνύμην· ἐν οἷς δὲ τὰς εὐθύνας ἐπεσημαίνεσθε, δικαίως καὶ ἀδωροδοκήτως πάντα πεπρᾶχθαί μοι προσωμολογεῖτε.

75. οέ. Τοίνυν οὖν οὕτως ἐχόντων, τί προσῆκον ἢ τί δίκαιον ἦν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ πεπραγμένοις θέσθαι τὸν Κτησιφῶντα ὄνομα; οὐχ ὃ τὸν δῆμον ἑώρα τιθέμενον; οὐχ ὃ τοὺς ὀμωμοκότας δικαστάς; οὐχ ὃ τὴν ἀλήθειαν παρὰ πᾶσι βεβαιοῦσαν; Ναί, φησιν· ἀλλὰ τὸ τοῦ Κεφάλου καλὸν, τὸ μηδεμίαν

μίαν γραφὴν φυγεῖν. Καὶ νὴ Δί' εὐδαιμόν γε. Αλλὰ τί μᾶλλον, ὁ πολλάκις μὲν φυγὼν, μηδεπώποτε δ' ἐξελεγχθεὶς ἀδικῶν, ἐν ἐγκλήματι γίγνοιτ' ἂν διὰ τοῦτο δικαίως; καί τοι πρός γε τοῦτον, ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ τὸ τοῦ Κεφάλου καλὸν εἰπεῖν ἐστί μοι. Οὐδεμίαν γὰρ πώποτ' ἐγράψαλό με, οὐδ' ἐδίωξε γραφήν· ὥστε ὑπὸ σοῦ γε ὁμολόγημαι μηδὲν εἶναι τοῦ Κεφάλου χείρων πολίτης.

76. ος'. Πολλαχόθεν μὲν τοίνυν ἄν τις ἴδοι τὴν ἀγνωμοσύνην αὐλοῦ καὶ τὴν βασκανίαν· οὐχ ἥκιστα δ' ἀφ' ὧν περὶ τῆς τύχης διελέχθη. Εγὼ δ' ὅλως μὲν, ὅστις ἄνθρωπος ὢν ἀνθρώπῳ τύχην προφέρει, πανλελῶς ἀνόητον ἡγοῦμαι. Ην γὰρ ὁ τὰ βέλτιστα πράττειν νομίζων, καὶ ἀρίστην ἔχειν οἰόμενος, οὐκ οἶδεν εἰ μενεῖ τοιαύτη μέχρι τῆς ἑσπέρας, πῶς χρὴ περὶ ταύτης λέγειν, ἢ πῶς ὀνειδίζειν ἑτέρῳ; Επειδὴ δ' οὗτος

πρὸς πολλοῖς ἄλλοις, καὶ περὶ τούτων ὑπερηφάνως κέχρηται τῷ λόγῳ, σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ θεωρήσατε, ὅσῳ καὶ ἀληθέστερον καὶ ἀνθρωπινώτερον ἐγὼ περὶ τῆς τύχης τούτου διαλεχθήσομαι. Ἐγὼ τὴν μὲν τῆς πόλεως τύχην ἀγαθὴν ἡγοῦμαι, καὶ τοῦθ' ὁρῶ καὶ τὸν Δία τὸν Δωδωναῖον ὑμῖν καὶ τὸν Απόλλω τὸν Πύθιον μαντευόμενον· τὴν μέντοι τῶν πάντων ἀνθρώπων, ἣ νῦν ἐπέχει, χαλεπὴν καὶ δεινήν. Τίς γὰρ Ελλήνων, ἢ τίς βαρβάρων, οὐ πολλῶν κακῶν ἐν τῷ παρόντι πεπείραται καιρῷ; Τὸ μὲν τοίνυν προελέσθαι τὰ κάλλιστα, καὶ τὸ τῶν οἰηθέντων Ελλήνων, εἰ προείντο ἡμᾶς, ἐν εὐδαιμονίᾳ διάξειν, αὑτῶν ἐκείνων ἄμεινον πράττειν, τῆς ἀγαθῆς τύχης τῆς πόλεως εἶναι τίθημι· τὸ δὲ προσκρουσαι, καὶ μὴ πάνθ' ὡς ἠβουλόμεθ' ἡμῖν συμβῆναι, τῆς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τύχης τὸ ἐπιβάλλον

ἐφ'

ἐφ' ἡμᾶς μέρος μεμειλῆφέναι νομίζω τὴν πόλιν. Τὴν δ' ἰδίαν τύχην τὴν ἐμὴν, καὶ τὴν ἑνὸς ἡμῶν ἑκάστου, ἐν τοῖς ἰδίοις ἐξελάζειν δίκαιον εἶναι νομίζω. Ἐγὼ μὲν οὖν οὐλωσὶ περὶ τῆς τύχης ἐξελάζειν ἀξιῶ, ὀρθῶς καὶ δικαίως, ὡς ἐμαυτῷ δοκῶ· νομίζω δὲ καὶ ὑμῖν συνδοκεῖν. Ὁ δὲ τὴν ἰδίαν τύχην τὴν ἐμὴν τῆς κοινῆς τῆς πόλεως κυριωλέραν εἶναί φησι, τὴν μικρὰν καὶ φαύλην, τῆς ἀγαθῆς καὶ μεγάλης. Καὶ πῶς ἔνι τοῦτο γενέσθαι;

77. ο΄. Καὶ μὴν, εἴ γε τὴν ἐμὴν τύχην πάνλως ἐξελάζειν, Αἰσχίνη, προαιρῇ, πρὸς τὴν σαυτοῦ σκόπει· κἂν εὕρῃς τὴν ἐμὴν βελτίω τῆς σῆς, παῦσαι λοιδορούμενος αὐτῇ. Σκόπει τοίνυν εὐθὺς ἐξαρχῆς. Καί μου, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, μηδεμίαν ψυχρότηλα καταγνῶ μηδείς. Ἐγὼ γὰρ, οὔτ' εἴ τις πενίαν προπηλακίζει, νοῦν ἔχειν ἡγοῦμαι, οὔτ' εἴ τις ἐν ἀφθόνοις τραφεὶς

ἐπὶ

ἐπὶ τούτῳ σεμνύνεται· ἀλλ' ὑπὸ τῆς τούτου τῦ χαλεποῦ βλασφημίας καὶ συκοφαντίας εἰς τοιούτους λόγους ἐμπίπλειν ἀναγκάζομαι, οἷς ἐκ τῶν ἐνόντων ὡς ἂν δύνωμαι μετριώτατα χρήσομαι.

Δοκεῖ. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ὑπῆρξεν, Αἰσχίνη, παιδὶ μὲν ὄντι, φοιτᾶν εἰς τὰ προσήκοντα διδασκαλεῖα, καὶ ἔχειν ὅσα χρὴ τὸν μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσοντα δι' ἔνδειαν· ἐξελθόντι δὲ ἐκ παίδων, ἀκόλουθα τούτοις πράττειν, χορηγεῖν, τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, μηδεμιᾶς φιλοτιμίας μήτε ἰδίας μήτε δημοσίας ἀπολείπεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς φίλοις χρήσιμον εἶναι. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς τὰ κοινὰ προσῆλθον, ἔδοξέ μοι τοιαῦτα πολιτεύματα ἑλέσθαι, ὥστε καὶ ὑπὸ τῆς πατρίδος, καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων πολλάκις ἐστεφανῶσθαι, καὶ μηδὲ τοὺς ἐχθροὺς ὑμᾶς, ὡς οὐ καλά γε ἦν ἃ προειλόμην, ἐπιχειρεῖν λέγειν.

Ἐγω

Εγὼ μὲν δὴ τοιαύτῃ συμβεβίωκα τύχῃ· καὶ πόλλ' ἂν ἔχων ἕτερ' εἰπεῖν περὶ αὐτῆς, παραλείπω, φυλαττόμενος τὸ λυπῆσαί τινα ἐν οἷς σεμνύνομαι.

79. οθ'. Σὺ δ' ὁ σεμνὸς ἀνὴρ, καὶ διαπλύων τοὺς ἄλλους, σκόπει πρὸς ταύτην ποίᾳ τίνι κέχρησαι τύχῃ. Δι' ἣν, παῖς μὲν ὤν, μελὰ πολλῆς ἐνδείας ἐτράφης, ἅμα τῷ παλρὶ πρὸς τῷ διδασκαλείῳ προσεδρεύων, τὸ μέλαν τρίβων, καὶ τὰ βάθρα σπογγίζων, καὶ τὸ παιδαγωγεῖον κορῶν, οἰκέτου τάξιν, οὐκ ἐλευθέρου παιδὸς ἔχων. Ανὴρ δὲ γενόμενος, τῇ μήτρὶ τελούσῃ τὰς βίβλους ἀνεγίνωσκες, καὶ τἄλλα συνεσκευώρου, τὴν μὲν νύκλα νεβρίζων, καὶ κραιπρίζων, καὶ καθαίρων τοὺς τελουμένους, καὶ ἀπομάττων τῷ πηλῷ καὶ τοῖς πιτύροις, καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ καθαρμοῦ, καὶ κελεύων λέγειν, ΕΦΥΓΟΝ ΚΑΚΟΝ, ΕΥΡΟΝ ΑΜΕΙΝΟΝ, ἐπὶ τῷ μηδένα πώποτε τηλικοῦτον ὀλολύξαι σεμνυνόμενος·

μενος· καὶ ἔγωγε νομίζω· μὴ γὰρ οἴεσθ' αὐλὸν φθέγγεσθαι μὲν οὕτω μέγα, ὁλολύζειν δ' οὐχ ὑπέρλαμπρον· ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις τοὺς καλοὺς θιάσους ἄγων διὰ τῶν ὁδῶν, τοὺς ἐστεφανωμένους τῷ μαράθρῳ καὶ τῇ λεύκῃ, τοὺς ὄφεις τοὺς παρείας θλίβων, καὶ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς αἰωρῶν, καὶ βοῶν, Εὐοῖ Σαβοῖ, καὶ ἐπορχούμενος Υης Ατθης, Ατθης Υης, ἔξαρχος, καὶ προηγεμών, καὶ κιττοφόρος, καὶ λικνοφόρος, καὶ τὰ τοιαῦτα ὑπὸ τῶν γραϊδίων προσαγορευόμενος, μισθὸν λαμβάνων τούλων, ἐνθρυπία, καὶ στρεπτοὺς, καὶ νεήλατα· ἐφ' οἷς τις οὐκ ἂν ὡς ἀληθῶς αὐλὸν εὐδαιμονίσειε, καὶ τὴν αὐλοῦ τύχην; Επειδὴ δ' εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφης ὁπωσδήποτε· ἐῶ γὰρ τοῦτο· ἐπειδή γ' ἐνεγράφης, εὐθέως τὸ κάλλιστον ἐξελέξω τῶν ἔργων, ὑπογραμματεύειν καὶ ὑπηρετεῖν τοῖς ἀρχιδίοις. Ως δ' ἀπηλλάγης πολὺ καὶ τούτου, πάνθ' ἃ τῶν ἄλλων

ἄλλων καληγορεῖς, αὐλὸς ποιήσας, οὐ καλήσχυνας μὰ Δί' οὐδὲν τῶν προϋπηργμένων τῷ μελὰ ταῦτα βίῳ· ἀλλὰ μισθώσας σαυτὸν τοῖς βαρυςόνοις ἐπικαλουμένοις ἐκείνοις ὑποκριταῖς, Σιμύλῳ καὶ Σωκράτει, ἐτριταγωνίσεις, σῦκα καὶ βότρυς καὶ ἐλαίας συλλέγων, ὥσπερ ὀπωρώνης, ἐκ τῶν ἀλλοτρίων χωρίων, πλείω λαμβάνων ἀπὸ τούτων τραύματα, ἢ τῶν ἀγώνων, οὓς ὑμεῖς περὶ τῆς ψυχῆς ἠγωνίζεσθε. Ην γὰρ ἄσπονδος καὶ ἀκήρυκτος ὑμῖν ὁ πρὸς τοὺς Θεταλὰς πόλεμος, ὑφ' ὧν τὰ πολλὰ τραύματα εἰληφὼς, εἰκότως τὰς ἀπείρους τῶν τοιούτων κινδύνων, ὡς δειλοὺς σκώπτεις. Αλλὰ γὰρ παρεὶς ἐξ ὧν τὴν πενίαν αἰτιάσαιτ' ἄν τις, πρὸς αὐλὰ τὰ τοῦ τρόπου σε βαδιοῦμαι κατηγορήματα. Τοιαύτην γὰρ εἶλε πολιτείαν, (ἐπειδὴ πολε καὶ τοῦτ' ἐπῆλθε σοι ποιῆσαι) δι' ἣν, εὐτυχούσης μὲν τῆς παλαίδος, λαγὼ βίον ἔζης, δεδιὼς

δεδιὼς καὶ τρέμων, καὶ ἀεὶ πληγήσεσθαι προσδοκῶν, ἐφ' οἷς σαυτῷ συνήδεις ἀδικοῦντι· ἐν οἷς δ' ἠτύχησαν οἱ ἄλλοι, θρασὺς ὢν ὑφ' ἁπάντων ὤφθαι. Καί τοι, ὅς τις χιλίων πολιτῶν ἀποθανόντων ἐθάρρησε, τί οὗτος παθεῖν ὑπὸ τῶν ζώντων δίκαιός ἐστι; Πολλὰ τοίνυν ἕτερ' εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ, παραλείπω. Οὐ γὰρ ὅσ' ἂν δείξαιμι προσόντ' αἰσχρὰ τούτῳ καὶ ὀνείδη, πάντ' οἶμαι δεῖν εὐχερῶς λέγειν· ἀλλ' ὅσα μηδὲν αἰσχρόν ἐστιν εἰπεῖν ἐμοί.

80 π'. Ἐξέτασον τοίνυν παράλληλα τὰ σοὶ καὶ ἐμοὶ βεβιωμένα, πρᾴως καὶ μὴ πικρῶς, Αἰσχίνη. Εἶτ' ἐρώτησον τουτουσὶ τὴν ὁπολέρου τύχην ἂν ἕλοιθ' ἕκαστος αὐτῶν. Ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δ' ἐφοίτων· ἐτέλεις, ἐγὼ δ' ἐτελούμην· ἐχόρευες, ἐγὼ δ' ἐχορήγουν· ἐγραμμάτευες, ἐγὼ δ' ἐκκλησίαζον· ἐτριταγωνίστεις, ἐγὼ δ' ἐθεώρουν· ἐξέπιπτες, ἐγὼ δ' ἐσύριττον· ὑπὲρ τῶν

τῶν ἐχθρῶν πεπολίτευσαι πάντα, ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Εὖ τἄλλα. Αλλὰ νυνὶ τήμερον, ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τοῦ στεφανωθῆναι δοκιμάζομαι, τὸ δὲ μηδοτιοῦν ἀδικεῖν, ἀνωμολόγημαι· σοὶ δὲ συκοφάντῃ μὲν εἶναι δοκεῖν ὑπάρχει· κινδυνεύεις δὲ, εἴτε δεῖ σε ἔτι τοῦτο ποιεῖν, εἴτε ἤδη πεπαῦσθαι, μὴ μελαλαβόντα τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων. Αγαθῇ δὲ (οὐχ ὁρᾷς;) τύχῃ συμβεβιωκὼς, τῆς ἐμῆς ὡς φαύλης καταγορεῖς. Φέρε δὴ, καὶ τὰς τῶν λειτουργιῶν μαρτυρίας, ὧν λελειτούργηκα, ὑμῖν ἀναγνῶ πάσας· παρανάγνωθι δὴ ἡμῖν καὶ σὺ τὰς ῥήσεις ἃς ἐλυμαίνου,

Ηκω λιπὼν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας·

καὶ,

Κάκ' ἀγγελεῖν μὲν ἴσθι μὴ θέλοντά με·

καὶ,

Κακὸν κακῶς—σε μάλιστα μὲν οἱ θεοὶ,

οἱ, ἔπειλα δὲ οὗτοι πάνλες ἀπολέσειαν, πονηρὸν· ὄνλα πολίτην, καὶ ῳροδότην, καὶ τριλαγωνισήν. Λέγε τὰς μαρλυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

81 πά. Εν μὲν τοίνυν τοῖς ῳρὸς τὴν πόλιν, τοιοῦτος. Εν δὲ τοῖς ἰδίοις, εἰ μὴ ῳάνλες ἴσε ὅτι κοινὸς, κὴ Φιλάνθρωπος, καὶ τοῖς δεομένοις ἐπαρκῶν, σιωπῶ· καὶ οὐδὲν ἂν εἴποιμι, οὐδὲ ῳαρασχόιμην ἂν ῳερὶ τούλων οὐδεμίαν μαρτυρίαν, οὔτ' εἴ τινας ἐκ τῶν πολεμίων ἐλυσάμην, οὔτ' εἴ τισι θυγαλέρας συνεξέδωκα, οὔτε τῶν τοιούλων οὐδέν. Καὶ γὰρ οὔλω πως ὑπείληφα· ἐγὼ νομίζω τὸν μὲν εὖ ῳαθόνλα δεῖν μεμνῆσθαι τὸν πάνλα χρόνον, τὸν δὲ ποιήσανλα εὐθὺς ἐπιλελῆσθαι· εἰ δεῖ τὸν μὲν χρηςοῦ, τὸν δὲ μὴ μικροψύχου ποιεῖν ἔργον ἀνθρώπου. Τὸ δὲ τὰς ἰδίας εὐεργεσίας ὑπομιμνήσκειν κὴ λέγειν, μικροῦ δεῖν ὅμοιόν ἐςι τῷ ὀνειδίζειν.

δίζειν. Οὐ δὴ ποιήσω τοιοῦτον οὐδέν, οὐδὲ προαχθήσομαι· ἀλλ' ὅπως ποθ' ὑπείλημμαι περὶ τούτων, ἀρκεῖ μοι.

82 πδ'. Βούλομαι δὲ τῶν ἰδίων ἀπαλλαγεὶς, ἔτι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν περὶ τῶν κοινῶν. Εἰ μὲν γὰρ ἔχεις, Αἰσχίνη, τῶν ὑπὸ τοῦτονὶ τὸν ἥλιον εἰπεῖν ἀνθρώπων, ὅς τις ἀθῷος τῆς Φιλίππου πρότερον, καὶ νῦν τῆς Αλεξάνδρου δυναστείας γέγονεν, ἢ τῶν Ελλήνων, ἢ τῶν βαρβάρων, ἔσω· συγχωρῶ σοι, τὴν ἐμὴν εἴτε τύχην, εἴτε δυσυχίαν ὀνομάζειν βούλει, πάντων αἰτίαν γεγενῆσθαι. Εἰ δὲ καὶ τῶν μηδεπώποτ' ἰδόντων ἐμὲ, μηδὲ φωνὴν ἀκηκοότων ἐμοῦ, πολλοὶ πολλὰ καὶ δεινὰ πεπόνθασι, μὴ μόνον κατ' ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ πόλεις ὅλαι καὶ ἔθνη, πόσῳ δικαιότερον καὶ ἀληθέστερον, τὴν ἁπάντων, ὡς ἔοικεν, ἀνθρώπων τύχην καινὴν, καὶ φοράν τινα πραγμάτων χαλεπὴν, καὶ οὐχ οἵαν ἔδει, τούτων αἰτίαν

τίαν

τίαν ἡγεῖσθαι; Σὺ τοίνυν ταῦτα ἀφεὶς, ἐμὲ τὸν ϖαρὰ τυλοισὶ πολιτευόμενον αἰτιᾷ· καὶ ταῦτ' εἰδὼς, ὅτι κ᾽ εἰ μὴ τὸ ὅλον, μέρος γ' ἐπιβάλλει τῆς βλασφημίας ἅπασι, καὶ μάλιϛά σοι. Εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ κατ' ἐμαυτὸν αὐτοκράτωρ ὢν ϖερὶ τῶν ϖραγμάτων ἐβουλευόμην, ἦν ἂν τοῖς ἄλλοις ῥήτορσιν ὑμῖν ἐμὲ αἰτιᾶσθαι· εἰ δὲ ϖαρῆτε μὲν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἁπάσαις ἀεὶ, ἐν κοινῷ δὲ τὸ συμφέρον ἡ πόλις προὐτίθει σκοπεῖν, ϖᾶσι δὲ ταῦτ' ἐδόκει τότε ἄριϛα εἶναι, κ᾽ μάλιϛά σοι, (οὐ γὰρ ἐπ' εὐνοίᾳ γ' ἐμοὶ ϖαρεχώρεις ἐλπίδων, καὶ ζήλου, καὶ τιμῶν, ἃ ϖάνλα ϖροσῆν τοῖς τότε ϖρατλομένοις ὑπ' ἐμοῦ, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας ἡτλώμενος δηλονότι, καὶ τῷ μηδὲν ἔχειν εἰπεῖν βέλτιον·) ϖῶς οὐκ ἀδικεῖς κ᾽ δεινὰ ϖοιεῖς, τούλοις νῦν ἐγκαλῶν, ὧν τότε οὐκ εἶχες λέγειν βελτίω;

πγ'. Πα-

83 πγ'. Παρὰ μὲν τοίνυν τοῖς ἄλλοις ἔγωγ' ὁρῶ πᾶσιν ἀνθρώποις διωρισμένα καὶ τεταγμένα πως τὰ τοιαῦτα. Ἀδικεῖ τις ἑκών; ὀργὴ καὶ τιμωρία κατ' αὐτοῦ. Ἐξήμαρτέ τις ἄκων; συγγνώμη ἀντὶ τῆς τιμωρίας τούτῳ. Οὔτε ἀδικῶν τις, οὔτ' ἐξαμαρτάνων, εἰς τὰ πᾶσι δοκοῦντα συμφέρειν ἑαυτὸν δοὺς, οὐ καλῶς θωσε μεθ' ἁπάντων; οὐκ ὀνειδίζειν οὐδὲ λοιδορεῖσθαι τῷ τοιούτῳ δίκαιον, ἀλλὰ συνάχθεσθαι. Φανήσεται τοίνυν ταῦτα πάντα οὕτως, οὐ μόνον ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ ἡ φύσις αὐτὴ τοῖς ἀγράφοις νομίμοις καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις ἤθεσι διώρικεν. Αἰσχίνης τοίνυν τοσοῦτον ὑπερβέβληκεν ἅπαντας ἀνθρώπους ὠμότητι καὶ συκοφαντίᾳ, ὥστε καὶ ὧν αὐτὸς ὡς ἀτυχημάτων ἐμέμνητο, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ κατηγορεῖ·

84 πδ'. Καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὥσπερ αὐτὸς ἁπλῶς καὶ μετ' εὐνοίας πάντας εἰρηκὼς τοὺς λόγους, φυλάττειν ἐμὲ καὶ

καὶ τηρεῖν ἐκέλευεν, ὅπως μὴ παρακρούσωμαι, μηδ' ἐξαπαλήσω, δεινὸν, καὶ γόητα, καὶ σοφιστὴν, καὶ τὰ τοιαῦτα ὀνομάζων· ὡς ἐὰν πρότερός τις εἴποι τὰ προσόνθ' ἑαυτῷ περὶ ἄλλου, καὶ δὴ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα, καὶ οὐκέτι τὰς ἀκούοντας σκεψομένους, τίς ποτ' αὐτός ἐστιν ὁ ταῦτα λέγων. Ἐγὼ δὲ οἶδ' ὅτι γιγνώσκετε τοῦτον ἅπαντες, καὶ πολὺ τούτῳ μᾶλλον, ἢ ἐμοὶ νομίζετε ταῦτα προσεῖναι. Καὶ ἐκεῖνο δ' εὖ οἶδ', ὅτι τὴν ἐμὴν δεινότητα—(ἔστω γὰρ· καί τοι ἔγωγε ὁρῶ τῆς τῶν λεγόντων δυνάμεως τοὺς ἀκούοντας τὸ πλεῖστον μέρος κυρίους ὄντας· ὡς γὰρ ἂν ὑμεῖς ἀποδέξησθε, καὶ πρὸς ἕκαστον ἔχητ' εὐνοίας, οὕτως ὁ λέγων ἔδοξε φρονεῖν·) εἰ δ' οὖν ἐστι καὶ παρ' ἐμοί τις ἐμπειρία τοιαύτη, ταύτην μὲν εὑρήσετε πάντες ἐν τοῖς κοινοῖς ἐξεταζομένην ὑπὲρ ὑμῶν ἀεὶ, καὶ οὐδαμοῦ καθ' ὑμῶν, οὐδ' ἰδίᾳ. Τὴν δὲ τούτου, τοὐναντίον·

αντίον· οὐ μόνον τῷ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἐλύπησέ τι τοῦτον, ἢ προσέκρουσέ που, καὶ τούτων. Οὐ γὰρ αὐλῇ δικαίως, οὐδ' ἐφ' ἃ συμφέρει τῇ πόλει, χρῆται. Οὔτε γὰρ τὴν ὀργὴν, οὔτε τὴν ἔχθραν, οὔτε ἄλλο οὐδὲν τῶν τοιούτων, τὸν καλὸν κἀγαθὸν πολίτην δεῖ τοὺς ὑπὲρ τῶν κοινῶν εἰσεληλυθότας δικαστὰς ἀξιοῦν αὐλῷ βεβαιοῦν, οὐδ' ὑπὲρ τούτων εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι· ἀλλὰ μάλιστα μὲν μὴ ἔχειν ταῦτ' ἐν τῇ φύσει, εἰ δ' ἄρα ἀνάγκη, πρᾴως καὶ μετρίως διακείμενον ἔχειν.

85. πέ. Ἐν τίσιν οὖν σφοδρὸν εἶναι τὸν πολιτευόμενον καὶ τὸν ῥήτορα δεῖ; ἐν οἷς τῶν ὅλων τι κινδυνεύεται τῇ πόλει, καὶ ἐν οἷς πρὸς τοὺς ἐναντίους ἔστι τι τῷ δήμῳ· ἐν τούτοις. Ταῦτα γὰρ γενναίου καὶ ἀγαθοῦ πολίτου. Μηδενὸς δὲ ἀδικήματος πώποτε δημοσίου, προσθήσω δὲ μηδ' ἰδίου, δίκην ἀξιώ-

σαντα λαβεῖν παρ' ἐμοῦ, μήθ' ὑπὲρ τῆς πόλεως, μήθ' ὑπὲρ αὐλοῦ, στεφάνου καὶ ἐπαίνου καλλιγορίαν νῦν ἥκειν συνεσκευασμένον, καὶ τοσαῦτα λόγους ἀνηλωκέναι, ἰδίας ἔχθρας, καὶ φθόνε, καὶ μικροψυχίας ἐστὶ σημεῖον, οὐδενὸς χρησοῦ. Τὸ δὲ δὴ καὶ τοὺς πρὸς ἐμὲ αὐλὸν ἀγῶνας ἐάσαντα, νῦν ἐπὶ τόνδ' ἥκειν, πᾶσαν ἔχει κακίαν.

86. πς'. Καὶ ἔμοιγε δοκεῖς ἐκ τούτων, Αἰσχίνη, τῶν λόγων, ἐπίδειξίν τινα φωνασκίας βουλόμενος ποιήσασθαι, τοῦτον προελέσθαι τὸν ἀγῶνα, οὐκ ἀδικήματος οὐδενὸς λαβεῖν τιμωρίαν. Εἰ δ' οὐχ ὁ λόγος τοῦ ῥήτορος, Αἰσχίνη, τίμιος, οὐδ' ὁ τόνος τῆς φωνῆς, ἀλλὰ τὸ ταυτὰ προαιρεῖσθαι τοῖς πολλοῖς, καὶ τὸ τοὺς αὐλοὺς μισεῖν καὶ φιλεῖν, οὕσπερ ἂν ἡ πολις. Ὁ γὰρ οὕτως ἔχων τὴν ψυχὴν, οὗτος ἐπ' εὐνοίᾳ πάντ' ἐρεῖ· ὁ δ' ἀφ' ὧν ἡ πόλις προορᾶταί τινα κίνδυνον ἐσομένη, τούτους θερα-

θεραπεύων, οὐκ ἐπὶ τῆς αὐλῆς ὁρμεῖ τοῖς πολλοῖς· οὔκουν οὐδὲ τῆς ἀσφαλείας τὴν αὐλὴν ἔχει προσδοκίαν. Αλλ' ὁρᾷς; ἐγὼ ταυτὰ γὰρ συμφέροντα εἱλόμην τυλοισὶ, καὶ οὐδὲν ἐξαίρετον οὐδ' ἴδιον πεποίημαι. Αρ' οὖν οὐδὲ σύ; καὶ πῶς; ὃς εὐθέως μελὰ τὴν μάχην προσβευλὴς ἐπορεύθ προὸς Φίλιππον, ὃς ἦν τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις συμφορῶν αἴτιος τῇ παλρίδι· καὶ ταῦτ' ἀρνούμενος πάντα τὸν ἔμπροσθεν χρόνον ταύτην τὴν χρείαν, ὡς πάντες ἴσασι.

87. πζ'. Καίτοι τίς ὁ τὴν πόλιν ἐξαπαλῶν; οὐχ ὁ μὴ λέγων ἃ φρονεῖ; τῷ δ' ὁ κήρυξ καλαρᾶται δικαίως; οὐ τῷ τοιούτῳ; Τί δὲ μεῖζον ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν ἀδίκημα κατ' ἀνδρὸς ῥήτορος, εἰ μὴ ταυτὰ καὶ φρονεῖ καὶ λέγει; σὺ τοίνυν τοιοῦτος εὑρέθης. Εἶτα σὺ φθέγξῃ, καὶ βλέπειν εἰς τὰ τουτωνὶ πρόσωπα τολμᾷς; Πότερ' οὐχ

ἡγῇ γινώσκειν αὐτοὺς ὅστις εἶ; ἢ τοσοῦτον ὕπνον καὶ λήθην ἅπαντας ἔχειν, ὥσ' οὐ μεμνῆσθαι τοὺς λόγους, οὓς ἐδημηγόρεις ἐν τῷ δήμῳ, καταρώμενος καὶ διομνύμενος, μηδὲν εἶναί σοι καὶ Φιλίππῳ πρᾶγμα, ἀλλ' ἐμὲ τὴν αἰτίαν σοι ταύτην ἐπάγειν, τῆς ἰδίας ἕνεκα ἔχθρας, οὐκ οὖσαν ἀληθῆ; ὡς δ' ἀπηγγέλθη τάχισθ' ἡ μάχη, εὐθὲν τούτων φροντίσας, εὐθὺς ὡμολόγεις, καὶ προσεποιοῦ φιλίαν καὶ ξενίαν εἶναί σοι πρὸς αὐτόν; τῇ μισθαρνίᾳ ταῦτα μετατιθέμενος τὰ ὀνόματα. Ἐκ ποίας γὰρ ἴσης ἢ δικαίας προφάσεως, Αἰσχίνη, τῷ Γλαυκοθέας τῆς τυμπανιστρίας, ξένος, ἢ φίλος, ἢ γνώριμος ἦν Φίλιππος; ἐγὼ μὲν οὐχ' ὁρῶ· ἀλλ' ἐμισθώθης ἐπὶ τῷ τὰ τυραννὶ συμφέροντα διαφθείρειν. Ἀλλ' ὅμως οὕτω φανερῶς αὐτοῖς εἰλημμένος προδότης, καὶ καταισχυνθεὶς ἐπὶ τοῖς συμβᾶσι γεγονώς, ἐμοὶ λοιδορῇ, καὶ ὀνειδίζεις

ζεις ταῦτα, ὧν πάνλας μᾶλλον αἰτίους εὑρήσεις, ἢ ἐμέ.

ΒΔ. πή. Πολλὰ καὶ καλὰ καὶ μεγάλα ἡ πόλις, Αἰσχίνη, καὶ προείλελο καὶ καλώρθωσε δι' ἐμοῦ, ὧν οὐκ ἠμνημόνησε· σημεῖον δέ· χειρολονῶν γὰρ ὁ δῆμος τὸν ἐροῦντ' ἐπὶ τοῖς τελευτηκόσι, παρ' αὐλὰ τὰ συμβάνλα, οὐ σὲ ἐχειρολόνησε προβληθέντα, καίπερ εὔφωνον ὄντα, οὐδὲ Δημάδην, ἄρτι πεποιηκότα τὴν εἰρήνην, οὐδ' Ηγήμονα, οὐδ' ἄλλον ὑμῶν οὐδένα, ἀλλ' ἐμέ. Καὶ παρελθόντος σοῦ καὶ Πυθοκλέους, ὠμῶς καὶ ἀναιδῶς, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, καὶ κατηγορούντων ἐμοῦ ταῦτα, ἃ καὶ σὺ νυνὶ, καὶ λοιδορουμένων, ἔτι ἄμεινον ἐχειρολόνησεν ἐμέ. Τὸ δ' αἴτιον οὐκ ἀγνοεῖς μὲν, ὅμως δὲ φράσω σοι καὶ ἐγώ. Αμφότερα ἤδεσαν αὐτοὶ, τήν τ' ἐμὴν εὔνοιαν καὶ προθυμίαν, μεθ' ἧς τὰ πράγματ' ἔπρατον, καὶ τὴν ὑμετέραν

τέραν ἀδικίαν· ἃ γὰρ εὐθενούντων τῶν πραγμάτων ἠρνεῖσθε διομνύμενοι, ταῦτ' ἐν οἷς ἔπλαισεν ἡ πόλις, ὡμολογήσατε. Τοὺς οὖν ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἀτυχήμασιν ὧν ἐφρόνουν λαβόντας ἄδειαν, ἐχθροὺς μὲν πάλαι, φανεροὺς δὲ τόθ' ἡγήσαντο αὐτοῖς γεγενῆσθαι. Εἶτα μὴ προσήκειν ὑπελάμβανον τὸν ἐρῶντα τότ' ἐπὶ τοῖς τελευτηκόσι, καὶ τὴν ἐκείνων ἀρετὴν κοσμήσοντα, μήθ' ὁμωρόφιον, μήθ' ὁμόσπονδον γεγενημένον εἶναι τοῖς πρὸς ἐκείνους παραταξαμένοις· μηδ' ἐκεῖ μὲν κωμάζειν καὶ παιανίζειν ἐπὶ ταῖς τῶν Ἑλλήνων συμφοραῖς μετὰ τῶν αὐλοχείρων τοῦ Φόνου, δεῦρο δ' ἐλθόντας τιμᾶσθαι· καὶ μηδὲ τῇ φωνῇ δακρύειν ὑποκρινομένους τὴν ἐκείνων τύχην, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ συναλγεῖν. Τοῦτο δ' ἑώρων παρ' ἑαυτοῖς καὶ παρ' ἐμοί, παρὰ δ' ὑμῖν οὔ· διὰ ταῦτ' ἐμὲ ἐχειρολόνησαν, καὶ οὐχ ὑμᾶς.

μᾶς. Καὶ οὐχ ὁ μὲν δῆμος οὕτως, οἱ δὲ τῶν τελευτηκότων παλέρες καὶ ἀδελφοὶ, ὑπὸ τοῦ δήμου τότε αἱρεθέντες ἐπὶ τὰς ταφὰς, ἄλλως πως· ἀλλὰ δέον ποιεῖν αὐτοὺς τὸ περίδειπνον, ὡς παρ' οἰκειοτάτῳ τῶν τελευτηκότων, ὥσπερ τἄλλ' εἴωθε γίγνεσθαι, τοῦτ' ἐποίησαν παρ' ἐμοί· εἰκότως. Γένει μὲν γὰρ ἕκαστος ἑκάστῳ μᾶλλον οἰκεῖος ἦν ἐμοῦ, κοινῇ δὲ πᾶσιν, οὐδεὶς ἐγγυτέρω· ᾧ γὰρ τὸ ἐκείνους σωθῆναι καὶ καλορθῶσαι μάλιστα διέφερεν, οὗτος καὶ παθόντων ἃ μήποτ' ὤφελον, τῆς ὑπὲρ ἁπάντων λύπης πλεῖστον μετεῖχε. Λέγε δ' αὐτῷ τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα, ὃ δημοσίᾳ προείλετο ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπιγράψαι. Ἵν' εἰδῇς, Αἰσχίνη, καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ, σαυτὸν ἀγνώμονα καὶ συκοφάντην ὄντα, καὶ μιαρόν. Λέγε.

πθ'. ΕΠΙ-

89. πθ'. ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ.

Οἵδε πάτραν ἕνεκα σφετέρας, εἰς δῆριν ἔθεντο
Οπλα, καὶ ἀντιπάλων ὕβριν ἀπισκέδασαν.
Μαρνάμενοι δ' ἀρετῆς κ᾽ δείματος, οὐκ ἐσάωσαν
Ψυχὰς, ἀλλ' αἰδὴν κοινὸν ἔθεντο βράβην,
Οὕνεκεν Ελλήνων, ὡς μὴ ζυγὸν αὐχένι θέντες,
Δουλοσύνης συγερὰν ἀμφὶς ἔχωσιν ὕβριν.
Γαῖα δὲ πατρὶς ἔχει κόλπος τῶν πλεῖστα καμόντων
Σώματ'· ἐπεὶ θνητοῖς ἐκ Διὸς ἥδε κρίσις.
Μηδὲν ἁμαρτεῖν ἐστι θεῶν, καὶ πάντα καλορθοῦν
Εν βιοτῇ· μοῖραν δ' οὔτι φυγεῖν ἔπορεν.

Ακούεις, Αἰσχίνη, καὶ ἐν αὐλῷ τούτῳ, ὡς τὸ "μηδὲν ἁμαρτεῖν ἐστι θεῶν, "καὶ πάντα καλορθοῦν;" Οὐ τῷ συμβούλῳ τὴν τοῦ καλορθοῦν τοὺς ἀγωνιζομένους ἀνέθηκε δύναμιν, ἀλλὰ τοῖς θεοῖς. Τί οὖν, ὦ καλάρατε, ἐμοὶ περὶ τούτων λοιδορῇ, καὶ λέγεις, ἃ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς οἱ θεοὶ τρέψειαν εἰς κεφαλήν;

90 ζ'. Πολλὰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ ἄλλα καληγορηκότος αὐτοῦ

τοῦ καὶ καλεψευσμένου, ἓν μάλις' ἐθαύμασα ἁπάντων, ὅτι τῶν συμβεβηκότων τότε τῇ πόλει ἀναμνησθεὶς, οὐχ ὡς ἂν εὔνους, οὐδὲ δίκαιος πολίτης, ἔσχε τὴν γνώμην, οὐδ' ἐδάκρυσεν, οὐδ' ἔπαθεν οὐδὲν τοιοῦτον τῇ ψυχῇ· ἀλλ' ἐπάρας τὴν φωνὴν, καὶ γεγηθὼς, καὶ λαρυγίζων, ᾤετο μὲν ἐμοῦ καληγορεῖν δηλονότι, δεῖγμα δὲ ἐξέφερε καθ' ἑαυτοῦ, ὅτι τοῖς γεγενημένοις ἀναροῖς οὐδὲν ὁμοίως ἔσχε τοῖς ἄλλοις. Καί τοι τὸν τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας φάσκοντα φροντίζειν, ὥσπερ οὗτος νυνὶ, καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τοῦτο γ' ἔχειν δεῖ, τὸ ταυτὰ λυπεῖσθαι καὶ ταυτὰ χαίρειν τοῖς πολλοῖς, καὶ μὴ τῇ προαιρέσει τῶν κοινῶν, ἐν τῷ τῶν ἐναντίων μέρει τελάχθαι· ὃ σὺ νυνὶ πεποιηκὼς εἶ φανερὸς, ἐμὲ πάντων αἴτιον, καὶ δι' ἐμὲ εἰς πράγματα φάσκων ἐμπεσεῖν τὴν πόλιν· οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμῆς πολιτείας, οὐδὲ

προαιρέσεως,

προαιρέσεως, ἀρξαμένων ὑμῶν τοῖς Ελλησι βοηθεῖν. Επεὶ ἔμοιγ' εἰ τοῦτο δοθείη παρ' ὑμῶν, τοσαῦτα δι' ἐμὲ ὑμᾶς ἠνλιῶσθαι τῇ καλὰ τῶν Ελλήνων ἀρχῇ πρατ̣ομένῃ, μείζων ἂν δοθείη δωρεὰ συμπασῶν ὧν τοῖς ἄλλοις δεδώκαλε. Αλλ' οὔτ' ἂν ἐγὼ ταῦτα φήσαιμι, (ἀθπολην γὰρ ἂν ὑμᾶς) οὔτ' ἂν ὑμεῖς εὖ οἶδ' ὅτι συ̣χωρήσαιλε· οὗτός τ' εἰ δίκαια ἐποίει, οὐκ ἂν ἕνεκα τῆς πρὸς ἐμὲ ἔχθρας, τὰ μέγισ̣α τῶν ὑμελέρων καλῶν ἔβλαπλε καὶ διέβαλλεν.

91. Ζά. Αλλὰ τί ταῦτ' ἐπιτιμῶ, πολλῷ σχετλιώτερα ἄλλα καληγορηκότος αὐλοῦ καὶ καλε̣ψευσμένου; Ος γὰρ ἐμοῦ φιλιππισμὸν, ὦ γῆ κ̀ θεοὶ, καληγορεῖ, τί οὗτος οὐκ ἂν εἴποι; Καί τοι, νὴ τὸν Ηρακλέα καὶ πάνλας τὺς θεοὺς, εἴγ' ἐπ' ἀληθείας δέοι σκοπεῖσθαι, τὸ καταψεύδεσθαι καὶ δι' ἔχθραν τι λέγειν ἀνελόνλας ἐκ μέσ̣ου,

τίνες

τίνες ὡς ἀληθῶς εἰσιν, οἷς ἂν εἰκότως καὶ δικαίως τὴν τῶν γεγενημένων αἰτίαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναθεῖεν ἅπαντες, τὰς ὁμοίους τούτῳ παρ' ἑκάστῃ τῶν πόλεων εὕροι τις ἄν, οὐχὶ τοὺς ἐμοί. Οἵ, ὅτ' ἦν ἀσθενῆ τὰ Φιλίππου πράγματα καὶ κομιδῇ μικρά, πολλάκις προλεγόντων ἡμῶν, καὶ παρακαλούντων, καὶ διδασκόντων τὰ βέλτιστα, τῆς ἰδίας ἕνεκ' αἰσχροκερδείας, τὰ κοινῇ συμφέροντα προϊέντο, τοὺς ὑπάρχοντας ἕκαστοι πολίτας ἐξαπατῶντες καὶ διαφθείροντες, ἕως δούλους ἐποίησαν· Θετταλοὺς, Δαόχος, Κινέας, Θρασύδαιος· Ἀρκάδας, Κερκιδᾶς, Ἱερώνυμος, Εὐκαλπίδας· Ἀργείους, Μύρτις, Τελάδαμος, Μνασέας· Ἠλείους, Εὐξίθεος, Κλεότιμος, Ἀρίσταιχμος· Μεσσηνίους, οἱ Φιλιάδου τοῦ θεοῖς ἐχθροῦ παῖδες, Νέων καὶ Θρασύλοχος· Σικυωνίους, Ἀρίστρατος, Ἐπιχάρης· Κορινθίους, Δείναρχος, Δημάρατος· Μεγαρέας,

γαρέας, Πτοιόδωρος, Ελιξος, Περίλαος· Θηβαίους, Τιμόλαος, Θεογείτων, Ανεμοίτας· Εὐβοέας, Ιππαρχος, Κλείταρχος, Σωσίστρατος· ἐπιλείψει με λέγοντα ἡ ἡμέρα τὰ τῶν προδοτῶν ὀνόματα. Οὗτοι πάντες εἰσὶν, ἄνδρες Αθηναῖοι, τῶν αὐτῶν βουλευμάτων ἐν ταῖς αὐτῶν πατρίσιν, ὧν περ ὅτοι παρ' ὑμῖν, ἄνθρωποι μιαροὶ, καὶ κόλακες, καὶ ἀλάστορες, ἠκρωτηριασμένοι τὰς ἑαυτῶν ἕκαστοι πατρίδας, τὴν ἐλευθερίαν προπεπωκότες, πρότερον μὲν Φιλίππῳ, νῦν δὲ Αλεξάνδρῳ, τῇ γαστρὶ μετροῦντες καὶ τοῖς αἰσχίστοις τὴν εὐδαιμονίαν, τὴν δ' ἐλευθερίαν, καὶ τὸ μηδένα ἔχειν δεσπότην αὐτῶν, ἃ τοῖς προτέροις Ελλησιν ὅροι τῶν ἀγαθῶν ἦσαν καὶ κανόνες, ἀναιτροφότες.

92. 46'. Ταύτης τοίνυν τῆς οὕτως αἰσχρᾶς καὶ περιβοήτου συστάσεως καὶ κακίας, μᾶλλον δ', ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, προδοσίας (εἰ δεῖ μὴ λυμεῖν) τῆς τῶν Ελ-

Ελλήνων ἐλευθερίας, ἥτε πόλις παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀναίτιος γέγονεν ἐκ τῶν ἐμῶν πολιτευμάτων, καὶ ἐγὼ παρ' ὑμῖν. Εἶτά μ' ἐρωλᾷς ἀντὶ ποίας ἀρεῖῆς ἀξιῶ τιμᾶσθαι; ἐγὼ δή σοι λέγω, ὅτι τῶν πολιτευομένων παρὰ τοῖς Ελλησι διαφθαρέντων ἁπάντων, ἀρξαμένων ἀπὸ σοῦ, πρότερον μὲν ὑπὸ Φιλίππου, νῦν δ' ὑπ' Αλεξάνδρου, ἐμὲ οὔτε καιρὸς, οὔτε φιλανθρωπία λόγων, οὔτ' ἐπαγγελιῶν μέγεθος, οὔτ' ἐλπὶς, οὔτε φόβος, οὔτε χάρις, οὔτ' ἄλλο οὐδὲὶν ἐπῆρεν, οὐδὲ προηγάγετο, ὧν ἔκρινα δικαίων καὶ συμφερόντων τῇ πατρίδι, οὐδὲν προδοῦναι· οὐδ' ὅσα συμβεβούλευκα πώποτε τοῖσιν, ὁμοίως ὑμῖν, ὥσπερανεὶ ἐν τριήρει, βέπων ἐπὶ τὸ λῆμμα συμβεβούλευκα, ἀλλ' ἀπ' ὀρθῆς, καὶ δικαίας, καὶ ἀδιαφθόρου τῆς ψυχῆς, πάντα μοι πέπρακται· καὶ μεγίστων δὴ πραγμάτων τῶν κατ' ἐμαυτὸν ἀνθρώπων προστὰς, πάντα ταῦτα

τα ὑγιῶς καὶ δικαίως πεπολίτευμαι. Διὰ ταῦτ' ἀξιῶ τιμᾶσθαι.

93γ. Τὸν δὲ τειχισμὸν τοῦτον, ὃν σύ μου διέσυρες, καὶ τὴν ταφρείαν, ἄξια μὲν χάριτος κ) ἐπαίνου κρίνω· πῶς γὰρ οὔ; πόρρω μέντοι που τῶν ἐμαυτῷ πεπολιτευμένων τίθεμαι. Οὐ γὰρ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν, οὐδὲ πλίνθοις ἐγὼ, οὐδ' ἐπὶ τούτοις μέγιστον τῶν ἐμαυτοῦ Φρονῶ· ἀλλ' ἐὰν τὸν ἐμὸν τειχισμὸν βούλει δικαίως σκοπεῖν, εὑρήσεις ὅπλα, καὶ πόλεις, καὶ τόπους, καὶ λιμένας, καὶ ναῦς, καὶ πολλὰς ἵππους, καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων ἀμυνομένους. Ταῦτα προὐβαλόμην ἐγὼ πρὸ τῆς Ατλικῆς, ὅσον ἦν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ δυνατὸν, καὶ τούτοις ἐτείχισα τὴν χώραν, οὐχὶ τὸν κύκλον μόνον τὸ Πειραιῶς, οὐδὲ τοῦ ἄστεος. Οὐδέ γ' ἠτιήθην ἐγὼ τοῖς λογισμοῖς Φιλίππου, (πολλοῦ γε καὶ δεῖ) οὐδὲ ταῖς παρασκευαῖς· ἀλλ' οἱ τῶν συμμάχων

μάχων στρατηγοὶ, καὶ αἱ δυνάμεις τῇ τύχῃ. Τίνες αἱ τούτων ἀποδείξεις; ἐναργεῖς καὶ φανεραί. Σκοπεῖτε δέ. 94.Ζ δ'. Τί χρῆν τὸν εὔνουν πολίτην ποιεῖν; τί τὸν μετὰ πάσης προνοίας καὶ προθυμίας καὶ δικαιοσύνης ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολιτευόμενον; οὐκ ἐκ μὲν θαλάττης τὴν Εὔβοιαν προβαλέσθαι πρὸ τῆς Ἀττικῆς; ἐκ δὲ τῆς μεσογείας, τὴν Βοιωτίαν; ἐκ δὲ τῶν πρὸς Πελοπόννησον τόπων, τοὺς ὁμόρους ταύτῃ; οὐ τὴν σιτοπομπείαν, ὅπως παρὰ πᾶσαν φιλίαν ἄχρι τοῦ Πειραιῶς κομισθήσεται, προϊδέσθαι; καὶ τὰ μὲν σῶσαι τῶν ὑπαρχόντων, ἐκπέμποντα βοηθείας, καὶ λέγοντα καὶ γράφοντα τοιαῦτα, τὴν Προκόννησον, τὴν Χερρόνησον, τὴν Τένεδον· τὰ δ' ὅπως οἰκεῖα καὶ σύμμαχ' ὑπάρξῃ, πρᾶξαι, τὸ Βυζάντιον, τὴν Ἄβυδον, τὴν Εὔβοιαν; καὶ τῶν μὲν τοῖς ἐχθροῖς ὑπαρχουσῶν δυνάμεων τὰς μεγίστας

γίσας ἀφελεῖν; ὧν δ' ἐνέλιπε τῇ πόλει, ταῦτα προσθεῖναι;

954. Ταῦτα τοίνυν ὑμῖν ἅπαντα πέπρακται τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι, καὶ τοῖς ἐμοῖς πολιτεύμασιν· ἃ καὶ βεβουλευμένα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐὰν ἄνευ φθόνου τις βούληται σκοπεῖν, ὀρθῶς εὑρήσει, καὶ πεπραγμένα πάσῃ δικαιοσύνῃ, καὶ τὸν ἑκάστου καιρὸν οὐ παρεθέντα, οὐδ' ἀγνοηθέντα, οὐδὲ προδοθέντα ὑπ' ἐμοῦ, καὶ ὅσα εἰς ἀνδρὸς ἑνὸς δύναμιν καὶ λογισμὸν ἦκεν, οὐδὲν ἐλλειφθέν. Εἰ δὲ ἢ δαίμονός τινος, ἢ τύχης ἰσχὺς, ἢ στρατηγῶν Φαυλότης, ἢ τῶν προδιδόντων τὰς πόλεις ὑμῶν κακία, ἢ πάντα ταῦτα ἅμα ἐλυμήνατο τοῖς ὅλοις, ἕως ἀνέτρεψε, τί Δημοσθένης ἀδικεῖ; Εἰ δ' οἷος ἦν ἐγὼ παρ' ὑμῖν κατὰ τὴν ἐμαυτοῦ τάξιν, εἷς ἐν ἑκάστῃ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἀνὴρ ἐγένετο, μᾶλλον δ' εἰ ἕνα ἄνδρα μόνον Θετταλία, καὶ ἕνα ἄνδρα Ἀρκαδία,

καδία, ταῦτα Φρονήματα ἔσχον ἐμοὶ, οὐδεὶς οὔτε τῶν ἔξω Πυλῶν Ελλήνων, οὔτε τῶν εἴσω, τοῖς παροῦσι κακοῖς ἐκέχρητ' ἄν· ἀλλὰ πάντες ἂν ὄντες ἐλεύθεροι καὶ αὐτόνομοι, μετὰ πάσης ἀδείας, ἀσφαλῶς, ἐν εὐδαιμονίᾳ, τὰς ἑαυτῶν ᾤκουν πατρίδας, τῶν τοσούτων καὶ τοιούτων ἀγαθῶν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις Αθηναίοις ἔχοντες χάριν δι' ἐμέ.

96. 97. Ινα δ' εἰδῆτε, ὅτι πολλῷ τοῖς λόγοις ἐλάττοσι χρῶμαι τῶν ἔργων, εὐλαβούμενος τὸν φθόνον, λέγε μοι ταυτὶ, καὶ ἀνάγνωθι λαβὼν τὸν ἀριθμὸν τῶν βοηθειῶν καὶ τὰ ἐμὰ ψηφίσματα.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΒΟΗΘΕΙΩΝ.

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πράττειν, Αἰσχίνη, τὸν καλὸν κἀγαθὸν πολίτην δεῖ· (ὧν καλορθουμένων μὲν, ὦ γῆ καὶ θεοὶ, ἐν μεγίστοις ἀναμφισβητήτως

ὑπῆρχεν εἶναι, καὶ τὸ δικαίως ωροσῆν· ὡς ἑτέρως δὲ συμβάντων, τὸ γοῦν εὐδοκιμεῖν ωερίεσι, καὶ τὸ μηδένα μέμφεσθαι τὴν πόλιν, μηδὲ τὴν ωροαίρεσιν αὐτῆς, ἀλλὰ τὴν τύχην κακίζειν, τὴν οὕτω τὰ ωράγματα κρίνασαν·) οὐ μὰ Δί', οὐκ ἀποστάντα τῶν συμφερόντων τῇ πόλει, μισθώσαντα δ' αὐτὸν τοῖς ἐναντίοις, τοὺς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν καιροὺς ἀντὶ τῶν τῆς παιρίδος θεραπεύειν· οὐδὲ τὸν μὲν ωράγματα ἄξια τῆς πόλεως ὑποστάντα λέγειν ἢ γράφειν, καὶ μένειν ἐπὶ τούτων, βασκαίνειν· ἐὰν δέ τις ἰδίᾳ τι λυπήσῃ, τοῦτο μεμνῆσθαι ἢ τηρεῖν· οὐδ' ἡσυχίαν ἄγειν ἄδικον καὶ ὕπουλον, ὡς σὺ ποιεῖς πολλάκις.

97. 4ζ'. Ἐστι γάρ, ἔστιν ἡσυχία δικαία καὶ συμφέρουσα τῇ πόλει, ἣν οἱ πολλοὶ τῶν πολιτῶν ὑμεῖς ἁπλῶς ἄγετε. Αλλ' οὐ ταύτην οὗτος ἄγει τὴν ἡσυχίαν, πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλ'

ἀλλ' ἀποσὰς, ὅταν αὐλῷ δόξῃ, τῆς πολιτείας, (πολλάκις δὲ δοκεῖ) φυλάττει ὁπηνίκα ἐστὲ μεσοὶ τοῦ συνεχῶς λέγοντος, ἢ παρὰ τῆς τύχης τί συμβέβηκεν ἐναντίωμα, ἢ ἄλλό τι δύσκολον γέγονε· (πολλὰ δὲ τὰ ἀνθρώπινα·) εἶτ' ἐπὶ τούτῳ τῷ καιρῷ ῥήτωρ ἐξαίφνης ἐκ τῆς ἡσυχίας, ὥσπερ πνεῦμα, ἐφάνη, καὶ πεφωνασκηκὼς, καὶ συνειλεχὼς ῥήματα καὶ λόγους, συνείρει τούτους σαφῶς καὶ ἀπνευστὶ, ὄνησιν μὲν οὐδεμίαν φέροντας, οὐδ' ἀγαθοῦ κτῆσιν οὐδενὸς, συμφορὰν δὲ τῷ τυχόντι τῶν πολιτῶν, καὶ κοινὴν αἰσχύνην. Καί τοι ταύτης τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐπιμελείας, Αἰσχίνη, εἴπερ ἐκ ψυχῆς δικαίας ἐγίγνετο, καὶ τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα προῃρημένης, τοὺς καιροὺς ἔδει γενναίους καὶ καλοὺς καὶ πᾶσιν ὠφελίμους εἶναι, συμμαχίας πόλεων, πόρους χρημάτων, ἐμπορίου καλασκευὴν, νόμων συμφερόντων θέσεις,

τοῖς ἀποδειχθεῖσιν ἐχθροῖς ἐναντιώμαλα. Τούλων γὰρ ἁπάνλων ἦν ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐξέτασις, καὶ ἔδωκεν ὁ ωαρελθὼν χρόνος πολλὰς ἀποδείξεις ἀνδρὶ καλῷ τε καὶ ἀγαθῷ, ἐν οἷς ὐδαμοῦ σὺ Φανήσῃ γεγονώς, οὐ πρῶτος, οὐ δεύλερος, οὐ τρίτος, οὐ τέταρλος, οὐ πέμπλος, οὐχ ἕκλος, οὐχ ὁποσοσῦν· οὔκουν, ἐπεί γε καὶ ἡ ωαλρὶς ηὐξάνελο. Τίς γὰρ συμμαχία σοῦ ωράξανλος γέγονε τῇ πόλει; τίς δὲ βοήθεια, ἢ κτῆσις εὐνοίας, ἢ δόξης; τίς δὲ ωρεσβεία; τίς διακονία, δι' ἣν ἡ πόλις ἐντιμολέρα γέγονε; Τί τῶν οἰκείων, ἢ τῶν Ελληνικῶν ἢ ξενικῶν, οἷς ἐπέσης, ἐπηνώρθωλαι διὰ σέ; ποῖαι τριήρεις, ποῖα βέλη, ποῖοι νεώσοικοι; τίς ἐπισκευὴ τειχῶν; ποῖον ἱππικόν; τί τῶν ἁπάνλων σὺ χρήσιμος εἶ; τίς ἢ τοῖς εὐπόροις, ἢ τοῖς ἀπόροις πολιτικὴ καὶ κοινὴ βοήθεια χρημάτων ωαρὰ σοῦ; οὐδεμία. Αλλ' ὦ τᾶν, εἰ μηδὲν τούτων,

των, εὔνοιά γε καὶ προθυμία. Ποῦ; πότε; ὅς τις, ὦ πάντων ἀδικώτατε, ὅθ' ὅτε ἅπαντες ὅσοι πώποτ' ἐφθέγξαντο ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς σωτηρίαν ἐπεδίδοσαν, καὶ τοτελευταῖον Αριστόνικος τὸ συνειλεγμένον ἀργύριον εἰς τὴν ἐπιτιμίαν, οὐδὲ τότε οὔτε προῆλθες, οὔτε ἐπέδωκας οὐδέν. Οὐκ ἀπορῶν· πῶς γάρ; ὅς γε κεκληρονόμηκας μὲν τῶν Φίλωνος τοῦ κηδεστοῦ χρημάτων πλειόνων ἢ πέντε ταλάντων, διτάλαντον δ' εἶχες ἔρανον δωρεὰν παρὰ τῶν ἡγεμόνων τῶν συμμοριῶν, ἐφ' οἷς ἐλυμήνω τὸν τριπαραχικὸν νόμον. Αλλ' ἵνα μὴ λόγον ἐκ λόγου λέγων, τοῦ παρόντος ἐμαυτὸν ἐκκρούσω, παραλείψω ταῦτα· ἀλλ' ὅτι οὐχὶ δι' ἔνδειαν οὐκ ἐπέδωκας, ἐκ τούτων δῆλον, ἀλλὰ φυλάττων· τὸ μηδὲν ἐναντίον γενέσθαι παρὰ σοῦ τούτοις οἷς ἅπαντα πολιτεύῃ. Εν τίσιν οὖν σὺ νεανίας, καὶ πηνίκα λαμπρός; ἡνίκ' ἂν εἰπεῖν τι καλὰ

καλὰ τούτων δέοι· ἐν τούτοις λαμπροφωνόταλος, μνημονικώταλος, ὑποκριτὴς ἄριστος, τραγικὸς Θεοκρίνης.

98. Ἢ. Εἶτα τῶν πρότερον γεγενημένων ἀνδρῶν ἀγαθῶν μέμνησαι; καὶ καλῶς ποιεῖς. Οὐ μέντοι δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὴν πρὸς τοὺς τελευτηκότας εὔνοιαν ὑπάρχουσαν προσλαβόντα παρ' ὑμῶν, πρὸς ἐκείνους ἐξελάζειν καὶ παραβάλλειν ἐμὲ, τὸν συζῶντα μεθ' ὑμῶν. Τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν πάντων, ὅτι τοῖς μὲν ζῶσι πᾶσιν ὑπεστί τις ἢ πλείων ἢ ἐλάττων φθόνος· τοὺς τεθνεῶτας δὲ, οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς ἔτι μισεῖ; Οὕτως οὖν ἐχόντων τούτων τῇ φύσει, πρὸς τοὺς πρὸ ἐμαυτοῦ νῦν ἐγὼ κρίνομαι, καὶ θεωροῦμαι; μηδαμῶς· οὔτε γὰρ δίκαιον, οὔτ' ἴσον, Αἰσχίνη· ἀλλὰ πρὸς σὲ, καὶ ἄλλον εἴ τινα βούλει, τῶν ταυτά σοι πεπραγμένων κὴ ζώντων. Κἀκεῖνο σκόπει, πότερον κάλλιον καὶ ἄμεινον τῇ πόλει,

πόλει, διὰ τὰς τῶν προγόνων εὐεργεσίας, (οὔσας ὑπερμεγέθεις, οὔμενγν εἰποι τις ἂν ἡλίκας) τὰς ἐπὶ τὸν παρόντα βίον γιγνομένας, εἰς ἀχαριςίαν καὶ προπηλακισμὸν ἄγειν· ἢ πᾶσιν, ὅσοι τι μετ' εὐνοίας πράτουσι, τῆς παρὰ τούτων τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας μελεῖναι;

99. ζθ'. Καὶ μὴν, εἰ καὶ τοῦτ' ἄρα δεῖ με εἰπεῖν, ἡ μὲν ἐμὴ πολιτεία καὶ προαίρεσις, ἄν τις ὀρθῶς σκοπῇ, ταῖς τῶν τότε ἐπαινουμένων ἀνδρῶν ὁμοία, καὶ ταυτὰ βγλομένη φανήσεται· ἡ δὲ σὴ, ταῖς τῶν τγς τοιούτους τότε συκοφανούντων. Δῆλον γὰρ, ὅτι καὶ κατ' ἐκείνους ἦσάν τινες τγς χρόνους, οἳ διέσυρον μὲν τοὺς ὄνλας τότε, τοὺς δὲ πρότερον γεγενημένους ἐπήνουν, βάσκανον πρᾶγμα καὶ ταυτὸ ποιῶνλες σοί. Εἶτα λέγεις ὡς οὐδὲν ὅμοιός εἰμι ἐκείνοις ἐγώ; σὺ δ' ὅμοιος, Αἰσχίνη; ὁ δ' ἀδελφὸς ὁ σός; ἄλλος δέ τις τῶν

νῦν

νῦν ῥηϑόρων; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδένα φημί. Αλλὰ πρὸς τοὺς ζωνλας, ὦ χρηστὲ, ἵνα μηδὲν ἄλλο εἴπω, τὸν ζῶνλα ἐξέταζε, καὶ τοὺς καθ' αὑλὸν, ὥσπερ τἄλλα πάνλα, τοὺς ποιηλὰς, τοὺς χορεύς, τοὺς ἀγωνιστάς. Ο Φιλάμμων, οὐχ ὅτι Γλαύκου τοῦ Καρυστίου καὶ τινων ἑτέρων πρότερον γεγενημένων ἀθλητῶν ἀσθενέστερος ἦν, ἀστεφάνωλος ἐκ τῆς Ολυμπίας ἀπῆει· ἀλλ' ὅτι τῶν εἰσελθόνλων πρὸς αὑλὸν ἄριστα ἐμάχελο, ἐστεφανῶτο, καὶ νικῶν ἀνηγορεύελο. Καὶ σὺ, πρὸς τοὺς νῦν ὅρα με ῥήτορας, πρὸς σαυλὸν, πρὸς ὁντινα βούλει τῶν ἀπάνλων, οὐδενὶ ἐξίσαμαι· ὧν, ὅτε μὲν τῇ πόλει τὰ βέλτιστα ἐλέσθαι παρῆν, ἐφαμίλλου τῆς εἰς τὴν παλρίδα εὐνοίας ἐν κοινῷ πᾶσι κειμένης, ἐγὼ κράτιστα λέγων ἐφαινόμην, καὶ τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι, καὶ νόμοις, καὶ πρεσβείαις ἅπανλα διῳκεῖτο· ὑμῶν δὲ ὑδεὶς ἦν ὑδαμοῦ, πλὴν εἰ τούλοις ἐπηρεάσαι

ρεάσαι τι δέοι. Επειδὴ δὲ ἃ μή ποτ' ὤφελε συνέβη, καὶ οὐκ ἔτι συμβόλων, ἀλλὰ τῶν τοῖς ἐπιτασσομένοις ὑπηρετούντων, καὶ τῶν καλὰ τῆς πολιτείας μισθαρνεῖν ἑτοίμων, καὶ τῶν κολακεύειν ἑτέρους βουλομένων ἐξέτασις ἦν, τηνικαῦτα σὺ, καὶ τούτων ἕκαστος ἐν τάξει, καὶ μέγας, καὶ λαμπρὸς ἱπποτρόφος· ἐγὼ δ' ἀσθενὴς, ὁμολογῶ· ἀλλ' εὔνους μᾶλλον ὑμῶν τοῖσι. ιοαρ'. Δύο δ', ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ταῦτα τὸν φύσει μέτριον πολίτην ἔχειν δεῖ· (οὕτω γάρ μοι περὶ ἐμαυτοῦ λέγοντι ἀνεπιφθονώτατον εἰπεῖν·) ἐν μὲν ταῖς ἐξουσίαις, τὴν τοῦ γενναίου, καὶ τὴν τοῦ πρωτείου τῇ πόλει προαίρεσιν διαφυλάττειν· ἐν παντὶ δὲ καιρῷ καὶ πράξει, τὴν εὔνοιαν. Τούτου γάρ ἡ φύσις κυρία· τοῦ δύνασθαι δὲ καὶ ἰσχύειν, ἑτέρα. Ταύτην τοίνυν παρ' ἐμοὶ μεμνησῖαν εὑρήσετε ἁπλῶς. Ορᾶτε δέ. Οὐκ ἐξαιρούμενος, οὐκ Αμφικτυονικὰς

φιλονικὰς δίκας ἐπαγόντων μοι, οὐκ ἀπειλούντων, οὐκ ἐπαγγελλομένων, οὐχὶ τὰς καταράτους τούτους ὥσπερ θηρία μοι προσβαλλόντων, οὐδαμῶς προδέδωκα ἐγὼ τὴν εἰς ὑμᾶς εὔνοιαν. Τὸ γὰρ ἐξαρχῆς εὐθὺς ὀρθὴν καὶ δικαίαν τὴν ὁδὸν τῆς πολιτείας εἱλόμην, τὰς τιμὰς, τὰς δυναστείας, τὰς εὐδοξίας, τὰς τῆς παλρίδος θεραπεύειν, ταύτας αὔξειν, μετὰ τούτων εἶναι. Οὐκ ἐπὶ μὲν τοῖς ἑτέρων εὐτυχήμασι φαυδρὸς ἐγὼ καὶ γεγηθὼς κατὰ τὴν ἀγορὰν περιέρχομαι, τὴν δεξιὰν προτείνων, καὶ εὐαγγελιζόμενος τούτοις, οὓς ἂν ἐκεῖσε ἀπαγγέλλειν οἴωμαι· τῶν δὲ τῆς πόλεως ἀγαθῶν περφρικὼς ἀκούω, καὶ ξένων, καὶ κύπλων εἰς τὴν γῆν, ὥσπερ οἱ δυσσεβεῖς οὗτοι, οἳ τὴν μὲν πόλιν διασύρουσιν, ὥσπερ οὐχ αὑτοὺς διασύροντες ὅταν τοῦτο ποιῶσιν· ἔξω δὲ βλέπουσι, καὶ ἐν οἷς ἀτυχησάντων τῶν Ελλήνων εὐτύχησεν ἕτερος, ταῦτ' ἐπαι-

ἐπαινῶσι, καὶ ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον διαμενεῖ, φασὶ δεῖν τηρεῖν.

101. ρά. Μὴ δῆτ', ὦ πάντες θεοὶ, μηδεὶς ταῦθ' ὑμῶν ἐπινεύσειεν· ἀλλὰ μάλιστα μὲν, καὶ τούτοις βελτίω τινὰ νοῦν καὶ φρένας ἐνθείητε· εἰ δ' ἄρα ἔχουσιν οὕτως ἀνιάτως, τούτους μὲν αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς, ἐξώλεις καὶ πρόωλεις ἐν γῇ καὶ θαλάττῃ ποιήσαιτε· ἡμῖν δὲ τοῖς λοιποῖς τὴν ταχίστην ἀπαλλαγὴν τῶν ἐπηρτημένων φόβων δότε, καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ.

Τοῦ περὶ Στεφάνου Λόγου

ΤΕΛΟΣ.

DEMOSTHENIS

DE CORONA

ORATIO.

ARGUMENTUM

ORATIONIS PRO CTESIPHONTE,

SEU DE CORONA.

LIBANIO SOPHISTA AUTORE.

MOENIBUS *circummunierat Orator Athenienſes, uſitatis iſtis ac manufactis et firmioribus et melioribus, benevolentiâ erga remp. atque in dicendo vi: ſicuti ipſe loquitur,* " *Non* " *ſaxis et lateribus Athenas munivi, ſed magnis* " *copiis, et multitudine ſociorum, tum terrâ* " *tum mari conquiſitâ.*" *Veruntamen et ad munimentum manibus extructum non parum contulit civitati. Labefactatum enim multis in locis murum Athenienſibus poſtquam inſtaurare viſum eſt, delecti ſunt ad id munus decem viri, ex ſingulis tribubus ſinguli, quos conficere oporteret operis curationem: nam ſumptus de publico fiebat. Unus igitur ex iis cum Orator creatus eſſet, non, ut cæteri, procurationem tantùm negotii obivit, verùm et opus egregiè quidem perfecit, pecuniamque*

de ſuo reipublicæ largitus eſt. Laudavit hanc ejus benevolentiam ſenatus, et ſtudium in remp. remuneratus eſt aureâ coronâ: prompti enim Athenienſes ad gratiam bene merentibus referendam. Cteſiphon autem erat, qui ſententiam dixit, "Ut coronâ donaretur Demoſthenes, tempore, "Bacchanalibus; loco, Bacchi theatro; ſpectatoribus, omnibus Græcis, quos celebritas coëgerat: utque coram iſtis præco prædicaret, "Demoſthenem Demoſthenis filium Pæanienſem "civitatem coronâ donare, univerſæ virtutis ergô, ejuſque erga ipſam benevolentiæ." Erat igitur bonos undecunque admirabilis: itaque et livor ipſum arroſit, et contra hoc ſcitum actio lata eſt de decreto legibus adverſo. Æſchines enim, Demoſthenis inimicus, Cteſiphonti de decreto contra leges ſcripto diem dixit; cum Demoſthenem adfirmaret Magiſtratum eſſe, et nondum relatis rationibus, iiſdem eſſe obnoxium: legem autem vetare, ut obnoxii coronentur. Rurſus et aliam legem profert, quæ jubet, ſi quem populus Athenienſis coronet, in concione coronam prædicari; ſin ſenatus, in curiâ; alibi autem non licere. Poſtremò ait, falſas eſſe laudes quæ Demoſthenis tribuuntur: non enim bene adminiſtrâſſe remp. oratorem, ſed et muneribus eſſe corruptum, et multorum malorum autorem extitiſſe civitati. Atque hoc in accuſatione ſuâ ordine uſus eſt Æſchines, ut primùm de obnoxiorum, deinde de præconiorum lege, tertio loco, de adminiſtratione reipublicæ diceret. Eundemque ordinem ut Demo-

ſthenes

ſthenes ſervaret, poſtulavit. At Demoſthenes et a ſuis rebus geſtis initium fecit, et in eaſdem orationem reduxit; ſummâ in eo arte uſus: oportet enim a firmioribus auſpicari, in iiſque finem facere. In medio autem collocavit, quæ ad Leges pertinent. Ac legi de obnoxiis opponit ſententias et voluntatem legiſlatoris; *alteri verò de præconiis legem aliam, aut legis partem, ut ait iſte: in qua conceſſum eſt, etiam in Theatro prædicationem fieri, ſi id populus aut ſenatus decreverit.*

ALIUD ARGUMENTUM INCERTO AUTORE.

ATHENIENSES *et Thebani bellum cum Philippo gerentes, ad Chæroneam, oppidum Bœotiæ, victi ſunt. Victor igitur Macedo præſidium Thebis impoſuit, et in ſuâ poteſtate habuit, jugo ſervitutis oppreſſas. Quare veriti Athenienſes ne ipſi idem paterentur, ſuſpicatique tyrannum contra ipſos primo quoque tempore deventurum, conſtituerunt vetuſtate labefactatas muri partes inſtaurare. Atque ita ex unaquaque tribu mœnium curatores deſignati ſunt; quorum unum Pandionia tribus delegit ad negotium Oratorem. Cum igitur in manibus eſſet opus, et ampliorem pecuniam deſideraret, quàm quæ data fuerat*

ex

ex ærario, eam Orator de ſuo inſumpſit, neque civitati expenſum tulit, ſed gratis ipſe donavit. Hanc occaſionem Cteſipbon, unus ex iis qui remp. adminiſtrabant, nactus, de illo ad ſenatum ita retulit: "Quoniam Demoſthenes Demoſthenis f. "per totum vitæ curſum ſuam erga remp. bene- "volentiam declarare non deſiſtat, et nunc mu- "ris reficiendis curator, cùm ampliore pecuniâ "indigeret, domo depromptam largitus ſit, Pla- "ceat ergo ſenatui populoque, eum aureâ coro- "nâ donari, in Theatro, dum tragœdiæ novæ "agerentur:" fortaſſe quòd eo tempore frequens multitudo concurrit, novas fabulas ſpectandi cupida. Cum itaque hoc ſenatûs præconſultum ad populum perferretur, exoritur Cteſipbontis accuſator Æſchines, ob diverſa *in rep. adminiſtrandâ ſtudia Demoſtheni inimicus, decretum iſtud aſſerens contra tres leges eſſe factum: Unam, quæ rationibus referendis obnoxium vetat coronari, priuſquam rationes eas reddiderit: nondum autem has, inquit, Demoſthenes retulerat, cum et theatralem pecuniam tractaret, et muris reparandis curator eſſet: oportuit autem manere, præmiumque differre, donec factâ inquiſitione integer reperiatur. Secundam verò legem recitat, quæ coronam donari jubet in Pnyce, in concione: cives criminatus, qui Demoſthenis coronam in Theatro prædicari concederent. At tertia lex ad univerſum vitæ Demoſthenis et rerum publicè geſtarum examen ſpectat: vetat enim, ne falſæ unquam literæ in ædem Matris deûm deferantur,*

ubi

ubi omnes reponuntur literæ publicæ. Falſa autem dixit reus, inquit, cum Demoſthenis benevolentiæ ac ſtudii in remp. teſtimonium dedit: nam malevolus potiùs et hoſtili in patriam animo reperitur. Hac tertiâ lege, quam ex uſu ſuo eſſe videret Orator, tanquam anchorâ quadam prehenſâ, adverſarium luctâ proſtravit, ratione in accuſatorem ſolertiſſimâ uſus et ſapientiſſimâ: inde enim anſam habuit hoſtis capiendi atque expugnandi. Namque alteras duas leges, de obnoxiis ſcilicet et de præconio, in mediam orationem conjecit, more imperatorio, ignavis in medio collocatis; potentiora verò in extremis utrinque partibus diſpoſuit, reliquorum infirmitatem utrobique corroborans. Videtur autem et ad utilitatem orationem dirigere, neque immodicè admodum artem oſtentare. Nam cum videatur in principio quod de legibus dicendum erat præterire, id tandem alio modo uſurpavit. Legem enim de coronis recitârat Æſchines falſam, cui dum reſpondet Orator, occaſionem invenit ſua in rep. geſta proferendi, quaſi caput legitimum ad pugnam adhiberet. Diſpoſitio igitur orationis talis eſt. Firmamentum autem cauſæ Æſchini eſt legitimum, Demoſtheni juſtum; utrique autem commune, utile; cujus non manifeſta eſt enodatio. Status eſt in ſcripto poſitus, negocialis: ſcripto enim conſtat Decretum. Accuſatio quidem Philippo adhuc vivente in judicium deducta eſt: habita tamen oratio et judicium factum eſt, *Alexandro jam imperium tenente. Nam poſtquam in-*

teriit

teriit Philippus, et Thebani ſumptâ fiduciâ præſidium ejecerant, Alexander ſe contemni ratus, Thebas funditus evertit : deinde cum eum factî pœnituiſſet, e Græcia demigravit pudore affectus, et barbaris bellum intulit. Athenienſes autem oblatam ſibi eſſe occaſionem putabant, ut proditores iſtos, qui Græciam injuriâ læſerant, in jus vocarent : atque ita judicium commiſſum eſt. Primum igitur procœmium precatione conſtat, per partes inductum, et benevolentiam parat, qua hîc maximè indigemus. Eſtque illud Homericâ imitatione expreſſum,

Diique Deæque meis omnes attendite dictis.

Quin et vim habet et ſignificationem fiduciæ in auditorum benevolentiâ collocatæ : neque enim omne deorum genus invocaret, niſi eo animo fuiſſet. Verbum autem illud διατελῶ *ex Decreto ſumptum eſt : ſignificat autem ſe et in benevolentiâ* erga cives *vitam degiſſe, eandemque perpetuò curare : priùs denique animam amiſſurum eſſe, quàm ab iſtâ ſententiâ diſceſſurum.*

DEMO-

DEMOSTHENIS

DE CORONA

ORATIO.

1. PRIMUM a diis deabuſque omnibus immortalibus precor, Athenienſes, ut quantam ego ſemper erga et civitatem veſtram voſque univerſos benevolentiam habeo, tanta mihi a vobis in hoc judicio tribuatur. Deinde, ut quæ res ad vos

P. 7. l. 4. Πρῶτον μὲν] Laudatur hoc Exordium a multis antiquis Scriptoribus, et a nonnullis illuſtratur quoque. *Eſt et ille verecundæ orationi aptiſſimus, quo quatuor primis leviter in ſummum coëuntibus digitis, non procul ab ore aut pectore fertur ad nos manus, et deinde prona ac paululum prolata laxatur. Hoc modo cœpiſſe Demoſthenem credo in illo pro Cte-*

vos veſtramque religionem et gloriam permagni intereſt, eam vobis rem dii concedant, ut ne adverſarium conſulatis, quo ego modo ſim audiendus, (aſperrimum ſanè id foret) ſed leges et jusjurandum; in quo præter alia multa æquitatis plena, illud quoque deſcriptum eſt, PARITER UTRUMQUE ESSE AUDIENDUM. Quod non hanc modò vim habet, nullam eſſe præjudicatam opinionem afferendam, aut par utrique ſtudium præſtandum, ſed actorum cuique eum ordinem eamque defenſionis rationem, quam ipſe voluerit atque delegerit, eſſe permittendam.

2. Cùm multis igitur rebus Æſchine ſum in hac contentione inferior, tum duabus, Athenienſes, permagnis. Unâ, quod non pari de re cum iſto in diſcrimen venio: neque enim idem mihi nunc eſt, veſtrâ benevolentiâ excidere, atque iſti cauſam non tenere. Quin mihi quidem— (ſed nolo quicquam initio dicendi ominoſius

Cteſiphonte timido ſummiſſoque principio. Quintil. XI. 3. Dionyſius verò Halicarn. totum hoc celebratiſſimum proœmium in *rhythmum* et pedes diviſit. *De compoſit. verborum*, § 18. *Taylor.*

noſius proloqui :) illi ſupervacaneum eſt me accuſare. Alterâ, quòd mortalibus omnibus naturâ inſitum eſt, ut conviciis criminationibuſque libenter aures advertant, iis autem, qui ſe ipſi laudent, offendantur.

P. 8. l. 18. ἐκ περισσίας] *ex abundantiâ, abſque neceſſitate.* Ex περισσίας, inquit Suidas, dicitur de rebus, quæ ſuperſunt, et *quarum præſentia non eſt neceſſaria.* Omni dubio procul eſſe mihi quidem videtur, Salluſtium locum hunc reſpexiſſe, elegantemque eam locutionem ſui juris facere voluiſſe, cum Catilinam induceret, ita milites cohortantem : *Præterea, milites, non eadem nobis et illis neceſſitudo impendet : nos pro patriâ, pro libertate, pro vitâ certamus : illis* ſupervacaneum *eſt pugnare pro potentiâ paucorum.* Vim igitur iſtius ἐκ περισσίας multò meliùs aſſecutum fuiſſe crediderim eum, qui Anglicè verteret, *out of wantonneſs*, quàm qui, jubente Cl. Tayloro, exponeret, *the Odds are on the ſide of Æſchines*; *or, the difference of the account :* " contentio inter nos *inæqualiter* admodum eſt comparata." Sic enim in jejunam quandam et frigidam *iterationem* delaberetur Demoſthenes : *Longè* (inquit) *meliore quàm ego conditione eſt adverſarius. Quippe non pari periculo ego et Æſchines in judicium venimus.* Quare ? Quoniam *mihi quidem—de famâ et fortunis omnibus eſt periclitandum* (ita enim explenda eſt pulchra iſta *apoſiopeſis*) : *ille autem inæqualiter admodum mecum contentionem comparavit*, hoc eſt, *longè meliore quàm ego utitur conditione !*

fendantur. Ex his igitur, quod voluptati eſt, id iſti datur : quod omnibus, penè dicam, moleſtum accidit, mihi eſt relictum. Quòd ſi dum hæc vereor atque fugio, res a me geſtas non commemoro, nec allata in me crimina poſſe refellere videbor, neque cur honore dignum me cenſeam, oſtendere : ſin me ad ea quæ feci, quæque geſſi in republicâ, conferam, ſæpenumero cogar ipſe de me dicere. Quocirca dabitur a me opera, ut id quam modeſtiſſimè faciam. Quicquid autem res ipſa dicere coëgerit, hujus iſte culpam meritò ſuſtinebit, qui iſtiuſmodi certamen inſtituerit.

3. Arbitror autem, judices, vos omnes confeſſuros, communem eſſe hanc cauſam et mihi et Cteſiphonti ; neque minori in hac re mihi opus eſſe ſtudio. Nam cùm qua-

P. 9. l. 3. κἂν μὲν ὑλαβόμενος τοῦτο] Cicero, ſive quis alius, in Salluſtium : *Quo me vertam, P. C.? Unde initium ſumam? Majus enim mihi dicendi onus imponitur, quo notior eſt uterque noſtrûm. Quòd ſi aut de vitâ, aut de rebus noſtris huic conviciatori reſpondebo, invidia gloriam conſequitur : aut ſi hujus facta, mores, omnem ætatem nudavero, in idem vitium incidam procacitatis, quod huic objicio.* Wolf.

quacunque re privari grave ſit et acerbum, ab inimico præſertim ; tum verò benevolentiâ veſtrâ et humanitate *ſpoliari*, tantò *eſt moleſtiſſimum*, quantò eaſdem conſequi eſt ampliſſimum. Cum ſit igitur hiſce de rebus contentio inſtituta, vos omnes oro atque obteſtor, ut me æquè pariterque audiatis criminibus *in me allatis* juſtè reſpondentem, quomodo leges jubent : quas qui a principio tulit Solon, vir veſtri amans ac popularis, non perſcriptione tantùm ratas eſſe cenſuit oportere, ſed et veſtro, qui judices eſtis, jurejurando firmatas. Non quòd vobis (ut mihi quidem videtur) diffideret, ſed quoniam perſpiciebat, criminationes et calumnias eas, quibus accuſator, quòd priorem dicendi locum obtinuit, ſuperior eſt, reo antevertere *et vincere* non licere, niſi quiſque veſtrûm qui judices ſedetis, deorum immortalium religione ſervatâ, tum ejus qui poſteriore loco dicat excuſationem benevolè accipiet, tum poſteaquam ſe parem

P. 10. l. 15. παριλθεῖν] Propriè, *curſu antevertere*. Sumitur hîc ἀντὶ τοῦ νικῆσαι (Ulpian.) ut apud Æſchinem ſuprà, p. 85. l. 10. παριλθόντες τῇ πρώτῃ στρατιᾷ.

rem communemque utrique præbuerit auditorem, ita demum de universâ lite judicium feret.

4. Verùm quando mihi hodierno die, uti videtur, et totius vitæ privatim actæ, et rerum publicè gestarum reddenda ratio est, placet rursus (ut initio dicendi feci) deos immortales invocare; eosque in conspectu vestro precor: primùm, ut quantam ego semper erga et civitatem vestram, vosque universos benevolentiam habeo, tanta mihi a vobis in hoc judicio tribuatur: deinde ut quod ad communem omnium existimationem et ad singulorum religionem magnopere conferet, id vobis dii concedant ut in hac causâ statuatis.

5. Si igitur ea tantùm crimina pertractâsset Æschines, de quibus actionem intendit, ego quoque de ipso senatûs præconsulto statim respondissem: sed quoniam in aliis rebus exponendis haud minùs multam orationem consumpsit, et simul de me plurima ementitus est, necessarium esse existimo, atque adeò justum, pauca priùs, Athenienses, his de rebus dicere:

dicere: ut nequis veſtrûm, verbis ad litem parum ſpectantibus adductus, alieniore me animo audiat jura cauſæ commonſtrantem. Itaque quod ad privatam quidem vitam pertinet, ad omnes eas contumelias, quaſcunque in me conviciator hic effutiit, videte quàm ſimpliciter, quamque juſtè reſpondeam. Si me eum cognoviſtis, quem iſte eſſe me criminatus eſt, (neque enim uſquam alibi quàm apud vos vixi) ne vocem quidem meam ſuſtinete, etiamſi omnia omnino præclara publicè geſſi: quin ſurgite, meque jamjam condemnate. Sin iſto multò et meliorem, et a melioribus ortum, nullo denique eorum qui mediocri loco ſunt (ne quid invidioſum proferam) deteriorem me meoſque et exiſtimatis et noviſtis, nec aliis de rebus iſti creditote; perſpicuum eſt enim, omnia ab eo *ſimiliter* eſſe conficta: mihi verò quam benevolentiam omni tempore multis in judiciis prioribus oſtendiſtis, nunc quoque præſtate. Sed cum ſis uſque eò veterator, Æſchine, hoc tamen omnino ſtolidè opinatus es, me factorum meorum et rerum publicè geſtarum miſſâ mentione, ad convicia tua orationem converſurum. Non profectò

id faciam: non ita insanio. Verùm res publicè gestas, quas tu mendaciis et calumniis proscidisti, statim excutiam: istius autem tam effusæ petulantiæ, deinceps, si modò his audire placuerit, mentionem faciam.

6. Crimina igitur mihi objecta sunt multa et atrocia, et quorum nonnullis magna

P. 13. l. 11. τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα] Per totam eam, in qua versamur, orationem non occurrit locus tam obscurus, tamque multis molestiis implicatus, quàm universus hic, quem vocat Taylorus, infaustissimus Paragraphus, usque ad §. 7. ineuntem. Caligini tamen isti, quam vidit quidem, sed pellere non potuit Ulpianus, solertissimo commento ita facem admovit Cl. Taylorus, ut istiusmodi adjutore facillimum sit quantascunque tenebras permeare. *Duas nimirum ab ultimâ vetustate prodiisse Demosthenis Editiones: quarum unam appellat Ulpianus* Ἀρχαίαν, *sive* antiquiorem, Δημώδη, *sive* popularem, *alteram.* (Annot. in Orat. Midianam.) *Fieri autem potuisse, ut binæ istæ Editiones, quibus fruebantur antiqui, aliquando per incuriam describentium, aut quavis aliâ ex causâ,* conflarentur, *ad hanc nostram, quæ sola hodie obtinet, concinnandam.* "Ita constabit (inquit vir doctiss.) quare plurimæ "identidem sententiæ verbis aliquantulum diversis "ab Auctore nostro *iterentur*: [cujus quidem rei, "præter innumera quæ exstant in Orat. Dem. de

"fals.

magna et ultima ſupplicia legibus ſunt indicta. Hujus autem accuſationis propoſitum ipſum in ſe pariter includit et hoſtilem vexationem, et contumeliam, et convicium, pétulantemque injuriam, et id genus univerſa. * * Neque enim cuiquam adimi debet ad populum accedendi copia, et

" falſ. leg. unum etiam inſigniſſimum reperies ex-
" emplum in §. 20. hujus:] licet Photius arbitretur
" magis, eas quaſi abortivas excidiſſe ex ſcriniis
" Demoſthenis, priuſquam ultimam manum Auc-
" toris expertæ fuiſſent, aut ſecum ille ſtatuiſſet,
" utri parti Orationis eæ elegantiùs convenirent.—
" Quòd ſi iſtud impetravero, repeti hîc nonnulla,
" atque inconſideratè interſeri ex diverſis exempla-
" ribus, atque ſemel cœptum eſſe juxta hunc lo-
" cum perturbari, nemo cætera mihi invidebit,
" ſcil. permiſceri potuiſſe, atque ex ſuo ordine mo-
" veri, comma unum atque alterum, quibus nos
" poſtliminium dedimus." Exterminat ergo Ille clauſulam eam, quam nos uncis incluſimus, Τῶν μέντοι κατηγοριῶν, κ τ. λ. quæ cum prorſus importuna ſit, neque ullo artificio aut deditâ operâ conjungi poſſit cum ſequente inciſo, Οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ—ita porro neque aliud quodlibet in ſe includit, quod non interceptum erat in priori, Τὰ μὲν ὧν κατηγορημένα, κ. τ λ. atque ad hunc modum textum adornari jubet Taylorus :

Τὰ

et libera dicendi poteſtas: ſed uti hoc fiat petulanter inſectandi gratiâ et explendæ invidiæ, id verò, per deos immortales, neque rectum eſt, neque civile, neque juſtum

Τὰ μὲν ὧν κατηγορημένα, πολλὰ, καὶ δεινὰ, καὶ περὶ ὧν ἑνίων μεγάλας καὶ τὰς ἐσχάτας οἱ νόμοι τάττουσι τιμωρίας·

Τῷ δὲ παρόντος ἀγῶνος ἡ προαίρεσις αὐτὴ ἐχθρᾷ μὲν ἐπήρειαν ἔχει, καὶ ὕβριν, καὶ λοιδορίαν, καὶ προπηλακισμὸν ὁμοῦ, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα·

[Οὔ] οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς ὀρθῶς ἔχον, οὔτε πολιτικὸν, οὔτε δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

Οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ προσελθεῖν τῷ δήμῳ, καὶ λόγου τυχεῖν, οὐδ' ἐν ἐπηρείας ταξει καὶ φθόνου τοῦτο ποιεῖν·

Αλλ' ἐφ' οἷς ἀδικοῦντά με ἐώρα τὴν πόλιν, ὅσί γε τηλικούτοις ἡλίκα νῦν ἐτραχῴδει καὶ διεξῄει, ταῖς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίαις παρ' αὐτὰ τὰ ἀδικήματα χρῆσθαι·

Εἰ μὲν εἰσαγγελίας ἄξια πράττοντά με ἐώρα, εἰσαγγελλοντα, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς κρίσιν καθιστάντα παρ' ὑμῖν, εἰ δὲ γράφοντα παράνομα, παρανόμων γραφόμενον·

Καὶ μὴν, εἴ τι τῶν ἄλλων, ὧν νυνὶ διέβαλλε καὶ διεξῄει, (ſcil. πράττοντά με ἐώρα) ἢ καὶ ἄλλ' ὁτιοῦν ἀδικοῦντά με ὑμᾶς ἐώρα, εἰσὶ νόμοι περὶ πάντων, καὶ τιμωρίαι, καὶ ἀγῶνες, καὶ κρίσεις——καὶ τούτοις ἐξῆν ἅπασι χρῆσθαι.

Deinde comma iſtud erraticum, [Οὐ γὰρ δήπου Κτησιφῶντα κ.τ.λ.] quod inter poſteriores duas clauſulas incom-

tum, Athenienſes. At quæ me facinora committere in rempublicam videbat, (præſertim cum tanta fuerint, quanta modo tragicè vociferando recenſebat) eorum pœnas legibus conſtitutas, recentibus etiam tum

incommodè ſatis intervenit, ſedem mutare jubet, et in ipſo ſectionis fine auctor eſt ut ſiſtatur : ſcilicet,

Καί τοι πρὸς ἅπασιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῖς ἄλλοις δικαίοις, οἷς ἂν εἰπεῖν τις ὑπὲρ Κτησιφῶντος ἔχοι, κἀγὼ τοῦτ' ἔμοιγε δοκεῖ κἀμὰλα εἰκότως ἂν λέγειν, ὅτι τὴς ἡμετέρας ἔχθρας ἡμας ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν δίκαιον ἦν τὸν ἐξετασμὸν ποιεῖσθαι, οὐ τὸ μὲν πρὸς ἀλλήλους ἀγωνίζεσθαι παραλείπειν, ἑτέρῳ δ' ὅτῳ κακόν τι δώσομεν ζητεῖν· ὑπερβολὴ γὰρ ἀδικίας τοῦτό γε.

Οὐ γὰρ δήπου Κτησιφῶντα μὲν δύναται δώκειν δ' ἐμοὶ, ἐμοὶ δ' εἶπερ ἐξελέγχειν ἐνόμιζεν, αὐτὸν οὐκ ἂν ἐγράψατο.

Ingentem illam ego corrigendi licentiam non ſum auſus imitari ; neque fortaſſe (unam ſi modo claſulam recidas, Τῶι μέντοι κατηγοριῶν—) uſque adeò neceſſaria videbitur.

Accuſationis hujus, inquit Orator, propoſitum ipſum et prima quaſi facies indicia præ ſe fert hoſtilis malitiæ et ludibrii. Etenim cum nemini denegandæ ſit ad populum accedendi copia, quémque libet in jus vocandi, neque tamen qui iſtuc fecerit vexandi gratiâ et explendæ invidiæ, aut rectum fecerit,

tum maleficiis expetere debebat: ſi qua delatione digna committere me videret, deferre, atque hac viâ me in judicium vocare; ſin ſcribere contraria legibus, violatarum legum poſtulare. (*Hac, inquam, viâ pro-*

cerit, aut civile, aut juſtum, Athenienſes. *Quòd niſi hac mente accuſator extitiſſet*, tantis meis flagitiis, cum etiam tum eſſent recentia, pœnas legibus conſtitutas opponere illum oportuit, vel læſæ majeſtatis, vel legum violatarum poſtulantem; καὶ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς κρίσιν καθιςάντα παρ' ὑμῖν. (*Me, inquam, atque* hac viâ *ſolicitare debuit:* neutiquam enim Cteſiphontem poteſt confodere per mea latera; neque enimvero, ſi me obrui poſſe confideret, illum unquam petiviſſet.) Quinetiam ſi quod aliud eorum, quæ modo calumniosè percenſebat, me patrantem obſervâſſet, ſunt leges de omnibus, ſunt judicia, ſunt actiones, &c.

P. 14. l. 8. παρ' αὐτὰ τὰ ἀδικήμαθ'α] Exponit Taylorus, *juxta formam criminis:* pœnas *juxta peculiarem cujuſque criminis naturam et conditionem* ſubeundas. Quippe pergit Orator exemplis monere, rationem eſſe ubivis ab Juriſprudentiâ Atticâ inſtitutam inter pœnas et maleficia. " Verbi gratiâ, ſi " εἰσαγγελίας ἄξια quis commiſerit, eas pœnas daret, " quæ lege iſti culpæ affiguntur: ſi παράνομα γί- " γραφε, eas quæ competebant παράνομα γραφόντι: " denique cujuſcunque criminis argueretur, erant " leges, erant ſupplicia, quæ in unumquemque fa-

" cinoroſum

progrediendum erat; neque enim Cteſiphontem reum peragere poteſt per meas *criminationes*; et ſi me convinci poſſe crediderit, utique illum nunquam accuſaviſſet.) Quinetiam, ſi quid aliud eorum, quæ modo calumniosè percurrebat, aut quidvis alioqui me in vos delinquere animadverteret, ſunt leges de omnibus *conſtitutæ*, ſunt ſupplicia, ſunt actiones, ſunt judicia, quæ acerbas

" cinoroſum peculiariter ſtatuiſſet majorum dili-
" gentia." Verùm et mentem Oratoris propiùs attigiſſe mihi videntur, qui vertunt, *recentibus delictis*, (dicit enim ille mox, ἐκτὰς τῆς ὀρθῆς καὶ δικαίας ὁδοῦ, καὶ φυγὼν τὰς ΠΑΡΑΥΤΑ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ἐλίσχυς) et uſitatam etiam locutionis ipſius ſignificationem. Joſeph. Antiq. Jud. p. 416. (quem citat Taylorus) hæc habet: ἵνα γνῷς, ὅτι κερδαίνουσιν οὐδὲν οἱ κακοὶ, μὴ παρ' αὐτὰ τἀδικήματα κολασθέντες, *pœnam ex continente adjectam ſceleri*. Demoſt. c. Pantænetum, (p. 564. Benenat.) ἁπάντων δ' ἀνθρώπων ἰωθότων παρ' αὐτὰ τὰ ἀδικήματα μᾶλλον, ἢ χρόνων ἐγγεγενημένων, ἀγανακτεῖν.

Ibid. l. 13. οὐ γάρ δήπου] Importunam hanc parentheſin vellem quidem lector neſcius ne eſſet, Wolfium alioſque complures ita fere reddidiſſe: *Neque enim credendum eſt, eum, qui Cteſiphontem judicio perſequi poteſt meâ cauſâ, me quidem ipſum, ſi convinci poſſe confideret, non fuiſſe accuſaturum.* Nempe illud ἐμὲ δ'—αὐτὸν uſurpari cenſent ἀντὶ τοῦ, ἐμαυ-

τὸν

acerbas atque magnas ſecum afferunt mulctas ; atque his uti licuit omnibus. Quòd ſi hæc eum feciſſe conſtaret, ac iſtâ mecum agendi ratione eſſe uſum, cum ejus facto conſentiret accuſatio. Nunc autem, rectâ et juſtâ viâ derelictâ, vitatâque tunc cum res gererentur coarguendi occaſione, tanto pòſt temporis intervallo, criminibus et dicteriis et maledictis coacervatis, hiſtrionem agit : cum me accuſet, hunc in judicium vocat : huic toti accuſationi inimicitias mecum ſuſceptas prætendit ; nuſquam tamen mecum congreditur, ſed alteri exiſtimationem ſuam eripere palam conatur. Itaque præter alia omnia, quæ juſtè quis dicere pro Cteſiphonte poſſit, Athenienſes, illud mihi quidem etiam aptiſſimè dici poſſe videtur, æquum eſſe, ut ini-

τὸν δὲ, Atticâ tmeſi, et interpoſitis aliquot vocibus. Cæterùm, verba illa diligentiùs paulo contemplanti " nihil certius erit (inquit Taylor.) quàm ut ἐμὲ ad " ἐξελέγχειν jure ſit referendum, αὐτὸν ad ἐγράψατο."

P. 15. l. 14. ἐπιτιμίαν ἀφελέσθαι] Hoc eſt, ἀτιμώσαι, *infamiâ notare :* qua pœnâ afficeretur Cteſiphon, ſi causâ victus mulctam L talentûm ſolvere non potuiſſet. Vid. *Potter.* I. 25. et infrà Not. ad §. 97.

inimicitias noſtras ipſi inter nos diſceptemus; non, prætermiſſis noſtris inter nos contentionibus, alterum quæritemus, cui mali quid afferamus: ſupra modum enim iniquum hoc eſt.

7. Omnia igitur accuſationis capita æquè eſſe et a juſtitiâ et a veritate aliena, ex his perſentire licet. Volo tamen ſingula ſeorſim examinare, atque ea præcipuè quæ de pace ac legatione in me ementitus eſt; ſuis, quæ Philocrate ſocio patravit, facinoribus in me tranſlatis. Eſt autem neceſſarium, et a causâ pariter non alienum, Athenienſes, quo tunc temporis res eſſent loco, in memoriam vobis redigere, ut ſingula, prout cujuſque tempus ſe ferebat, perſpiciatis. Bello igitur Phocenſi conflato—non per me: nondum enim ad rempublicam acceſſeram: primùm ita vos animis affecti eratis, ut Phocenſes ſalvos eſſe velletis, quamvis parum juſtè agere eos

P. 16. l. 15. τῇ γὰρ Φωκικοῦ] Certatim hoc comma a Rhetoricis laudatur, a Quintil. V. fin. ab Hermogene, Demetrio Phal. et Aquila Romano. *Taylor.*

eos videretis: Thebanis autem quantumcunque mali accidiſſet, eſſetis lætaturi; neque abſque ratione, neque injuriâ illis irati. Succeſſus enim ſuos ad Leuctra parum tulerant moderatè. Deinde tota Peloponneſus diſſidiis laborabat: nec qui Lacedæmonios oderant, tantum valebant, ut eos poſſent evertere; neque qui antea illorum operâ imperabant, civitates in ſuâ poteſtate habebant: ſed quædam erat inexplicata et apud hos et apud alios univerſos lis et perturbatio. Hæc cùm videret Philippus (neque enim erant obſcura) largitionibus in ſingularum civitatum proditores effuſis, eas omnes commiſit, et inter ſe concitavit: deinde, quo tempore alii graviter peccabant maleque ſentiebant, ipſe interim ſe inſtruxit, inque omnium perniciem accrevit. Poſteaquam verò tædio belli confectos, graves tum, nunc infelices Thebanos, perſpicuum eſſet omnibus coactos fore ut ad vos confugerent, Philippus, id ut ne fieret, neve civitates conjungerentur, vobis pacem, illis auxilium

P. 17. l. 7. ἄκρητος] Exponere liceat, *contentionem tacitam et obductam, quæ nondum in apertum bellum erupit.* Taylor.

ſium pollicetur. Quæ res igitur ei adjumento fuit, ut vos penè dicam ultro deceptos interciperet? Reliquorum Græcorum ſive ea malitia, ſive ignorantia dicenda eſt, ſive utraque: qui, cum aſſiduum ac diuturnum bellum gereretis, idque pro communi omnium utilitate (quemadmodum res ipſa declaravit) neque pecuniâ, neque viris, neque re ullâ omnino aliâ vos adjuverunt. Quibus jure vos meritoque indignati, Philippo haud inviti auſcultaviſtis.

8. Ea igitur, quæ tum conceſſa fuit, pax hiſce de cauſis, non meâ (quomodo iſte inſimulavit) operâ conciliata eſt. Iſtorum autem injurias ſordidoſque quæſtus in eâ re *inſtitutos*, harum turbarum in quibus nunc verſamur, ſi quis rectè inveſtiget, cauſas eſſe deprehendet. Atque hæc omnia veritatis *tantùm* ſtudio accuratiùs perſequor et enarro. Nam ſi qua in his rebus vel maximè videantur eſſe peccata, ea nihil ad me utique pertinent. Quin is qui primus ſententiam dixit, et mentionem de pace fecit, Ariſtodemus hiſtrio fuit: qui illum ſuſcepit, qui *decretum* ſcripſit, quique cum iſto ſuam operam in eam rem

rem locavit, Philocrates fuit Agnuſius; tuus, Æſchine, particeps, non meus; non ſi mentiendo diſrumparis: ejus autem ſententiæ ſuffragatores fuerunt, quacunque demum de causâ (hoc enim in præſens omitto) Eubulus et Cephiſophon: ego verò nuſquam quicquam. Et tamen, cum hæc ita ſe habeant, et ab ipſâ etiam veritate ita eſſe demonſtrentur, uſque eò venit impudentiæ, ut auſus ſit affirmare, me non modò pacis fuiſſe autorem, ſed ne ea ipſa pax a noſtrâ civitate unà cum communi Græcorum concilio fieret, obſtitiſſe. At ô—quo te quis nomine rectè appellet? tune uſquam, qui adeſſes, cum me tantam rem tantamque ſocietatem, quantam modo tragicâ voce commemorabas et percenſebas, civitati detrahere videres, *tune uſquam* indignatus es, aut in medium progreſſus, ea quæ nunc arguis, docuiſti aut enarrâſti? Atqui ſi ut intercludatur iſta cum Græcis communio, Philippo ego *operam* vendideram, tibi erat reliquum, ſilentium ut ne ageres, ſed ut clamares, ut teſtimonium ferres, ut hiſce rem indicares. At tu nunquam hoc feciſti, nunquam eam ex te vocem quiſquam audivit. Neque enim ad ullum omnino

omnino Græcorum tum missa erat legatio, sed jamdudum eorum omnium voluntates patebant; neque iste sinceri quicquam his de rebus protulit. Præterea verò mendaciis illis rempublicam acerrimè calumniatur. Nam si vos simul reliquos Græcos ad bellum accersebatis, simul ipsi ad Philippum legatos de pace mittebatis, Eurybati facinus, non aut civitati vestræ aut viris bonis consentaneam rem præstitistis. Verùm non ita se res habent, non. Quorsum enim illos tali tempore accerseretis? Ad pacem? at habebant omnes. Ad bellum? at ipsi de pace consultabatis. Perspicuum est igitur me pacis illius prioris neque ducem neque autorem fuisse: neque cæterorum quicquam, quæ in me confinxit, verum esse ostenditur.

9. Postquam ergo pacem fecit respublica, hîc iterum considerate, quid uterque nostrûm agere instituerit: etenim ex his scietis, quis fuerit qui Philippo in omnibus suffragaretur; quis contrà qui pro vobis operam navaret, et publicæ studuerit utilitati. Ego itaque senator decretum feci, ut legati quamprimùm in ea loca navigarent, in quibus esse Philippum audirent,

rent, et jusjurandum ab eo exigerent: iſti verò, nec poſtquam hoc decreverim, id facere voluerunt. Ea porro res quam vim haberet, Athenienſes, ego vobis oſtendam. Philippi intererat, ut inter noſtrum et ipſius jusjurandum quàm longiſſimum tempus intercederet; veſtrâ, quàm breviſſimum. Quid ita? Quia vos, non ab eo tantùm die quo juraviſtis, ſed a quo pacem vos ſperaviſtis habituros, omnes belli apparatus remiſiſtis: ille autem ex omni tempore hoc maximè moliebatur, ratus (id quod verum erat) quæcunque ante datum jusjurandum civitati noſtræ præripuiſſet, ea ſe omnia firma ſibi habiturum: neminem enim iſtorum causâ pacem dirempturum. Quæ cum ego prævíderem, Athenienſes, et mecum reputarem, hoc decretum feci, ut in ea loca in quibus eſſet Philippus, *legati* navigarent, et jusjurandum quam maturrimè exigerent, ut Thracibus ſociis veſtris ea oppida tenentibus, quæ iſte modò irriſu inſectabatur, Serrium et Myrtium et Ergiſcam, dicerentur adeò ſacramenta: neque ille opportunis

P. 22. l. 20. ἃ νῦν ἅπας διόυρει] Vide ſuprà Not. ad. p. 57. ult. Æſch.

nis locis occupatis, Thraciâ potiretur; neve magnâ inde pecuniâ, multiſque militibus inſtructus, reliquas deinceps res faciliùs aggrederetur. Hoc igitur decretum non commemorat, neque recitat: ſed ſi ego ſenator cum eſſem, introducendos eſſe legatos cenſui, id verò inſectatur. At quid me facere oportebat? An, ne illis aditus eſſet *ad concionem* decernere, qui idcirco venerant ut vobiſcum loquerentur? An, ne locus iis ab architecto ſpectandi gratiâ daretur, vetare? at duobus obolis ſpectâſſent, hoc ſi decretum non fuiſſet. Exigua mihi reipublicæ commoda ſervanda erant, ſumma rerum, quod iſti fecerunt, Philippo vendenda? Minimè vero. Cape igitur decretum hoc et recita, quod iſte cum probè nôſſet, præterivit.

DECRETUM.

" Archonte Mneſiphilo, Hecatombæo-
" nis die trigeſimo, tribu Pandioniâ præ-
" ſidente,

P. 24. l. 2. Ἑκατομβαιῶνος] Duo ſunt in hoc Decreto, in eoque quod ſtatim inſequitur, quæ ſcriptoribus Chronologicis maximas et propemodum inexpugnabiles creârunt moleſtias: *Archontis* nomen,

" ſidente, Demoſthenes Demoſthenis f.
" Pæanienſis retulit : Quoniam Philip-
" pus, miſſis ad Athenienſes de pace le-
" gatis, rata fœdera percuſſit, placere ſe-
" natui populoque Athenienſi, quò pax,
" ſuffragiis populi in primâ concione pro-
" bata, conficiatur, legatos ex omnibus
" Athenienſibus deligi quinque : eoſque
" populi ſuffragiis approbatos, nullâ mo-
" râ interpoſitâ eò proficiſci, quoquo lo-
" co Philippum eſſe audierint ; et jusju-
" randum ab eo primo quoque tempore
" acci-

quod decretis præfigitur, Mneſiphilus ſcil. iſte, quem *Faſti Attici* non agnoſcunt ; et *Tempus*, quo hæc decreta et geſta fuiſſe dicuntur. Namque in orationibus adverſariis de falſ. leg. " uno et conſtanti tenore
" narrant Oratores noſtri, (inquit Taylorus) primum
" illud Decretum de maturandâ legatione ad exi-
" gendum a Philippo jusjurandum latum eſſe III^tio.
" die menſis *Munychionis*, ſive Aprilis : Monumen-
" ta verò publica, quæ hîc proferuntur, iſtud ip-
" ſum Decretum latum fuiſſe teſtantur *Hecatom-*
" *bæonis*, ſive Julii, die poſtremo. Et alterum
" porro Decretum a Calliſthene de excubiis latum
" in ſummâ trepidatione civium ob deletas urbes
" Phocenſium, ponunt *Illi* contigiſſe *Scirrhophorio-*
" *nis* (Junii) die XXVII. *Acta* autem publica *Mæ-*
" *macterionis* (Octobris) die XXI."

Priorem

" accipiant, viciſſimque dent, ſuper fœ-
" deribus quæ inter illum et populum
" Athenienſem convenerunt; eodem eti-
" am *fœdere* comprehenſis utrorumque
" ſociis. Legati delecti ſunt, Eubulus
" Anaphlyſtius, Æſchines Cothocides,
" Cteſiphon Rhamnuſius, Democrates
" Phlyenſis, Cleon Cothocides."

10. Hæc

Priorem nodum expedire non aut perardua res eſt, aut magni ſanè momenti. " Nam in vulgatâ " ſerie Prætorum Athenienſium *Eponymorum*, quam " hodie habemus, et quæ multos annos complec- " titur, fieri vix potuit, ut ne unus ſuum haberet " vel *vicarium*, vel quovis modo *ſubſtitutum*." Talis igitur habendus eſt Mneſiphilus hicce; in locum ſcil. Theophili ſuffectus, quem huic anno, Olymp. CVIII. 2. Archontem tribuunt Faſti Attici.

Altera autem difficultas, ex turbis iis Chronologicis nata, et incredibili diſcrepantiâ inter temporum calculos quos Oratores noſtri et publica Monumenta ſubduxerunt, majoris molis opus eſt, et multùm intereſt ut ſublevetur. His enim Monumentis quaſi unicè innititur tota illa, quæ hodie remanet, Attica Juriſprudentia. Felicem igitur admodum ſubtilemque conjecturam hîc adhibuit Taylorus. Obſervat primò, " non caſu aut exemplarium vitio, " ſed ſummo conſilio factum eſſe, ut ſimile penè

10. Hæc cum ego tum decreviſſem, reipublicæ non Philippi utilitatem ſpectans, parum ſoliciti boni iſti legati tres totos menſes in Macedoniâ conſederunt, uſque eò dum Philippus e Thraciâ veniret, omnibus illic rebus everſis: cùm decem diebus, vel triduo potiùs aut quatriduo, liceret in Helleſpontum pervenire, et

" intervallum temporis intercederet inter Decretum " *de maturandis legatis*, et Decretum *de vigiliis ha-* " *bendis*, quale juxta hiſtoriam intercedere neceſſe " fuit, quemcunque demum computum inveris: " id eſt, ſive id fiat juxta *ſuperiorem* calculum, " quem ex Oratorum verbis elicimus, ſive juxta *poſ-* " *teriorem*, quem Decreti verba repræſentant. Nam " inter III^tium. Munychionis et XXVII^um. Scir- " rhophorionis intervallum eſt dierum circiter " LXXXIII. Et rurſus, ab Hecatombæonis die ul- " timo ad Mæmacterionis diem XXI^m. dies ſunt " LXXX: leviſſimâ, vel potiùs nullâ, differentiâ. " Utrinque ergo conveniunt rationes; atque accu- " ratiùs quidem quàm in tali re fas erat expectare." Admonet deinde vir eruditus, " Kalendarii Attici " rationem non unam fuiſſe et perpetuam, verùm " ſæpe immutatam, et ad *Solis Lunæque vias*, at- " que ad accuratiorem amuſſim ſubinde reforma- " tam. Quocirca contigiſſe potuit, ut, mutatâ pau- " latim facie Computi Civilis, præter ἀρχαίαν illam

" et

et loca illa ſervare, jurejurando priùs exacto quàm ab illo expugnarentur. Non enim attigiſſet ea, nobis præſentibus; aut jusjurandum ab eo non accepiſſemus: ita pace certè decidiſſet, nec utraque ſimul tenuiſſet, et pacem et loca. Primus igitur in hac legatione, Philippi quidem dolus, hominum verò iſtorum injuſtorum et diis inviſorum mercatus improbus, talis extitit:

" et vetuſtam horum Oratorum Editionem, quæ " juxta eorum ætatem deſcribi poterat, prodiret illa " quam δημώδη Ulpianus vocat (de quibus nuper- " rimè verba habuimus) ad *vulgarem* ſcil. uſum " concinnata, atque ad eam Faſtorum rationem " accommodata, quæ tum increbreſcebat, et uſu " quotidiano pervulgabatur. Unde non aliâ et di- " verſâ anni parte hæ res geri deſcribuntur in utro- " que Kalendario, ſc. *de profectione legatorum*, et *de* " *excidio Phocenſium*; neque aliter ſcribunt Orato- " res, aliter loquuntur Monumenta publica: ſed " uterque Computus verus eſſe potuit, ſi Æram " in uno caſu *antiquiorem*, in latero *vulgarem* inſpi- " cias." Exemplo eam rem illuſtrat populari. " Ego (inquit) qui hunc commentarium ſcribo *A-* " *prilis die* II^do^. putâ, Anni Anglicani MDCCLVII, ſi " ante quinquennium hoc ſcripſiſſem, non utique " *dediſſem* eo menſe atque die, quo jam utor, ve- " rùm *Martii die* XXII^do^. Ita tulit utilitas publi- " ca et Kalendarii noſtri redintegratio." Neque verò in dubium vocari poteſt, Exemplaria aliquando

extitit: propter quem et illo tempore, et nunc, et in æternum profiteor me cum iſtis pugnare et inimicitias gerere.

11. Jam aliud ſtatim longè illo gravius flagitium animadvertite. Poſteaquam profeſſus eſt Philippus pacem ſe nobiſcum habiturum, occupatâ priùs Thraciâ iſtorum culpâ, qui decreto meo non paruiſſent, rurſum ab iis pretio mercatur, ut ne decederent ex Macedoniâ, donec ea quæ ad expeditionem pertinebant contra Phocenſes *ſuſceptam*, inſtructa habuiſſet: ne, ſi vobis iſti renuntiâſſent, eum parare ſe et brevi tempore profecturum, exiretis ipſi, circumactiſque triremibus ad Pylas navigantes, Porthmum ei, quemadmodum antea, intercluderetis: ſed ut ſimul hæc renuntiantibus iſtis vos audiretis, ſimul ille intra Pylas ingreſſus eſſet, voſque nihil quicquam agere poſſetis. Tanto autem in timore erat, tamque vehementer æſtuabat

do ad hunc modum recudi, cum in Codice 5to. Pariſienſi etiam Tribûs nomen immutetur, et in locum Παιονιδῶν (p. 24. hujus) recentius nomen Διονυσίδος, ſive Διονυσιαδος, quod nos hodie neſcimus, ſubrogetur.

æſtuabat Philippus, ne etiamſi hæc præoccupâſſet, vos antequam Phocenſes periiſſent, auditâ re, mittendum iis auxilium decerneretis, atque ita res ſibi de manibus elaberentur, ut iterum impuriſſimum hunc conducit, non jam communiter cum cæteris legatis, ſed ipſum ſeparatim, quò ea vobis diceret ac renuntiaret, per quæ omnia perierunt.

12. Oro autem vos, Athenienſes, atque obteſtor, ut per totum hoc judicium memineritis, ſi nihil Æſchines extra cauſam criminatus eſſet, me quoque nullum *ab hac* alienum verbum fuiſſe facturum: ſed cum iſte omnia crimina et maledicta coacervârit, neceſſe quoque mihi eſt, ut ad ſingulas criminationes pauca reſpondeam. Quænam igitur illius verba tum fuerunt, per quæ perierunt omnia? "Non eſſe tumultuandum, propterea quòd Philippus eſſet intra Pylas progreſſus: omnia enim vobis ex animi ſententiâ proceſſura, ſi modo quieſcatis; atque intra biduum vos aut triduum audituros, quorum hoſtis veniſſet, iis amicum; contrà, quibus amicus, iis hoſtem eſſe factum. Neque enim verbis, aiebat, amicitias confirmari, (gra-

(graviter et magnificè pronuntians) ſed utilitatum communione. Expedire autem et Philippo et Phocenſibus et vobis pariter omnibus, ſtupore et importunitate Thebanorum liberari." Hiſce quidam libenter tunc aures advertebant, propter odium illud in Thebanos, quod nobis illo tempore clam inſedit. Sed quid deinceps rectà conſecutum eſt? Ut non longo pòſt tempore miſeri Phocenſes interirent; urbes eorum delerentur; vos, dum quieſcitis iſtique obtemperatis, paulo pòſt vaſa ex agris comportaretis; iſte aurum acciperet: ad hæc etiam, ut Thebanorum et Theſſalorum odium ad civitatem noſtram, rerum geſtarum gratia ad Philippum deveniret. Atque ut hæc ita eſſe conſtet, recita mihi et Calliſthenis decretum, et epiſtolam Philippi: utriſque enim perlectis hæc omnia plana vobis fient. Recita.

DECRETUM.

" Archonte Mneſiphilo, concione extra
" ordinem a Strategis convocatâ, de ſen-
" tentiâ

P. 29. l. 7. συγκλήτῳ ἐκκλησίας] Potter. I. 17.

" tentiâ Prytanum ac ſenatûs, XXI die
" Mæmacterionis, Calliſthenes Eteonici
" f. Phalereus retulit: Nequis Athenien-
" ſium úllo de prætextu in agro per-
" noctet; ſed in urbe et Piræo *maneant*,
" qui non in præſidiis diſpoſiti ſunt. Ho-
" rum autem, quem quiſque locum nac-
" tus eſt, eum tueatur, neque interdiu
" aut noctu abſit. Quicunque huic de-
" creto non paruerit, proditorum pœnas
" luat, niſi ſe neceſſitate aliquâ inevitabili
" deprehenſum eſſe oſtendat. De iis au-
" tem neceſſitatibus cognoſcat Strategus
" qui peditatui præeſt, et quæſtor, et
" ſcriba ſenatûs. Deferantur omnia ex
" agris quam primùm: quæcunque intra
" CXX ſtadia ſunt, in urbem et Piræum;
" quæ ultra CXX ſtadia, in Eleuſinem,
" Phylam,

P. 30. l. 2. ὁ ἐπὶ τῶν ὅπλων] Unus fuit ex decem Strategis annuis, qui *pedeſtribus* copiis (τοῖς ὁπλίταις) præfuit; ita ſc. vocatus, ut diſcerneretur ab eo, qui *equeſtribus* erat præpoſitus. Uterque occurrit infra §. 34. in uno decreto, ὁ ἐπὶ τῶν ὁπλιτῶν et ὁ ἐπὶ τῶν ἱππέων. Cæterùm τὰ ὅπλα pro τὸς ὁπλίτας et Thucydides et Xenophon uſurpârunt. Erravit ergo Wolfius, qui *armamentario præfectum* vertit. *Taylor.*

" Phylam, Aphidna, Rhamnuntem, Su-
" nium. Dixit Callisthenes Phalereus."
Nunquid vos hac spe pacem faciebatis? aut hæc vobis pollicebatur iste mercenarius? Recita nunc epistolam eam, quam his peractis, misit ad nos Philippus.

EPISTOLA PHILIPPI.

" Rex Macedonum Philippus senatui
" populoque Athenienſi S. Scitote nos
" intra Pylas esse progressos, et Phoci-
" dem subegisse. Quæ sponte deditio-
" nem fecerunt, in iis oppidis præsidia
" locavimus: quæ cedere noluerunt, vi
" cepimus, civibusque in servitutem re-
" dactis, solo æquavimus. Cum autem
" audirem vos quoque auxilium iis pa-
" rare, scripsi jam ad vos, ne diutius eâ
" de re laboretis. Ad summam enim,
" nihil mihi moderatè facere videmini,
" qui cum pacem pepigeritis, nihilomi-
" nus in aciem descendatis; idque cum
" Phocenses in communi nostro fœdere
" non sint comprehensi. Quare si con-
" ventis manere nolitis, nullâ re aliâ me
" antevertetis, nisi auspicandis injuriis."

13. Au-

13. Auditis quàm luculentè in hac ad vos epiſtolâ ſociis ſuis oſtendat ac declaret: " Hæc ego feci invitis Athenienſi-" bus et ægrè ferentibus. Quare ſi vos " ſapitis, ô Thebani et Theſſali, eos qui-" dem in hoſtium numero ducetis, mihi " verò fidem habebitis." Non utique ipſis illis verbis ſcripſit, ſed ita ſignificare voluit. His igitur rebus captos illos eò perpulit, ut nihil deinceps providerent, nihil præſentirent, ſed eum omnia in ſuam redigere poteſtatem paterentur: unde infelices Thebani in has calamitates inciderunt. Atque hujus fidei *apud illos comparandæ* adminiſter atque adjutor, qui falſa hæc renuntiavit, et fucum vobis fecit, is eſt qui Thebanorum nunc luget infortunia, quàmque ea miſerabilia ſint, exponit; cum et horum, et eorum quæ Phocenſibus acciderunt, et omnium denique quæcunque Græci pertulerunt, malorum ipſe auctor exiſtat. Scilicet enim, Æſchine, tu propter caſus illos angeris, et Thebanorum vicem doles, qui poſſeſſiones teneas in Bœotiâ, et illorum agros colas: ego

P. 32. penult. κτήματα ἔχων ἐν τῇ Βοιωτίᾳ] Inter artes

ego verò lætor, qui ſtatim ad ſupplicium depoſcebar ab eo qui hæc effecerat.

14. Sed in eam orationem incidi, qua me pòſt paulum uti fortaſſe magis conveniet. Revertor itaque ad probandum, iſtorum corruptelas et injuſta facinora earum in quibus nunc verſamur rerum eſſe cauſas. Nam poſtquam vos a Philippo circumventi eſtis iſtorum operâ, qui ſe in legationibus illi mercede locaverant, nihilque veri vobis renuntiârant, decepti autem ſimul ſunt et miſeri Phocenſes, eorumque urbes deletæ, quid factum eſt? Contemptiſſimi Theſſali, et vecordes Thebani, amicum, patronum, ſervatorem, Philippum ducebant: inſtar omnium is illis erat: et ne vocem quidem ejus ſuſtinebant, qui aliud quippiam vellet dicere. Vos

tes videtur fuiſſe politicas Philippi et Alexandri, δημαγώγους illos, quorum operâ in evertendis Græciæ civitatibus uterentur, fundis aliiſque devictorum poſſeſſionibus quibuſdam donare, ut ab omni deinceps rerum novandarum ſtudio abhorrerent. Etenim in orat. π. παραπρ. ait Demoſthenes Philippum, debellatâ Phocide, agros ibi Philocrati et Æſchini aſſignâſſe, qui illi quidem talentum, huic verò xxx minas in annum afferebant.

Vos autem, quamvis ea quæ fiebant ſuſpecta haberetis, et iniquo animo ferretis, pacem tamen ſervabatis: neque enim erat, quod efficeré poteratis ſoli. Græci quoque reliqui conſimili vobiſcum ratione decepti, et ſuâ ſpe fruſtrati, pacem libenter ſervabant, tametſi eſſent ipſi quodammodo jamdudum bello laceſſiti. Cum enim quoquoverſum graſſans Philippus, Illyrios, Triballos, nonnullos etiam Græcorum ſubigeret, multaſque et magnas copias ſuo ſubjiceret imperio; cum nonnulli pacis auctoritate freti, ex civitatibus illuc profecti corrumperentur, quorum unus hic fuit; tunc, *inquam*, omnes contra quos hæc ille comparabat, bello laceſſebantur. Quòd ſi non animadvertebant, alia hæc diſceptatio eſt, nihilque ad me pertinet: ego enim prædicebam et teſtificabar, tum apud vos ſemper, tum quocunque miſſus eſſem. Civitates autem ægrotabant; dum hinc magiſtratus rebuſque gerendis præfecti munera captarent ac pretio corrumperentur, illinc privati et multitudo, partim futura non providerent, partim quotidianâ indulgentiâ et otio ineſcarentur; denique ſic omnes eſſent affecti, ut ad ſe quidem ſolos malum

lum non acceſſurum ſinguli exiſtimarent, ſed alienis periculis res ſuas in tuto ſe collocare poſſe crederent, quandocunque vellent. Itaque multitudini (opinor) hoc uſu venit, ut pro infinitâ illa et intempeſtivâ deſidiâ libertatem amitteret : principibus verò, quique ſe cætera præter ſeipſos vendere putabant, ut ipſi ſeſe primos omnium venditos eſſe ſentirent. Etenim pro amicis atque hoſpitibus, quæ tum nomina, cum muneribus corrumpebantur, accipiebant, nunc aſſentatores, et diis inviſi, et cætera id genus omnia quibus digni ſunt, audiunt.

15. Nemo enim, Athenienſes, quò proditoris utilitati conſulat, pecuniam inſumit ; neque, poſtquam iis quæ redemit potitus ſit, de iis quæ ſuperſunt proditorem in conſilium adhibet. Sic enim nihil eſſet proditore beatius. Verùm non ita eſt :

P. 35. l. 6. τοῖς μὲν πλήθεσιν] *multitudini :* vel *civitatibus ipſis*, exponas, quæ *populari* uterentur formâ remp. adminiſtrandi : quo ſenſu voces eas τὸς πολλοὺς et τὰ πλήθη uſurpant Attici. Ita Æſch. ſuprà §. 43. Λέγει γάρ που, παιδιών ΤΑ ΠΛΗΘΗ, *reſpublicas, liberas civitates.*

eſt : non : quî poteſt ? multum certè abeſt. Sed ſimulatque is qui imperium affectat, rerum fit dominus, etiam eorum dominús fit, qui iſta vendiderunt. Itaque perſpectâ illorum improbitate, tum verò, tum illos et odit, et ſuſpectos habet, et contumeliâ vexat. Rem vobiſcum reputate : etenim ſi ipſarum rerum tempus præterierit, at eas cognoſcendi tempus nunquam non adeſt cordatis. Tantiſper Laſthenes amicus Philippi nominabatur, dum Olynthum prodidiſſet : tantiſper Timolaus, dum Thebas peſſundedit : tantiſper Eudicus et Simus Lariſſæi, dum Theſſaliam Philippo ſubjecerunt. Deinde cum ejicerentur, contumeliis exagitati eſſent, et nihil non ſubirent mali, univerſus terrarum orbis completus eſt proditoribus. Quid Ariſtratus Sicyone ? quid Megaris Perilaus ? non viles atque abjecti ? Ex quibus evidentiſſimè cuivis videre licet, qui patriam ſuam defendit maximè, quique iſtis plurimùm adverſatur, eum vobis, Æſchine, proditoribus ac mercenariis, unde pretium accipiatis, ſuppeditare : et quòd horum multi ſint, et veſtris conſiliis refragentur, vos ſalvos eſſe, ac mercede

cede auctos. Nam quantum in vobis quidem ipsis fuit, jamdudum periissetis.

16. Ac de iis profectò quæ tum gesta sunt, tametsi multò plura habeam dicere, hæc tamen nimis multa dicta esse puto. Cujus rei iste culpam sustinet, qui suæ improbitatis suorumque flagitiorum veluti hesternam crapulam in me evomuit, quam necesse fuit apud vos, qui rebus illis juniores estis, eluere. Vos autem fortasse estis interturbati, qui priùs etiam quàm verbum ego ullum facerem, venalem istius operam noveratis. Quam tamen ipse amicitiam et hospitium nominat: atque

P. 37. l. 12. ὥσπερ ἐωλοκρασίαν] In numero τῶν ἀὐθαδῶν καὶ τολμηρῶν διανοημάτων recenset Hermogenes. Vocem istam elucidat Scholiastes noster ad locum. *Taylor.*

" Moris fuit apud Athenienses, ut in ludis pub-
" licis, qui potandi causâ conveniebant, per totam
" sæpe noctem comissationem producant. Quòd
" si quis vino gravis obdormiscebat, et poculum
" dimittebat suum, reliqui manè arreptum istud
" poculum in caput ejus irridentes infundebant." Hanc igitur *vini hesterni mixturam* ἐωλοκρασίαν appellabant.

atque nunc alicubi dixit, " is qui mihi " Alexandri hoſpitium exprobrat." Ego tibi hoſpitium Alexandri? unde conſecuto, aut quînam merito? Nec Philippi hoſpitem, neque Alexandri amicum ego te appellârim: non ita inſanio: niſi forte meſſores, aliique qui ſuas operas mercede locant, amici atque hoſpites ſunt appellandi eorum a quibus conducti ſunt. Verùm non ita eſt: quî enim? multum certè abeſt. At mercenarium ego te, ſicut antea Philippi, ita nunc Alexandri dico, et hi etiam omnes. Si dubitas, interrogato eos. Quin egomet pro te hoc faciam. Utrùm vobis, Athenienſes, mercenarius Æſchines, an hoſpes eſſe

P. 38. l. 14. μίσθωτ⊙] Diverſa narrant ſcriptores de arte qua eſt uſus Noſter, cum adeò fidenter ad judices provocavit. Notiſſima eſt fabula, quam de hac re memoriæ prodidit Ulpianus. " Conſultò (inquit) " in barbariſmum deflexit Orator in voce μίσθωτος, " accentum rejiciendo in primam ſyllabam, quæ " cadere debuit in ultimam. Quo factum eſt, ut " vitioſam pronuntiationem emendante curiâ, om- " nibuſque τὸ μισθωτὸς recinentibus, *(erat enim At-* " *ticarum aurium ſuperbiſſimum judicium)* eam ab " iis reſponſionem elicuit, quam dari ſibi exopta- " vit." Alii dicunt in gratiam Demoſthenis reſpondiſſe Menandrum comicum, amicum ejus, qui unus

esse Alexandri videtur?—Audis quid dicant? Nunc igitur isti de accusatione respondere volo, simulque res meas gestas exponere; ut quanquam pernôrit Æschines, audiat tamen, quas ob causas ego me non iis tantùm quæ a senatu decreta sunt, verum etiam longè majoribus præmiis dignum esse contendam. Sume igitur ipsius accusationis libellum, et recita.

ACCUSATIO.

17. " Archonte Chærónda, sexto die " mensis Elaphebolionis, Æschines Atro- " meti f. Cothocides judicium de decre- " tis legibus adversis ad Archontem de- " tulit in Ctesiphontem Leosthenis f. A- " naphlystium, quòd decretum contra " leges tulit: NEMPE ut Demosthenes " Demosthenis f. Pæanienſis aureâ coro- " nâ donaretur, et in theatro, Dionysiis " mag-

fuit ex judicibus: quod, habitâ temporum et ætatum ratione, negat potuisse fieri Petitus, LL. Att. IV. 1. Verùm ita fermè comparata natura vulgi est, ut vix cuiquam dubium esse possit, quin aculeatam eam ἀναίσχυντε ῥήτορος interrogationem, præsertim gratiâ apud se et auctoritate valentis, risu sit plausuque excepturum.

" magnis, novis agentibus tragœdis, præ-
" dicaretur, donari a populo Demoſthe-
" nem Demoſthenis f. Pæanienſem au-
" reâ coronâ, virtutis ergô, benevolen-
" tiæque quam perpetuò habet tum in
" Græcos univerſos, tum in pop. Athe-
" nienſem, atque fortitudinis; et quòd
" nunquam non operam dedit iis agendis
" dicendiſque, quæ ſunt populo utiliſſi-
" ma, et propenſo animo ſit ad quan-
" tumvis beneficium pro virili præſtan-
" dum. Quæ omnia falſa ſcripſit, et le-
" gibus contraria: cùm legibus cautum
" ſit, primùm, ne falsò ſcripta in tabu-
" las publicas deferantur: deinde, ne
" quis ante relatas rationes coronetur.
" Eſt autem Demoſthenes curator muris
" reficiendis, et theatrali pecuniæ præ-
" fectus. Adhuc etiam, ne coronæ præ-
" dicatio fiat in theatro, Dionyſiis, tra-
" gœdis novis: ſed ſiquem ſenatus coro-
" nâ donet, in curiâ de eo prædicandum
" eſſe; ſin civitas, in Pnyce, in concio-
" ne. Mulcta, talenta quinquaginta.
" Teſtes

P. 40. l. 10. τραγῳδῶν τῇ καινῇ] Subintell. εἰσόδῳ. *Wolfius.*

" Teſtes citationis, Cephiſophon Cephi-
" ſophontis f. Rhamnuſius, Cleon Cleonis
" f. Cothocides."

18. Quæ in decreto iſto exagitat, Athenienſes, hæc ſunt. Ego verò ex hiſce primùm ipſis planum me vobis facturum confido, quòd in omnibus ſim juſtâ defenſione uſurus. Servato enim eodem ordine, quem ipſe in iis quæ contra me ſcripſit *ſecutus eſt*, de omnibus deinceps ſigillatim dicam, nihilque ſciens præteribo. Quòd igitur ſcripſit *Cteſiphon*, perpetuò me

P. 40. l. 14. κλήτορες] Accuſatoris amici, qui ei teſtes aderant, jure citatum fuiſſe adverſarium. Quòd ſi reus omnino non citaretur, actio irrita erat; quæ ἀπρόσκλητος δίκη nominabatur. *Petit.* IV. 2.

Ibid. l. 20. δικαίως ἀπολογήσομαι] Eodem ſc. ordine ſervato, quem ipſe Actor in accuſationis ſuæ libello collocavit. Diligenter enim notandum, inquit Ulpianus, non eodem ordine Æſchinem actionem intendiſſe, et perorâſſe. Libellus accuſationis criminationem vitæ et rerum geſtarum Demoſthenis *primo* loco habet, reliqua autem *ſecundo*: πρῶτον μὲν, ὡς ψευδῆ γέγραφε· εἶτ', ὡς παράνομα: hæc verò capita, cum ad orationem acceſſit Æſchines, tranſpoſuit. Summo igitur conſilio veri juſtique ſibi ſpeciem prætendit noſter, cum ordinem in ipſo libello conſtitutum ſequeretur.

me quæ populo utiliſſima ſunt et dicere et agere, animoque eſſe propenſo ad quantum in me ſitum ſit boni præſtandum, meque ſuper his laudaverit, eorum ego cenſeo in meis publicè geſtis rebus poſitam eſſe diſceptationem: his enim diligenter examinatis compertum erit, verane ſint atque idonea quæ de me ſcripſit Cteſiphon, an verò falſa. Quod autem decreto illud non adſcripſit, " coronandum eſſe eum, " poſtquam rationes retulerit," quodque coronam in theatro prædicari juſſit, etiam hoc ad ea quæ in rep. geſſi, puto pertinere; utrùm ſcilicet coronâ et præconio inter cives *faciendo* dignus necne ſim. Deinde leges mihi proferendas eſſe exiſtimo, per quas ſcribere hæc licuerit Cteſiphonti. Atque iſtiuſmodi quidem defenſionem, Athenienſes, ſimplicem ac legitimam facere conſtitui. Aggrediar autem primùm ad ea quæ geſſi: neque me quiſquam exiſtimet abducere ſermonem ab accuſatione, ſi in Græcanicas res geſtas et orationes incidero. Nam qui eam decreti partem inſectatur, in qua me optima dicere atque agere ſcriptum eſt, quique hæc tanquam falſa judicio proſequitur, is ipſe eſt, qui hanc de omnibus meis in rep. inſtitutis

ſtitutis rebuſque geſtis orationem et accuſationi convenientem fecit et neceſſariam. Deinde cum multa ſint in rep. adminiſtrandâ miniſteria, illud ego ſecutus ſum, quod ad Græcanicas res pertinebat: ex iis ergo probationes meas æquum eſt ut deducam.

19. Quæ igitur, priuſquam ego ad remp. acceſſi, et verba pro concione feci, præoccupârat ac detinuerat Philippus, prætermittam: nihil enim iſtorum ad me arbitror attinere: quæ autem, poſteaquam ad res gerendas me contuli, prohibitus eſt ille a me facere, ea vobis in memoriam revocabo, eorumque rationem proferam; ſi priûs hoc ſubjecero. Commodum, Athenienſes, permagnum aderat Philippo. Apud Græcos enim, non hos tantùm aut illos, ſed peræque univerſos, ſeges proditorum, et largitionibus inhiantium, et diis inviſorum hominum enata fuit, quanta poſt hominum memoriam nulla

P. 42. l. 12. περὶ τὰς Ελληνικὰς] Ita §. 32. diſtinguit inter munia, quæ *internum* et *externum* reip. ſtatum ſpectant: τὰ κατὰ τὴν πόλιν πολιτεύματα et τὰ Ελληνικά. Markland.

nulla unquam extiterat. Quos ille adminiſtros ac adjutores nactus, Græcos, antea inter ſe malè animatos et diſſidentes, ad pejorem etiam ſtatum adegit : dum alios falleret, aliis largiretur, alios omni ratione corrumperet : multas denique in factiones eos diſtraxit, quibus hoc unum expediebat omnibus, ne ille creſceret prohibere. In hoc igitur rerum ſtatu, et in ſummâ ignoratione adnati jam latiùſque ſerpentis mali, cum Græci omnes verſarentur, veſtrum eſt, Athenienſes, vobiſcum reputare, quid agere, quid efficere decuerit civitatem ; earumque rerum a me rationem repoſcere : nam qui in hoc ſe reip. gubernandæ loco collocavit, is ego ſum.

20. Utrùm eam conveniebat, Æſchine, elationem illam animi deponentem, ſuæque amplitudinis *oblitam*, in eodem atque Theſſalos Dolopeſque *poſitam* numero, unà Philippum adjuvare Græcorum dominatum affectantem, majorumque ſuorum decora atque jura abolere? An id quidem non facere (grave enim mehercule hoc fuiſſet :) ſed quæ futura, niſi quis prohiberet, videbat, et multò ante,

ut

ut verisimile est, præsentiebat, ea ne acciderent haud quicquam laborare? Atqui libenter quidem ex eo, qui res meas gestas vel maximè reprehendit, quæsierim, quam tandem sectam civitatem nostram esse velit secutam. An illam, quæ communiter *cum Philippo* malorum omnium ac dedecorum Græcis causa extitit? in qua Thessalos eorumque socios annumerare possis: an illam, quæ hæc fieri passa est ac neglexit, privatarum suarum opum amplificandarum spe? quo in loco Arcadas et Messenios et Argivos ponamus. Sed et multi horum, imo verò omnes pejùs quam nos discesserunt. Enimvero si statim ut vicit Philippus, abiisset, ac deinde otium egisset, nemini neque ex sociis suis neque ex cæteris Græcis uspiam allatâ injuriâ, essent tamen ii, qui conatibus illius non restiterant, aliquâ ex parte culpâ et accusatione digni. Sed si peræquè

P. 45. l. 9. ἀναλιωθέντων] Libri MSS. editique antiquiores habent ἐναλιωθέντων: cumque sensus negationem requirat, reponendum censui ἀναρτιωθέντων, potiùs quam ἐκ ἐναλιωθέντων, (quomodo plerique emendant:) scribâ facili lapsu in primâ vocali offendente.

què omnibus dignitatem, principatum, libertatem, immo etiam et reip. ſuæ formam quibuſcunque potuit ademit, quid? vos nonne omnium glorioſiſſimo uſi eſtis conſilio, qui mihi paruiſtis? Sed illuc revertor.

21. Quid civitatem noſtram, Æſchine, tum facere conveniebat, cum Philippum videret principatum ſibi in Græcos ac regnum comparantem? aut quid me conſiliarium dicere, quid decernere oportebat Athenis? (nam hoc plurimum refert:) qui ſciebam ab omni memoriâ ad eum uſque diem, quo die ego in ſuggeſtum aſcendi, ſemper de principatu, de honore ac gloriâ patriam decertâſſe, pluresque viros et majorem pecuniarum vim conſumpſiſſe pro ſtudio laudis, omniumque Græcorum utilitatibus, quàm cæteri Græciæ populi pro ſe quique impenderunt: videbam autem Philippum illum, quocum nobis erat certamen, pro imperio ac dominatione oculo ſibi effoſſo, jugulo con-

P. 46. l. 12. τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομένον] Percuſſus eſt Philippus, oculum apud Methonam; claviculam,

confracto, manu, crure comminuto, omnem quamcunque ſibi fortuna vellet corporis auferre partem, facilè et libenter abjicere, ut cum eo quod reſtaret honoratè et gloriosè vitam traduceret. Atqui ne hoc quidem quiſquam dicere audeat, homini Pellæ educato, in oppido obſcuro tunc temporis ac puſillo, tantam animi magnitudinem ritè innaſci potuiſſe, ut imperium Græcorum concupiſceret, atque hoc in animum induceret: vobis, qui Athenienſes eſtis, quique quotidie in omnibus et concionibus et ſpectaculis majorum veſtrorum monumenta contuemini, tantam ignaviam ineſſe *oportuiſſe*, ut Græcorum libertatem ultrò, ſponte dederetis Philippo. Nemo, *inquam*, hæc dixerit. Reliquum igitur erat, atque idem neceſſarium, ut iis omnibus, quæ ille contra vos moliebatur injuriâ, vos juſtè obſiſteretis. Ergo hoc quidem faciebatis ab initio vos, ut æquum erat, ut decebat: decernebam autem et ſuadebam ego, quibus temporibus in republicâ verſabar: fateor.

22. At

lam, apud Illyrios; manum ac tibiam apud Scythas. *Scholiaſt.*

22. At quid me facere oportebat? Te enim ipſum jam interrogo: reliqua omnia prætermittens, Amphipolim, Pydnam, Potidæam, Haloneſum; nihil horum memini: Serrium verò et Doriſcus, et Peparethi depopulatio, et quæcunque alia id genus civitati in injuriam ceſſerint, ne ſi extiterint quidem, novi. Et tamen tu me horum commemoratione inimicitias huic populo concitâſſe dixiſti; cum ea quæ ad has res pertinent, decreta ſint Eubuli, Ariſtophontis, Diopithis, non mea: ô ad dicendum quicquid tibi libeat, omnium hominum promptiſſime! Nihil igitur de his nunc quicquam dicam. Verum ille qui Eubœam ſibi vendicabat, aggeremque Atticæ oppugnandæ exſtruebat; qui Megaras adortus eſt, Oreum occupavit, Porthmum effodit, Philiſtidem Oreo, Clitarchum Eretriæ, tyrannos impoſuit; qui Helleſpontum ſub ditionem ſuam ſubjunxit; qui Byzantium obſedit; qui urbes Græciæ, alias funditus ever-

P. 47. ult. ἐὰν εἰ γίγνεται, οἶδα] οὐ προσποιοῦμαι εἰδέναι, ἀφίημι, ἐπιλανθάνομαι. Wolf.

evertit, in alias exules reduxit: utrùm is, qui hæc omnia patravit, injuriam fecit, et fœdera dirupit, et pacem violavit, necne? Utrùm porro Græcorum aliquem exoriri oportebat, qui hæc eum facere prohiberet, an non? Nam ſi non oportebat, quin Græciam Myſorum (quam vocant) prædam, viventibus et ſtantibus Athenienſibus, videri *decuit*, ſupervacaneam ego operam ſuſcepi, cum his de rebus dixi; ſupervacaneam quoque civitas, quæ conſilio meo paruit: fuerint denique ſcelera omnia et errata, quæcunque geſta ſunt, mea. Sin autem aliquem eſſe

P. 49. l. 1. Μυσῶν λείαν] Proverbium in eos, qui impunè a quibuſlibet læduntur ac diripiuntur. Ortum a Myſis, Helleſponti accolis, infami ignaviâ: unde Μυσῶν λεία, et Μυσῶν ἔσχατος ſcommata ſunt veterum ſermone trita ac celebrata. Teſtantur Strabo Geog. l. 12. et Cic. pro Flacco. Narrant παροιμιογράφοι ab eo tempore invaluiſſe proverbium, quo tempore Myſi, abſente Telepho rege, qui Græcis errantibus viam in Trojam monſtravit, finitimorum incurſationibus malè vexati ſunt. Vid. Eraſmi Chiliad.

Ibid. l. 3. ὄντων] Non intelligo quid interſit inter ζώντων et ὄντων. Corrige ζώντων Αθηναίων καὶ ΟΡΩΝΤΩΝ. *Taylor.*

esse opus erat, qui hæc prohiberet, quem alium quàm populum Athenienſem fuiſſe conveniebat?

23. Hæc igitur ego tum publicè gerebam; et cum illum omnium mortalium libertati imminere viderem, obnixus ſum ego contrà, tum prædicendo, tum monendo, ne hæc Philippo proderetis. Atqui pacem ille, cum navigia caperet, violavit, non hæc civitas, Æſchine. Profer igitur ipſa decreta, et epiſtolam Philippi; et ex ordine recita. His enim perpenſis, cui quæque res ſit imputanda, perſpicuum fiet. Recita.

DECRETUM.

" Archonte Neocle, menſe Boëdromione, concione extraordinariâ a Strategis convocatâ, Eubulus Mneſithei f. Cyprius retulit: Quoniam Strategi in concione renuntiârunt, Leodamantem navarchum cum viginti navigiis, quæ frumenti deportandi causâ miſſa ſunt cum eo in Helleſpontum, ab Amynta Philippi imperatore in Macedoniam deductum eſſe, atque ibi in cuſtodiâ teneri:

" neri : *placere*, ut Prytanes et Strategi
" dent operam ut cogatur ſenatus, lega-
" tique ad Philippum deligantur ; qui
" cum ad eum pervenerint, agant cum
" eo de dimittendo navarcho, et navibus,
" et militibus. Et, ſi per imprudentiam
" fecit hæc Amyntas, nihil de eo queri
" *dicant* populum Athenienſem : ſin ali-
" quid præter mandata iniquè molientem
" *navarchum* deprehenderit, Athenienſes
" re cognitâ, pro negligentiæ ipſius mo-
" do, in eum animadverſuros. Quòd ſi
" neutrum horum ſit, ſed privatim fidem
" violat, vel is qui *naves* miſit, vel is
" qui miſſus eſt ; petant, ut de hoc quo-
" que ad nos ſcribat *Philippus* : ut po-
" pulus, cum hæc cognoverit, quid fac-
" to opus ſit deliberet."

Hoc igitur decretum Eubulus fecit, non ego : alterum verò quod ſequitur, Ariſtophon ; deinde aliud Hegeſippus ; aliud rurſus Ariſtophon ; deinde Philocrates ; tum Cephiſophon ; pòſt alii omnes : ego verò his de rebus nihil. Recita decretum.

DE-

DECRETUM.

" Archonte Neocle, Boëdromionis die
" ultimo, de ſententiâ ſenatûs, Prytanes
" et Strategi ſententias rogârunt, poſt-
" quam ea quæ in concione acta ſunt re-
" nuntiâſſent; populo *ſcilicet* placere, ut
" legati ad Philippum de navibus recu-
" perandis deligantur, iiſque *ad illum*
" mandata dentur, et decreta in concio-
" ne lata. Lecti ſunt hi; Cephiſophon
" Cleonis

P. 51. l. 18. Νικλείης] Ita excudit Felicianus. Plerique Νικοκλείης. Verùm eodem ſanè Prætore, eodem menſe, hæc duo Acta habentur: ſive ſint concionis utrumque; ſive illud concionis, hoc verò ſenatûs. *Taylor.*

P. 51. penult. ἐχρημάτισαν] Τὸ χρηματίζειν, cum ſermo eſt de ſenatu aut concione, *agere* ſignificat, ſeu *de rebus ad remp. ſpectantibus conſultare:* quo ſenſu dicitur infrà §. 53. καὶ πρὶν ἐκείνην ΧΡΗΜΑΤΙΣΑΙ καὶ προβουλεῦσαι, κ. τ. λ. Cum autem, uti hoc loco, de Prytanibus aliiſve concionis moderatoribus dicitur, eſt ὑποβάλλειν, *monere, ſubjicere quid ſit tractandum,* teſte Ulp. in Timocrateâ: vel potius *referre,* rem conſultandam proponere. Dem. c. Timocr. Τὰς δὲ προέδρους ΧΡΗΜΑΤΙΖΕΙΝ ἀναγκαῖς πρώτοις—περὶ τῶν νομοθετῶν: *Proedri primo loco* ad populum referunto *de Nomothetis.* Vid. Kuhn. in Polluc. VIII. 95.

" Cleonis f. Anaphlyſtius, Democritus
" Demophontis Anagyraſius, Polycritus
" Apemanti Cothocides. Præſidente tri-
" bu Hippothoontide: Ariſtophon Co-
" lytteus proëdrus dixit."

Quemadmodum igitur ego hæc decreta profero, ita et tu oſtende, Æſchine, quonam ego decreto ſcripto, belli auctor fuerim. At non potes: ſi enim poſſes, nihil illo prius jam protuliſſes. Atqui ne Philpus quidem belli culpam in me confert, cum alios inſimulet. Recita autem ipſam Philippi epiſtolam.

EPISTOLA PHILIPPI.

" Rex Macedonum Philippus ſenatui
" populoque Athenienſi S. Venerunt ad
" me legati veſtri Cephiſophon, Demo-
" critus, et Polycritus, egeruntque me-
" cum de navibus dimittendis, quibus
" præerat Leodamas. Ad ſummam igi-
" tur, magnopere mihi deſipere videmi-
" ni, ſi clam me eſſe exiſtimatis, naves
" iſtas per ſpeciem frumenti ex Helleſ-
" ponto in Lemnum exportandi miſſas fu-
" iſſe, at revera ut Selymbrianis, qui a

" me

" me obſidentur, nec in communibus a-
" micitiæ noſtræ fœderibus continentur,
" auxilium ferrent. Atque hæc navarcho
" mandata ſunt abſque populi Atheni-
" enſis auctoritate, a quibuſdam utique
" magiſtratibus, aliiſque qui nunc qui-
" dem privati ſunt, cupiunt autem vehe-
" menter, ut diruptâ quæ nunc mihi
" cum eo intercedit amicitiâ, bellum po-
" pulus inſtauret; idque ut fiat multò
" majore ſtudio contendunt, quàm ut
" Selymbrianis opitulentur; eamque rem
" ſibi quæſtui fore exiſtimant. Verùm
" ego non arbitror, nec mihi nec vobis
" id quicquam profuturum. Quamob-
" rem et navigia, quæ ad nos delata ſunt,
" vobis iterum remitto; ac in poſterum,
" ſi quidem magiſtratus veſtros remp.
" malitiosè adminiſtrare non ſinetis, quin
" in eos animadvertetis, ego quoque paci
" conſervandæ operam dabo. Valete."

24. Nuſquam hîc Demoſthenis nomen poſuit, nullam in me culpam injecit. Cur igitur, cum alios criminetur, nullam de meis

P. 53. l. 19. ἰδιωτῶν μὲν νῦν ὄντων] Ex hoc numero nihil vetat fuiſſe et Demoſthenem. *Wolf.*

meis rebus geſtis mentionem fecit? Quia de ſuis *in nos* injuriis mentionem feciſſet, ſi quid de me ſcripſiſſet. His enim ego inhærebam, his adverſabar. Ac primùm illam in Peloponneſum legationem decrevi, quo tempore is in Peloponneſum irrepſit: deinde alteram in Eubœam, cum Eubœam attentavit: expeditionem deinde in Oreum, non jam legationem; atque alteram in Eretriam, poſteaquam tyrannos iſte in his urbibus conſtituerat. Poſtremò claſſes eas omnes immiſi, quibus et Cherſoneſus et Byzantium et ſocii omnes ſunt conſervati: unde vobis pulcherrima illa nata ſunt, laudes, gloria, honores, coronæ, gratiæ, ab iis qui beneficium a vobis acceperant. Eorum autem, quibus *is* injuriam faciebat, ſi qui vobis paruerunt, ſalutem adepti ſunt: qui autem neglexerunt, *hoc ſunt conſecuti*, ut et ea quæ prædixeratis ſæpe recordarentur, voſque non ſolùm optimè ſibi voluiſſe, ſed et prudentes viros et vates fuiſſe judicarent. Omnia enim quæcunque iis prædixiſtis, evenerunt.

25. At-

P. 55. l. 2. παρεδύετο] *furtim ſe inſinuavit.* Ὡς ἐπὶ λῃστοῦ εἶπε τὴν λέξιν. Schol.

25. Atqui magno empturum fuiſſe Philiſtidem, ut Oreum teneret; magno Clitarchum, ut Eretriam poſſideret; magno Philippum ipſum, ut hæc contra vos præſidia haberet, nec de cæteris rebus coargueretur, neu quis in eas quas faciebat injurias uſquam inquireret; nemo eſt qui ignorat, omnium verò minimè, tu. Legati enim, qui tum a Clitarcho et Philiſtide huc veniebant, apud te, Æſchine, diverſabantur, tu illos hoſpitio publico excepiſti; quos civitas *noſtra* tanquam hoſtes, et neque juſta neque utilia ſuadentes, ejecit: at tibi erant amici. Nihil igitur horum factum eſt, ô mei maledice inſectator, qui dicis me " accepto munere tacere, con- " ſumpto vociferari." Tu verò non item: ſed et tum vociferaris cum habes, et

P. 56. l. 14. *τούτων οὐδὲν*] Eorum ſcil. quæ modò recenſuit: ut Oreum teneret Philiſtides, Eretriam Clitarchus, &c. Malè hîc Lamb. et Oxon. interrogationem ſtatuunt: neque feliciùs vertit Tourellius; *rien de tout çela ne ſe paſſa* de la façon que vous le contez.

Ibid. l. 16. *σιωπῶ μὲν λαβὼν*] Æſch. §. 77.

et nunquam desines, nisi hi tibi vocem compressérint, infamiâ hodierno die notato.

26. Cum igitur propter has causas vos me tum coronâ donâssetis, scripsissetque Aristonicus decretum iisdem planè syllabis, quibus nunc utitur Ctesiphon; cum coronæ prædicatio facta esset in Theatro, atque hoc secundum mihi jam obtigerit præconium; neque tum contradixit Æschines, cum præsto esset, neque eum qui decretum fecerat in judicium vocavit. Ac mihi hoc quoque decretum cape, et recita.

DE-

P. 57. l. 4. δευτέρᾳ κηρύγματος—τούτου] Ambiguum, utra præconizatio (ut dicitur) fuerit *secunda*: an illa Aristonici, an hæc Ctesiphontis? Si qua fides Pseudo-Plutarcho, nemo tulit hos honores Demosthenis ante Aristonicum. *Taylor.*

Si quem ante Aristonicum coronam sibi decrevisse dicat Orator, σοφίζεται, inquit Ulpianus; sic enim decretum istud haud dubiè recitâsset: si Ctesiphontis decretum *secundum* esse dicat, ἀμνημονεῖ: infrà enim §. 65. gloriatur, eundem sibi honorem a civibus suis delatum fuisse, auctoribus Demomele et Hyperide, statim post conflatam cum Thebanis societatem.

DECRETUM.

" Archonte Chæronida Hegemonis f. " xxv. die Gamelionis, tribu præſidente " Leontide, Ariſtonicus Phrearrhius dix- " it: Quoniam Demoſthenes Demoſthenis " f. Pæanienſis multas et magnas populo " Athenienſi utilitates attulit, multiſque " *ejuſdem populi* ſociis et antea et hoc " item tempore ſuis decretis profuit, at- " que aliquas Eubœæ civitates liberavit; " quoniam denique perpetuam erga pop. " Athenienſem benevolentiam præſtat, " et tum dicendo tum agendo, quantum " poteſt, ipſis Athenienſibus et aliis Græ- " cis conſulit: Placere ſenatui populoque " Athenienſi, ut Demoſthenes Demoſthe- " nis f. Pæanienſis laudibus ornetur, at- " que aureâ coronâ coronetur; ejuſque " coronæ prædicatio fiat in theatro, Dio- " nyſiis, tragœdis novis: prædicationis " autem curam habeat præſidens tribus, " et certaminum præfectus. Dixit Ariſ- " tonicus Phrearrhius."

Eſtne igitur quiſquam veſtrûm, qui civitatem hanc dedecore aliquo affectam, aut

aut ludibrio habitam, aut deriſam propter hoc decretum eſſe ſciat; quæ iſte modò futura eſſe dicebat, ſi ego coronâ donatus fuero? Atqui cum recentia adhuc omnibuſque nota ſint facinora, ſi rectè fuerint geſta, gratiam conſequuntur; ſin aliter, pœnam. Mihi verò gratiam tum relatam fuiſſe conſtat, non culpam, aut ſupplicium.

27. Quare uſque ad illa tempora quibus hæc geſta ſunt, in confeſſo eſt, me omni tempore civitati optimè conſuluiſſe: quòd cum deliberabatis vos, ſive dicerem quid, ſive decernerem, pervici; quòd decreta mea peracta ſunt, coronæque ex iis civitati, mihi, vobis omnibus comparatæ; quòd vos ſacrificia diis et ſupplicationes pro rebus iſtis, tanquam fauſtis et utilibus, feciſtis. Poſtquam igitur depulſus eſt ex Eubœâ Philippus, armis quidem, a vobis; conſiliis autem in rep. gerendâ, et decretis (diſrumpantur licet iſtorum quidam) a me; alteram civitatis noſtræ oppugnandæ viam quærebat. Cum igitur videret nos majore quàm reliqui omnes mortales frumenti copiâ uti aliunde importati, rei frumentariæ

tariæ exportandæ poteſtatem concupivit; progreſſuſque in Thraciam, a Byzantiis, ſociis ſuis, primò quidem petivit, ut conjunctis copiis unà ſecum bellum vobis inferrent. Quod cum illi recuſarent, negarentque ſe his conditionibus cum eo ſocietatem iniviſſe, (vera prædicantes) urbem iſte, vallo circumjecto, machinis admotis, oppugnabat. Hæc cum fierent, quid nos facere conveniret, non jam quenquam interrogabo: perſpicuum enim eſt omnibus. At quis fuit, qui Byzantiis opem tulit, quique eos ſervavit? quis prohibuit, ne Helleſpontus temporibus illis a nobis alienaretur? Vos, Athenienſes. Vos autem cum dico, rempublicam dico. Quis verò pro republicâ dicebat, decernebat, agebat, ſe denique totum rebus gerendis minimè ſibi parcens offerebat? Ego. Atenim quantum hæc omnibus profuerint, non jam vos oportet verbis edoceri, cùm re ſitis experti. Bellum enim quod tum ſuſceptum eſt, præterquam quòd magnam vobis gloriam comparavit, fecit ut omnia quæ ad vitam degendam neceſſaria ſunt, et largiori copiâ et viliori pretio vobis ſuppeterent, quàm

quàm in hac pace, quam iſti contra patriam tuentur egregii cives, ſpe quadam futurorum adducti, qua utinam fruſtrentur, neque earum rerum ſint participes, quas vos optima ſtudia proſecuti a diis expetitis, neque vobis ea impertiant, quæ ſibi ipſi elegerunt. Recita verò illis Byzantiorum et Perinthiorum coronas, quibus propter hæc civitatem noſtram ornaverunt.

DECRETUM BYZANTIORUM.

" Hieromnemone Boſporicho, Dama-
" getus in concione verba fecit, de ſe-
" natu

P. 61. l. 1. τῆς νῦν εἰρήνης] Hac ſive *pace* ſive *ſervitutis ſpecie*, quam Athenienſes habent ab Alexandro conceſſam. *Taylor.*

Ibid. l. 7. ὧν αὐτοὶ προήρηνται] τῆς δουλείας, δηλονότι. Schol.

Ibid. l. 13. ἐντιαλία] Cum hæc verba ita conjuncta ederentur, fefellerunt Interpretes, qui *in Tealiâ* vertunt, vel *Entealiæ f.* quaſi aut loci aut hominis nomen proprium ſit. Veram lectionem ſenſumque reduxit primus Van Dalius, Diſert. IX. 3. Diſtinguendum ſcilicet, ἐν τῇ ἀλίᾳ, vel ἐν τε ἀλίᾳ (uti infra ἐν τε Ελλάδι dicitur pro ἐν τῇ Ελλάδι) et ver-

" natu rogationem ferens: Quoniam po-
" pulus Athenienſis cùm ſuperioribus
" temporibus perpetuam erga Byzantios,
" ſocioſque et cognatos Perinthios, be-
" nevolentiam habuit, et multa magna-
" que officia præſtitit; tum etiam hoc
" tempore, cum Philippus Macedo huic
" agro atque urbi bellum inferret, eo
" animo ut Byzantios et Perinthios fun-
" ditus deleret, cumque agros incendio
" et ſucciſis arboribus vaſtaret, miſſis in
" auxilium noſtrum centum et viginti
" navibus, cum frumento, armis, viris,
" magnis nos periculis liberavit, et an-
" tiquum nobis reipublicæ ſtatum reſti-
" tuit, et leges, et ſepulcra majorum:
" Placeat ergo populo Byzantio et Perin-
" thio, dare Athenienſibus jus matrimo-
" nii nobiſcum contrahendi, civitatis
" commu-

vertendum, *in cœtu, in concione.* Αλία idem quod ἐκκλησία Athenienſibus, ἀπὸ τῦ ἀλίζισθαι, *congregari:* occurrit aliquoties apud Herodotum. Doricâ dialecto ſcriptum hoc decretum ſcatet ubique mendis.

Ibid. ἐκ τᾶς βωλᾶς λαϐὼν ῥήτραν] τῆς βυλῆς προϐυλευσαμένης. *Wolfius.* Rem in ſenatu priùs agitatam ad populum tulit.

" communionem, et agrorum domuum-
" que poſſidendorum poteſtatem, prin-
" cipem in certaminibus locum, ingreſ-
" ſum in ſenatum et in concionem pri-
" mis omnium poſt peracta ſacrificia;
" tum ſi qui volent in hac urbe domi-
" cilium

P. 62. l. 11. ἔκλασιν γᾶς] Hoc comma in pleriſque editionibus ita ſe habet: κτᾶσιν (vel ἔγκτασιν) γᾶς, κ᾽ οἰκείαν προεδρίαν ἐν τοῖς ἀγῶσι πρὸ ὅλον (al. ποτὶ τὰν Θόλον) ποτὶ τὰν βωλὰν κ᾽ τὸν δᾶμον περὶ τοῖς παρὰ τὰ ἱερὰ, vel, παρὰ τοῖς περὶ τὰ ἱερὰ: *jus comparandi agros, principem et proprium locum in ludis publicis univerſim* (vel, *apud Tholum*) *in curiâ et in concione, juxta ſacerdotes.* Nuſquam id mihi in hiſce annotationibus propoſitum fuit, ut Criticorum controverſiis de *Variantibus Lectionibus* memet immiſceam. Duorum igitur Marmorum antiquorum fragmenta cum adduxero, quæ citârunt Van Dalius et Taylorus, ad viros iſtos eruditos lectorem relegabo, ſi quis plura his de rebus cupiat perſcrutari.

Ex Marmore invento ἐν τῇ πολιτείᾳ Βάρῃ ἐντὸς τῆς Μητρόπολεως.

——— δεδόχθαι τῇ βουλῇ κ᾽ τῷ δήμῳ δεδόσθαι αὐτῷ (Hermiæ Aſclepiodori f. Antiocheno) κ᾽ ἐκγόνοισι προξενίαν, πολιτείαν, προεδρίαν, ἀτέλειαν χρημάτων πάντων ὧν ἂν εἰσαγῶσι κ᾽ ἐξαγῶσι ἐπὶ κλήσει, κ᾽ ἐγκτήσιν,—εἶναι δὲ αὐτοῖς κ᾽ ΕΦΟΔΟΝ ἐπὶ τὴν βουλὴν κ᾽ τὸν δημὸν ΠΡΩΤΟΙΣ ΜΕΤΑ ΤΑ ΙΕΡΑ. *Gruter.* p. 419.

Marm.

" cilium collocare, iis immunitatem da-
" ri omnium onerum civilium : ſtatuas
" autem tres ſexdecim cubitorum in
" Boſphoro poni, *quæ ſignificent* popu-
" lum Athenienſem a populo Byzantio
" et Perinthio coronari : mitti autem do-
" na ad celebres totius Græciæ conven-
" tus, Iſthmia, Nemea, Olympia, Py-
" thia ; ibique prædicari coronam, qua
" populus

Marm. Oxon. Append. CLVI.

——— εἶναι δὲ αὐτοῖς ἐν Δήλῳ ΓΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΣ ΕΓΚΤΗΣΙΝ, καὶ ΠΡΟΣΟΔΟΝ πρὸς τὴν βουλὴν καὶ τὸν δημὸν ΠΡΩΤΟΙΣ ΜΕΤΑ ΤΑ ΙΕΡΑ, ὑπάρχειν δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ ἄλλα πάντα, ὅσα δέδοται τοῖς ἄλλοις πρόξενοις καὶ εὐεργέταις.

Ibid. l. 14. πρᾶτοις μετὰ τὰ ἱερὰ] Id eſt, *peractis ſacris, quæ ſolebant fieri ante initam concionem vel ſenatum, ſtatim et ante cæteros admitti.* Debetur iſta emendatio Scriptori Anglicano T. R. in *Miſcell. Obſerv.* Tom. II. *Taylor.* Τῷ α Dores pro ω utuntur : ut in οἰκιᾶν, πρᾶτοις, &c.

P. 63. l. 2. ἀναχαρύξαι τῷ στεφάνῳ] ἅμα, ἢ σὺν, τῷ στεφάνῳ. *Wolf.* Taylorus, præeunte Tourellio, legit, deleto ἰῶτα ſubſcripto, τὼ στεφανω, *duas* coronas, Byzantinorum unam, alteram Perinthiorum. Verùm ex decreto patet, *unicam* tantùm coronam fuiſſe, ᾧ συστεφάνωται ὁ δᾶμος ὁ Αθηναίων, quam collatis ſumptibus donârunt Byzantii et Perinthii.

" populus Athenienſis a nobis communi-
" ter eſt donatus, ut perſpecta ſit Græ-
" cis omnibus tum Athenienſium virtus,
" tum Byzantiorum Perinthiorumque gra-
" tus animus."

Recita et coronas a Cherrhoneſitis donatas.

DECRETUM CHERRHONESITARUM.

" Cherrhoneſitæ, quotquot Seſtum,
" Eleuntem, Madytum, Alopeconneſum
" incolunt, ſenatum populumque Athenien-
" enſem donant aureâ coronâ talentûm
" LX. atque aram Gratiæ et Populo A-
" thenienſi ſtatuunt; quòd omnium max-
" imi beneficii percipiendi autor extitit
" Cherrhoneſitis, ereptis iis ex Philippi
" manibus, et patriâ, legibus, libertate,
" ſacris reſtitutis: neque unquam per
" ſecula futura ei gratias agere, et qua-
cunque

P. 63. l. 17. πρότιμον αἴτιος] Fortaſſe reſcribendum, πάντων ΜΕΓΙΣΤΩΝ ἀγαθῶν ΠΑΡΑΙΤΙΟΣ γέγονε: quo fere modo exaratur in duobus Monumentis apud Gruter. p. 400. et 401.

" cunque ratione poterunt, bene de eo " mereri, desinent. Hæc decreverunt in " communi concilio."

Itaque, non solùm ut Chersonesus et Byzantium servarentur, Hellespontus eo tempore in Philippi potestatem ne veniret, nostra civitas his de causis honore afficeretur, mea instituta, mea reip. administratio, perfecerunt: sed etiam omnibus mortalibus perspicuam reddiderunt civitatis nostræ probitatem, et Philippi malitiam. Namque is, Byzantiorum amicus cum esset et socius, eos tamen oppugnare ob omnibus conspiciebatur; (quo quid turpius aut sceleratius esse possit?) vos, qui multa et quidem meritò de illis queri poteratis, propter ea quæ superioribus temporibus in vos deliquerant, non modò præteritas injurias non recordari, neque homines injuriâ læsos deserere, sed etiam conservare cernebamini: ex quibus gloriam, benevolentiam, apud omnes estis assecuti. Atqui multos jam ex iis, qui in republicâ versati sunt, coronis esse a vobis donatos, nôrunt omnes: cujus verò alîus operâ civitas ipsa coronam consecuta sit, (consiliarii, inquam, et

et oratoris) præterquam meâ, nemo eſt qui proferre queat.

28. Ut igitur et maledicta, quæ iſte in Eubœos et Byzantios effutiit, cum ſiquid forte aſperius ab illis contra nos actum ſit commemorabat, meras eſſe calumnias oſtendam, non eo ſolùm quòd falſa ſunt, (hoc enim ſcire jam vos exiſtimo) ſed quòd, ut maximè vera eſſent, tamen ita ut ego eas moderatus ſum, res tractari utiliſſimum fuit ; unum atque alterum, quæ apud vos cum reipublicæ gloriâ geſta ſunt, volo exponere, atque ea paucis. Nam et unumquemque privatim, et civitatem oportet publicè ad præclariſſima quæ ſibi extant exempla reliquas ſemper actiones conari dirigere. Vos igitur, Athenienſes, cum Lacedæmonii terrâ marique dominarentur, totamque Atticam præfectis ac præſidiis undequaque obſeſſam tenerent, Eubœam, Tanagram, Bœotiam omnem, Megaram, Æginam, cæteras inſulas haberent ; cum civitati noſtræ

P. 66. l. 3. ἁρμοσταῖς] Sic appellabant Lacedæmonii *moderatores* illos, quos ſubjectis civitatibus præficiebant. *Harpocr.*

træ non mœnia, non naves eſſent; ad Haliartum egreſſi eſtis, iterumque non multis pòſt diebus ad Corinthum: quo tempore multas quidem injurias ii qui tum vivebant Athenienſes recordari et objicere poſſent tum Corinthiis tum Thebanis, ob ea quæ bello Decelico admiſerant. Sed non ita fecerunt: quin multum abfuit. Atque hoc utrumque, Æſchine, neque pro bene de ſe meritis faciebant,

Ibid. l. 12. Δεκελικὸν πόλεμον] Anno belli Peloponneſiaci XIX°. Lacedæmonii *Deceleæ*, pagi Attici caſtellum magno cum Athenienſium damno, auctore Alcibiade, contra Athenas communierunt: unde bellum, quod deinceps in annos novem duravit, mutato nomine *Decelicum* appellatum eſt. Quo finito, et debellatis tandem Athenienſibus, Lacedæmoniorum vires ſimul et ſuperbia in tantum accreverunt, ut paucis pòſt annis bellum iis communi conſilio intulere Bœoti, Corinthii, Argivi, ipſique Athenienſes, quos in priſtini imperii recuperandi ſpem erexerat Thraſybulus. Prope *Haliartum*, Bœotiæ oppidum, ad manus ventum eſt, quo prælio Lyſander, clariſſimus Spartanorum imperator, occubuit. Mox (οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον) cum Ageſilao, quem clade iſtâ perterriti Lacedæmonii ab Aſiâ revocaverant, ſocii Nemæam inter et Corinthum malè dimicârunt. Quæ omnia fusè perſequitur Xenophon, l. 3. & 4. Hellenic.

ciebant, neque ea periculo vacua esse cernebant. At non idcirco tamen deserebant eos, qui ad se confugerant, quin pro gloriâ et honore in discrimina se objicere cupiebant; recto et pulcherrimo usi consilio. Namque omnibus hominibus vitæ terminus mors est, vel si caveâ quis se ipse concluſum teneat: viros verò fortes honesta semper aggredi oportet, spem ante

P. 66. penult. πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν] Laudat inter alios insignissimam hanc sententiam, quovis philosopho dignam, Plutarchus ad finem libelli de fortunâ Alexandri I. Nimirum noster Πλατωνίζει, ut sæpe observatum fuit a plurimis. Dixit enim ille Magister, ἀλλὰ καὶ ἐπιχειρεῖν τοῖς καλοῖς καλὸν, καὶ πάσχειν ὅ,τι ἂν ξυμβῇ. Taylor.

Laudant etiam Philostratus in Vit. Isocratis, et Hermogenes, p. 174. Imitatus est Propertius, Eleg. III. 18.

Ille licet ferro cautus se condat et ære,
Mors tamen incluſum protrahit inde caput.

Et Sallustius, in orat. Lepidi contra Sullam, apud fragm. *Quoniam quidem unum omnibus finem natura vel ferro septis statuit: neque quisquam extremam necessitatem nihil ausus, nisi muliebri ingenio, exspectat.*

ante ſe bonam proponentes; ſubire autem quodcunque deus dederit, generosè. Hæc faciebant noſtri majores; hæc qui inter nos ætate eſtis grandiores: qui Lacedæmonios, neque amicos, neque bene de vobis meritos, quin multarum et gravium in civitatem noſtram injuriarum auctores, poſtquam Thebani, victoriam in Leuctris conſecuti, de medio tollere conati ſunt, obſtitiſtis; non robore, non gloriâ illâ, qua tum florebant Thebani, perterriti; neque pro quibus hominibus, et qualia poſt

P. 67. l. 1. ἐν οἰκίσκῳ] *in caveâ, in aviario:* ἐκάλουν δὲ οἱ Ἀττικοὶ τὸ ὑφ' ἡμῶν λεγόμενον Ὀρνιθοτροφεῖον, οἰκίσκον· Harpocration: qui tamen ipſe maluit exponere, μικρῷ τινι οἴκῳ, *cellulâ* vel *cubiculo:* impotenter ſanè; licet huic interpretationi nonnihil ſubſidii peti poſſe videatur ex Euripidis Ægeo, p. 444. Ed. Barnes.

—— καταθανεῖν δ' ὀφείλεται
Καὶ τῷ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΥΣ ἐκτὸς ἡμένῳ πόνων.

Ibid. l. 4. προβαλλομένους ἐλπίδα] *tanquam* clypeum *prætendentes.*

Ibid. l. 7. οἳ Λακεδαιμονίους] Conſtructio verborum durior eſt; ita, credo, inſtituenda: οἳ, ἐπειδὴ Θηβαῖοι ἀνεῖλον ἐπιχείρων Λακεδαιμονίους, διεκωλύσατε, *facto obſtitiſtis.* Locus ſcilicet is eſt, in quo (uti

poſt ab iis admiſſa facinora, periculum eſſetis adituri, reputantes. Itaque his factis Græcis omnibus declarâſtis, vos, ſiquis eorum in vos quantumvis graviter deliquerit, iracundiam adversùs eum aliis in rebus retinere: ſin aliquod in diſcrimen ſalutis aut libertatis venerint, neque injuriarum vos memores futuros, neque rationem habituros.

29. Neque verò in his ſolùm rebus eo animo fuiſtis; ſed cum ſibi iterum Thebani Eubœam vendicarent, non neglexiſtis, neque injuriarum, quas a Themiſone et Theodoro de Oropo acceperatis, eſtis recordati, ſed his quoque ſuccurriſtis; quo primùm tempore trierarchi voluntarii civitati extiterunt, quorum unus ego fui. Sed nondum de his. Præclarè quidem feciſtis, cum inſulam ſervaretis: multò autem præclarius facinus præſtitiſtis, quòd cum et virorum et urbium compotes eſſetis, iis qui vos læſerant utraque reddidiſtis, nullâ injuriarum acceptarum

monet Taylorus) ingenii vis et impetus Grammaticorum cancellis concludi nollet.

ceptarum, cum fides vobis haberetur, ratione ductâ. Sexcenta utique alia, quæ commemorare poſſum, prætermito; pugnas navales, expeditiones, copias pedeſtres, tum ſuperiori tempore, tum veſtrâ etiam memoriâ comparatas: quæ omnia pro communi Græcorum aliorum libertate ac ſalute civitas hæc ſuſcepit. Cum igitur animadvertiſſem civitatem noſtram in tantis talibuſque certaminibus pro alienis commodis implicari velle, cum de ſeipsâ quodammodo conflictaretur, quid ego ei ſuadere debui, quid conſilii exhibere? Injuriaſne ſcilicet ut recordaretur in eos, qui ſervari cupiebant, utque excuſationes quæritaret, quibus communia commoda proderemus? Et quis me non meritò necaverat, ſi quod eorum quæ civitati adſunt ornamenta, vel verbo tantùm

P. 68. l. 15. ἐν οἷς ἐπιστεύθητε] ſcil. χρόνοις. *Temporis* enim ſignificationem habet τὸ ἐν οἷς hîc, uti alibi ſæpe. Vide infrà §. 74. et 78.

P. 69. l. 4. τῆς συμβολῆς] Plurimi βελῆς habent, vel συμβελῆς. Sed præſtat lectio Aldi et Benenati: meliùs enim convenit cum τῷ ἀγωνίζεσθαι *conflictus*, quàm *conſultatio*.

tùm contaminare eſſem aggreſſus? Nam rem quidem ipſam vos non fuiſſe facturos, ego certò ſcio. Si enim voluiſſetis, quid obſtitiſſet? non licebat? non præſto erant, qui id ſuaderent, iſti?

30. Jam igitur ad ea revertar, quæ deinceps in republicâ geſſi. Atque in his iterum ſpectate, quid civitati eſſet utiliſſimum. Nam cum viderem, Athenienſes, rem navalem veſtram dilabi, divites exiguis ſumptibus factis immunitatem conſequi, reliquos mediocrium aut tenuium facultatum cives fortunis ſuis orbari, civitati ob has cauſas rerum gerendarum occaſiones effluere; legem tuli, qua divites officium facere coëgi, pauperes ab injuriâ vindicavi; denique perfeci, ut (quod erat utiliſſimum) omnis belli apparatus ſuo tempore civitati ſuppeteret. Atque in eâ causâ de ſcito contra leges ſcripto accuſatus, coram vobis comparui, et abſolutus ſum, quintam autem ſuffragiorum partem adverſarius non

P. 70. l. 15. τῶν συμμοριῶν] Multa ineſt in iis, quæ de *trierarchiis* Athenienſium memoriæ prodita ſunt, obſcuritas; propterea quòd *ratio trierarchia-*

rum

non obtinuit. Atqui, quanta mihi præmia daturos fuiſſe putatis claſſium principes, aut ſecundos, aut tertios, primùm quidem, ut hanc legem non ferrem; ſin minus, ut rem negligerem, et jurejurando

rum ſubinde mutabatur, ob impenſæ magnitudinem. (Ulp. ad Orat. c. Midiam.) Quæ autem partim teſtimoniis innituntur veterum, partim conjectando aſſequi liceat, ita fere ſe habent. Ad triremes inſtruendas delecti ſunt ex unaquaque tribu cxx homines ditiſſimi, qui (cum tribus decem eſſent) mille et ducentos conficiebant. Hi primò in viginti συμμορίας ſive *claſſes* tributi ſunt, ſexagenorum hominum ſingulas: et unaquæque rurſus ſymmoria in quinque μέρη duodecim hominum quaſi ſubſecta eſt. Si centum duntaxat navibus opus erat civitati, ſingulum μέρος unam triremem inſtruebat; ſi ducentis, duas; ſi ccc, tres. Porro ex omni numero ſymmoritarum educti ſunt ccc opulentiſſimi, qui propriè τριήραρχοι et ἡγεμόνες τῶν συμμοριῶν vocabantur: hi enim, urgente aliquâ neceſſitate, pecunias pro reliquis ſymmoritis et ante eos numerabant, quas poſtea ab iiſdem per otium exigebant. Ita in ſingulis μέρεσιν tres erant ἡγεμόνες, quibus adjuncti novem minùs opulenti, οἱ δευτέροι, τρίτοι, τῶν συμμοριῶν &c. Demoſt. περὶ συμμοριῶν, et Ulp. ad Olynth. II. Inſtituti ſunt ad hunc fere modum trierarchi, antequam perferretur lex iſta Demoſthenis: verùm omnibus tum ſymmoritis idem planè cenſus, nullo fortunarum habito diſcrimine, fuit indictus.

do interpoſito differri ſinerem? tanta profectò, Athenienſes, quanta apud vos dicere non auſim. Neque hæc immeritò facerent illi. Licebat enim iis per priores leges, ſedecim inter ſe copulatis, muneribus publicis fungi, cum ipſi pauca, immo nihil impenderent, inopes autem cives attererent: meâ verò lege *ſanctum eſt*, ut pro facultatibus ſinguli quod æquum eſſet conferrent: ita duarum trierarchus evaſit, qui ante in unam triremem decimus ſextus pecuniam contulerat. (Neque enim trierarchos ſe, ſed collatores appellabant.) Quare ut hæc tollerentur, neve ipſi juſta facere cogerentur, nihil eſt quod non fuerint daturi. Ac mihi primùm recita decretum illud, quo in judicium adductus ſum; deinde cenſuum deſcriptiones,

P. 70. l. 19. ὑπωμοσίᾳ] *dilatio judicii:* cum quis peregrinationem, morbum, aliudve aliquid cauſatus, tempus poſtulabat, jurejurando interpoſito ſe poſtea ad judicium acceſſurum. Et hoc facere dicebatur ὑπόμνυσθαι. Harpocr.

P. 71. l. 5. τὸ γιγνόμενον—τιθέναι] Recte exponit Budæus, p. 84. τὸ προσῆκον καὶ τὸ ἁρμόζον τιθέναι. (Scholiaſt. τὸ ὀφειλόμενον.) *Convenientem debitamque collationem ſinguli faciant.*

tiones, tum illam quæ priore lege, tum hanc quæ meâ inſtituta eſt. Recita.

DECRETUM.

" Archonte Polycle, menſis Boëdro-
" mionis die XVI. tribu Hippothoontide
" præſidente, Demoſthenes Demoſthenis
" f. Pæanienſis legem induxit in curi-
" am trierarchicam, loco ſuperioris, juxta
" quam tributorum collationes fiebant a
" trierarchis: eamque ſuffragiis ſuis com-
" probavit ſenatus ac populus. Et poſ-
" tulavit Demoſthenem legis non legiti-
" mè rogatæ Patrocles Phlyenſis: iſque
" *debitâ* ſuffragiorum parte non accep-
" tâ, mulctatus eſt quingentis drach-
" mis."

Age, profer et egregiam illam censûs deſcriptionem.

DESCRIPTIO.

" Trierarchi ad triremem *inſtruen-*
" *dam* vocentur ſenideni, ad rationem ea-
" rum tributi collationum, quæ in ma-
" nipulis

P. 72. l. 2. τὸ τριηραρχικὸν] Quod fuiſſet in linguâ noſtrâ vernaculâ, *the Admiralty*. Taylor.

" nipulis obſervari ſolent, ab anno ætatis
" viceſimo quinto uſque ad quadrageſi-
" mum : hique ſumptus ex æquo ſuppe-
" ditent."

Profer jam cum hac *conferendam* censûs deſcriptionem, quæ meâ lege decernitur.

DESCRIPTIO.

" Trierarchi ad triremis ſumptum de-
" ligantur pro re familiari, quæ, cenſu
" habito, decem talentûm ſit : quòd ſi
" pluris æſtimata fuerit res familiaris,
" pro hac proportione uſque ad tria na-
" vigia

P. 72. l. 14. ἐν τοῖς λόχοις] Λόχοι στρατιωτικοὶ ſatis noti ſunt : οἱ δὲ τριηραρχικοὶ καὶ πολιτικοὶ λόχοι apud Athenienſes qui fuerint, ampliùs quærendum cenſeo. Fortaſſis hîc idem ſunt, quod αἱ συμμορίαι. De quibus alibi. *Wolf.*

Quicunque fuerint iſti *manipuli*, credendum ſanè, limitatum fuiſſe aliquatenus per hæc legis verba veterem καταλογον, adeò ut tributum illud non univerſi cives perſolverent, verùm ii ſoli, quibus certa quædam ſuppetebat res familiaris. Ideo autem evocantur ii, qui intra XXV et XL annos ſunt, quòd hæc ætas ſit militaris, et trierarchos ipſos navigia ſua conſcendere, et ad bellum proficiſci oportuit.

" vigia et ſcapham conferendi munus
" progrediatur : eadem autem ratio ſer-
" vetur in iis, quorum bona minoris ſint
" quàm decem talentûm, conſociatis in-
" ter ſe, uſque dum decem talenta con-
" fecerint."

31. Nunquid vobis parum videor auxilii pauperibus attuliſſe ? Nunquid parum daturi videntur divites, ut ne juſta facere cogerentur ? Itaque non idcirco tantùm glorior, quòd hæc illis non conceſſi, quòdque in judicium vocatus, abſolutus ſum ; ſed quòd legem utilem tuli, idque re probavi. Nam cùm toto belli tempore ſecundùm meam legem claſſes mitterentur, nullus unquam trierarchus ad vos ſupplex confugit, ut injuriâ læſus, nullus in Munychiâ ſedit, nullus a claſſis mittendæ curatoribus in vincula conjectus

P. 73. ult. Μουνχίᾳ] Locus eſt circa Piræum, in quo erat Dianæ templum et aſylum. Huc confugiebant, ſi quibus trierarchis injuria fiebat, aut nautis, aut aliis, quorum in Piræo delectus agebatur. *Ulpian.*

P. 74. l. 1. τῶν ἀποστολέων] Ονομα ἀρχῆς παρὰ τοῖς Αθηναίοις, ἔργον ἐχούσης τὸ φροντίζειν τῆς ναυλικῆς δυνάμεως, καὶ τὸ ταχέως ἐξελθεῖν. Schol.

tus eſt: nulla triremis neque foris comprehenſa periit reipublicæ, neque hîc relicta fuit, quòd educi non poſſet. Atqui prioribus legibus hæc omnia accidebant: cauſa autem in pauperibus conſiſtebat, quippe qui munus publicum obire non poterant: ſæpenumero quidem ejuſmodi naſcebantur defectus. Ego verò a pauperibus ad locupletes tranſtuli trierarchias: ita omnia ritè fiebant. Et profectò vel hoc nomine laus mihi debetur, quòd iſtas reip. gerendæ rationes unicè ſecutus ſum, ex quibus ſimul gloria, honores, copiæ ad civitatem redundarent: invidum verò, aut acerbum, aut malitioſum in iis quæ publicè geſſi, nihil eſt; nihil abjectum, neque republicâ indignum. Atque eandem planè indolem ſervâſſe me conſtabit et in urbanis adminiſtrationibus, et in Græcorum negotiis. Nam neque in civitate locupletum gratias pluris quàm multitudinis jura feci, neque in Græcanicis rebus Philippi munera atque hoſpitium univerſæ Græciæ commoditatibus antetuli.

32. Jam igitur mihi reliquum eſſe arbitror, ut de præconio dicam, et de rationibus

tionibus referendis. Namque me et optimè feciſſe, et ſemper erga vos benevolum eſſe, et benefacere paratum, ſatis ex ſupradictis a me oſtenſum eſſe puto. Quamquam quidem maximam partem rerum a me publicè inſtitutarum et actarum prætermitto; quòd arbitrer, primùm mihi de crimine ipſo decreti contra leges facti eſſe differendum; deinde, etiamſi nihil de reliquis actionibus meis publicis dicam, earum tamen adfuturam mihi teſtem veſtram ſingulorum conſcientiam.

33. Eorum igitur ſermonum, quos iſte ſurſum ac deorſum permiſtos habuit de legibus exceptoriis, neque mehercule vos puto magnam partem intellexiſſe, neque ipſe animo comprehendere potui. Ego verò ſimpliciter ac rectâ viâ de jure diſputabo. Tantùm enim abeſt ut dicam, me referendis rationibus non eſſe obnoxium, quod iſte nuper multoties objiciebat falsò et aſſeverabat, ut per omnem vitam eorum me rationi reddendæ ob-

P. 76. l. 1. παραγεγραμμένων] Vide ſuprâ, Not. ad Æſch. §. 67.

obnoxium esse fatear, quæ apud vos publicè vel tractavi vel administravi. Sed quæ de propriis bonis pollicitus et largitus sum populo, eorum rationem nullo tempore a me referendam esse dico, (audis Æschine?) neque ab alio quoquam, ne si ex novem quidem sit Archontibus. Nam quæ tandem lex est, tantâ injustitiâ atque inhumanitate plena, ut eum, qui de suo sit largitus, fecitque facinus benignum ac liberale, gratiæ quidem fructu privet, ad calumniatores autem abripiat, hosque rationibus eorum quæ dedit reposcendis præficiat? Nulla profectò est: aut si quam iste esse dicat, ostendat; atque ego conquiescam et tacebo. Sed nulla est, Athenienses. At iste calumniator, quòd cum ego theatrali pecuniæ præfectus essem, nummos sum largitus, " laudavit eum, inquit, se-" natus, rationibus referendis obnoxi-" um." Non ob ullam rem cujus rationem referre debui, sed ob ea quæ largitus sum, sycophanta.

34. " Sed

P. 76. l. 16. τίς γάρ ἐστι νόμος] Consule quæ annotavimus ad Æsch. p. 21. l. 11.

34. " Sed et muris reficiendis curator " eras :" inquit. Atque ob hoc ipſum meritò laudabar, quòd ea quæ inſumpta ſunt donavi, neque expenſa tuli. Nam expenſi latio rationum calculos et inquiſitores deſiderat : donatio verò gratiam laudemque promeretur : quam ob cauſam hæc de me ſcripſit Cteſiphon. Atque hæc ita eſſe, et non ſolùm legibus, verùm etiam inſtitutis noſtris eſſe definita, ego facilè multis teſtimoniis oſtendam. Nam primùm Nauſicles, cum eſſet Strategus, ob ea quæ de ſuo largitus eſt, ſæpe eſt a vobis coronatus. Deinde Diotimus, cum clypeos dedit, et rursum Charidemus, coronis donati ſunt. Tum Neoptolemus hicce, multis cum eſſet operibus præfectus, ob ea quæ donavit, honorem conſecutus eſt. Acerbum enim profectò eſſet, ſi magiſtratum aliquem gerenti, vel ſua reip. largiri propter magiſtratum

P. 77. penult. Ναυσικλῆς] Ut hæc valeant exempla, probandum fuit, decretas eſſe hominibus illis coronas, *priuſquam rationes retuliſſent :* εἰκὸς γὰρ ἦν (quod ait haud incommodè Schol.) μετὰ τὸ δοῦναι τὰς εὐθύνας, στεφανωθῆναι αὐτὸς· ἀλλ' ἀορίστως προεῖλαι.

giſtratum non liceret, vel eorum quæ largitus ſit, non gratiam acciperet, ſed rationes ſubire cogeretur. Hæc ut verè a me dici conſtet, cape ipſa decreta propter iſtos facta, ac recita.

DECRETUM.

" Archonte Demonico Phlyenſi, Boë-
" dromionis die XXVI, de ſententiâ ſe-
" natûs populique, Callias Phrearrhius
" retulit: Placere ſenatui populoque co-
" ronâ donare Nauſiclem peditatui præ-
" fectum, quòd cum Athenienſium bis
" mille gravis armaturæ peditum eſſent
" in Imbro, ferrentque auxilium Athe-
" nienſibus eam inſulam incolentibus,
" neque poſſet Phialon, ærarii præfec-
" tus, propter tempeſtates navigare, ne-
" que ſtipendium militibus perſolvere,
" de ſuo is ultro erogavit, nec expenſa
" populo tulit: coronæ autem prædi-
" ca-

P. 79. l. 3. τῷ ἐπὶ τῆς διοικήσεως] *Quæſtor primarius*, publicorum redituum curator. Hunc a populo in quinquennium creari ſolitum ſcribit Sigonius, l. 4.

" cationem fieri Dionyſiis, tragœdis no-
" vis."

DECRETUM.

" Dixit Callias Phrearrhius, prytani-
" bus de ſententiâ ſenatûs verba facien-
" tibus : Quoniam Charidemus peditum
" præfectus, cum claſſe Salaminem miſ-
" ſus, et Diotimus magiſter equitum,
" in pugnâ quæ ad fluvium commiſſa
" eſt, nonnullis militibus ab hoſtibus
" ſpoliatis, ſuis ſumptibus adoleſcentes
" armârunt clypeis octingentis : Placere
" ſenatui populoque donari Charidemum
" et Diotimum aureâ coronâ, ejuſque
" prædicationem fieri Panathenæis mag-
" nis, in gymnico certamine, et Dio-
" nyſiis, tragœdis novis : prædicationis
" autem curam habere theſmothetas,
" prytanes, certaminum præfectos."

35. Horum unuſquiſque, Æſchine, magiſtratûs quem obiit rationes reddere debebat ; ſed eorum propter quæ coronâ

Ibid. l. 15. ἐπὶ τῦ ποταμῦ μάχῃ] Pugnam eam cenſet fuiſſe Taylorus, cujus infrà meminit Noſter, §. 63. Quod non liquet.

nâ donabatur, minimè. Ne ego quidem igitur: eadem enim jura iiſdem in rebus mihi ſunt cum aliis communia ſcilicet. Donavi: et propterea laudor; non eorum quæ donavi rationes referre teneor. Magiſtratus geſſi: et eorum quidem rationes retuli, non eorum quæ de meo dedi. At hercule malè geſſi magiſtratum. Cur igitur tu qui adeſſes, cum me rationum præfecti in curiam ſuam vocabant, non accuſabas? Ut igitur ſciatis iſtum ipſum mihi teſtem eſſe, me ob ea de quibus rationes reddere non tenebar, coronâ eſſe donatum, cape mihi et recita totum decretum de me factum. Ex iis enim quæ in ſenatûs præconſulto non criminatur, calumniator reperietur in iis quæ judicio perſequitur. Recita.

DECRETUM.

" Archonte Euthycle, Pyanepſionis
" die XXII. tribu Oeneide præſidente,
" Cteſiphon Leoſthenis f. Anaphlyſtius
" retulit: Quoniam Demoſthenes De-
" moſthenis f. Pæanienſis, muris refi-
" ciendis curator factus, tria in id opus
" talenta

" talenta de ſuo inſuper erogata popu-
" lo donavit; et theatrali pecuniæ præ-
" fectus, omnium tribuum theatrales
" collationes centum minis auxit in ſa-
" crificia: Placere ſenatui populoque
" Athenienſi, laudare Demoſthenem De-
" moſthenis f. Pæanienſem, virtutis er-
" gô benevolentiæque quam perpetuò
" habet erga populum Athenienſem, e-
" umque aureâ coronâ donare, et præ-
" dicari coronam in theatro, Dionyſiis,
" tragœdis novis: prædicationis autem
" curam habere certaminum præfec-
" tum."

Quæ igitur largitus ſum, hæc ſunt; quorum tu nihil incuſas: quæ autem jubet mihi ſenatus pro his rependi, ea ſunt quæ judicio perſequeris. Accipere igitur beneficia legìtimum eſſe concedis: pro iiſdem gratiam referre, id quaſi legibus contrarium, inſectaris? Homo undique profligatus, et diis inviſus,

P. 81. l. 15. φυλῶν θεωρικοῖς] Θεωρικὰ δὲ χρήματα εἰς τὰς ἑορτὰς, καὶ θεῶν τιμὰς, τῷ πλήθει νεμόμενα· καὶ τὸ διδόμενον ἐκαλεῖτο θεωρικόν. Pollux, VIII. 113.

viſus, et revera lividus, qualis erit, per deos immortales? non hujuſmodi?

36. Atqui quod attinet ad prædicationem in Theatro faciendam, millies quidem millies factam fuiſſe, prætermitto; meque ipſum ſæpenumero antehac ibidem eſſe coronatum: ſed per deos immortales, itane ſtolidus es atque vecors, Æſchine, ut tecum ipſe cogitare non potueris, viro qui coronatur eandem gloriam afferre coronam, ubicunque demum prædicetur: ſed eorum, qui coronam donant, utilitatis gratiâ in Theatro fieri præconium? Omnes enim quotquot audierunt, ad bene merendum de republicâ excitantur; eoſque qui gratias retribuunt, majoribus laudibus efferunt, quàm eum qui coronam conſequitur: quocirca hanc legem civitas tulit.

P. 82. l. 17. μυρίως κεκηρύχθαι, παραλείπω] Hoc unum tamen habuit, quod jure opponatur iis, quæ de *loco recitationis* dixerat adverſarius. Lex enim ea, quam mancam adducturus eſt, ab Æſchine potiùs ſtetit: (vide Not. ad Æſch. §. 15.) verùm ſi decretis fides, quæ §§. 26. et 34. proferuntur, obſoleverat jampridem et neglecta fuit. Vide Proœm. Taylori.

tulit. Sed ipſam mihi legem cape et recita.

LEX.

" Quoſcunque coronâ donant aliqua " ex municipiis, coronarum prædica- " tiones fiant in ipſis ſingulæ munici- " piis; niſi quos populus Athenienſis " aut ſenatus coronabit: de his autem " liceat in theatro, Dionyſiis, prædi- " care."

37. Audis, Æſchine, legem dilucidè loquentem, " niſi quos populus aut ſe- " natus coronabit? de his autem fiat " præconium." Quid igitur, miſer, calumniaris? quid verba fingis? quin te ob hæc elleboro purgas? Non te pudet actionem alteri intendere, invidiâ, non crimine aliquo commotum? leges alias commutare, aliis partem detrahere, quas integras æquum erat recitari, præſertim iis, qui ſe jurârunt ſecundùm leges ſententiam laturos? Deinde cum talia facias, quid viro populari ineſſe debeat recenſes,

P. 84. l. 9. λέγεις ἃ δεῖ πρᾶσσεσθαι] Æſch. §. 55.

ſes, perinde ac ſi ſtatuam ex ſyngraphâ faciendam locaveris, eamque poſtea acceperis non ita confectam, ut ſyngrapha poſtularet; aut quaſi verbis populares, non factis et inſtitutis publicis dignoſcantur. Et vociferaris, fandaque et infanda tanquam e plauſtro blaterans, quæ in te genuſque tuum conveniunt, non in me. Atqui, Athenienſes, hôc ego convicium ab accuſatione differre arbitror, quòd accuſatio crimina complectitur, quibus pœnæ ſunt legibus conſtitutæ; convicium verò maledicta *tantùm*, quibus inimici pro ſuâ quiſque indole alii alios fortè impetunt. Conſtruxiſſe autem majores noſtros hæc fora judicialia puto, non ut vobis a domeſticis rebus huc convocatis, maledicta inter nos dictu nefaria jaceremus; ſed ut reum coargua-

P. 85. l. 6. κακῶς τὰ ἀπόῤῥητα λέγωμεν] Locutio eſt *forenſis*. Athenienſes (inquit Iſocrates κατὰ Λοχίτου) περὶ τῆς κακηγορίας νόμον ἔθεσαν, ὃς κελεύει τὸν λέγοντά τι ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΗΤΩΝ πεντακοσίας δραχμὰς ὀφείλειν: *legem de maledicto ſtatuebant, quæ jubet eos, qui conviciando aliquid objecerint, quod palam fieri nec æquum nec honeſtum ſit, duobus millibus ſeſtertiûm multari:* ut hæc verba παραφρασικῶς interpretatur Budæus.

arguamus, ſi quis fortè injuriam fecerit reipublicæ. Hæc cum ſciret Æſchines æquè atque ego, ſcommata tamen effutire maluit, quàm accuſare.

38. Veruntamen ne hac quidem in re æquum eſt ut ille, minus *quàm attulit*, auferat. Jam itaque me ad hæc conferam, ſi hoc tantùm ab eo quæſivero. Utrùm te quis, Æſchine, reipublicæ inimicum, an meum eſſe dicat? Meum ſcilicet. Itaque ubi tibi licebat horum causâ pœnas a me legibus expetere, ſi quid male feciſſem, neglexiſti, in rationibus referendis, in accuſationibus publicis, in aliis judiciis: ubi verò ego rebus omnibus integer ſum, legibus, tempore, diei præſcriptione, multis judiciis his de rebus antea factis, eo denique quòd nullius unquam in vos peccati convictus ſum; cumque ad civitatem ex iis quæ publicè geſta ſunt, plus minus gloriæ redeat neceſſe eſt; hîc tu obſtitiſti? Vide

Ibid. l. 20. ἐν ταῖς γραφαῖς] Quibus de criminibus γραφὴ ſcribi per leges potuit, docet ex Sigonio Potter. I. 23.

Vide, ne horum quidem inimicus ſis, cum meum eſſe te fingas.

39. Poſtquam igitur religioſa ac juſta ſententiæ ferendæ ratio omnibus monſtrata eſt, oportet me, ut videtur, licet naturâ minimè maledicum, propter ea quæ hic effutiit convicia, pro multis et falſis *criminibus*, pauca maximè neceſſaria de ipſo dicere : et ſimul oſtendere, quis ille, et a quibus ortus, tam ſit ad alterum maledictis provocandum paratus ; et verba quædam exagitet, cum ipſe ea locutus ſit, quæ quis eſt homo paulò modeſtior, qui proferre non vereatur ? Si enim Æacus, aut Rhadamanthus, aut Minos eſſet is qui accuſat, non blatero inanis, rabula detritus, perditus ſcriba, non tamen eum arbitror talia fuiſſe dicturum, neque tam importuna verba conquiſiturum, tanquam in tragœdiâ calamitantem, " ô Terra, Sol,

P. 86. ult. σπερμολόγος] *verbiſator*, futilis locutuleius : quo nomine D. Paulum compellârunt philoſophi Athenienſes : τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν ; Act. Apoſt. XVII. 18.

Sol, Virtus," et ſimilia ; et rurſus Intelligentiam et Doctrinam invocantem, qua honeſta ab inhoneſtis diſcernuntur. Audiſtis enim cum hæc diceret, ſcilicet. Tibi verò aut tuis, ſterquilinium, ecqua virtutis communitas eſt ? ecqua rerum honeſtarum aut inhoneſtarum dijudicatio ? unde nacto, aut quînam dignitatem eam adepto ? Ubi tibi doctrinam commemorare fas eſt ? quam qui verè conſecuti ſunt, nemo tamen eorum eſt, qui tale quicquam de ſe prædicaverit ; ſed vel alio id prædicante, erubeſceret : ii verò qui eâ carent, ſicut tu, præ ſtupore tamen cordis habere ſe ſimulant, id tandem conſequuntur, ut auditores enecent quidem, dum hæc effutiunt, talem autem de ſe opinionem nequaquam pariant.

40. Sed cum mihi non deſit, quod de te ac de tuis dicendum ſit, unde potiſſimùm initium dicendi faciam, deeſt. Utrùm ab eo, quòd pater tuus Tromes apud Elpiam, eum qui ad Theſei fanum docebat literas, ſerviebat, craſſis compedibus et ligno conſtrictus ? an quòd

mater

mater tua, quotidianis nuptiis in fornice juxta Calamitem heröem operam cum daret, elegantem eam ſtatuam, et ſummum tertiarum partium hiſtrionem nutriebat te? atqui hæc omnes nôrunt, etiamſi ego prætermittam. An quòd eam nauticus ille tibicen Phormio, Dionis Phrearrhii ſervus, ab honeſtiſſimo hoc quæſtu avocabat?

41. Verùm per Jovem deoſque omnes, vereor ne, dum de te ea dico quæ in te conveniant, ipſe mihi quidem parum congruum ſuſcepiſſe videar ſermonem. Hæc igitur

P. 88. l. 5. μεθημερινοῖς γάμοις] Cicero ad Herenn. IV. 34. *Cujus mater quotidianis nuptis delectatur.* Alii per *diurnas nuptias* exponunt. *Taylor.*

Ibid. l. 6. τῷ κλισίῳ] τῷ προσῴῳ, *lupanari*, Ulpian. Porticus erat vel taberna juxta ſacellum herois cujuſdam Calamitæ, ubi proſtabant publicæ libidinis victimæ. *Taylor.*

Ibid. l. 7. τὸν καλὸν ἀνδριάντα] Μικρὸς γὰρ ἦν ὁ Αἰσχίνης τὸ σῶμα. Schol.

Ibid. l. 9. ἀλλὰ πάντες] Deſunt in pleriſque codicibus ea, quæ ex Benenato deſcripta uncis hîc incluſimus.

igitur miſſa faciam: ab iis autem ordiar, quæ ipſe in vitâ geſſit. Non enim ex quovis hominum genere fuit, ſed ex iis, quos populus execratur. Serò enim tandem, ſerò loquor? immo verò heri et nuper, ſimul et Athenienſis et orator eſt factus: ac duabus ſyllabis adjectis, patrem pro Tromete fecit Atrometum; matrem autem honorificè ſanè Glaucotheam nominavit, quam Empuſam omnes ſciunt vocitatam; tracto videlicet inde

Ibid. l. 19. οὐδὲ γὰρ ὧν ἔτυχεν, ἦν] *non ex quibuſlibet ortus eſt; ex iis in quos forte fortunâ quis inciderit.* Schema eſt, quod παρὰ προσδοκίαν dicitur. (Vide Æſch. §. 87. not.) Adduxit Hermogenes in cap. περὶ τῦ κωμικῶς λέγειν. Ait Demoſthenes, *Non ille eſt ex plebeculâ, aut e vulgari ſorte: non ignotus vobis, non hoſpes,* (quo pacto fere *laudationes et encomia* inſtituere ſolent) *non ita: ſed eâ eſt proſapiâ, eâ generis claritudine, ut—P. A. majores ejus ſæpius eſſet exſecratus.* Taylor. [Solebant etenim Athenienſes, antequam concio haberetur, homines proditores et planos per præconem diris devovere.]

P. 89. l. 5. Εμπουσαν] Spectrum dæmoniacum, quo vulgus terrebatur. Ariſtoph. Ranis. Ab Hecate immiſſum credebant, et in varias ſe formas demutare ſolitum. Εμπουσαν autem dictam ait Suidas παρὰ τὸ ἑνὶ ποδὶ ποδίζειν, quòd uno tantùm pede incederet,

de cognomine, quòd omnia et faceret et pateretur: unde enim alioqui? Et tamen ita ingratus es atque improbus naturâ, ut liber ex servo, et dives ex egente, horum beneficio factus, non modò non gratiam iis habeas, sed et operâ tuâ locatâ, contra hos remp. geras.

42. Atque ea quidem de quibus controversia est, utrùm pro republicâ dicta sint ab illo necne, prætermittam: quæ verò pro hostibus proculdubio agere compertus est, hæc commemorabo. Quis enim vestrûm Antiphontem illum tribu motum ignorat, qui Philippo pollicitus se navalia vestra incensurum, in urbem venit:

cederet, cum alterum æreum haberet; vel quòd ex locis obscuris subsiliens appareret iis, qui initiabantur: aptum utique cognomen Æschinis matri, quæ mysteriis magnis subministrabat. Infrà §. 79. Demosthenes verò aliam nominis originem comminiscitur, quasi ἀπὸ τοῦ ἐμποιεῖν, *exequi*, *defungi*, esset deductum.

P. 89. l. 20. ἀποψηφισθέντα] Ita dicebatur qui, habito civium censu, tribu dejectus est, ut peregrinus. *Potter*. I. 9. Eâ igitur injuriâ permotus Antipho Athenienſium navalia incendere videtur aggressus. *Ulp.*

venit: quem cum ego latentem in Piræo deprehenderam, coramque vobis in concione produxeram, clamitans malignus iſte et vociferans, " me in civitate liberâ " indigna facere, qui calamitoſis civibus " inſultarem, atque ædes invaderem," perfecit, ut ſine decreto dimitteretur. Quòd niſi ſenatus Areopagiticus, re intellectâ, cùm imprudentiâ labi vos alieniſſimo tempore videret, hominem perquiſiviſſet, comprehenſumque ad vos reduxiſſet, ereptus eſſet homo talis, juſtiſque pœnis eluſis, a grandiloquo hoc oratore eſſet dimiſſus: nunc verò eum quæſtione habitâ morte affeciſtis, qua hunc etiam affici oportuit. Itaque cum hæc ſciret quæ tum ab eo geſta ſunt, ſenatus Areopagiticus, voſque eum per eandem ignorantiam, per quam multa jam in republicâ projeciſtis, actorem veſtrum *in contro-*

P. 90. l. 6. ἄνευ ψηφίσματος] Dubito de ratione pungendi: utrùm ſc. referamus duas has voculas ad ἀφιεθῆναι, an ad priorem ſententiam, ἐπ' οἰκίας βαδίζων. In illâ mente eſt Wolfius: [itemque Tourellius:] in hac Editt. Pariſienſes et Interpres Italus. Mecum dubitare videtur Scholiaſtes. *Taylor.*

Ibid. l. 20. σύνδικον ὑπὲρ τῦ ἱεροῦ] Σύνδικοι apud Athe-

controverſiâ de templo Deliaco ſuffragiis veſtris creaviſſetis; ſimulatque ſenatum illum advocâſtis, eique rem permiſiſtis, iſtum is quidem continuò rejecit ut proditorem, Hyperidi autem cauſam hanc mandavit: atque hæc, cum ex arâ ferrentur tabellæ, geſſit, neque ulla omnino tabella iſti impuro ſuffragata eſt. Quæ ut verè a me dici conſtet, advoca mihi earum rerum teſtes.

TESTES.

" Teſtimonium perhibent Demoſthe-
" ni, vice omnium, hi; Callias Sunien-
" ſis, Zeno Phlyenſis, Cleon Phalereus,
" Demonicus Marathonius: Quòd cum
" populus olim Æſchinem deſignâſſet
" ac-

thenienſes varii erant: ſignificatur autem hoc loco *advocatus*, qui ad jura civitatis apud exteros defendenda nominatus eſt. Certaverant apud Amphictyonas Athenienſes et Delii de cuſtodiâ et principatu templi Deliaci; quod inuit Apollonius, Enarrat. in Æſch. ἐλομένῳ γάρ πόλει αὐτὸν τῷ δήμῳ σύνδικον ὑπὲρ τῶ ἐν Δήλῳ ἱερῶ, πρὸς τὴν γενομένην πρὸς Δηλίους διαδικασίαν — Orationis cujuſdam meminerunt Plutarchus et Apollonius, hujus rei causâ ſcriptæ, quam Æſchini vulgus falsò tribuebat.

" actorem cauſæ de templo Deliaco " apud Amphictyonas dicendæ, nos in " conſeſſu aſſidentes, Hyperidem digniorem judicavimus qui pro civitate diceret; et miſſus eſt Hyperides."

43. Cum igitur iſtum civitatis cauſam acturum ſenatus repudiavit, et alteri negotium dedit, tunc et proditorem et malevolo in vos eſſe animo pronuntiavit. Unam rem habetis ab heröe illo publicè geſtam, iis quas in me reprehendit valde ſimilem, nonne? jam alteram in memoriam revocate. Quo tempore Philippus Pythonem Byzantium *Thebas* miſit, atque ab omnibus ſociis ſuis legatos ſimul mittendos curavit, tanquam ignominiâ affecturus civitatem noſtram, eamque injuſtè agere oſtenſurus; tunc ego Pythoni inſolentiùs ſe jactanti, et ingenti flumine contra vos invehenti, non ceſſi,

P. 92. l. 8. ὅτι γὰρ Πύθωνα] Infrà §. 62. et Leland. Vit. Phil. V. 2.

Ibid. l. 14. πολλῷ ῥίοντι] Locutio eſt Græcis uſitata: πολὺς ῥέων, ut habet Philoſtratus, Præf. ad Vit. Sophiſt. et Pollux IV. §. 21. vel πολλῷ ῥέων, ut idem

ceſſi, neque pedem retuli, ſed ſurrexi, contràque dixi; civitatis autem jura nequaquam prodidi, ſed Philippum injuſtitiæ coargui uſque adeo manifeſtè, ut ipſi illius ſocii ultro exurgerent ac faterentur. At iſte *iis* patrocinatus eſt, et teſtimonium dixit contra patriam; idque falſum. Neque hæc ei ſatis erant; ſed iterum poſtea cum Anaxino exploratore in Thraſonis ædibus congreſſus deprehenditur. Atqui qui ab hoſtibus miſſum *ſpeculatorem* ſolus ſolum conveniebat, et cum eo ſermones conferebat, is ipſe naturâ explorator, hoſtiſque erat patriæ. Atque ut vera me hæc dicere appareat, citentur mihi earum rerum teſtes.

TESTES.

" Meledemus Cleonis filius, Hyperi-
" des Callæſchri, Nicomachus Diophanti,
" teſtificantur Demoſtheni, et jurejurando
" coram Strategis affirmant, ſcire ſe Æ-
" ſchinem

idem Pollux, VI. 147. Horat. I. Sat. VII. 28. ex emendatione Bentleii:

Tum Prænestinus salso multoque fluenti
Expressa arbusto regerit convicia —— Toup.

" ſchinem Atrometi f. Cothocidem noc-
" tu in ædes Thraſonis ſimul introiſſe et
" ſermones contuliſſe cum Anaxino, qui
" explorator habitus eſt a Philippo miſ-
" ſus. Dicta ſunt hæc teſtimonia, Ar-
" chonte Nicia, Hecatombæonis die ter-
" tio."

44. Infinita alia, quæ de iſto poſſem dicere, prætermitto: nam ad hunc fere modum ſe habent. Multa quidem ego nunc præterea poſſem vobis oſtendere, quibus ille per ea tempora hoſtibus inſervire, meque petulantiis inſectari compertus eſt. Sed ea vos neque diligenter memoriæ mandatis, neque eâ qua conveniebat iracundiâ proſequimini: quin pravâ quadam conſuetudine, plenam jam cuilibet licentiam permiſiſtis eum ſupplantandi et calumniandi, qui dicat aliquid è re veſtrâ; civitatis commoda cum voluptate et deliciis, quæ ex maledicentiâ percipiuntur, commutantes. Quapropter facilius ſemper et tutius eſt, hoſtibus inſervientem conductitium agere, quàm ſuſceptas *in rep.* pro vobis partes adminiſtrare.

45. At-

45. Atque antequam apertè bellum gereremus, Philippo auxiliari, nefarium profectò fuit, (ô terra, diique immortales !) quis neget ? contra patriam ! Sed tamen date hoc ei, ſi vultis, date. Verùm cum palam jam ſpoliatæ naves eſſent, Cherſoneſus everteretur, in Atticam homo invaderet, neque jam ampliùs in dubio res eſſent, ſed bellum exarſerat: quid unquam pro vobis egerit invidus ille iamborum manducator, non poteſt oſten-

P. 94. l. 19. πρὸ τῦ πολεμεῖν, φανερῶς] πολεμεῖν φανερῶς, rectiùs diſtinguunt Lambin. et Markland: ſequitur enim, ἀλλ' ἐπειδὴ φανερῶς ἤδη—*poſtquam* apertæ *jam illatæ fuiſſent injuriæ*. Neque profectò, πρὸ τῦ πολεμεῖν, vigente ſc. pace, a Philippi partibus ſtare tam fuiſſet nefarium, quàm πρὸ τῦ πολεμεῖν φανερῶς, συναγωνίζεσθαι, hoc eſt, occulto reip. inimico patrocinari.

P. 95. l. 8. ἰαμβοφάγος] Hanc lectionem, codicis unius et Etymol. Magni auctoritate nixus, in locum vulgatæ ἰαμβειογράφος jure optimo ſubſtituit Taylorus. " Parum enim conſtat, (inquit) Æſchinem " iambos ſcripſiſſe: recitâſſe verò in ſcenâ ore ro- " tundo, liquet; et multùm ad eum quæſtum paſ- " ſim Demoſthenem adluſiſſe." Eâdem igitur voce et *actorem* grandiloquum et *conviciatorem* perſtringit:

oſtendere, neque extat plebiſcitum ullum, neque magnum, neque parvum, quod in reip. utilitatem Æſchines fecit. Sin aliquod *eſſe* dicat, jam nunc oſtendat, meiſque horis utatur. Sed nullum eſt. Atqui alterutrum utique neceſſe eſt, vel, quoniam in iis quæ a me geſta ſunt nihil poterat reprehendere, alia igitur eum non decreviſſe; vel, quòd hoſtium commodis ſtuderet, his meliora in medium proferre noluiſſe. Nihilne igitur dicebat, nihilne decernebat iſte, cum aliquâ in re noceri vobis licuit? Immo nemini tunc alii dicendi locus erat.

46. Ac cætera quidem ferre fortaſſe poterat civitas, quæ occultè hic patravit. Unum verò ſuperioribus facinus addidit, Athenienſes, ejuſmodi, quod cæteris omnibus faſtigium imponeret, de quo multa

git: eſt enim ἰαμβοφάγος (exponente Etymol.) λοίδορος, ὁ ἐν τῷ στόματι ἔχων τὸς ἰάμβους, τουτέστι λοιδορίας. H. Steph. Append. c. 1068.

P. 95. l. 12. ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὕδατι] *etiam dum mea effluat clepſydra, dicat:* ſpatio temporis, mihi ad perorandum aſſignato, utatur licet.

ta ſanè verba conſumpſit, cum Amphiſſenſium Locrorum perſequeretur decreta, quaſi rei veritatem poſſet invertere. Id verò non ita eſt: quî enim? multum certè abeſt. Neque tu unquam eorum, quæ illic commiſiſti, maculam elues: nunquam adeò multa dices. Obteſtor autem coram vobis, Athenienſes, deos deaſque univerſos, qui regioni præſident Atticæ, et Apollinem Pythium, qui eſt huic urbi patrius, precorque ab iis omnibus; ſi quidem vera apud vos dixero, et dixi tum apud populum, cum primùm impuriſſimum iſtum hanc rem attingere animadverti (cognovi enim ſtatim, cognovi) felicitatem mihi tribuant ac ſalutem: ſin odio privato et contentionis ſtudio ductus, crimen iſti falſum inferam, omnium me bonorum fructu privent. Cur igitur hæc imprecatus ſum, aut cur tam vehementer contendi? Quia, quamvis et tabulas habeam in tabulario publico

P. 96. l. 16. πατρῴος] Τιμᾶται παρ' Αθηναίοις Ζεὺς Πατρῷος καὶ Απόλλων, διὰ τὸ πρώτους ὑποδέξασθαι τὸν θεὸν εἰς τὴν χώραν, καὶ θυσίας συντελέσαι κατὰ φρήτρας καὶ δήμους καὶ συγγενείας, μόνους Ελλήνων. Schol. in Ariſtoph. Νεφ. 1470. a Tourellio adductus.

lico conditas, quibus hæc oſtenſurus ſum manifeſtè, et ſciam vos res geſtas memoriâ retinere, illud tamen vereor, ne iſte levior exiſtimetur, quàm qui malorum quæ confecit auctor extiterit: quod et antea quidem accidit, cùm miſeris Phocenſibus internecionem comparavit, rebus falſis huc renuntiatis.

47. Amphiſſenſe enim bellum, per quod in Elateam venit Philippus, per quod Amphictyonum dux electus eſt, quodque univerſas Græcorum res ſubvertit, hic eſt qui excitavit, et omnium unus vir acerbiſſimorum auctor extitit malorum. Cumque ego illo tempore ſtatim teſtarer, et clamarem in concione, "bellum in Atticam invehis, Æſchine, "bellum Amphictyonicum," alii, qui corrogati convenerant, dicendi mihi poteſtatem non faciebant; alii mirabantur, et inane crimen ex privatâ ſimultate inferre

P. 97. l. 15. τὸν γὰρ ἐν Ἀμφίσσῃ] Hexametrum hunc verſum non incuſtoditum præterierunt antiquiores. Vide σχ. ad Hephæſt. p. 76. et Longinum. *Taylor.* Extat in fragm. Longin. III. §. 4. Edit. Pearce.

ferre me ei putabant. Quæ autem conditio, Athenienſes, harum rerum fuerit, quamque ob cauſam iſta comparata ſunt, et qua ratione geſta, nunc denique, quoniam tunc prohibiti eſtis, accipite. Nam et pulchrè rem compoſitam videbitis, multumque illinc adjumenti capietis ad communium rerum cognitionem, et quanta erat in Philippo ſolertia, perſpicietis.

48. Nullus erat belli, quod vobiſcum gerebat, finis aut exitus Philippo, niſi Thebanos et Theſſalos hoſtes efficeret reipublicæ. Sed infeliciter licet et malè cum illo veſtri imperatores bellarent, ab ipſo bello tamen, et a prædonibus innumeris malis vexabatur. Neque enim exportabatur eorum quicquam, quæ ex terrâ illâ proveniebant, neque ea quibus egebat, importabantur. Jam verò neque in mari tunc ſuperior vobis erat, neque in Atticam venire poterat, ſi nec Theſſali eum ſequerentur, nec Thebani tranſitum darent. Uſu autem veniebat ei, ut cùm bello ſuperaret qualeſcunque tandem vos mitteretis imperatores, (omitto enim hoc utique) ipsâ tamen loci, rerumque quæ utriſque ſuppetebant, naturâ

turâ infeſtaretur. Si igitur ſuarum cauſâ inimicitiarum vel Theſſalis vel Thebanis ſuaderet, ut in vos invaderent, eorum neminem auditurum putabat: ſin communes ſe illorum cauſas ſuſcipere ſimulans, dux ab iis eligeretur, faciliùs ſperabat ſe partim fallendo, partim perſuadendo, *quod optaret* conſecuturum. Quid igitur molitur? Videte quàm egregiè. Bellum excitare inter Amphictyonas, et in conſeſſu Pylæo tumultum. Ad eas enim res ſtatim eos exiſtimabat auxilium ſuum deſideraturos. Quòd ſi quis ex iis quos ipſe mitteret hieromnemonibus, vel ex ipſius fœderatis, bellum hoc proponeret, Thebanis ac Theſſalis rem fore ſuſpectam putabat, omneſque ſibi cauturos: ſin Athenienſis eſſet, atque a vobis adverſariis ſuis profectus, qui id ageret, facilè clam futurum *conſilium*: quod ita evenit.

49. Quonam igitur modo hæc perfecit? Conducit huncce. Nemine autem, opi-

P. 99. ult. εἰς γὰρ ταῦτ' εὐθὺς] Quia ſcil. illo duce atque auſpice nuper cum Phocenſibus debellatum fuerat.

opinor, rem proſpiciente aut cavente, ſicuti talia inter vos fieri conſueverunt, nominatus iſte pylagoras, et tribus quatuorve ſuffragantibus, renuntiatus eſt. Poſtquam autem civitatis auctoritate munitus ad Amphictyonas pervenit, aliis rebus omnibus relictis ac deſpectis, ea expedivit, propter quæ conductus eſt: ac verbis ſpecie honeſtis, fabuliſque ut Cirrhæus ager conſecratus eſſet, comparatis atque expoſitis, homines imperitos verborum et quid futurum eſſet minimè providentes, hieromnemonas adduxit, ut regionem illam obeundam decernerent, quam Amphiſſenſes, ut ſuam, a ſe arari dicebant; at iſte ad terram ſacram pertinere arguebat: cum Locri nullam nobis mulctam imponerent, neque ea *cogitarent*, quæ iſte modò cauſatus eſt, a veritate aliena. Quod inde cognoſcetis. Non licebat utique Locris, niſi judicio nobis

P. 100. l. 15. προβληθεὶς] *ut eligatur, propoſitus.* Æſch. de f. leg. χειροτονημένων δὲ τῶν δέκα πρέσβεων, ἐγὼ μὲν προεβλήθην ὑπὸ Ναυσικλέους. *I was ſet up* —

P. 101. l. 11. προσκαλέσασθαι] MSS. quidam editique habent προκαλέσασθαι: ſed perperam. Inter πρός-

nobis denuntiato, litem adversùs noſtram civitatem conficere. Quis igitur vos citavit? Cujus auctoritate *factum eſt?* Cedò hominem qui ſciat, oſtende. At non potes: ſed inanem illum perperam adhibuiſti prætextum, et mendacem.

50. Obeuntibus igitur regionem eam iſtius hortatu Amphictyonibus, Locri, impetu facto, penè omnes jaculis confixerunt; nonnullos etiam ex hieromnemonibus corripuerunt. Ut verò ex his querimoniæ *ortæ*, bellumque contra Amphiſſenſes

πρόσκλησιν et πρόκλησιν ita accuratiſſimus diſtinguit Taylorus. Πρόσκλησις eſt *in jus vocatio*, litis denuntiatio ac principium: πρόκλησις autem, quædam quaſi *conventio extrajudicialis*; ubi quis adverſarium ad litem per teſtimonia &c. dirimenda provocat, eumque ad Arbitros potiùs invitat, quàm apud Judicem ſiſtit. Conſulatur Pollux VIII. §. 62.

Ibid. l. 13. ἀπὸ ποίας ἀρχῆς;] *quo præditus magiſtratu?* Wolfius. Non arbitror rectè eſſe verſum. Credo hanc eſſe e numero τῶν ἐκκλητῶν δικῶν, ut vocat Plutarchus, et alii; ubi inter duas nationes ſive reſpublicas, quæ inter ſe diſceptarent, res non bello geritur, ſed provocatur ad judicium alicujus tertiæ. *Age ergo. Cedò auctoritatem iſtius reip. quæ nos citavit. Non potes.* Taylor.

phiſſenſes concitatum eſt, primùm Cottyphus Amphictyonum præfectus eſt exercitui : deinde, cum alii non venirent, alii qui venerant nihil effectum darent, in ſequente conventu Pylæo ad Philippum ſtatim principatum detulere nonnulli homines ad eam rem inſtructi, et jampridem profligati, partem ex Theſſalis, partim ex aliis civitatibus : cauſaſque nacti ſunt ſpecioſas. Aut enim ipſos pecunias conferre, externoſque milites alere oportere dicebant, et qui hæc recuſarent, mulctare ; aut illum ducem eligere. Quid multa ? creatus ille hiſce *artibus* dux eſt. Et ſtatim poſtea copiis comparatis progreſſus, quaſi campum Cirrhæum invaſurus eſſet, longum valere juſſis et Cirrhæis et Locrenſibus, Elateam occupat. Quòd ſi non ſtatim conſilium mutâſſent Thebani, ſeſeque vobiſcum conjunxiſſent, torrentis inſtar univerſa rei moles in hanc urbem irruiſſet. Nunc autem eum derepentè illi coercuerunt ; maximè quidem, Athenienſes,

P. 102. penult. ὥσπερ χιμάῤῥους] Sonitum numeroſque hujus clauſulæ, rei quam repræſentat naturæ accommodatiſſimos, notat Tourellius.

enſes, dei alicujus benignitate erga vos; deinde verò, quantum in uno viro ſitum eſt, operâ meâ. Cedò mihi hæc decreta, et tempora, quibus ſingula peracta ſunt; ut ſciatis, quantis turbis impuriſſimum iſtud caput excitatis, pœnas nondum perſolverit. Recita decreta.

DECRETUM AMPHICTYONUM.

" Sacerdote Clinagora, Pylæo concilio verno, viſum eſt pylagoris, conſeſſoribuſque Amphictyonum: Quoniam Amphiſſenſes in ſacrum agrum ingrediuntur, eumque conſerunt, et armentis diſtribuunt; ut eò ſe conferant pylagoræ et conſeſſores, terminos columnis diſtinguant, et Amphiſſenſibus interdicant, ne in poſterum ingrediantur."

ALIUD

P. 103. l. 1. *νῦν δὲ τότε γε*] Explicat Marklandus: *νῦν, ut autem res cecidere, τότε, tunc eum repreſſerunt.* Vix igitur opus iis, quæ operosè congeſſit hîc Tourellius de conjunctione particularum *νῦν* et *τότε*.

ALIUD DECRETUM.

" Sacerdote Clinagora, Pylæo concilio verno, viſum eſt pylagoris, et Amphictyonum conſeſſoribus, et communi Amphictyonum: Quoniam Amphiſſenſes agrum ſacrum inter ſe diviſum colunt, et armenta in eo paſcunt, et cùm hoc facere vetarentur, armati venerunt, et commune Græcorum concilium vi propulsârunt, nonnullos etiam vulnerârunt, et *in his* Cottyphum Arcadem, ducem ab Amphictyonibus creatum: mitti igitur legatos ad Philippum Macedonem, ab eoque peti, ut Apollini et Amphictyonibus opem ferat, neque deum negligat, ab impiis Amphiſſenſibus nefariè violatum: *nunciari quoque*, eum imperatorem cum ſummâ poteſtate a Græcis conſtitui omnibus, qui concilii Amphictyonici ſunt participes."

Recita verò et tempora, quibus hæc geſta ſunt: ea enim ipſa ſunt, quibus iſte fuit pylagoras.

TEM-

TEMPORA.

" Archonte Mneſithide, menſis An-
" theſterionis decimo ſexto."

Cedò mihi et literas illas, quas cum ei non morem geſſerint Thebani, miſit ad ſocios ſuos in Peloponneſo Philippus: ut ex iis quoque perſpiciatis, eum veram rerum *ſuſceptarum* cauſam, nempe ſe hæc contra Græciam, et Thebanos, et vos moliri, occultâſſe, communia verò, quæque ab Amphictyonibus decernerentur, agere ſe ſimulâſſe: qui autem has ei et opportunitates et cauſas ſubminiſtravit, iſte fuit. Recita.

LITERÆ PHILIPPI.

" Rex Macedonum Philippus, Pelop-
" ponneſiorum, qui in fœdere continen-
" tur, magiſtratibus, et conſeſſoribus, re-
" liquiſque ſociis omnibus, S. Quoniam
" Locri qui nominantur Ozolæ, Amphiſ-
" ſam incolentes, in templum Apollinis
" Delphicum delinquunt, et terram ſa-
" cram armatâ manu progreſſi popu-
" lantur; habeo in animo vobiſcum deo
" ſub-

" ſubvenire, eoſque qui aliquid religio-
" ne apud homines conſecratum violant,
" ulciſci. Quapropter facite ut mihi
" cum armis ad Phocidem occurratis,
" commeatu inſtructi in quadraginta
" dies, hoc ipſo menſe Löo, ut nos
" computamus; ut Athenienſes, Boë-
" dromione; ut Corinthii, Panemo. Eo-
" rum igitur, qui nobis cum omnibus
" copiis occurrerint, utemur conſilio:
" eos verò, qui ſe nobiſcum non con-
" junxerint, mulctabimus. Valete."

52. Vi-

P. 106. l. 17. τῷ ἐνεχῶτος μηνὸς] *menſe proximo*, plerique vertunt, incautè: tempus enim *præſens* ἐνεχώτα Græci vocant. (Budæus, p. 107.) Cæterùm anno Olympiadis CX. 2. non eo qui proximè conſequitur, et quo malè pugnatum eſt ad Chæroneam, datas fuiſſe has literas, diſputat, multiſque rationibus contra Corſinium evincit Cl. Taylorus.

Ibid. penult. τοῖς δὲ ἡμῖν] MSS. habent, Τοῖς δὲ ΜΗ *συναντήσασι, πανδημεὶ χρησόμεθα*· ΤΟΙΣ ΔΕ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙΣ ΗΜΙΝ ΜΗ ΚΕΙΜΕΝΟΙΣ, ἐπιζημίοις. Cum autem nullus ex his verbis ſenſus elici poſſit, coactus ſum eam exhibere lectionem, quam ex Scrimgeri conjecturâ dedit Wolfius: niſi quòd τῷ μὴ κειμένοις, ΣΥΓΚΕΙΜΕΝΟΙΣ (Lambino duce) potius quàm ΠΡΟΣΘΕΜΕΝΟΙΣ, quod a receptâ lectione

52. Videtis, ut privatas *incepti* cauſas devitet, et ad Amphictyonicas confugiat. Quis igitur illi his comparandis adjutor fuit? Quis latebras eas ſuppeditavit? Quis malorum quæ inciderunt maximè architectus? Non iſte eſt? Nolite igitur, Athenienſes, inter deambulandum dicere, ab uno homine Græciam his calamitatibus eſſe affectam. Non ab uno, ſed a multis atque improbis per ſingulas civitates, (ô terra, diique immortales!) quorum unus hic eſt: quem, ſi quidem verum liberè dicendum ſit, non dubitârim ego communem labem eorum, quæ poſtea perierunt, omnium nominare, hominum, locorum, urbium. Nam qui ſemen præbuit, is enatæ malorum ſegetis auctor eſt. Quem ſtatim ut aſpexiſtis, quo tandem pacto non ſitis averſati, demiror: ſed immenſæ quædam

ne nimis longè aberrat, ſubſtituendum duxi. Potuit fortaſſe et illud tolerari: Τοῖς δὲ ἡμῖν συναντήσασι παιδικοῖ, χρησόμεθα συμβόλοις· τοῖς δ' ἡμῖν μὴ χειμένοις, ἐπιζημίοις: *eos, qui* a nobis non ſteterint, *mulctabimus.*

dam ſcilicet apud vos tenebræ ſunt objectæ veritati. Contigit ergo mihi, ut dum eas res tracto, quas iſte contra patriam geſſit, ad eas etiam pervenerim, quas iis reſiſtens ipſe adminiſtravi : quas cum multis de cauſis meritò ex me audietis, tum ob eam præcipuè, quòd turpe eſt, Athenienſes, quorum ego laborum moleſtias ipſas pro vobis ſuſtulerim, eorum vos ne verba quidem velle ſuſtinere. Cum igitur viderem Thebanos, ac penè dicam vos ipſos, ita iſtorum hominum qui cum Philippo faciebant, et pretio apud utroſque corrupti erant, conſiliis adductos eſſe, ut, quod erat utriſque formidandum ac magnopere cavendum, ne Philippum creſcere ſineritis, id negligatis, nullâque in re caveatis ; ad inimicitias autem atque ad offenſiones mutuas proclives ſitis ; ego, hoc ut ne fieret, aſſiduè providebam : non quòd meâ ſolum ſententiâ ductus hæc conducere exiſtimabam, ſed quia ſciebam Ariſtophontem, itemque Eubulum, ſemper hanc inter vos amicitiam conciliare ſtuduiſſe ; et cum aliis in rebus ſæpenumero inter ſe diſſentirent, in hac nunquam non conſenſiſſe. Quos tu vivos,

ô bel-

ô bellua! adulationibus ſectabaris, mortuos non te pudet criminari. Nam quæ mihi de Thebanis objicis, in iis multò magis illos quàm me reprehendis, qui ſocietatem iſtam ante me approbârunt. Verùm illuc *unde digreſſus ſum*, revertor: quòd Amphiſſenſi ſcilicet bello hujus operâ concitato, et perfectis per alios ejus adjutores adversùs Thebanos inimicitiis, accidit, ut Philippus nos adoriretur; cujus rei gratiâ civitates iſti inter ſe commiſerunt. Quòd niſi priores experrecti paululum eſſemus, ne colligendi quidem noſtri data eſſet facultas: eò uſque iſti rem perduxerant. Quo animo autem tum inter vos affecti fueritis, his decretis ac reſponſis auditis, cognoſcetis. Age, cape illa et recita.

DECRETUM.

" Archonte Heropytho, menſis Ela-
" phebolionis XXV. tribu Erectheide præ-
" ſidente, de ſententiâ ſenatûs et Stra-
" tegorum: Quoniam Philippus finiti-
" mas urbes alias occupavit, alias vaſ-
" tavit, denique in Atticam parat in-
" vadere, pro nihilo ducens fœdera in-
" ter

" ter nos percuſſa, ac jusjurandum ſu-
" um pacemque factam ſolvere inſtituit,
" fidem utrinque datam prætermittens:
" Placuit ſenatui populoque, ut mittan-
" tur ad eum legati, qui cum eo agant,
" hortenturque, maximè ut concordiam
" nobiſcum factam tueatur, et conventa;
" ſin minus, ut ſpatium deliberandi det
" civitati, induciaſque faciat uſque ad
" menſem Thargelionem. Lecti ſunt e
" ſenatu Simus Anagyraſius, Euthyde-
" mus Phliaſius, Bulagoras Alopecen-
" ſis."

ALIUD DECRETUM.

" Archonte Heropytho, menſis Mu-
" nychionis die ultimo, de ſententiâ Po-
" lemarchi: Quoniam Philippus alienare
" Thebanos a nobis aggreditur, et cum
" univerſo exercitu in maximè vicina
" Atticæ ingredi parat loca, neglectis
" quæ inter nos ſunt fœderibus: Pla-
" cuit ſenatui populoque, ut mittantur
" ad eum caduceator et legati, qui pe-
" tant, eumque hortentur, ut inducias
" faciat, quò populus, quoad ejus fieri
" poterit, deliberet. Nunc enim non

cenſuit

" cenſuit vel mediocre quidem auxilium
" ferre ſe oportere. Lecti ſunt e ſena-
" tu, Nearchus Soſinomi f. Polycrates
" Epiphronis, et caduceator Eunomus
" Anaphlyſtius e plebe."

Recita jam et reſponſa.

RESPONSUM AD ATHENIENSES.

" Rex Macedonum Philippus ſenatui
" populoque Athenienſi S. Qua erga
" nos ab initio voluntate fueritis, non
" ignoro; quantoque ſtudio elaboraveri-
" tis, ut Theſſalos, Thebanos, atque e-
" tiam

P. 111. ult. καὶ γὰρ νῦν ὁ κίνδυνος] Dubia et controverſa ſententia. Mihi quidem videntur verba tacitam quandam Philippi *exprobrationem* concludere. " Nunc enim populus, *quæ ſua eſt fides pactorum-*
" *que conſtantia*, non cenſuit vel tantillum auxilii
" (ἐν ὀδενὶ τῶν μετρίων, ullâ in re vel modicâ) fi-
" nitimis ſuis, licet bello vexatis, ferendum eſſe
" contra eum, qui communi ſecum amicitiæ fœ-
" dere continetur." Ita fere Lambin. et Tourellius. Italus ἐν ὀδενὶ τῶν μετρίων, *ullatenus modeſtum eſſe*, exponit: *l'andare hora a dar ſoccorſo, non lo reputa per coſa modeſta.* Quod eòdem prope recidit.

" tiam Bœotos ad vos alliceretis. At " cum cepiſſent illi ſaniora conſilia, ne- " que vobis ſubmittere voluiſſent judicia " ſua, ſed in utilitatis ſuæ partibus man- " ſiſſent, vos nunc mutatâ ſententiâ, " miſſis ad me legatis ac fecialibus, fœ- " derum admonetis, et inducias fieri pe- " titis, nullâ prorſus injuriâ a nobis læ- " ſi. Ego verò, auditis legatis veſtris, " aſſentior poſtulatis, et inducias facere " paratus ſum, ſi modò eos qui vobis " parum rectè conſulunt, amandatos, eâ " qua digni ſunt ignominiâ mulctabitis. " Valete."

RESPONSUM AD THEBANOS.

" Rex Macedonum Philippus ſenatui " populoque Thebano S. Literas veſ- " tras accepi, quibus concordiam et pa- " cem quæ inter nos eſt, in memoriam " mihi revocatis. Audio porro Athenien- " ſes omni vos ſtudio proſequi, ut ea " nimirum quæ ab ipſis poſtulantur, " comprobetis. Ac primùm quidem vos " accuſabam, quaſi ſpes ab illis oblatas " eſſetis amplexuri, eorumque inſtituta " ſecuturi. Nunc verò poſteaquam cog-

" novi

" novi vos, quod ad nos attinet, pacem " tueri, quàm aliorum ſententiis mori- " gerari maluiſſe, lætatus ſum: et cùm " multis vos nominibus impenſiùs laudo, " tum eo præcipuè, quod et tutiora in " his rebus conſilia cepiſtis, et veſtram " erga nos benevolentiam retinetis. Quod " non parum vobis momenti allaturum " puto, ſi in iſto inſtituto maneatis. Va- " lete."

53. His artibus cum ita inter ſe Philippus civitates affeciſſet, hiſque eſſet decretis et reſponſionibus elatus, venit cum exercitu, et Elateam occupavit; proinde quaſi, quidlibet licet accidiſſet, nunquam jam vos et Thebani conſenſuri eſſetis. Enimvero qui tum in urbe tumultus excitatus eſt, nôſtis omnes: pauca tamen de eo, quæ

P. 114. l. 17. ὡς οὐδ' ἂν, εἴ τι γένοιτο] " Philippus " Athenienſium et Thebanorum animos in tantum " jam mutuis odiis exacerbâſſe ſe ſperabat, ut " etiamſi quid ipſe adversùs communia utriuſque " populi commoda moliretur, ne tum quidem illi " ad ſe repellendum conſenſuri eſſent." Prorſus non video, cur *dubiam* hanc ſententiam, et emendatione dignam exiſtimaret doctiſſ. Taylorus.

quæ ſunt maximè neceſſaria, accipite. Veſper enim erat: venit autem quidam ad prytanes, nuntiabatque captam eſſe Elateam. Ibi continuò alii a cœnâ ſurgentes, homines ex tabernis quæ in foro ſunt exturbârunt, et vela incenderunt; alii ſtrategos arceſſerunt et tubicinem evocârunt; ac plena tumultûs erat civitas. Poſtridie, ſummo mane, prytanes ſenatum vocant in curiam, vos in concionem contenditis: et priuſquam ſenatus retulerat, et

P. 114. ult. ἐσπέρα μὲν γὰρ ἦν] Admirabilis narratio, ad quam digitum intendit ſummus Criticus, Longinus, cap. 10. Citat. hunc loc. Hermogenes frequenter, et Dionyſ. Halic. p. 198. Tom. II. Hudſon. *Taylor.*

P. 115. l. 5. γέρρα] Propriè Clypei viminei ſunt, Perſis uſitati; metaphoricè verò quodvis integumentum, cratibus, corio, aliâve aliquâ materiâ confectum, vocabatur γέρρον. *Suid.*

In hac tantâ urbis trepidatione, τὰ γέρρα incendebantur, ne accurrentibus in forum iter interclu-deretur, neu quis otioſus circa venalia ceſſaret: aliàs autem, cum feria res ageretur, ſublata plerunque eadem integumenta erant, et ad viarum aditus obſtruendos adhibita, ne elaberetur populus. Vid. Dem. c. Neæram, et inibi Taylorum.

et præconſultum fecerat, univerſus jam populus ſuprà conſederat. Deinde, poſtquam ingreſſus eſt ſenatus, et expoſuerunt prytanes ea quæ ad ſe delata eſſent, eumque qui venerat produxerunt, iſque locutus eſt, interrogabat præco, "Quis concionari vult?" nemo prodibat. Sæpius autem rogante præcone, nihilo magis ſurgebat quiſquam, cum adeſſent omnes ſtrategi, omnes oratores; cumque communis patriæ vox aliquem citaret, qui de ſalute publicâ diceret: quam enim præco ex legum præſcripto vocem

Ibid. l. 14. ἄνω καθῆτο] ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ συνεκαθέζετο, ut rectè Wolfius: ſed cur ita intelligenda iſta verba ſint, aut non vidit, aut celavit. Felicitèr ſanè nodum eum expediſſe mihi videtur Interpres quidam Anglus, *Portal.* "Populus in con-
"cione coactus *ſuprà* ſedere dicitur, quia Pnyx,
"ubi conciones haberi ſolitæ ſunt, locus erat *edi-*
"*tus* (teſte Polluce, l. 8.) juxta Acropolim. Et
"ingentem eo tempore metum Athenienſium ani-
"mos invaſiſſe, vel ea res indicabit. Nam po-
"pulus, qui aliàs vix aut mercede aut mulctis
"propoſitis in concionem cogi potuit, quique pri-
"uſquam de re aliquâ apud ſe referretur, ſenatûs
"præconſultum opperiri ſolebat, jam ſponte, et non
"expectato ſenatu, in curiâ ſuâ conſederat." Hæc ille. Atenim Diodorus Siculus, eandem rem enarrans

vocem mittit, hanc communem patriæ exiſtimare oportet. Atqui ſi eis, qui rempublicam ſalvam voluiſſent, prodeundum fuit, vos utique omnes et cæteri Athenienſes conſurgentes, in ſuggeſtum aſcendiſſetis: omnes enim, ſat ſcio, ſalvam eam voluiſtis. Si ditiſſimis, trecenti viri *ſurrexiſſent*. Si eis, quibus utraque hæc ſuppetebant, nimirum et benevolis in rempublicam et locupletibus, ii qui poſthæc magna ultro *patriæ* donârunt munera:

rans quam hîc deſcribit Noſter, populum ait in *Bacchi theatrum* (qui alter erat concioni habendæ ſolennis locus) hoc tempore concurriſſe: ὁ δὲ δῆμος ἅπας ἅμ' ἡμέρᾳ συνέδραμεν εἰς τὸ θέατρον. l. 16. §. 84. Quòd ſi in illius ἀκρίβειαν uſque adeò conquiſcamus oportet, eadem tamen explicatio valebit. Theatrum enim Dionyſiacum, quamvis ſubter arcem ſtetit, eidem tamen impoſitum clivo, urbem ſupereminuit: quod colligere licet ex Pauſaniæ, et recentiorum qui Athenas inviſerunt, narrationibus.

P. 116. l. 14. ἐπιδόσεις] *Oblationes voluntariæ*, quæ, ut inquit Ulpianus, difficilibus reip. temporibus in ſenatu fiebant, bonis civibus certatim ſeſe ultro reip. offerentibus, ac modò pecuniam, modò triremem, modò alia, ut res videbatur poſcere, pollicentibus. *Sigon.*

munera : nam ex benevolentiâ pariter et divitiis id fecerunt. Verum, uti videtur, tempus illud atque ille dies non virum in remp. benevolum et divitem tantùm requirebat, ſed eum, qui res ab initio aſſectatus obſervârat, et rectè computaverat, quam ob cauſam hæc ageret Philippus, et quid ſpectaret. Nam qui hæc neſciret, neque ea diligenter multò ante inveſtigârat, quantumvis benevolus, quantumvis eſſet locuples, nihilo magis tamen quid faciendum eſſet ſciturus erat, aut vos conſilio adjuturus.

54. Is igitur illo die exortus ego ſum : et progreſſus, apud vos ea dixi, quæ ex me, duabus de cauſis, attentis animis audiatis velim : primùm, ut intelligatis, me unum ex iis, qui concionari et remp. adminiſtrare ſolent, benevolentiæ locum in periculis non reliquiſſe, ſed ea pro vobis tum dicere tum decernere quæ conveniebant, perſpectum eſſe, in ipſis temporibus formidoloſis ; deinde, quia brevi tempore *in his* conſumpto, multò magis ad reliquum totius adminiſtrationis publicæ ſtatum cognoſcendum eritis inſtructi. Dixi igitur, " eos qui ſic tumul-

multuarentur, quaſi Thebani eſſent amici Philippo, totius rerum præſentium ſtatûs ignaros mihi videri. Probè enim cognovi, ſi ita ſe res haberet, non jam eum Elateæ nos, ſed in noſtris finibus eſſe, audituros. Veniſſe autem illum, ut ea quæ Thebanis *machinatur*, expedita habeat, certò ſcio. Ut autem hæc ſe habeant, inquam, attendite. Quoſcunque ille Thebanos vel pecuniâ inducere, vel dolo capere potuit, omnes habet inſtructos: eos autem, qui ab initio ſibi reſtiterunt, et nunc adverſantur, nullo modo ſuadere poteſt. Quid igitur ſibi vult, et cur Elateam occupavit? Ut admotis copiis, armiſque in conſpectu poſitis, amicos quidem ſuos confirmet atque erigat, adverſarios autem terreat; ut vel metu perculſi ea concedant quæ nunc recuſant, vel vi cogantur. Si igitur nos, inquam, hoc tempore ſtatutum in animis habebimus, ſi quid fortè a Thebanis gravius in nos olim commiſſum eſt, id recordari, iiſque, quaſi ab hoſtium parte ſtarent, diffidere, primùm quidem id faciemus, quod Philippus exoptârit; deinde vereor, ne conſentientibus iis qui nunc ipſi adverſantur, atque

que uno animo omnibus cum Philippo facientibus, utrique ſimul in Atticam invadant. Quòd ſi mihi auſcultabitis, et ad ea, quæ dicam, conſideranda, non ad lites de iis movendas, vos accingetis, arbitror fore, ut et recta monere videar, et imminens reip. periculum propulſem. Quid igitur dico oportere? Primùm metum, in quo nunc verſamini, remittere; deinde *aliò illum* transferre, et pro Thebanis omnes timere; multò enim cladi propiores ſunt, iiſque omnium primis imminet periculum: tum verò, et juvenes militiæ aptos et equites Eleuſinem profectos, oſtendere Græcis omnibus vos in armis eſſe: ut iis qui Thebis vobiſcum ſentiunt, æquè vobiſcum liceat liberè de juribus ſuis diſceptare; cum perſpectum habuerint, quemadmodum iis, qui patriam Philippo vendunt, adeſt opem laturus exercitus Elateæ, ita iis, qui pro libertate conniti volunt, vos præſto eſſe, auxilium ferre paratos, ſi quis in eos invaſerit. Poſthæc creari jubeo decem legatos, atque his pariter cum imperatoribus poteſtatem permitti, et ſtatuendi quo tempore milites illuc proficiſci oporteat, et quo modo educentur.

tur. Poſtquam verò legati Thebas pervenerint, quonam modo hanc vos rem tractare oportebit, omni, quæſo, diligentiâ attendite. Nihil quicquam a Thebanis petite: turpe enim tempus eſt: ſed vos auxilium iis laturos, ſi juſſerint, promittite; tanquam illi quidem ſummo in diſcrimine verſentur, nos meliùs quam illi rerum eventum proſpiciamus. Ut, ſi quidem hæc approbent, nobiſque aſſentiantur, tum ea quæ expetimus conſecuti fuerimus, tum iſta pro dignitate noſtræ reipublicæ confecerimus: ſin votis cadere contigerit, iſti quidem ſe ipſi accuſent, ſi quid nunc offenderint, a nobis autem nihil turpe aut humile ſit admiſſum."

55. Hæc atque his ſimilia cum dixiſſem, deſcendi. Quæ cum collaudâſſent omnes, et nemo quicquam contrà dixiſſet, non dixi hæc quidem, non autem ſcripſi:

P. 121. l. 6. ἐκ πάτου μὲν] Schema notabile, et a multis certatim laudatum. Aquila Romanus, p. 21. ita vertit ſimul et illuſtrat: "*Climax*, quod "Græci vocant, Aſcenſus nominetur a nobis. Ma- "lo enim Aſcenſum, quàm Scalam, aut Gradi- "culos,

ſcripſi: nec ſcripſi quidem, non profectus ſum autem ad legationem: nec profectus quidem, non perſuaſi autem Thebanis: ſed a principio omnia ſum ad uſque finem perſecutus, meque totum vobis in urgentibus rempublicam periculis planè conceſſi. Age, profer mihi decretum, quod tum factum eſt. Atqui quem te vis, Æſchine, quem meipſum fuiſſe illo die ponam? Vin' me quidem eum, quem tu per convicium et contumeliam Batalum appella-

" culos, ut quidam, dicere. Eſt autem figura " perquam decora, et a Demoſthene commendata: " in qua poſtremum quodque verbum, in priore " membro, aut parte aliquâ elocutionis poſitum, " in inferiorem rurſus aſſumptum injicitur; at- " que ita velut gradibus quibuſdam connectitur " oratio, ad hunc modum: (ponam enim ipſum " Demoſthenicum verſum:) *Et non dixi hæc qui-* " *dem, non autem ſcripſi: nec ſcripſi quidem, non* " *profectus ſum autem ad legationem: nec profectus* " *quidem, non perſuaſi autem Thebanis.* Hîc animad- " vertis, quanto elatiùs icta ſunt, quàm ſi ſimpliciter " enunciâſſet, *Et dixi hæc, et ſcripſi, et in legatio-* " *nem profectus ſum, et perſuaſi Thebanis.*" Taylor.

P. 122. l. 3. Βάταλος] *Effœminatus, cinædus.* Æſch. de f. leg. ἐν παισὶ μὲν γὰρ ὤν, ἐκλήθη δὲ' αἰσ-

pellaveris ? te autem, non forte fortunâ oblatum heroa, ſed aliquem ex his de ſcenâ, Creſphontem, aut Creontem, aut quem tu olim in Colytto malè dum ageres obtriviſti, OEnomaum ? Tunc igitur, illo *inquam* tempore, Pæanienſis ego Batalus OEnomao Cothocide te utilior patriæ civis compertus ſum. Tu enim nuſquam omnino profuiſti : ego verò omnia quæcunque bonum civem decent, peregi. Recita decretum.

DECRETUM DEMOSTHENIS.

" Archonte Nauſicle, tribu Æantide
" præſidente, Scirophorionis decimo ſex-
" to, Demoſthenes Demoſthenis f. Pæa-
" nienſis retulit : Quoniam Philippus
" Macedonum rex, cùm ſuperiori tem-
" pore pacis fœdera, quæ inter ipſum
" et populum Athenienſem percuſſa ſunt,
" planè violâſſe compertus eſt, ſpretis
" jurejurandis, iiſque omnibus, quæ a-
" pud univerſos Græcos ſancta perhiben-
" tur,

αἰσχρουργίαν τινὰ, ἢ κιναιδίαν, Βάταλος. De nominis origine varia divinârunt Harpocration et Plutarchus in Demoſthene, quæ non eſt operæ pretium deſcribere.

" tur, et urbes nullatenùs ad ſe perti-
" nentes intercepit, nonnullas etiam, quæ
" ſunt Athenienſium, captivas fecit, nul-
" lâ a populo Athenienſi laceſſitus inju-
" riâ ; tum etiam hoc tempore vi et
" crudelitate longiùs progreditur : nam
" ex Græciæ urbibus, aliis præſidia im-
" ponit, et reipublicæ ſtatum evertit ;
" alias, civibus in ſervitutem redactis,
" exſcindit ; in aliis colonos barbaros pro
" Græcis collocat, in ſacra atque ſepul-
" chra inductos ; nihil alienum neque
" patriâ neque moribus ſuis faciens, eâ-
" que quæ nunc ei adeſt fortunâ intem-
" peranter perfruens, oblitus ſe ex hu-
" mili quodam et vulgari factum eſſe
" inſperatò magnum : (et quamdiu ur-
" bes videbat eum intercipere barbaras
" ac privatas, levius id eſſe putabat po-
" pulus Athenienſis, quòd in ſe pecca-
" retur : nunc verò cum cernat Græciæ
" urbes partim ignominiâ affici, partim
" funditùs everti, iniquum et majorum
" ſuorum gloriâ indignum eſſe ducit, ſi
" ſe connivente Græci in ſervitutem re-
" digan-

P. 123. l. 19. ᾗ ἰδίας] Idem atque αὐτονομὲς, *ſui juris, nullo juris fœdere cum Græcis ſociatas.* Tourel.

" digantur :) Propterea viſum eſt ſenatui
" populoque Athenienſi, ut, votis ac ſa-
" crificiis ritè factis diis atque heroibus,
" qui civitatem regionemque Athenien-
" ſium cuſtodiunt, et revocatâ in me-
" moriam majorum ſuorum virtute, quip-
" pe qui pluris æſtimabant, Græcorum
" libertatem, quàm propriam tueri pa-
" triam, ducentæ naves in mare deduc-
" cantur, navarchus intra Pylas naviget,
" imperator et equitum præfectus pe-
" deſtres et equeſtres copias Eleuſinem
" educant : mittantur etiam legati tum
" ad cæteros Græcos, tum omnium pri-
" mùm ad Thebanos, propterea quòd
" illorum finibus maximè imminet Phil-
" ippus ; qui hortentur eos, ut nihil
" Philippum reformidantes conſtanter re-
" tineant ſuam aliorumque Græcorum li-
" bertatem ; *dicant* etiam populum A-
" thenienſem, omni offenſarum memoriâ
" depoſitâ, ſi quid olim durius inter ci-
" vitates

P. 124. l. 9. ἐνθυμηθεῖσι] Legendum erat ἐνθυμηθέντας, niſi conſtaret ita fæpe ſæpius Græcos caſus permiſcuiſſe. Dem. παραπρ. initio : δέησομαι δὲ πάντων ΥΜΩΝ—ΕΝΘΥΜΟΥΜΕΝΟΥΣ, &c. Multaque alia illius ἀντιπλώσεως exempla in Notis ad loc. cit. collegit Taylorus.

" vitates interceſſerit, opem iis laturum
" eſſe, copiis, pecuniâ, telis, armis; cum
" ſciat, ipſos inter ſe, qui Græci ſunt,
" de principatu decertare, honeſtum eſſe;
" alieniginæ autem hominis dominatum
" ſubire, principatuque ab eo ſpoliari,
" hoc verò et Græcorum gloriâ, et ma-
" jorum ſuorum virtute eſſe indignum.
" Præterea nec alienum a ſe reputare
" populum Athenienſem Thebanorum
" populum, neque ſtirpe, neque gentili-
" tate. Recordari etiam collata a ma-
" joribus ſuis in majores Thebanorum
" beneficia: namque Herculis filios, a
" Peloponneſiis paterno imperio ſpolia-
" tos, reſtituebant, bello devictis iis, qui
" ſoboli Herculis reſiſtere aggreſſi ſunt;
" noſque OEdipum et exilii ſui ſocios
" exce-

P. 125. penult. καὶ γὰρ τὰς Ἡρακλέους παῖδας] Hoc ſolos Athenienſes facere auſos fuiſſe, διὰ τὴν ἐμφυτον αὐτοῖς ἐπιείκειαν, ſcribit Diodorus, IV. 57.

P. 126. l. 4. καὶ τὸν Οἰδίπουν] Miror hoc commemorari, cum OEdipus probri loco Thebanis objici ſoleat. Unde Epaminondas illum a Thebanis ejectum, ab Athenienſibus receptum eſſe, conviciatori reſpondet. (Plutarch. Apothegm.) Quid ſi ſcurra quiſpiam hoc aſſuit?

Hæc

" excepimus, aliaque multa nobis ex-
" tant humana atque illuſtria beneficia
" erga Thebanos. Itaque ne nunc qui-
" dem populum Athenienſem Thebano-
" rum reliquorumque Græcorum com-
" modis defuturum. Pactionem autem
" cum iis faciant *legati* de ineundâ ſo-
" cietate, et jure connubii tribuendo,
" dent jusjurandum et accipiant. Le-
" gati, Demoſthenes Demoſthenis f. Pæ-
" anienſis, Hyperides Cleandri Sphetius,
" Mneſithides Antiphanis Phrearrhius,
" De-

Hæc Wolfius; atque eadem fere Tourellius. Cæterùm nihil incertius quàm univerſa OEdipi hiſtoria, poëtarum figmentis mirificè depravata. Nunquam enim eum ex matre liberos ſuſcepiſſe, re totâ ſtatim poſt nuptias patefactâ, haud obſcurè innuit Homerus, Odyſſ. λ'. et confirmant Pauſanias Bœoticis, et Scholiaſt. in Euripidis Phœniſſ. Potuit autem fieri, ut abſque ullâ ignominiâ Thebis cederet OEdipus: apud omnes enim gentes antiquas, homicidii, quamvis non ſponte facti, reos ſolum vertere coactos fuiſſe notiſſimum eſt. Tritum quidem hoc fuiſſe in Thebanos maledictum, neque unius conviciatoris petulantia declarat, neque reſponſum illud Epaminondæ, qui inepta objicientem hominem ſuo ſibi gladio jugulat: " Sit
" ſanè OEdipus patriæ probrum. Atqui probrum
" illud, a nobis eliminatum, vos excepiſtis."

" Democrates Sophili Phlyenſis, Callæſ-
" chrus Diotimi Cothocides."

56. Hoc rerum Thebanarum principium, hæc conſtitutio prima fuit : cum antea in inimicitias, in odium, et diffidentiam mutuam adductæ eſſent civitates iſtorum dolis. Hoc plebiſcitum imminens tum temporis civitati periculum diſpulit ſicut nubem. Erat igitur boni civis, ſi quid his melius haberet, tunc oſtendere, non *quæ geſta ſunt* nunc criminari. Conſiliarius enim et delator, cùm nullâ aliâ in re ſimiles ſint, tum in hac plurimùm diſcrepant : namque ille ante res geſtas conſilium exponit, ſeque ipſe rationibus referendis obnoxium tradit iis quos perſuaſit, fortunæ, temporibus, unicuique : hic tum, cum loquendum fuiſſet, ſilentio uſus, ſi quid acerbius accidit, id malevolè proſcindit. Illud igitur, ut dixi, tempus fuit, quod virum requi-

P. 127. l. 1. τῶτο τὸ ψήφισμα] De numero oratorio hujus commatis, et rhythmo dactylico, agit Longinus ſatis liberaliter, cap. 38. Laudat Hermogenes, p. 259 &c. Demetr. Phal. §. 287. Confer Clarkium ad Hom. Il. β'. 537. *Taylor.*

requirebat de republicâ ſolicitum, deque ſalutaribus conſiliis *proferendis*. Ego verò eouſque auſim procedere, ut ſi quis vel nunc denique melius aliquid poſſit oſtendere, aut ſi quid omnino aliud ſequi licuit, præterquam ea quæ delegi, peccâſſe me confitear. Si quid enim eſt, quod nunc quiſquam profuturum fuiſſe videat, ſi tunc fuiſſet factum, id ego me dico non debuiſſe ignorare: ſin neque eſt, neque fuit, neque proferre quiſquam ne hodie quidem poſſit, quid eum qui conſilium dabat facere oportebat? non eorum, quæ in promptu atque in poteſtate erant, optima deligere? Hoc igitur feci, præcone interrogante, Æſchine, "quis concionari vult?" non, "quis de præteritis accuſare?" aut, "quis de futuris ſponſorem fieri?" Te autem muto temporibus illis in concionibus ſedente, ego prodibam et concionabar. Verùm quoniam id tum non *feciſti*, nunc ſaltem oſtende, dic, quæ oratio, quam me excogitare convenerit, quæ reip. utilis opportunitas, a me fuit prætermiſſa? quæ ſocietas? quæ actio, ad quam potiùs hos perducere me oportuerit?

57. At-

57. Atqui præterita ab omnibus ſemper negliguntur, neque de iis quiſquam uſquam deliberationem inſtituit: futura autem, aut præſentia, conſiliarii partes requirunt. Eo igitur tempore calamitatum aliæ, ut apparebat, futuræ erant, aliæ jam urgebant: in quibus meum in rep. adminiſtrandâ inſtitutum ſpecta, non eventa calumniare. Namque exitus rerum omnium, quemadmodum deo libuit, perducitur: conſilium autem et propoſitum, id verò conſiliarii mentem declarat. Quare ne mihi hanc culpam tribue, ſi in acie viciſſe contigit Philippo: in deo enim illius prælii exitus poſitus erat, non in me. Sed me, aut non omnia quæ humano conſilio provideri poterant, delegiſſe, et rectè hæc, et diligenter, et laboriosè etiam ſupra vires, peregiſſe; aut res minùs honeſtas ac civitate indignas inſtituiſſe, minimèque neceſſarias: hæc mihi oſtende, et tunc denique me incuſa. Sin autem fulminis, aut tempeſtatis illius quæ tum coorta eſt, vis, non vos ſolùm, verum etiam reliquos omnes Græcos perculit et ſuperavit, quid facto opus eſt? *egone accuſan-*

dus ſum? Ut ſi quis navicularium, qui omnia quæ ad ſalutem pertinerent, feciſſet, rebuſque omnibus intruxiſſet navigium, quibus id ſervari poſſe confideret, poſtea tempeſtate conflictatum, et fatiſcentibus ei navis armamentis, aut prorſus etiam confractis, naufragii accuſet. Sed neque navem gubernabam, dicat ille: quemadmodum neque exercitum ducebam ego, neque fortunæ dominabar, quin illa omnibus. Verùm illud mihi vide et conſidera. Si nobis, Thebanis nobiſcum in acie ſtantibus, ita rem gerere fatale erat, quid expectandum fuit, ſi hos ſocios non haberemus, ſed ii ſeſe cum Philippo conjunxiſſent? quod ut fieret, omnimodis tum ille verbis laborabat. Et ſi nunc tridui itinere ab Atticâ prælio commiſſo, tantus terror tantumque periculum civitatem inceſſit, quid, ſicubi in regione noſtrâ eadem clades accidiſſet, expectandum nobis erat? Putatis etiamnum potuiſſe nos ſta-

re,

P. 131. l. 1. ὅτι νῦν μὲν ϛῆναι] Scilicet, προσδοκῆσαι χρῆν. Alii ἐνῆν, alii μὲν ἦν ϛῆναι, reponunt. Sed bene ſe habet vulgata: abrupta enim intenſioni loquentis aptiùs concordat.

re, congredi, reſpirare? Multum dies unus et alter et tres contulerunt ad ſervandam civitatem. Tunc autem— non eſt opus ea commemorare, quæ ne experta quidem reſpublica eſt, dei alicujus benevolentiâ, et circumjecto ſibi ſocietatis illius propugnaculo, quam tu incuſas.

58. Sunt verò hæc quæ diſſerui omnia ad vos directa, judices, atque ad eos qui foris circumſiſtunt atque audiunt. Nam quod ad iſtum quidem deſpicatum attinet, brevis et perſpicua ſuffecerit oratio. Si enim tibi ſoli ex omnibus explorata erant futura, Æſchine, cum de iis conſultaret civitas, tum ea te prædicere

Ibid. l. 5. τότε δὲ] Cum apoſiopeſi, hoc modo: νῦν ἐνῆν γενέσθαι &c. τότε δὲ—ΑΛΛ' ἐκ ἄξιον εἰπεῖν, κ τ λ. Scilicet, Νῦν, *in hoc caſu*, Τότε, *in iſto*: Νῦν, *ut res ceciderunt*, Τότε, *ut potuiſſent*. Markland.

Ibid. ἃ γε μηδὲ πεῖραν ἔδωκε] ἡ πόλις, nempe. Ἃ γε pro ἅν γε Græcâ antiptoſi: ita mox, 145. 11. ἐκ τῶν ἐπιτολῶν—ΩΝ ἔπεμψε. MSS. plerique εὔνοια habent, in recto caſu: et ſic admittatur neceſſe eſt lectio Wolfiana, ΤΟ προβαλέσθαι: *dei alicujus benevolentia fecit, et obtentus ſocietatis hujus.*

cere oportebat : ſin haud prævidebas, ejuſdem tu atque alii reus es ignorantiæ. Quare quid eſt quòd tu me potiùs de his accuſes, quàm ego te ? tantò enim melior ego quàm tu civis extiti in iis ipſis quæ jam dico, (neque dum de cæteris diſſero) quòd ego iis, quæ omnium opinione commoda videbantur, me totum tradidi, nullius periculi privati metu aut reſpectu territus : tu verò neque alia dixiſti his meliora, (ſic enim neque meis uſi eſſent) neque teipſum in his *exequendis* ullâ ex parte utilem præbuiſti : ſed quod nequiſſimus quiſque et malevolentiſſimus in rempublicam feciſſet, hoc tu in iis quæ accidebant compertus es feciſſe. Et uno tempore in Naxo Ariſtratus, et in Thaſſo Ariſtolaus, inimiciſſimi hujus civitatis, Athenienſium amicos in judicium vocant, et Athenis Æſchines Demoſthenem accuſat. Atqui is cui, ut inclareſcat, Græcorum calamitates reſervabantur, perire potiùs ipſe debet, quàm alterum accuſare. Et cui eadem, quæ reip. hoſtibus, tempora profuerunt, is nequit eſſe benevolo in patriam animo. Declaras id tu ex vitâ quam vivis, ex iis quæ facis, ex iis rebus

bus quas geris, quaſque non geris in republicâ. Proceditne aliquid, quod e re veſtrâ eſſe videatur? mutus Æſchines. Ceciditne incommodè aliquid, et contigit quale non oportebat? præſto eſt Æſchines. Ut rupta et convulſa, ſi quid mali corpus invaſerit, tum commoventur.

59. Sed quoniam multùm ille in eventis rerum inſiſtit, libet aliquod dicere, quod etiam incredibile videatur. Ac mihi, per Jovem quæſo deoſque omnes, nemo hanc in dicendo confidentiam demiretur, ſed benevolè id quod dicam conſideret. Si enim omnibus manifeſta fuiſſent ea quæ erant futura, ſi præſciviſſent omnes, et tu prædixiſſes, Æſchine, et obteſtatus eſſes, clamitans ac vociferans, qui ne locutus quidem es; ne ſic quidem civitati ab his *conſiliis* deſiſtendum fuit, ſi quidem aut gloriæ, aut majorum, aut futuri ſeculi rationem duceret. Nunc enim decidiſſe tantùm propoſitis videtur, quod omnibus commune eſt mortalibus, ubi ita deo viſum fuerit. Tunc verò ea, quæ principatum ſibi in alios vindicaret, deinde ab hoc deſciſceret,

ret, totius Græciæ Philippo proditæ culpam ſuſtineret. Nam ſi hæc citra certamen tradidiſſet, pro quibus nullum non periculum majores noſtri ſubiiſſent, quis non te conſputaret, *Æſchine*? abſit enim, ut civitatem dicam, aut me. Quibus verò oculis, prô Jupiter! homines intueremur qui in hanc urbem venirent, ſi res in eum, quo nunc ſunt, locum deveniſſent, ac dux dominuſque omnium conſtitueretur Philippus, contentionem autem, hæc ut ne fierent, alii ſine nobis iniiſſent? idque cum hæc civitas nunquam ſuperiori tempore ſecuritatem ingloriam pluris quàm periculum pro rebus honeſtis ſuſceptum fecerit. Quis enim

P. 134. l. 8. *κατέπλυσεν ἄν σε*;] Latentem hujuſce commatis ſenſum aculeumque optimè exſeruit Budæus. Nimirum ſchematis illius *παρ' ὑπόνοιαν*, ſæpius antea memorati, novum hoc exemplum eſt. "Verbum illud acerbum, quod rectà ferebatur in "Athenienſes, Demoſthenes in *adverſarium* detor"ſit: *εἰ γὰρ ταῦτα πρόειτο ἀκονιτὶ*, &c. *τίς οὐχὶ κατ*"*έπλυσεν ἂν —— σου*; *μὴ γὰρ τῆς πόλεώς γε, μηδ'* "*ἐμοῦ*. *Quis*, inquit, *non deſpuiſſet in caput tuum:* "*abſit enim, ut id vel in civitatem, vel in me omi*"*nari mihi contingat.*" p. 913.

nim Græcorum, quis barbarorum neſcit, et Thebanos, quique ante eos pollebant Lacedæmonios, et Perſarum regem, multâ cum gratiâ illud libenter civitati noſtræ fuiſſe conceſſuros, ut quicquid vellet acciperet, et ſua retineret, ſi modò imperio obſequeretur, alterumque Græciæ principatu potiri ſineret? Verum enimvero non erant hæc Athenienſibus avita, neque ferenda, neque inſita: neque potuit ab omni ævo quiſquam unquam reipublicæ perſuadere, ut potentibus, iiſdemque iniqua facientibus, addicens ſe tutò ſerviret: quin de principatu, de honore, de gloria decertans, in periculis per omnem ætatem verſata eſt. Atque hæc tam ſplendida, tam noſtris moribus conſentanea eſſe judicâſtis, ut majores noſtros, eos qui hæc geſſerunt, maximis laudibus efferatis: neque injuriâ. Quis enim virtutem illorum virorum non admiretur, qui patriæ ſolum atque urbem, conſcenſis navibus, relinquere non dubitârunt, ne imperio parerent? atque hujus quidem conſilii autorem Themiſtoclem, imperatorem delegerunt; eum verò, qui parendum imperatis cenſuit, Cyrſilum

ſilum lapidibus obruerunt; neque eum ſolum, ſed et mulieres veſtræ uxorem ejus. Non enim quærebant priſci illi Athenienſes neque rhetorem neque imperatorem, cujus operâ feliciter ſervirent: ſed neque vivendum ſibi judicabant, niſi cum libertate vivere liceret. Exiſtimabat enim eorum quiſque non ſolùm patri ſe et matri natum eſſe, verùm etiam patriæ. Quid verò intereſt? quòd is, qui ſe parentibus ſolùm natum eſſe arbitratur, mortem quam fatum ac natura afferat expectat; qui autem et patriæ, ut ne eam ſervire videat, emori præoptabit, et magis metuendas eſſe ducet contumelias ignominiaſque, quas in civitate ſervienti perferre eſt neceſſe, quàm interitum.

60. Si igitur hoc dicere inſtituerem, me vobis auctorem fuiſſe, ut ſpiritus majoribus veſtris dignos ſumeretis, nemo profectò eſt, quin me jure reprehendat. Nunc

P. 136. l. 6. Κυρσίλον] Cic. Offic. III. 11. *Athenienſes* Cyrſilum *quendam, ſuadentem ut in urbe manerent, Xerxemque reciperent, lapidibus obruerunt.*

Nunc ego veſtra eſſe hæc inſtituta declaro, monſtroque etiam ante mea tempora hos fuiſſe ſpiritus ac ſenſus civitatis. Miniſterii quidem partem in ſingulis rebus geſtis ad me quoque referendam eſſe dico. At iſte, dum ſummam rem inſectatur, voſque mihi infenſos eſſe jubet, ut qui timorum ac diſcriminum reipublicæ cauſa fuerim, me quidem præſenti ornamento cupit exſpoliare, vobis verò ſempiterna præconia eripere. Si enim, quaſi non optimè a me geſtâ republicâ, hunc *Cteſiphontem* condemnabitis, deliquiſſe videbimini, non fortunæ temeritate ea quæ acciderunt pertuliſſe. Verùm non eſt, non eſt ut deliquiſtis, Athenienſes, qui pro communi omnium libertate ac ſalute periculum adiiſtis: non—*juro* per majores noſtros, qui in Marathone propugnârunt, et qui ad Platæas acie inſtructâ conflixerunt, et qui ad

P. 138. l. 4 οὐ μὰ τὲς] Stupendum hoc conſummatæ Eloquentiæ monumentum omni laude majus haud dubiè videretur, niſi præconem inveniſſet *Longinum*: ut præſtantiſſimi illius viri commentarium (cap. 16.) evolventi incertum ſit, Orator magis Criticuſve ſit mirandus.

ad Salaminam, quique ad Artemiſium navali prælio decertârunt, multoſque alios quorum in monumentis publicis memoria condita eſt, præclaros viros, quos omnes peræquè civitas conſimili dignata laude ſepelivit, Æſchine, non eos ſolos qui rem bene geſſerant, neque eos ſolos qui vicerant: ac meritò. Nam quod fuit fortium virorum opus, omnes præſtiterunt: fortunâ verò uſi ſunt eâ, quam cuique deus tribuit. Atque hîc, ô ſcelus literatorque vilis, tu mihi honorem

P. 138. l. 18. γραμματοκύφων] Optimè exponit Etymolog. M. Γραμματοκύφων, ἀντὶ τοῦ, γραμματεύς· ὅτι οἱ γραμματεῖς προσκεκυφότες γράφουσιν. ἢ ἐν ἀγορᾷ γραμματεύς· ἐπεὶ οἱ ἀγοραῖοι τῷ κύφωνι μαχιγεῖσθαι. Διὰ τοῦτο δ' αὐτὸν εἶπε καὶ περίτριμμα ἀγορᾶς, παρὰ Δημοσθένει. Adde Suid. et Steph. in voce. *Taylor.*

Rectè is fortaſſe vocem inſolentiorem interpretatur. Sed utinam et voce ipsâ caruiſſemus! Utinam, inquam, Orator (ſi mihi fas ſit in Sole, ad ſummum gloriæ ſplendoriſque culmen provecto, maculas conſpicere) hoc ſaltem loco, ſi nuſquam alibi, conviciis abſtinuiſſet! Indignatur animus, tanto niſu ad faſtigium veræ ſublimitatis elatus, atque, ut ille ait Longinus, quaſi propriæ dignitatis ſenſu ſuperbiens, ὅταν γαῦρόν τι ἀνάθημα λαμβάνουσα, πληρεῖται χαρᾶς καὶ μεγαλαυχίας, indignatur tum maximè animus in *ſcurram* deſpicere.

norem atque gratiam apud hos cupiens eripere, tropæa et pugnas et antiqua facinora commemorabas; quorum quidnam (quæſo) hæc cauſa deſiderabat? Me verò, tertiane hiſtrio, qui de principatu conſilium daturus patriæ prodibam, cujus hominis ſpiritu ſuſcepto in ſuggeſtum aſcendere oportebat? ejuſne, qui his indigna diceret? meritò ſanè periiſſem. Neque profectò vos ipſos, Athenienſes, eodem oportet animo privatas cauſas ac publicas diſceptare: ſed uti in quotidianæ vitæ contractibus *expendendis*, in privatas leges atque actiones inquirendum eſt, ita in conſiliis publicis ad majorum honores reſpiciendum, ſimulque exiſtimandum, unà cum virgâ et teſſerâ *judiciali* ſpiritum civitatis unum-

Ibid. penult. τρόπαια καὶ μάχας] Æſch. §. 61.

P. 139. l. 15. βακληρίᾳ—συμβόλῳ] Decem erant Athenis Fora judicialia, quæ decem diverſis literis ſignata ſunt, totidemque coloribus in veſtibulo diſtincta. Literis hiſce in urnam conjectis, prout quiſque hanc aut illam literam ſortitus eſt, ita huic aut illi foro judex traditur. Profecto ei ad tribunal ſuum præco illius fori virgam dabat, βακληρίαν, eodem quo forum colore, eademque literâ ſignatam; et

numquemque veſtrûm ſuſcipere, ubi de rebus ad remp. pertinentibus acceditis judicaturi, ſi quidem illis digna agere vos arbitremini oportere.

61. Sed in ea quæ a majoribus veſtris geſta ſunt facinora delapſus, nonnulla decreta actaque præterii. Eò igitur revertar, unde ſum digreſſus. Ut Thebas pervenimus, ibi Philippi et Theſſalorum aliorumque ſociorum legatos offendimus: noſtros amicos trepidos; illius, fiduciâ elatos. Atque ut hæc non meæ nunc utilitatis causâ dicere compertus ſim, recita mihi literas eas, quas tum nos legati ſtatim miſimus. Et verò uſque eò iſte calumniando progreſſus eſt, ut ſi quid rectè et e rep. geſtum ſit, id tempori, non mihi tribuendum dicat; aliarum autem rerum omnium, quæ ſecus ceciderunt, in me atque in meam fortunam

et ſimul tabellam, *συμβόλον*, in qua nomen ipſius, itemque fori, inſcriptum erat: hanc autem diſceſſurus tanquam teſſeram oſtendebat, ſine qua mercedem ſingulis judicibus aſſignatam, ternos ſcil. obolos, poſcere non licuit. Schol. Ariſtoph. Plut. Petit. IV. 1. Sigon. l. 3.

fortunam culpam conferat. Atque ita ſcilicet, ſuaſor et orator ego, nullius earum rerum quæ oratione et conſilio actæ ſunt, adjutor ei fuiſſe videor; earum verò, quæ in armis et imperio infeliciter proceſſerunt, ſolus auctor extitiſſe. Ecquis immanior calumniator fingi poteſt, aut execrabilior iſthoc? Recita literas.

LITERÆ.

62. Concione igitur advocatâ, *Thebani* priores illos introduxerunt, quòd ſociorum locum apud ipſos obtinebant. Producti itaque concionabantur, multùm quidem Philippum laudantes, multùm vos inſectantes; omnia quæcunque unquam adverſa feciſtis Thebanis, memoriâ repetentes. Ad ſummam, æquum eſſe cenſebant, ut pro acceptis a Philippo beneficiis, gratiam ipſis rependant; injuriarum verò, quas a vobis accepiſſent, pœnas utrocunque velint modo expetant, vel dato iis tranſitu ad vos, vel armis unà in Atticam illatis. Præterea demonſtrabant, ut ſibi quidem videbantur, ex iis quæ ipſi ſuaderent, pecora, man-

mancipia, aliaque Atticæ bona in Bœotiam perventura ; ex iis verò quæ nos eſſemus dicturi, Bœotiæ fructus omnes a bello direptum iri. Multaque alia præterea, ſed quæ huc tamen omnia ſpectarent, dicebant. Quæ autem nos contrà dixerimus, ſigillatim vobis exponere licere præ omnibus ego quidem æſtimârim opibus : ſed vereor ne vos, præteritis jam temporibus, quaſi eluvionem quandam rerum accidiſſe exiſtimantes, inanem verborum ſtrepitum omnem eſſe his de rebus orationem ducatis. Quæ igitur perſuaſerimus nos, et quæ vobis illi reſponderint, audite. Cape hoc, et recita.

RESPONSUM THEBANORUM.

63. His igitur actis, vocârunt vos illi, et arceſſerunt : exiiſtis, opem tuliſtis : ut

P. 142. l. 6. ἀντὶ παντὸς—τῷ βίῳ] *præ omnibus facultatibus*, ut rectè Lambinus. Cujus quidem ſignificati multa reperies exempla apud Steph. Th. Gr. I. 736. Pollux, IX. §. 33. inter nomina quæ de Publicano honorificè prædicaveris, τὸ, χρείττων ΤΟΥ ΒΙΟΥ annumerat, id eſt, *opibus invictus, qui lucrum non amat* ; quomodo ritè inibi interpretatur Kuhnius.

ut ea quæ in medio ſunt prætermittam, ita familiariter vos exceperunt, ut cum foris eſſent pedites equiteſque, exercitum veſtrum in tecta atque in urbem reciperent, ad liberos, ad uxores, ad omnia cariſſima. Atqui tres illo die veſtrûm laudationes omnibus mortalibus declarârunt Thebani pulcherrimas: unam fortitudinis, alteram juſtitiæ, tertiam temperantiæ. Nam cum ſtare vobiſcum in acie, quàm contra vos, maluerunt, et fortiores vos eſſe judicârunt, et æquiora poſtulare, quàm Philippum: et cum ea, quæ et apud ipſos et apud omnes homines diligentiſſimè cuſtodiri ſolent, liberos conjugeſque, veſtræ poteſtati permiſerunt, firmam ſe de vobis temperantiæ opinionem habere declarârunt. In quibus omnibus, Athenienſes, quod ad vos attinet, rectè eos judicâſſe compertum eſt. Nam neque ingreſſo in oppidum exercitu, quiſquam de vobis ne injuriâ quidem queſtus eſt, ita vos continentes præbuiſtis; et cùm bis conjunctis copiis pugnaveritis, ſuperioribus illis prœliis, altero ad fluvium commiſſo, altero hyberno, non

P. 143. ult. ἐπὶ τῦ πόλαμῦ] Cephiſſum fl. intel-

 ligunt

non inculpatos ſolùm voſmet, verùm etiam admirabiles præſtitiſtis, ornatu, apparatu, alacritate animi: propter quæ ab aliis quidem in vos collatæ laudes erant, a vobis verò ſacrificia et ſupplicationes diis agebantur. Atque ego libenter ſanè ab Æſchine quæſierim, cum hæc agerentur, et honoris, lætitiæ, laudum plena eſſet civitas, utrùm ipſe unà cum populo ſacrificârit et lætatus ſit; an mœrens, ac gemens, et livore confectus ob communem felicitatem, domi conſederit? Nam ſi aderat, et inter cæteros annumeratus eſt, nonne iniquè, imo verò nonne impiè facit, qui quarum rerum tanquam optimarum ipſe deos teſtes adhibuerit, eaſdem nunc ut non optimas judicetis, poſtulet a vobis, qui per deos jurati eſtis? Sin verò non aderat, annon millies is perire meritus eſt, ſi quibus lætitiam ſuſcipiebant alii, iis ipſe viſis contriſtabatur? Recita igitur et hæc mihi decreta.

DE-

ligunt plerique: pugna autem poſterior, χειμερινὴ, *hyeme* illâ commiſſa eſt, quæ inter fœdus cum Thebanis initum et prælium Chæronenſe interceſſit. Suprà not. ad p. 106. l. 17.

DECRETA DE SACRIFICIIS.

64. Ergo nos quidem in ſacrificiis tum eramus occupati; Thebani autem inibi erant, ut ſeſe per nos ſalutem conſecutos eſſe exiſtimarent; eòque res redierat, ut quibus propter iſtorum facinora auxilii opus fore videbatur, ii ipſi aliis ferrent auxilium, ex iis rebus quas me auctore ſuſcepiſtis. Quales porro tunc propter hæc ipſa voces mitteret Philippus, et quibus in turbis verſaretur, ex epiſtolis illius cognoſcetis, quas in Peloponneſum miſit. Age, cape illas ac recita: ut intelligatis, meam aſſiduitatem, et diſcurſus, et ærumnas, et complura decreta, quæ iſte modò calumniis proſcidit, aliquantùm profeciſſe. Enimvero multi apud nos, Athenienſes, extiterunt oratores clari atque magni ante me; Calliſtratus ille, Ariſtophon, Cephalus, Thraſybulus, alii plurimi: verum tamen nemo ex his unquam ſe totum ullâ in re tradidit reipublicæ. Sed ſi quis decretum ſcriberet, non obiit legationem: ſi legationem obiret, non ſcripſit decretum: reliquit enim ſibi quiſque

ſimul laxamenti aliquid, ſimul ſi quid accideret, receptum. Quid ergo, dicat aliquis, tune adeò robore et audaciâ præſtas aliis, ut omnia ipſe conficias? Non dico hoc: verùm ita magnum eſſe mihi perſuaſeram periculum, quod invaſerat civitatem, ut neque locum neque copiam de privatâ ſalute proſpiciendi dare videretur; ſed præclarè nobiſcum actum iri *exiſtimarem*, ſi quis nullâ re prætermiſsâ, quæ opus erant perficeret. Mihi autem de me ipſo in animum induxeram, ſtultè fortaſſe, ſed tamen induxeram, neminem neque qui decreta ſcriberet, meliùs quam me fuiſſe ſcripturum, neque qui ageret, *commodiùs* acturum, neque qui legationem obiret, ſtudio aut fide majore legationem obiturum. Ea propter ad omnia me negotia accinxi. Recita jam epiſtolas Philippi.

EPIS-

P. 146. l. 7. ἀναφορὰν] Vox forenſis. Actio ſubſidiaria, qua quis crimen ſibi illatum in alium rejicit. *Harpoc.* Vel exponi poſſit ſimpliciter, *recurſus, receptaculum.* Æſch. de falſ. leg. νῦν δὲ αὐτοῖς μὲν κατέλιπεν τὴν εἰς τὸ ἀφανὲς ἀναφορὰν, *nunc autem ſibi reliquit P. Aths. in latendi facultate receſſum.* Vid. Polluc. VI. 184.

EPISTOLÆ PHILIPPI.

Huc redegit Philippum mea reip. gerendæ ratio, Æſchine: hanc illum vocem mittere coëgi, qui antea multa atque inſolentia in civitatem noſtram verba contorſerat. Pro quibus ego meritò ab his coronâ ſum donatus; neque tu, cùm adeſſes, contradixiſti; et qui me accuſavit Diondas, quintam ſuffragiorum partem non obtinuit. Ac mihi recita illa decreta, quæ tunc judicio abſoluta, ab hoc ne in jus quidem vocata ſunt.

DECRETA.

65. Hæc decreta, Athenienſes, eaſdem ſyllabas eademque verba continent, quæ antè Ariſtonicus, nunc Cteſiphon iſte ſcripſit. Atque hæc Æſchines nec ipſe judicio perſecutus eſt, neque accuſanti ſubſcripſit. Atqui tunc Demomelem qui hæc decernebat, et Hyperidem, ſi quidem veris me criminibus nunc arceſſit, æquius fuit, quàm huncce, accuſare. Quid ita? Quia Cteſiphonti quidem licet in illos regerere tum judiciorum cognitiones, tum et illud, quòd neque iſte

iſte ipſe eos accuſavit, qui eadem quæ hic nunc ſcripſit decreverunt, denique quòd non ampliùs ſinant leges de rebus ita tranſactis quenquam in judicium vocare ; et permulta alia : tunc autem per ſe res in diſceptationem veniſſet, priuſquam aliquid ex his iſte præoccupâſſet.

66. Verùm non licebat, opinor, tum quod nunc facit, ab ultimis temporibus et ex multis decretis ea excerpentem, quæ neque quiſquam antea noverat, neque hodie prolatum iri ſuſpicatus eſſet, calumniari ; et perturbato temporum ordine, falſiſque rerum cauſis pro veris aſſignatis, aliquid videri dicere. Non tum ea licebant : ſed ipsâ veritate propter adſtante, recenti apud vos rerum geſtarum memoriâ, et tantùm non in manibus veſtris earum ſingulis collocatis, omnis habeatur neceſſe fuit oratio. Quamobrem vitatis tunc, cùm res ipſæ gererentur, probationibus, nunc denique venit, oratorum certamen exiſtimans vos, ut mihi quidem videtur, non rerum publicè geſtarum diſquiſitionem propoſituros ; et judicium de verbis, non de utilitate reipublicæ, futurum.

67. De-

67. Deinde ſententioſum agit, aitque " oportere vos eam de nobis opinionem quam huc domo detuliſtis, negligere: ſed quemadmodum cum rationes cum aliquo ſubducitis, aliqua eſſe apud eum reliqua exiſtimantes, ſi calculi quadrârint, nihilque ſit reliqui, conceditis; ita et nunc vos iis, quæ oratione plana fient, convenit aſſentiri." Videte igitur, quàm ruinoſum utique naturâ ſit, quicquid non juſtè actum eſt. Nam iſthoc ipſo ſapienti exemplo confitetur nunc vos habere perſuaſum, me pro patriâ meâ dicere, ipſum pro Philippo. Non enim vos de ſententiâ demovere conaretur, niſi talis reapſe eſſet veſtra de utroque noſtrûm exiſtimatio. Atqui illum injuſta dicere, cum vos ſententiam eam mutare ſuadeat, ego facilè docebo; non calculis adhibitis, (non enim ita rerum geſtarum ſubducuntur rationes) ſed ſingularum actionum memoriâ breviter repetitâ, vobiſque qui auditis rationum judicibus ſimul et teſtibus aſſump-

P. 149. l. 16. ὥσπερ δὲ ὅταν] Æſch. §. 22.

aſſumptis. Mea enim reip. adminiſtratio, quam iſte criminatur, effecit, ut pro eo quòd Thebani unà cum Philippo in noſtram regionem invaderent, quod omnes exiſtimabant futurum, illi conjunctis nobiſcum copiis eum prohiberent: pro eo quòd bellum in Atticâ verſaretur, ad ſeptingenta ab urbe ſtadia in Bœotorum finibus gereretur: pro eo quòd prædones ex Eubœâ *profecti* nos diriperent vexarentque, ut pace Attica maritimâ per omne belli tempus frueretur: pro eo quòd Helleſpontum teneret Philippus, Byzantio occupato, ut conjuncti nobiſcum Byzantii bellum ei communiter inferrent. Nunquid calculis tibi ſimilis videtur ea quæ de rebus geſtis initur ratio, aut hæc contrario judicio tolli oportere *putas*, et non quomodo ſempiternæ conſecrentur memoriæ, videre? Mitto quòd crudelitatem eam, quam ubicunque aliquos penitus in ſuam poteſtatem redegerat Philippus, licuit

P. 151. l. 10. ἀνταναλῶν] *ad calculos revocata delere, convenientibus inter ſe accepti expenſique rationibus.*

licuit conſpicere, aliis experiri contigit: humanitatis autem, quam ille, cum ad cætera viam affectaret, vobis fictè oſtentabat, fructus vos meritò percepiſtis.

68. Verùm hæc miſſa facio. Attamen hoc dicere non verebor, eum qui in oratorem juſtè velit inquirere, neque calumnias intendere, non ea quæ tu modò commemorabas, crimini eſſe daturum, exempla fingentem, verba et geſtus imitantem; (omnino enim in eo poſitæ ſunt, ſcilicet, fortunæ Græciæ, illone an illo verbo uſus ſim, huc an illuc manùm porrexerim!) ſed ipſas res indagantem

P. 152. l. 5. παρὰ τοῦτο] Παρὰ inter alia ſignificata, quorum nonnulla ſunt exquiſitiora, et vulgarem aciem effugiunt, illum in hoc loco habet uſum, ut ita fere exponere poſſimus: *the fate of Greece did not depend upon my uſing this expreſſion or that:* οὐ ΠΑΡΑ τοῦτο γέγονε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα. Simile fere mox occurret, 156. 3. εἴπερ ἐνεδέχετο ΠΑΡΑ τοὺς παρόντας καιρούς: *if you could do it* for *the times.* Adludit ad hunc locum Cicero Orat. §. 8. *Itaque ſe purgans jocatur Demoſthenes; negat in eo poſitas eſſe fortunas Græciæ, in hoc eum, * huc an illuc manum porrexerit.* Taylor.

gantem, ſpectaturum, quas facultates, quas copias tum haberet civitas, cum ad negotia iſta acceſſit; quas ego ei poſtea, rerum curâ ſuſceptâ, comparârim; et quo loco fuerint res adverſariorum. Deinde ſi quidem imminuiſſem reip. copias, in me crimen hærere oſtendiſſes; ſin multùm auxiſſem, non eſſes calumniatus. Quoniam autem tu hoc defugiſti, ego faciam: vos, utrùm rectè orationem inſtituam, ſpectate.

69. Copias igitur habebat civitas, inſulares, non univerſos, ſed infirmiores: neque enim Chios, neque Rhodus, neque Corcyra nobiſcum erant. Pecuniarum collatio deſcripta erat ad quinque et quadraginta talenta: atque hæc jam ante erant exacta. Gravis armaturæ militem aut equitem, præterquam urbanum, *habebamus* nullum. Quod autem erat omnium maximè et formidandum nobis et hoſtibus utiliſſimum, perfecerant iſti ut finitimi omnes inimicitiis eſſent erga nos, quàm amicitiæ propiores, Megarenſes, Thebani, Eubœi. Res igitur civitatis hoc erant loco: neque præter hæc dicere quiſquam aliud poſſit.

Philippi

Philippi verò, cum quo nobis erat certamen, quomodo ſe res habuerunt, videte. Primùm imperabat iis qui eum ſequebantur, ipſe, auctoritate ſummâ; quod eorum quæ ad bellum pertinent, maximum eſt omnium : deinde hi arma nunquam non habebant in manibus : deinde pecuniâ abundabat, et quæ ipſi viſa eſſent agebat, non decretis *quid vellet* ante denuncians, nec in propatulo deliberans, non a calumniatoribus in judicium vocatus, non decreti contra leges ſcripti poſtulatus, non rationibus cuipiam referendis obnoxius : ſed planè ipſe dominus, dux, imperator omnium. Ego verò, qui contra hunc inſtructus eram, (nam et hoc exquiri æquum eſt) cujus rei poteſtatem habebam? nullius. Nam primùm hanc ipſam concionandi facultatem, cujus ſolius eram particeps ego, communem propoſuiſtis vos illius mercenariis atque mihi : et quibuſcunque in rebus me illi ſuperarent, (multa autem acciderunt hujuſmodi, alia aliis de cauſis, quaſcunque fors tuliſſet) in iis, ex uſu hoſtium initis conſiliis diſceſſiſtis. Veruntamen tot rebus inferior ego, ſocios vobis comparavi Eubœos, Achæos,

chæos, Corinthios, Thebanos, Megarenſes, Leucadios, Corcyræos: ex quibus externorum militum quindecim millia, equitum duo millia, præter urbanas copias, ſunt coacta. Pecuniarum verò collationem, quantam potui maximam, exegi.

70. Quòd ſi jura noſtra cum Thebanorum juribus comparas, Æſchine, aut cum Byzantiorum, aut cum Eubœorum, aut de æquabili parte *tributi conferendi* nunc diſputas, primùm ignoras, olim etiam, cum trecentæ triremes eſſent illæ quæ pro Græcis decertârunt, ducentas civitatem noſtram præbuiſſe; neque ſe idcirco deteriore conditione eſſe arbitrari, neque eos qui hoc conſilii dediſſent judicio perſequi, neque ea graviter ferre compertam eſſe, (turpe enim fuiſſet) ſed diis immortalibus gratiam habere, ſi Græcis in commune diſcrimen adductis, ipſa duplò plus quàm alii ad omnium ſalutem contuliſſet. Porro inanem apud hos gratiam captas, cum me calumniaris.

P. 155. l. 5. εἰ δὲ λέγοις] Æſch. §. 33 et 45.

ris. Quid enim nunc ea dicis quæ facere oportebat, ac non tum, cum in urbe eſſes, rebuſque intereſſes, hæc decernebas? ſi quidem licebat per illa tempora; in quibus non quod vellemus, ſed quod res ipſæ darent, accipere neceſſum erat. Namque is qui contrà liceretur, qui iis quos rejecerimus promptum hoſpitium præberet, qui pecunias, inſuper daret, aderat paratus.

71. At ſi nunc propter ea quæ geſta ſunt accuſor, quid futurum fuiſſe cenſetis, ſi cum ego ſcrupuloſiùs his de rebus diſceptarem, abſceſſiſſent civitates, et ſeſe cum Philippo conjunxiſſent, iſque uno tempore Eubœæ, Thebarum, Byzantii compos factus eſſet? Quid facturos, aut quid putatis dicturos fuiſſe ſceleratos iſtos homines? Non, proditos eſſe illos? non, ſpretos ac rejectos, cum nobiſcum eſſe cupiiſſent? Philippum Helleſponto per Byzantios eſſe potitum, frumentique, quod ad Græcos ſupportabatur, dominum eſſe factum? bellum finitimum atque atrox per Thebanos in Atticam invectum? mare propter prædonum ex Eubœâ eruptiones navigantibus eſſe clauſum?

ſum ? Nonne hæc dicerent, aliaque præterea multa ? Improba, Athenienſes, improba ſemper res eſt calumniator, et undecunque malignus, et criminandi cupidus : iſte autem homunculus et naturâ bellua eſt, qui nihil unquam a primâ ætate ſinceri fecit, nihil libero digni ; ſimia tragœdorum, ruſticus OEnomaus, adulterinus orator. Quid enim tua dicendi facultas patriam juvit ? Nunc tu nobis de præteritis verba facis ? ut ſi quis medicus, ægris interea dum ægrotent ingreſſus, non dicat neque oſtendat, quo-

P. 157. l. 11. αὐτόλεξικὸς πιθηκος] Διὰ τὸ ἀπαίδευτον ὄντα, τῇ φύσει χρώμενον, ὥσπερ οἱ πίθηκοι, τραγῳδίας ὑποκρίνεσθαι. Wolf. Οἴκοθεν καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ἔχει τὸ πιθηκίζεσθαι. Ulpian.

Ibid. l. 12. ἀρχαῖος Οἰνόμαος] Διὰ τὸ ἐν ἀγροῖς ὑποκρίνεσθαι [Αἰσχίνην] τὸν Οἰνόμαον. Wolf. *OEnomaus*, rex Elidis, qui curuli certamine victus a Pelope, regnum amiſit. Hujus perſonam cum in Colytto, pago Attico, quondam ſuſtineret Æſchines, turpiter in ſcenâ decidiſſe fertur. Supra 121. ult.

Ibid. παράσημος ῥήτωρ] Metaphora a *nummis adulterinis*. Harpoc.

Ibid. l. 15. ὥσπερ ἂν εἴ τις ἰατρὸς] Æſch. §. 82.

quomodo morbo liberentur; ſed ubi obierit eorum aliquis, eique juſta funeris ſolvantur, *pompam* ad ſepulchrum ſecutus, prolixè narret, ſi hoc et illud feciſſet homo iſte, non obiiſſet. Stupefacte, nunc demum loqueris?

72. Jam verò ne cladem quidem illam, ſi in eâ exultas, propter quam ingemiſcere te, ô ſcelus, oportebat, ullam ob rem quæ in meâ poteſtate ſita fuit, contigiſſe invenietis reipublicæ. Ita autem rem perpendite. Nuſquam ego, quocunque legatus a vobis miſſus ſum, victus unquam diſceſſi a Philippi legatis: non ex Theſſaliâ, non ex Ambraciâ, non ex Illyrico, non a Thraciæ regibus, non Byzantio, non ullo alio ex loco; non denique nuper Thebis: ſed quibus in rebus ejus legati victi fuerant verbo, has ille armis ſuperveniens evertebat. Hæc tu igitur a me repetis? neque te pudet eundem hominem ob mollitiam vellicare, utque omnes Philippi copias unus ille ſuperet, poſtulare? idque verbis: quid enim aliud in meâ poteſtate poſitum erat? non enim anima, neque fortuna cujuſquam eorum qui in acie ſteterant, non

non imperatorium munus, cujus tu a me poſtulas rationes: uſque adeò ſtolidus es.

73. At quarum rerum orator rationem referre debet, de iis qualemcunque inquiſitionem facito: non recuſo. Quænam igitur ea ſunt? Proſpicere initia rerum, et præſentire, et prædicere aliis: hæc a me facta ſunt. Deinde quæ ſingulis in negotiis incidunt tarditates, ſegnitias, inſcientias, contentiones, quæ inſita ſunt civitatibus omnibus et neceſſaria peccata, ea quam arctiſſimè comprimere; et contrà ad concordiam, ad amicitiam, ad ſtudium peragendi quæ opus ſunt, excitare: atque hæc omnia a me facta ſunt: neque aliquid quiſquam mortalium reperire queat, quod a me, quantum potui, erat prætermiſſum. Si quis igitur quemcunque roget, quibus rebus Philippus maximam eorum, quæ geſſit, partem expedierit, reſpondebunt omnes, exercitu, largitione, corrumpendis iis, qui rebus erant præfecti. Exercitum igitur neque in meâ poteſtate habebam, neque ducebam ego: ita neque eorum quæ ibi geſta ſunt ratio ad me pertinet. Sed enim

nim in eo, quòd muneribus corrumpi nollem, ſuperior fui Philippo. Nam ut is qui emit, vicit eum qui pretium accepit, ſi modò emerit; ſic qui nec accepit, nec corruptus eſt, vicit emptorem. Quare invicta civitas eſt, quoad me.

74. Quæ igitur ego eò contuli, ut jure talia ſcribere poſſet iſte de me, præter alia multa, hæc et his ſimilia ſunt: quæ autem omnibus nota vobis ſunt, jam exponam. Statim poſt pugnam populus, qui ſciret ac vidiſſet quæ ego geſſeram omnia, cum per ipſos illos terrores ac diſcrimina medius incederet, quo tempore non erat mirandum, ſi gravius aliquid in me ageret multitudo, primùm meas de ſalute publicâ ſententias confirmabat: et omnia quæcunque præſidii causâ agebantur, cuſtodum diſtributio, foſſæ, pecuniæ in muros *erogandæ*, meis decretis fiebant. Deinde cum rei frumentariæ curatorem crearet, me unum ex omnibus delegit populus. Et cum poſtea conſpirâſſent ii, quibus erat curæ ut me læderent, et actiones de decretis illicitis, rationum examina,

perduellionis judicia, cætera hujuſcemodi omnia in me intendiſſent, non per ſe ipſi quidem initio, ſed per quos maximè ſeſe putabant latituros: (nôſtis enim utique et meminiſtis, primis illis temporibus quotidie me in judicium vocari; et neque amentiam Soſiclis, neque calumniam Philocratis, neque Diondæ et Melani inſaniam, neque aliud quicquam intentatum ab iis relinqui contra me:) in his igitur omnibus, maximè quidem deorum immortalium, deinde veſtro aliorumque Athenienſium omnium beneficio, conſervatus ſum; nec injuriâ: hoc enim et verum eſt, et juratis judicibus, et religiosè pronuntiantibus accommodum. Itaque cum me perduellionis reum abſolveretis, et quintam ſuffragiorum partem accuſatoribus non daretis, tum rectiſſimè agere me pronuntiâſtis: cum de illicitis decretis poſtulatus effugi, legibus conſentanea et decernere et dicere compertus ſum: cum rationes meas comprobatas obſignaretis, juſtè et incorruptè a me acta eſſe omnia confeſſi eſtis.

75. Cum hæc igitur ita ſe habeant, quod conveniebat, aut quodnam æquum erat

erat rebus a me geſtis imponere Cteſiphontem nomen? nonne id quod populum videbat impoſuiſſe? non id quod juratos judices? non id quod veritatem apud omnes certam? Immo, inquit: ſed illud Cephali præclarum: nullo unquam eum judicio poſtulari. Et mehercule fortunatum quoque. Sed quî magis ille, qui ſæpe in judicium vocatus, nunquam ullius criminis convictus ſit, idcirco in culpâ jure fuerit ponendus? Quanquam, quod ad iſtum quidem attinet, Athenienſes, etiam illud Cephali præclarum mihi de memetipſo prædicare licet. Nullam enim unquam in me aut inſtituit aut proſecutus eſt actionem: itaque tuâ quidem confeſſione, nihilo ego Cephalo deterior civis ſum.

76. Cùm

P. 162. l. 18. οὐχ ὃ τὸν δῆμον] Non eſt utique temere factum ab Oratore, quod ad Εἰσαγγελίαν, τὸν ΔΗΜΟΝ, ad Γραφὰς, τὸν ΔΙΚΑΣΤΗΝ, ad Εὐθύνας denique τὴν ΑΛΗΘΕΙΑΝ adcommodaret. *Taylor.*

Ibid. ult. Κεφάλου] Æſch. §. 65.

76. Cùm multis igitur ex rebus iniquitatem quis illius et livorem perſpexerit, tum ex iis maximè quæ de fortunâ diſſeruit. Omnino equidem ego, quiſquis homo cum ſit, homini fortunam objectat, amentiſſimum eum duco. Nam cum is, qui optimè ſecum agi putat, et proſperrimâ ſe uti fortunâ, exploratum non habeat, eam talem eſſe manſuram uſque ad veſperam, quî convenit de hac loqui, aut eam alteri exprobrare. Verùm quoniam præter alia multa, de his quoque orationem habuit inſolentiæ plenam, conſiderate, Athénienſes, et ſpectate, quantò ego veriùs iſto, quantòque ad hominum conditionem aptiùs de fortunâ diſputem. Ego civitatis quidem hujus fortunam bonam eſſe arbitror; atque hoc video et Jovem Dodonæum vobis, et Apollinem Pythium vaticinatum eſſe: omnium verò hominum, eam quidem quæ nunc urget, miſeram atque acerbam. Quis enim Græcorum, aut quis barbarorum non multas calamitates hoc tempore eſt expertus? Quòd igitur honeſtiſſima prætulerimus, quòdque ipſis illis Græcis qui putâ-

putârunt ſe, ſi nos deſeruiſſent, beatè victuros, feliciores ſimus, hoc bonæ fortunæ noſtræ civitatis acceptum fero: quòd autem offenderimus, neque omnia nobis ex animi ſententiâ proceſſerint, in eo aliorum hominum fortunæ ratam quandam partem ad nos pertinentem tuliſſe puto rempublicam. At privatam meam et cujuſque veſtrûm fortunam in privatis exquiri rebus æquum eſſe duco. Ego igitur ſic de fortuna quærendum cenſeo, rectè atque juſtè, meâ quidem ſententiâ: puto etiam et veſtrâ. Iſte autem privatam fortunam meam valentiorem eſſe quàm publicam civitatis ait; tenuem ac dejectam, quàm fecundam atque amplam. Id verò fieri quî poteſt?

77. Verùm enim, ſi in meam inquirere fortunam omnino ſtatutum habes, Æſchine, conſer eam cum tuâ: et ſi meam compereris eſſe tuâ meliorem, jam eam definito conviciari. Conſidera igitur uſque a principio: ſed ne me quiſquam, per Jovem deoſque oro, inſulſitatis poſtulet. Ego enim neque ſi quis paupertatem ludibrio vexat, ſanæ eum mentis

mentis esse puto, neque si quis in rerum affluentiâ educatus, eo nomine superbit. Verùm istius importuni maledictis et calumniiis in hanc orationem cogor incidere : cui tamen, ut rei natura feret, quantum maximè possum, moderabor.

78. Mihi ergo contigit, Æschine, cum puer essem, idoneos literarum ludos frequentare, eaque omnia habere, quæ opus sunt homini nihil turpe admissuro propter egestatem : egresso autem e pueris, his consentanea agere, choragi munus obire, trierarchum esse, pecunias conferre, nulli vel privatæ vel publicæ munificentiæ deesse, sed me et reipublicæ et amicis utilem præstare. Deinde cum ad remp. accessi, visum est mihi eam administrandi rationem sequi, unde tum a patriâ tum a cæteris Græcis sæpenumero coronâ donatus sim ; ut ne vos quidem inimici, non præclara esse ea quæ agenda suscepi, dicere sitis conati. Hac ego igitur per omnem vitam usus sum fortunâ : ac multa alia quæ de illâ possim dicere, prætermitto, veritus ne cujusquam animum offendam, dum meipsum effero.

79. Tu

79. Tu verò vir gravis, atque alios conſpuens, vide cum hâc meâ collatam qualem habuiſti fortunam. Ob quam ſcilicet puer magnâ in egeſtate educatus es, unà cum patre ludo literarum aſſidens, atramentum terens, ſcamna ſpongiis purgans, pædagogium verrens, famuli vice, non pueri ingenui, functus. Vir autem factus matri initianti libros recitabas, aliaque fraudis inſtrumenta ſimul concinnabas, noctu eos qui initiabantur hinnulorum pellibus ſuccingens, vinum

P. 167. l. 16. νεβρίζων] Stat. Theb. II. 664.

Nebridas, *et fragiles thyrſos portare putâſtis*
Imbellem ad ſonitum.

Ubi Scholiaſtes: "*Nebridas*, pelles damarum, quæ "Græcè νεβρίδες appellantur: ac per hoc Bac-"charum indumenta ſignificat, quibus ſacrificio-"rum tempore uti conſueverunt; ut Virgil. *Pel-"libus in morem cincti.*" Neque verò pelles eas corporis ſolummodo tegendi causâ geſtaſſe Bacchantes malignè innuit Scholiaſt. in Euripidis Phœniſſ. v. 798. Nam qui *ſapienter*, inquit, *inſaniunt*, οἱ σώφρονα μανίαν μαινόμενοι, cum alii corpora cultellis fœdè lacerent, propriæ cutis curandæ memores, in vicarias illas Nebridas iram omnem ſuam effundunt.

vinum iis effundens, et expians eos, ac luto et furfure detergens; expiatione autem peractâ ſurgens, dicere ſingulos jubebas, EFFUGI MALA, REPERI MELIORA, neminem unquam tam immani voce ululâſſe gloriatus: quod ego verum arbitror: nolite enim exiſtimare, eum qui tam clarè loquatur, non ululare etiam clariſſimè. Interdiu verò præclaros illlos

P. 167. l. 18. ἀπομάτ̃λων] Exponit Taylorus, *imagines ducens ex luto et furfure:* et Imagunculas intelligi conjectatur, *Oſcilla* dicta, in Bacchi ſacris uſurpatas. Ego tamen cum reliquis omnibus Interpretibus vertendum cenſeo, *luto et furfure circumlitos detergens.* Confirmat Harpocratio in voce: Απομάτ̃λων, οἱ μὲν ἁπλοϊκότερον ἀκούουσιν, ἀντὶ τοῦ ἀποψῶν καὶ λυμαινόμενος· ἄλλοι δὲ περιεργότερον, οἷον περιπλάτ̃λων τὸν πηλὸν καὶ τὰ πίτυρα τοῖς τελουμένοις. Ὡς λέγομεν ἀπομάτ̃λεσθαι τὸν ἀνδριαντα τῷ πηλῷ, καὶ τῷ πιτύρῳ τοὺς μυωμένους. *Quidam ſimpliciùs exponunt per* abſtergens et expians: *alii autem majori diligentiâ ſic*; circumlinens luto et furfure eos qui initiabantur. *Quemadmodum Statuam dicimus argillâ circumlini*, (putà quo meliùs deinde purgetur et expoliatur) *ſic et furfure initiatos.* Lucian. Νεκυομ. §. 7. *Magus*, inquit, ἐπὶ τὸν Τίγρητα πόλαμὸν ἀγαγὼν, ἐκάθηρέ τέ με, καὶ ΑΠΕΜΑΞΕ, καὶ περιήγνισε δᾳδὶ καὶ σκίλλῃ, καὶ ἄλλοις πλείοσιν· *luſtravit me*, deterſitque, *et circumtulit tedâ, ſcillâ, aliiſque pluribus.* Vide Caſaubon. ad Theophraſt. c. 16. fin.

illos Thiaſos per vias agitabas, fœniculo et populo redimitos, anguibus, quos Parêas vocant, compreſſis et ſupra caput elatis, clamitanſque Evoë Saboë, et carmen illud ſaltans, Hyes Attes, Attes Hyes, auſpex, et antecurſor, et hederifer, et vannifer, ab aniculis ſalutatus, mercedemque pro his reportans, intrita, et

Ibid. l. 20. ΕΦΥΤΟΝ ΚΑΚΟΝ] Solennis hicce verſiculus, a Myſtis proferendus, eximiam eam victûs mutationem innuebat, et innumera quæ in vitam mortalium commoda invexit Ceres, frumento reperto, cum antea glande veſcerentur, et inſtitutis *Myſteriis illis*, (verba ſunt Ciceronis, de Leg. II. 24.) *quibus ex agreſti immanique vitâ exculti ad humanitatem, et mitigati ſumus.*

P. 168. l. 4. Θιάσους] *Choros Bacchantium*; tracto nomine ἀπὸ τῦ Θιοῦ· καὶ γὰρ αὐτὲς τὲς Θιὰς οἱ Λάκωνες Σιὰς φασι. Athenæus, l. 8.

Ibid. l. 7. ὄφεις τὲς παρείας] Serpens inflatis *genis*, innocuo morſu. Schol. Ariſtoph. Plut. 690.

Ibid. l. 8 Εὐοῖ Σαβοῖ—Ὑης Ἀττης] De nominibus illis Bacchi diſputant bene multa, nec ſe expediunt tamen viri eruditi, quos apud Taylorum reperies.

Ibid. l. 13. ἐνθρυπτὰ] Placentarum ſunt ſpecies, quas

et ſcriblitas, et mellitas placentas. Quibus rebus quis non eum verè beatum prædicet, *beatamque* fortunam ejus? Poſtquam autem in popularium album inſcriptus es, quoquo modo id fuerit, (mitto enim hoc) ſed poſtquam inſcriptus es, ſtatim pulcherrimum ſuſcepiſti munus, ut infimis magiſtratibus ſcriba eſſes, et ſubſervires. Deinde, ut hoc etiam munere defunctus es, iis omnibus quorum tu alios incuſas, ipſe perpetratis, nihil medius fidius eorum quæ olim a te acta ſunt, poſteriore vitâ dedecorâſti: ſed cùm teipſum hiſtrionibus illis qui Mugitores cognominantur, Simylo et Socrati, mercede locaviſſes, tertiarum partium actor eras; ficus, uvas, olivas, tanquam pomarius, colligebas ex alienis fundis;

quas habet etiam Athenæus XIV. et hunc locum citat. *Palmer.* Ἐνθρυπτὰ, fruſta panis in ſcaphulâ pinſita, et vino macerata, inſperſis lentibus. *Ulpian.* Νεήλατα, quaſi νεωστὶ ἀληλεσμένα, *recens molita*, fiebant, juxta Harpocr. ex farinâ, melle, uvis paſſis, ac viridibus ciceribus.

P. 168. l. 17. εἰς τὰς δημότας ἐνεγράφης] Viginti annos natus. Suprà Not. ad Æſch. §. 39.

fundis; et plura ob hæc vulnera accipiebas, quàm in iis certaminibus, in quibus vos de vitâ dimicâſtis. Erat enim internecinum et implacabile vobis cum ſpectatoribus bellum, a quibus cum multa vulnera acceperis, rectè eos, qui inſueti ſunt hujuſmodi periculorum, ut timidos irrides. Sed miſſis iis, quorum culpam quis in paupertatem conferre queat, ad ea veniam crimina, quæ in mores tuos conveniunt. Eam enim reip. adminiſtrandæ rationem ſecutus es, (poſtquam id quoque opus venit tibi in mentem ut ſuſciperes) unde, florente quidem patriâ, leporis vitam viveres, horrens ac tremens, et nunquam non verbera expectans, ob ea quorum tibi conſcius eras flagitia; ſed cùm adversâ alii fortunâ uterentur, ferox et alacer ab omnibus cernereris. At qui mille civibus interfectis exultavit, qualia iſte ab iis qui ſuperſunt pati meruit? Cum multa igitur alia habeam, quæ de iſto poſſim dicere, præteribo. Non enim quæcunque in eo ineſſe poſſum oſtendere probra ac dedecora, puto a me jam ſtatim eſſe proferenda: ſed ea demùm, quæ mihi turpia dictu non ſunt.

80. Ex-

80. Expende igitur collatas inter ſe utriuſque noſtrûm vitas, leniter et non acerbè, Æſchine: deinde ex his quærito, utrius ſibi quiſque fortunam dari malit. Tu literas docebas, ego ad ludum literarum ibam: tu initiabas, ego initiabar: tu cum choro ſaltabas, ego chorum alebam: tu ſcriba eras, ego concionabar: tu tertias agebas, ego ſpectabam: tu excidebas, ego exſibilabam: tu omnia pro hoſtibus in rep. geſſiſti, ego pro patriâ. Mitto cætera. At nunc hodie, ego ut coronâ doner, inquiſitionem ſubeo; nihil autem deliquiſſe me in confeſſo eſt: tu cùm hoc aſſecutus es, ut calumniator habearis, tum in diſcrimen venis, utrùm ampliùs id te facere oporteat, an jam compeſci, quintam ſuffragiorum partem non conſecutum. Enimvero bonâ tu videlicet per omnem vitam fortunâ uſus, meam tanquam abjectam criminaris! Age autem et publicorum munerum, quæ obii, teſtimonia recitabo vobis omnia: recita verò nobis è contra tu verſus illos, quos *olim* jugulâſti:

Adſum

Adſum relictis inferorum ſedibus:

et,

Mala ſcito non volentem nuntiare me:

et,

Malum malè — te, primùm dii immortales, deinde hi omnes perdant, improbum civem, et proditorem, et tertianum hiſtrionem. Recita teſtimonia.

TESTIMONIA.

81. In iis igitur, quæ ad rempublicam ſpectant, talis *extiti*. In privatis autem, ſi non omnes me comem, humanum, et in egentes beneficum cognoviſtis,

P. 171. l. 17. Ηκω λιπὼν] In principio Hecubæ Euripid.

Ηκω ΝΕΚΡΩΝ κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας
Λιπών.

Senarius, qui ſequitur, Tragici eſt cujuſdam, cujus locus mihi feſtinanti non occurrit. *Taylor.* Eum autem apud Sophoclem in Antigonâ quærendum eſſe, fruſtra monet Tourellius.

Ibid. ult. Κακὸν κακῶς] Initium eſt verſûs ex aliquâ tragœdiâ, quam Æſchines agere ſolebat. Sed eum abrumpit Demoſthenes, et παρὰ προσδοκίαν in exſecra-

viſtis, tacebo; nihil dicam, neque ullum his de rebus proferam teſtimonium: non ſi quos ab hoſtibus redemi, non ſi quorum filias in matrimonium collocavi, non quicquam horum tale. Sic enim exiſtimo: eum qui beneficium acceperit, omni id tempore memoriâ tenere puto oportere; eum verò qui dederit, de memoriâ ſtatim deponere: ſi modò vult ille viri boni, hic non puſilli hominis animi officio fungi. Sua verò beneficia commemorare et prædicare, propemodum exprobrare eſt. Quare nihil ſum tale facturus, neque uſque eò provehar: ſed qualiſcunque hominum in his

exſecrationem ipſius Æſchinis transfert et convertit. *Markland.* Ita apud Ariſtophanem (Plut. 180.) uno dicente, ὁ Τιμοθέῳ δὲ πύρρος—alter interrumpens ait, ἰμπέσοι γε σοι. *Wolf.*

P. 172. ult. ὅμοιόν ἐστι τῷ ὀνειδίζειν] Quiſquamne eſt, cui non ſtatim in mentem venit ſimile effatum Terentianum? Vide Victor. Var. Lect. II. 8. *Taylor.*

Iſthæc commemoratio
Quaſi exprobratio eſt immemoris beneficii.

Andr. I. 1. 16.

his rebus de me opinio eſt, ea mihi ſatis eſt.

82. Volo autem, privatis jam explicitis rebus, pauca quædam ampliùs apud vos de publicis differere. Si quem igitur mortalium, quos hic ſol videt, Æſchine, proferre potes, qui incolumis antea a Philippi, nunc ab Alexandri dominatu evaſerit, ſive Græcorum, ſive barbarorum, eſto ; concedo tibi, meam ſive fortunam ſive infortunium nominare mavis, omnium malorum cauſam fuiſſe. Sin autem eorum, qui neque me viderunt unquam, neque vocem meam audiverunt, multi multa et gravia ſunt perpeſſi, non ſolùm ſingulares homines, ſed et totæ civitates et nationes, quantò æquius eſt et verius, communem omnium hominum (ut credibile eſt) fortunam, et concurſum quendam rerum ſævum atque infauſtum, horum cauſam fuiſſe exiſtimare? At tu his omiſſis, me, qui apud hos remp. geſſi, criminaris : idque cum ſcias, ſi non totum, partem certè maledicti tui, cum ad omnes, tum ad te maximè pertinere. Nam ſi ego, ſummâ

ſummâ poteſtate præditus, per me ipſe de rebus conſilia iniviſſem, licuiſſet utique vobis aliis oratoribus me criminari: at ſi vos ſemper in concionibus aderatis; ſi communiter omnibus ad deliberandum quid expediret, reſpublica proponebat; ſi hæc cùm omnibus eo tempore optima videbantur, tum maximè tibi; (non enim benevolentiâ adductus, ſpem, gratiam, honores, quæ omnia inerant in iis quæ tunc a me gerebantur, mihi concedebas, ſed veritate victus ſcilicet, et quia nihil melius quod diceres haberes) non tu injuſtè improbèque facis, qui ea nunc reprehendis, quibus tum afferre non poteras meliora?

83. Apud alios equidem homines hæc quodammodo video definita eſſe paſſim et ordinata. Facit aliquis injuriam ſponte? ira, pœnæ adversùs eum *parantur*. Erravit aliquis invitus? veniam pro ſupplicio impetrat. Nec injuriam fecit quis, nec erravit, ſed cum ſe totum iis, quæ omnium opinione commoda videbantur, tradidiſſet, ſucceſſu caruit, pariter ac reliqui? non exprobrare neque maledicere huic

huic tali convenit, ſed unà cum illo dolere. Atque hæc omnia non ſolùm legibus contineri reperientur, verùm etiam ipſa natura legibus non ſcriptis, hominumque moribus definivit. Æſchines igitur uſque adeò omnes mortales crudelitate et calumniandi ſtudio ſuperavit, ut etiam ea, de quibus ipſe tanquam de infortuniis diſſerebat, mihi criminis loco ponat :

84. Et præter cætera, quaſi ipſe ſimpliciter atque optimo erga vos animo cuncta dixiſſet, obſervare vos me et cavere juſſit, ne fucum faciam, neve ſeducam ; callidum, et præſtigiatorem, et ſophiſtam, et his ſimilia me appellans : quaſi verò ſi quis prior alteri impegerit quæ in ſe inſunt, ea ſic eſſent adhæſura,

P. 175. l. 14. ἀγραφοις νομίμοις] Eodem etiam nomine *Leges Naturales*, non ſcriptas eas quidem, ſed cordibus hominum inſculptas, appellavit Sophocles, nobiliſſimâ eâ, quam Antigonæ ſuæ tribuit, ſententiâ : v. 459.

Οὐ δὴ σθένειν τοσοῦτον ᾠόμην τὰ σὰ
Κηρύγματ', ὥς' ΑΓΡΑΠΤΑ κἀσφαλῆ θεῶν
ΝΟΜΙΜΑ δύνασθαι θνητὸν ὄντ' ὑπερδραμεῖν.

ſura, neque unquam auditores ſint quæſituri, qualis tandem is ipſe ſit, qui iſta dicat. Ego verò ſcio quidem iſtum vobis notum eſſe omnibus, voſque arbitrari multò magis hæc in eum quàm in me convenire. Quin et illud quoque compertum habeo, meam in dicendo facultatem—(eſto enim: quanquam ego video equidem, eorum qui dicunt eloquentiæ dominos eſſe ut plurimùm auditores: ut enim vos accipitis, et benevolentiâ quemque proſequimini, ita is, qui dicit, ſapere videtur:) ſed tamen ſi qua mihi ſit hujuſmodi exercitatio dicendi, hanc vos reperietis omnes in rebus communibus pro vobis ſemper eſſe verſatam, et contra vos nunquam, ne privatim quidem. Iſtius autem *eloquentiam* huic contrariam; non ſolùm ad hoſtium agendam cauſam adhibitam, verùm etiam ſi quis animum ejus ſolicitavit, aut alicubi offendit, adversùs hos. Neque enim eam rectè, neque ex uſu reipublicæ, exercet. Non enim probum honeſtumque civem decet, a judicibus qui de publicis commodis convenerunt, poſtulare, ut ſuam vel iracundiam, vel inimicitias, vel aliud quippiam ſimile ſibi expleant et confir-

ment,

ment, neque his de cauſis ad vos in judicium accedere: ſed primùm operam dare, ut talia ei naturâ non inhæreant; ſin id fieri non poſſit, ut cum clementiâ et moderatione conjuncta inhæreant.

85. Quibus igitur temporibus vehementem eſſe oportet hominem in rep. verſantem, et oratorem? In iis ſcilicet, in quibus de ſummâ rerum periclitatur civitas, et in quibus res ſit adversùs inimicos ſtatûs popularis: in iis, *inquam.* Hæc enim generoſi ſunt, bonique civis. Eum autem, qui nullius unquam publici criminis, addam ne privati quidem, pœnas ſibi putaverit a me eſſe repetendas, vel reipublicæ vel ſuopte nomine, coronam laudemque ut criminetur paratum nunc venire, et idcirco tot jam verba conſumpſiſſe; *hoc enimvero* privatæ ſimultatis, et invidiæ, anguſtique animi indicium eſt, nullius certè probitatis. Atqui

P. 177. l. 18. ἐν οἷς πρὸς] Conſtructio, opinor, eſt: καὶ ἐν οἷς ἐστί τι πρὸς τὸς ἐναντίως τῷ δήμῳ: *cumque aliquid habet adversùs inimicos Statûs Popularis.* Hujuſmodi συσχύσεις in Demoſthene ſæpe occurrunt. *Markland.*

Atqui illud etiam, quòd omiſsâ mecum contentione, in hunc *Cteſiphontem* nunc incurrat, cætera omnia in ſe vitia inclu-ſa continet.

86. Ac mihi videris ex iis quæ dixiſ-ti, Æſchine, ut ſcitè exercitatam vocem oſtentares, judicium hocce inſtituiſſe, non ut criminis alicujus pœnas expeteres. Verùm non oratoris oratio, Æſchine, magni æſtimanda eſt, neque vocis con-tentio; ſed judicio ac voluntate cum po-pulo conſentire, eoſdemque odiſſe atque amare, quos patria. Nam qui hoc ani-mo eſt, is omnia amicè benevolèque di-cet: at qui eos, a quibus ſibi pericu-lum aliquod civitas proſpicit impendere, obſequio colit, non eâdem quâ populus anchorâ innititur: itaque neque eandem habet ſpem ſalutis. Viden' *quàm verum hoc ſit?* ego enim eadem mihi quæ et his erant commoda propoſui; nihil mi-hi eximium, aut proprium eſſe volui. Ne tu quidem igitur? at quomodo? qui ſtatim poſt pugnam legatus ad Philip-pum es profectus, omnium quæ tum ac-ciderunt calamitatum patriæ tuæ auc-torem:

rem : idque, cùm ſuperiori tempore ſemper munus illud recusâſſes, ut omnes nôrunt.

87. Atqui quis eſt, qui civitati fucum facit ? non qui aliud ſentit, aliud loquitur ? Quem præco diris devovet meritò ? non talem ? Quod porro gravius crimen objicere quiſquam poteſt oratori, quàm quòd non eadem loquatur atque ſentiat ? Tu igitur talis repertus es : et tu vocem mittis tamen ? tu horum ora audes intueri ? Nunquid exiſtimas hos neſcire qui ſis ? an tantum omnibus ſomnum atque oblivionem obrepſiſſe *putas*, ut non meminerint quæ inter concionandum apud populum locutus es, cum exitium tibi precareris, ac dejerares, nihil tibi rei eſſe cum Philippo, ſed me hoc tibi crimen impingere ex privatâ ſimultate falsò ? Deinde, ut de prælio renuntiatum eſt, his neglectis, ſtatim fatebare, et præ te ferebas amicitiam et hoſpitium tibi cum eo intercedere, ad operam mercenariam nomina iſta perperam traducens. Quæ enim æqua aut juſta poteſt afferri cauſa, propter quam Æſchini, Glaucotheæ tympaniſtriæ filio, hoſpes,

hoſpes, aut amicus, aut notus eſſet Philippus? Ego equidem non video: ſed mercede ab eo conductus es, ut horum commoda labefactares. Et tamen, cum ita manifeſtò ab his proditor deprehenſus ſis, et in teipſum poſt eventa rerum index extiteris, mihi maledicis, eaque exprobras, quorum quemvis potiùs quàm me auctorem fuiſſe reperies.

88. Multas res, et magnas, et præclaras civitas noſtra et ſuſcepit et feliciter geſſit, me auctore, Æſchine, quarum non oblita eſt: idque hoc declarat, quòd cum populus aliquem creare vellet, qui orationem de mortuorum laudibus haberet, recenti adhuc clade, non te creavit, qui nominatus eras, quantumvis vocalem; non Demadem, qui modò pacem fecerat; non Hegemona, non quenquam denique alium veſtrûm, ſed me. Et cum in medium prodiſſetis tu et Pythocles, (quâ immanitate, Jupiter diique omnes, quâ impudentiâ!) et me his ipſis criminibus, quibus tu nunc, inſimularetis, et conviciis peteretis, tantò etiam propenſiùs me creavit. Cauſam etſi nec ipſe ignoras, tamen et ego tibi dicam.

dicam. Utrumque noverant iſti, et meam in ſe benevolentiam meamque in agendis rebus alacritatem, et veſtram iniquitatem: quæ enim, læto rerum ſtatu, jurati negaviſtis, hæc eadem, ubi offenderat reſpublica, profeſſi eſtis. Eos igitur, qui in communi calamitate conſiliorum ſuorum impunitatem invenerant, hoſtes quidem jam antea, tunc et manifeſtos eſſe exiſtimârunt: ſimulque convenire arbitrati ſunt, eum qui de mortuis orationem habiturus eſſet, eorumque virtutem celebraturus, neque contubernalem neque fœderatum fuiſſe iis, qui adversùs illos inſtructâ acie depugnaverant; neque cum illic comiſſarentur, hymnoſque canerent ob Græcorum clades unà cum ipſis cædis patratoribus, huc reverſos honore affici oportere; neque ſimulatâ voce illorum fortunam lamentari, ſed ex animo ſimul dolere. Hoc autem videbant in ſe, atque in me eſſe; in vobis verò minimè: propterea me delegerunt, non vos. Neque porro ita fecit populus; mortuorum autem patres atque fratres, ad funus procurandum a populo tunc electi, ſecus:. ſed cum dare eos oporteret epulum parentale,

le, hoc ipſum, tanquam apud eum qui mortuos ſummâ neceſſitudine attingeret, quemadmodum alia fieri ſolent, apud me fecerunt : neque injuriâ. Genere enim ſinguli ſingulis erant me propinquiores ; communiter autem univerſis nemo conjunctior. Nam cujus intererat maximè, ſalvos eſſe illos ac feliciter rem gerere, is poſteaquam ea ſubierunt, quæ utinam nunquam ſubiiſſent ! doloris omnium interitu ſuſcepti partem maximam tulit. Recita verò iſti hoc epigramma, quod publicè iis civitas inſcribi voluit : ut ex hoc etiam intelligas, Æſchine, iniquum eſſe te, et ſycophantam, et ſceleſtum. Recita.

89. EPIGRAMMA.

Pro patriâ hi tellure ſuâ quondam arma ferentes,
Hoſtilem validâ vim repulere manu.
Dum pro ſe poſitis certant virtute metuque,
Commune his lethum palma beata fuit :
Græcia capta fero ne ſubderet ora tyranno,
Neu grave ſervitii ferret adacta jugum.
Patria ſed gremio feſſorum amplectitur oſſa :
Nam legem humanis hanc deus impoſuit.
Nil peccare deûm eſt, rectoque agere omnia curſu :
Sed fati certa eſt, nec fugienda manus.

Audis,

Audis, Æſchine, etiam in hoc ipſo *epigrammate*, quòd "Nil peccare deûm "eſt, rectoque agere omnia curſu?" Non conſiliario facultatem rei bene gerendæ ab dimicantibus adſcripſit, ſed diis immortalibus. Quid igitur mihi, ô ſcelus, his de cauſis maledicis, eaque loqueris, quæ in tuum tuorumque caput dii convertant?

90. Cum multa igitur alia, Athenienſes, mihi crimini dedit, et in me mentitus eſt, unum maximè demiratus ſum, quòd dum ea quæ tum civitati noſtræ acciderunt, commemoraret, non ut benevolum juſtumque decuit civem, affectus

P. 184. l. 4. Μαρνάμενοι] Ad verbum,

Virtutis atque timoris ergô decertantes, non ſervârunt Animas, ſed Orcum communem fecerunt arbitrum certaminis, vel potiùs, *commune præmium certaminis:*

(nam τὸ βράβην ἀντὶ τοῦ βραβεῖον, non βραβευτὴν, ſumi monet Scholiaſtes.) Cæterùm illud, μαρνάμενοι—δείματος, *pugnantes* διὰ τὸ, δείμα τοῖς πολεμίοις ἐμποιῆσαι, interpretatur Wolfius: ἕνεκα φόβου, οὗ εἶχον ὑπὲρ τῆς πατρίδος, Ulpian.

fectus eſt, non illachrymavit, non ullum talem in mente ſenſum habuit; ſed elatâ voce, et lætabundus, et gulam dilatans, putabat ſe mihi crimen inferre ſcilicet, indicium autem contra ſe ipſe ferebat, in reipublicæ cladibus nequaquam ſe ut cæteros afflictum fuiſſe. Atqui eum qui ſibi leges et rempublicam curæ eſſe dicit, quemadmodum iſte nunc, ſi nihil aliud, hoc certè habere convenit, ut iiſdem rebus doleat, iiſdemque lætetur, quibus populus; neque in publicis conſiliis inſtituendis ab adverſariorum partibus ſtare; quod tu nunc apertè facis, qui me omnium cauſam eſſe, et per me in moleſtias incidiſſe dicis civitatem; cum vos, *Athenienſes*, non meâ adminiſtratione neque inſtituto adducti, Græcis opitulari cœperitis. Nam ſi mihi hoc a vobis daretur, me auctore tantopere vos dominationi illi reſtitiſſe, quæ in Græcos comparabatur, majus utique mihi donum tribueretur, quam quæ aliis unquam conceſſiſtis. Sed neque ego hæc prædicârim, (injuriam enim facerem vobis) neque vos, certò ſcio, concederetis: et iſte, ſi juſtum ſe præbere vellet,

nun-

nunquam ejus quam mecum gerit inimicitiæ causâ, glorioſiſſima ex veſtris ornamentis labefactaret et calumniis proſcinderet.

91. Sed quorſum ego hæc inculpo, cum alia multò atrociora objecerit ac ementitus ſit? Nam qui mihi Philippi ſtudium (ô terra, diique omnes!) objicit, quid hic dicere non audeat? Atqui, Herculem deoſque teſtor univerſos, ſi quidem verè ſpectare oporteat, mendaciis et ab odio profectis ſermonibus ſublatis, qui revera illi ſint, in quorum capita eorum quæ acciderunt culpam conferre omnes debeant, homines iſtius ſimiles eos eſſe in ſingulis civitatibus reperietur, non mei. Qui, quo tempore infirmæ eſſent Philippi opes et admodum tenues, ſæpe prædicentibus nobis, et cohortantibus, atque optima oſtendentibus, turpis ſui quæſtûs gratiâ publica commoda projecerunt, ſuis ſinguli civibus deceptis et corruptis, donec in ſervitutem redegerunt, Theſſalos, Daochus, Cineas, Thraſydæus: Arcadas, Cercidas, Hieronymus, Eucalpidas: Argivos, Myrtis, Teladamus, Mnaſeas: Eleos, Euxi-

Euxitheus, Cleotimus, Ariſtæchmus : Meſſenios, Philiadæ diis inviſi hominis filii, Neon et Thraſylochus : Sicyonios, Ariſtratus, Epichares : Corinthios, Dinarchus, Demaratus : Megarenſes, Ptœodorus, Helixus, Perilaus : Thebanos, Timolaus, Theogiton, Anemœtas : Eubœos, Hipparchus, Clitarchus, Soſiſtratus : dies me deficiat, ſi omnia proditorum nomina perſequar. Hi omnes ſunt, Athenienſes, iiſdem conſiliis in ſuis patriis uſi, quibus apud vos iſti : impuri homines, et adulatores, et peſtiferi, qui ſuas ſinguli patrias mutilârunt, libertatem antea Philippo, nunc Alexandro propinârunt, ventre metientes et turpiſſimis voluptatibus felicitatem, libertatem verò, et nulli parere domino, qui veteribus illis Græcis fines erant et regulæ bonorum, funditus evertentes.

92. Hu-

P. 188. l. 11. προπεπωκότες] Hoc eſt, χαριζόμενοι, *gratis concedentes.* Metaphora ex antiquo more tranſlata, quo reges in feſtis vinum prælibantes, ipſum etiam poculum, cui viſum eſt, porrigentes dono dabant. *Suid. Langbæn.* ad Longinum, c. 32. qui totum hunc locum laudat.

92. Hujus igitur adeò turpis ac famoſæ conſpirationis et improbitatis, vel proditæ potiùs, Athenienſes, (ſi nugis miſſis loquendum ſit) Græcorum libertatis, cum civitas noſtra apud omnes homines ex meis in rep. inſtitutis, tum ego apud vos, culpâ vacamus. Et tu me rogas, cujus virtutis ergô honore me dignum putem? Ego tibi reſpondeo, propterea quòd, cum ii qui Græcorum adminiſtrârunt reſpublicas, corrupti fuerint univerſi, te primum numerando, antea a Philippo, nunc ab Alexandro, me neque inclinatio temporum, neque verborum comitas, neque promiſſorum magnitudo, neque ſpes, neque metus, neque gratia, neque aliud quippiam excitavit, neque adduxit, ut quicquam eorum quæ ſtatuiſſem vel ad jus vel ad utilitatem patriæ pertinere, proderem: neque quæ unquam hiſce ſuaſi, quemadmodum vos, ad lucrum quaſi in trutinâ

P. 189. l. 9. ἐμὲ ὅτε καιρὸς] Nimirum hæc tibi oculis obverſata ſpecies eſt, M. Tulli, cum clamares, NIHIL ORATORE ILLO COGITARI POSSE DIVINIUS!

tinâ propendens ſuaſi ; ſed a recto et juſto et incorrupto animo omnia, quæcunque geſſi, profecta ſunt: et cum omnium mei temporis mortalium maximis rebus præfuerim, has omnes ſalutariter et rectè adminiſtravi. Propter hæc honore me dignum puto.

93. Munitionem autem iſtam, ob quam tu me maleficè lacerabas, et foſſarum refectionem, gratiam quidem ac laudem mereri judico : quidni ? longè tamen a rebus meis in rep. geſtis ſemoveo. Non enim lapidibus urbem, neque lateribus munivi ego : nec in his mihi præcipuè eſſe gloriandum duco. Sed ſi munitiones meas juſtè velis excutere, invenies arma, urbes, loca, portus, naves, complures equos, et qui pro hiſce propugnarent, milites. Hæc ego munimenta ante Atticam obtendi, quanta maxima humano conſequi licuit ingenio : his regionem totam communivi, non Piræi tantùm, aut urbis circuitum. Neque

P. 190. l. 14. ὑπὲς τούτων] δεικτικῶς : *hos* nimirum *qui adſunt*, intelligit, idque porrecto digito demonſtrat. *Taylor. Markland.*

Neque verò consiliis Philippi victus ego sum, (multum sanè abest) neque apparatu: sed sociorum nostrorum duces atque copiæ fortunâ. Quæ sunt harum rerum argumenta? luculenta et manifesta. Reputate enim.

94. Quid facere oportebat amantem patriæ civem? quid eum qui omni providentiâ, studio, integritate, in administrandâ rep. patriæ consuleret? Non a mari Atticam Eubœâ contegere? a mediterraneis regionibus, Bœotiâ? ab iis locis quæ ad Peloponnesum spectant, populis huic conterminis? Non, quomodo res frumentaria per pacata undique omnia usque ad Piræum supportaretur, providere? et alia quidem jam antè parta tueri, auxiliis mittendis, dicendo, decernendo

P. 191. l. 13. παρὰ πᾶσαν φιλίαν] Scil. γῆν, *per socialem agrum.* Steph. Th. IV. col. 156.

Ibid. l. 17. γράφοντα τοιαῦτα] *præsidiis missis, rebusque*, quæ eò pertinerent, *agendis*, interpretatur Wolfius. Sed potuit hoc loco Demosthenes protensâ manu monstrare decretum aliquod suum, quod modò recitatum fuerat.

cernendo talia, Proconneſum, Cherſoneſum, Tenedum? alia ut amicitiâ et ſocietate nobiſcum conjungerentur, efficere, Byzantium, Abydus, Eubœa? et maximas, quas habebant hoſtes, copias adimere; quæ deeſſent autem reipublicæ, ea comparare?

95. Hæc igitur vobis confecta omnia ſunt meis decretis, meiſque in rep. inſtitutis: quæ et rectè cogitata eſſe, Athenienſes, ſiquis abſque invidiâ conſiderare volet, reperiet, et ſummâ cum integritate adminiſtrata: nullius porro rei tempus a me neque prætermiſſum, neque ignoratum, neque proditum; et eorum quæcunque in unius hominis poteſtatem mentemque venire poſſint, nihil neglectum. Quòd ſi aut dei alicujus, aut fortunæ vis, aut ducum imbecillitas, aut veſtra, qui urbes prodidiſtis, malitia, aut hæc ſimul omnia rerum ſummam labefactârunt, quoad evertiſſent, quid Demoſthenes peccavit? At ſi qualis ego eram apud vos pro meo loco, talis vir unus in ſingulis Græciæ urbibus extitiſſet, imo verò ſi unum ſolum Theſſalia, unum Arcadia habuiſſet, qui idem

quod

quod ego ſentiret, nullus neque eorum qui ſunt extra Pylas Græcorum, neque eorum qui ſunt intra, haſce calamitates eſſet expertus : ſed omnes liberi ſuiſque legibus viventes, ab omni metu vacui, tuti ac beati ſuas ipſorum patrias incolerent, tantorum ac talium beneficiorum vobis et cæteris Athenienſibus gratiam habentes propter me.

96. Atque ut intelligatis verba, quibus utor, factis multò eſſe tenuiora, quòd invidiam verear, age, recita mihi hæc, et perlege numerum auxiliorum, quæ meis decretis comparata ſunt.

NUMERUS AUXILIORUM.

Hæc atque his ſimilia, Æſchine, bonum honeſtumque civem agere oportet : (quæ ſi proſperè ceſſiſſent, ô terra diique immortales ! in ampliſſimo rerum ſtatu

P. 193. penult. ὦ γῆ καὶ θεοὶ] Exclamatio iſta pulcherrima, quam ab amantiſſimo patriæ viro expreſſerat proviſa et cogitatione ficta civium ſuorum tanta felicitas, *Obſopœus* non videt, quàm hoc loco valde ſit neceſſaria.

ſtatu haud dubiè nobis eſſe licuiſſet, et ſine injuriâ licuiſſet : ſed quando ſecus acciderunt, at hoc certè reſtat, quod bene audiamus, quod nemo neque civitatem noſtram, neque ejus inſtitutum reprehendat, ſed fortunam vituperet, quæ talem eſſe rerum eventum voluit :) non medius fidius a reipublicæ commodis deſciſcere, ſeſeque adverſariis mercede locato, hoſtium potiùs quàm patriæ temporibus inſervire : non eum, qui res civitate dignas et dicere et decernere, inque iis permanere promiſerit, obtrectare ; neque ſi privatim ab aliquo læſus ſit, hoc recordari et memoriâ cuſtodire : non denique otium agere infidum et inſidioſum ; quod tu facis ſæpenumero.

97. Eſt enim, eſt aliquod otium juſtum ac utile reipublicæ, quod vos plerique cives ſimpliciter amplectimini. Sed non hoc iſte otium agit ; quin multùm abeſt : verùm ſubtrahens ſe, quando ei viſum eſt, a republicâ, (ſæpe autem viſum eſt) obſervat quo tempore vos ſatietas ceperit oratoris aſſiduè dicentis, aut adverſi aliquid a fortunâ manârit, aut aliunde quippiam triſtius evenerit ; (multa

ta autem hujuſmodi fert vita :) deinde hoc ipſo tempore orator ex otio repentè, tanquam turbo, cooritur ; et exercitatâ voce, et verbis ac nominibus congeſtis, clarè iſta unoque ſpiritu concinit, quæ neque utilitatem aliquam ferunt, neque bonæ cujuſquam rei fructum, ſed contrà calamitatem cuilibet civi, reique publicæ dedecus *important*. Atqui iſtius commentationis et ſtudii, Æſchine, ſi quidem ab animo integro, quique utilitatem patriæ ſibi propoſitam habeat, naſceretur, fructus generoſos et præclaros, omnibuſque utiles eſſe oportebat, ſocietates urbium, ſubſidia pecuniarum, mercatuum ſtructuras, legum utilium lationes, cum apertis reip. inimicis ſuſceptas contentiones. Hæc enim ſuperiori ætate diſpici ſolebant ; deditque præteritum tempus civi bono atque honeſto multas voluntatis ſuæ declarandæ occaſiones, quibus nuſquam tu reperieris interfuiſſe, non primus, non ſecundus, non tertius, non quartus, non quintus, non ſextus, non quotuſcunque : non inquam ; ſic enim

P. 196. l. 9. οὔκουν] *Non, inquam.* Οὔκουν enim cum

nim patria tua creviſſet. Quæ enim ſocietas te auctore civitati comparata eſt? quod auxilium, quæ benevolentia gloriave parta? quæ tua legatio, quæ procuratio, per quam reip. dignitas propagata ſit? quæ res domeſtica, quæ Græcanica et externa, cui tu præfueris, tuâ opera correcta eſt? quæ triremes, quæ tela, quæ navalia, quæ murorum inſtructio, qui equitatus? quam ad rem denique ullam uſui es? quod vel divitibus vel egenis civile et amicum pecuniæ ſubſidium abs te provenit? nullum. Sed heus, *inquiet aliquis*, ſi nihil horum, at certè benevolentia et ſtudium. Ubi? quando? qui, ô omnium hominum iniquiſſime, cum cæteri quicunque unquam de ſuggeſto verba fecerunt, ad ſalutem publicam contribuerent, et poſtremò Ariſtonicus pecuniam dignitatis recuperandæ gratiâ coactam *effunderet*, ne

cum accentu in priore ſyllabâ negationibus ſervit, quod pluribus confirmat exemplis Budæus, pp. 907, et 908.

P. 197. l. 6. εἰς τὴν ἐπιτιμίαν] Apparet eum fuiſſe in ærariis, coactamque pecuniam ad dignitatem

ne tum quidem prodiiſti, neque quicquam erogâſti. Non quòd egeres: quî enim? cui hereditas teſtamento Philonis affinis amplius quinque talentorum venit; qui duo talenta a claſſium principibus donum collatitium habebas, quòd legem trierarchicam labefactâris. Verùm ne

tem recuperandam callidè civitati donâſſe: ut non ſolvere debitum, ſed in remp. liberalis extitiſſe videretur. Conſentaneum enim eſt, ei mulctam a populo fuiſſe, poſt hoc factum, remiſſum. *Wolfius.*

Ἐπιτιμία eſt *ſtatus civis, qui eſt integræ conditionis et famæ*; et opponitur, non τῇ ἀπορίᾳ, tenuitati illi facultatum, quæ homines arcet ab honoribus capeſſendis, (quod vult Tourellius) ſed τῇ ἀτιμίᾳ, cujus una ſpecies in Ærarios intentabatur. Gravis ea quidem pœna fuit, (adeoque meritò laudatur Ariſtonicus, qui eam tolerare maluit, quam patriæ laboranti deeſſe) ejuſmodi tamen, quæ *paupertatem* ejus qui ſolvendo non erat, non verò *improbitatem* argueret: potuitque ergo Demoſthenes (vel refragante Tourellio) citra Ariſtonici offenſionem, in eam calamitatem incidiſſe amicum ſuum fateri. De Ariſtonico ſuprà §. 26.

P. 197. l. 13. ἐλυμήνω] Aliquid legi illi Demoſthenis (ſuprâ §. 30) ſubdolè interſeruit aut adjecit Æſchines, quo vis ipſius imminuta et eluſa fuit.

ne alium ex alio ſermonem trahens, ab inſtituto memet excutiam, miſſa hæc faciam: atqui non tibi indigentiam obſtitiſſe, quominùs pecuniam in remp. conferres, ex his perſpicum eſt; ſed quòd ſedulò caveres, ne quid abs te fieret, quod iis obeſſet, quorum arbitrio omnia in republicâ gerebas. In quibus igitur tu rebus vir fortis es, et quando magnificus? Ubi contra hoſce aliquid dicendum ſit: hîc tu clariſſimus voce, acerrimus es memoriâ, actor optimus, tragicus Theocrines.

98. Et tu clarorum virorum, qui olim fuerunt, mentionem facis? ac pulchrè facis. Veruntamen nequaquam æquum eſt, Athenienſes, occupatâ eâ, qua vos defunctos proſequimini, benevolentiâ, me, qui vobiſcum vivo, cum illis componere et comparare. Ecquis enim mortalium neſcit, vivis omnibus aliquid plus minuſve

P. 198. l. 3. Θεοκρίνης] Tragœdiarum actorem hunc et calumniatorem fuiſſe tradit Harpocr. Extat in eum oratio, quam Demoſtheni vulgò tribuunt.

nuſve ſuccreſcere invidiæ : in mortuos autem ne inimicorum quidem odium permanere ? Hæc igitur cùm ita ſint naturâ comparata, cum iis qui ante me vixerunt componar ego et ſpectabor ? minimè : nam neque juſtum, neque æquum eſt, Æſchine : ſed tecum, et cum quovis alio illorum, qui tua conſilia, tuumque vitæ genus conſectantur. Simul id conſidera, utrùm honeſtius ac melius ſit reipublicæ, propter veterum beneficia, (quæ ſunt immenſa, nec poſſit dici quanta) ea quæ hac ætate conferuntur, ingrato animo et contumeliâ rependere ; an iis omnibus, qui benevolè quicquam præſtiterunt, honoris apud hoſce et benignitatis fructum impertire ?

99. Atenim, ſi mihi hoc quoque dicendum eſt, mea reip. adminiſtrandæ ratio, meum inſtitutum, ſi quis rectè conſideret, eorum qui tum laudabantur *inſtitutis*

Ibid. l. 13. ὕπαιρι—φθόνῳ] Cicero in Salluſtium : *Neque me cum iis conferri decet, P. C. qui jam deceſſerunt, omnique odio carent et invidiâ ; ſed cum iis, qui mecum unà in rep. verſati ſunt.* Wolf.

ſtitutis conſentaneum eſſe, idemque ſpectare reperietur : tuum autem, illorum qui tunc tales viros calumniis appetebant. Conſtat enim nonnullos etiam illis fuiſſe temporibus, qui ſuæ ætatis homines inſectabantur, veteres autem laudabant ; malignitatis plenam rem, eandemque quam tu facis, facientes. Itane verò dicis, me nullâ ex parte illorum eſſe ſimilem ? At tu ſimilis, Æſchine ? at frater tuus ? at aliquis ex iis qui nunc ſunt oratoribus ? Ego enimvero neminem eſſe aio. Sed cum viventibus, ô bone, (nequid aliud dicam) viventem contende, et cum ſui ſeculi hominibus, ut cætera omnia, poëtas, choros, palæſtritas. Philammon, non quia Glauco Caryſtio aliiſque nonnullis ſuperioris ævi athletis erat infirmior, idcirco ſine coronâ ex Olympiâ diſceſſit : ſed quia eorum qui certamen cum ipſo inierunt, optimè pugnaverat, coronâ donatus eſt, et victor pronuntiatus. Tu quoque me cum his qui nunc ſunt oratoribus collatum ſpecta, tecum, cum quo alio voles ex omnibus ;

P. 200. l. 6. Φιλάμμων] Æſch. §. 63.

nibus; nulli cedo: quorum omnium, dum ſequi optima reipublicæ licebat, dum certamen de caritate patriæ in medio poſitum omnibus erat, ego utiliſſima ſuadere compertus ſum; meis decretis, meis legibus, meis legationibus omnia gerebantur: veſtrûm verò nemo uſquam comparebat, niſi fortè huic populo inſultandum eſſet. Sed poſteaquam ea acciderunt, quæ utinam dii avertiſſent! et jam non ampliùs conſiliarii, ſed ſervi qui imperata facerent, qui contra patriam mercedem acciperent, qui aliis aſſentari vellent, exquirebantur: tum tu tuique ſimilium quiſque in numero fuiſtis, et magnus *evaſiſti*, et magnificus divitiarum oſtentator. Ego verò infirmus, fateor: at benevolentiâ erga iſtos vobis ſuperior.

100. Duo autem hæc, Athenienſes, naturâ moderatum oportet habere civem, (ſic enim maximè mihi de memetipſo ſine invidiâ dicere licebit) ut in magiſtratibus *obeundis* magnanimitatis principatûſque ſtudium in patriâ foveat, et in omni tempore omnique actione benevolentiam *tueatur*. Hujus enim natura do-

mina eſt: poſſe et valere in alterâ ſita ſunt. Hanc igitur *benevolentiam* apud me infixam ſemper manſiſſe reperietis. Spectate enim: neque cum ad ſupplicium depoſcerer, neque cum me *hoſtes* in judicia Amphictyonica vocarent, neque cùm minis inceſſerent, neque cum promiſſis tentarent, neque cum ſceleratos iſtos in me tanquam feras immitterent, ullo modo meam erga vos benevolentiam deſerui. Quippe ab initio ſtatim rectam et juſtam reip. adminiſtrandæ viam ſum ingreſſus, ut honores, poteſtates, glorias *non niſi* patriæ excolerem, hæc augerem, cum his conſiſterem. Non ego externorum rebus ſecundis elatus atque alacer in foro inambulo, dexteram protendens, iiſque læta nuntians, quos illuc perlaturos ſperem: patriæ verò ſucceſſus horreſco inaudiens, et gemo, et in terram caput demitto; quemadmodum impii iſti, qui rempublicam dilacerant, quaſi non ſemetipſi lacerent, qui iſtuc faciunt: extrà autem proſpectant, et ubi Græcorum cladibus alterius proſperitas inolevit, hæc collaudant, hæc ut perpetuò durent, dandam eſſe operam dicunt.

101. No-

101. Nolite verò, ô dii immortales, nolite hæc numine veſtro comprobare: ſed potiùs, maximè quidem iſtis meliorem mentem animumque date: ſin eorum inſanabile ingenium ſit, iſtos quidem ipſos ſeparatim terrâ marique funditus et immaturâ morte diſperdite: nobis verò reliquis impendentium terrorum quamprimum liberationem concedite, et ſalutem integerrimam!

QUOD AD Eventum hujus Litis ſpectat, ſufficit dicere, eum qui in foro ſemper dominabatur, hîc dominari maximè; Æſchinemque in exilium ceſſiſſe. Eam hiſtoriam latiùs perſequor in Vitâ, quam texo, horum Oratorum, ubi commodiùs recenſere poſſim quicquid ab Antiquis de eâ re memoriæ proditur. *Taylor.*

At illud nobis opus viri præſtantiſſimi mors invidit. — De exitu autem iſtius celeberrimi judicii meminerunt, inter alios plurimos, M. Tullius, lib. tertio de Oratore, et Valerius Max. VIII. c. 10. Quorum ille: " Sed hæc ipſa omnia perinde " ſunt, ut *aguntur*. Actio, inquam, in dicendo " una dominatur: ſine hac ſummus orator eſſe " in numero nullo poteſt: mediocris, hac inſtruc- " tus, ſummos ſæpe ſuperare. Huic primas de- " diſſe Demoſthenes dicitur, cum rogaretur quid " in dicendo eſſet primum; huic ſecundas; huic " tertias.

" tertias. Quò mihi meliùs etiam illud ab Æ-
" ſchine dictum videri ſolet, qui cum propter
" ignominiam judicii ceſſiſſet Athenis, et ſe Rho-
" dum contuliſſet, rogatus a Rhodiis, legiſſe fer-
" tur Orationem illam egregiam, quam in Cteſi-
" phontem contra Demoſthenem dixerat: qua
" perlectâ, petitum eſt ab eo poſtridie, ut legeret
" illam etiam, quæ erat contrà a Demoſthene
" pro Cteſiphonte edita: quam cùm ſuaviſſimâ
" et maximâ voce legiſſet, admirantibus om-
" nibus, Quantò, inquit, magis admiraremini, ſi
" audiſſetis ipſum?" [Τί δὲ εἰ αὐτοῦ τοῦ θηρίου ἀκηκόειτε; quomodo eundem ſenſum reddidit Plinius Junior, Epiſt. II. 3.] " Ex quo ſatis ſigni-
" ficavit, quantum eſſet in actione, qui orationem
" eandem aliam eſſe putaret, actore mutato."
Valerius deinde Maximus, cùm iiſdem penè verbis id factum expoſuiſſet, hæc ſubjungit: " Tantus
" orator [Æſchines] et modò tam infeſtus ad-
" verſarius, ſic inimici vim ardoremque dicendi
" ſuſpexit, ut ſe ſcriptorum ejus parum idoneum
" lectorem eſſe diceret: expertus acerrimum ocu-
" lorum vigorem, terribiſe vultûs pondus, acco-
" modatum ſingulis verbis ſonum vocis, effica-
" ciſſimos corporis motus. Ergo etſi operi illius
" adjici nihil poteſt, tamen in Demoſthene mag-
" na pars Demoſthenis abeſt, quòd legitur potiùs
" quàm auditur.

FINIS.